

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Dengiz ekosistemasida uchraydigan suvo'tlari keltirilgan javobni aniqlang.

- A) ulva, nemalion
B) kladofora, spirogira
C) nemalion, xlorella
D) yapon laminariyasi, xara

2. Yarim butalar to'g'ri keltirilgan javobni aniqlang.

- 1) izen; 2) pskom piyoz; 3) sarsazan; 4) qoqio't; 5) keyreuk; 6) yalpiz
A) 1, 3, 4
B) 2, 4, 6
C) 2, 4, 5
D) 1, 3, 5

3. Qaysi javobda gigant akula haqida to'g'ri ma'lumot keltirilgan?

- A) jabra arteriyalariga venoz qon orqa aorta orqali yetkaziladi.
B) terisini qoplab turgan tangachalari suyakli baliqlarnikidan farq qiladi.
C) o'pka bilan nafas oladi.
D) skeleti suyakdan iborat, jabra qopqoqlari va yon chiziqlari bo'ladi.

4. Odam organizmidagi nefronlarning qaysi qismi buyrakning po'stloq qismida joylashmagan?

- A) birlamchi ilonizi naychalar
B) Genle halqasi
C) ikkilamchi ilonizi naychalar
D) Shumlyanskiy-Baumen kapsulasi

5. Quyidagilardan ayrim jinsli (a) va germafrodit (b) hayvonlarni aniqlang.

- 1) jigar qurti; 2) lansetnik; 3) mol kanasi; 4) tridakna; 5) bo'rtma nematodasi; 6) qizil chuvalchang
A) a-2, 3, 4, 5; b-1, 6
B) a-4, 5; b-1, 2, 3, 6
C) a-1, 6; b-2, 3, 4, 5
D) a-2, 3, 5; b-1, 4, 6

6. Quyidagilardan baliqlarning qon aylanish va nafas olish sistemalariga tegishli to'g'ri fikrlarni aniqlang.

- 1) yuragi uch kamerali; 2) yuragi ikki kamerali; 3) bitta qon aylanish dorasiga ega; 4) ikkita qon aylanish dorasiga ega; 5) jabra orqali nafas oladi; 6) postembrional davrda terisi va o'pka orqali nafas oladi
A) 1, 4, 6
B) 2, 4, 5
C) 1, 3, 5
D) 2, 3, 5

7. Lansetnik (a) va zog'ora baliq (b)ga xos bo'lgan xususiyatlarni belgilang.

- 1) ayirish sistemasi bir juft tasmaimon buyrakdan iborat; 2) eshitish organi ichki quloqdan iborat; 3) nerv sistemasi tana bo'ylab ketgan nerv nayidan iborat; 4) yuragi ikki kamerali; 5) muskullari ikki yon tomonda tana bo'ylab uzun tasma shaklida joylashgan; 6) ko'krak umurtqalari, qovurg'alar va to'sh suyagi ko'krak qafasini hosil qiladi
A) a – 4, 5; b – 2, 6
B) a – 1, 2; b – 3, 4
C) a – 1, 3; b – 2, 6
D) a – 3, 5; b – 1, 4

8. Qaysi javobda magnoliyasimonlar (1) va ko'p tuklilar (2) sinflariga mansub organizmlar to'g'ri ko'rsatilgan?

- A) 1 – andiz; 2 – nereida
B) 1 – xolmon; 2 – qizil chuvalchang
C) 1 – Sharq sauri; 2 – nereida
D) 1 – na'matak; 2 – tibbiyot zulugi

9. Qon aylanish sistemasi katta va kichik qon qaylanish doiralaridan iborat bo'lgan organizmlar mansub turkumlarni aniqlang.

- A) kaptarsimonlar, losossimonlar
B) juft tuyoqlilar, karpsimonlar
C) toq tuyoqlilar, yapaloqqushlar
D) bakra baliqlar, dumlilar

10. Funksiyasi vegetativ nerv sistemasi orqali boshqariladigan odam organizmi a'zolarini ko'rsating.

1) bo'yinning teriosti muskuli; 2) bir juft buyraklar; 3) sonning ikki boshli muskuli; 4) oshqozon osti bezi; 5) ayrisimon bez; 6) kekirdak devoridagi paylar

- A) 1, 6
B) 1, 4
C) 2, 4
D) 3, 5

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Nuqtalar o'rniga to'g'ri keluvchi javobni aniqlang. Odamlarda . . . yurakdan chiqadi.

- A) kichik qon aylanish doirasi venalarida venoz qon, katta qon aylanish doirasi arteriyalarida arterial qon
B) katta qon aylanish doirasi aortasida arterial qon, kichik qon aylanish doirasi arteriyasida venoz qon
C) kichik qon aylanish doirasi venalarida arterial qon, katta qon aylanish doirasi aortasida arterial qon
D) kichik qon aylanish doirasi arteriyasida arterial qon, katta qon aylanish doirasi arteriyalarida venoz qon

12. Chala o'zgarish bilan rivojlanuvchi hasharotlar turlari (sistematik birlik nomi) keltirilgan javobni aniqlang.

- A) hasva qandalasi, turkiston termi, to'g'riqanotlilar, moviy ninachi
B) yashil temirchak, qora chirildoq, sariq suvarak, suluv ninachi, to'shak qandalasi
C) suvaraklar, chalaqattiqanotlilar, ninachilar, to'g'riqanotlilar, burgalar
D) termitlar, qandalalar, ninachilar, to'g'riqanotlilar

13. Nuqtalar o'rniga mos keluvchi javobni aniqlang. Yashil bronza qo'ng'izi xonqizi qo'ng'izi kabi ...

1) qattiqanotlilar turkumiga mansub; 2) yirtqich hayot kechiradi; 3) o'simlik qismlari bilan oziqlanadi; 4) hamma oyoqlari bir xilda tuzilgan; 5) chala o'zgarish bilan rivojlanadi

- A) 1, 3
B) 1, 4
C) 2, 4
D) 2, 5

14. Oksitrops qaysi oilaga (a), kanop qaysi turkumga (b), fillofora qaysi bo'limga (c), cherkez qaysi sinfga (d) mansubligi to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.

- A) a – burchoqdoshlar oilasi; b – bo'ritaroq turkumi; c – qizil suvo'tlar bo'limi; d – magnoliasimonlar sinfi
B) a – burchoqdoshlar oilasi; b – bo'ritaroq turkumi; c – qizil suvo'tlar bo'limi; d – bir urug'pallalilar sinfi
C) a – qoqio'tdoshlar oilasi; b – tugmachagul turkumi; c – yashil suvo'tlar bo'limi; d – ikki urug'pallalilar sinfi
D) a – qoqio'tdoshlar oilasi; b – gulxayri turkumi; c – yashil suvo'tlar bo'limi; d – lolasimonlar sinfi

15. Ochiq qon aylanish sistemasiga ega bo'lgan ayrim jinsli (a) va germafrodit (b) organizmlarni aniqlang.

1) oq planariya; 2) baqachanoq; 3) bitiniya; 4) tilyapiya; 5) krevetka; 6) yomg'ir chuvalchangi; 7) treska; 8) askarida; 9) suv shillig'i; 10) qizil chuvalchang.

- A) a - 2, 5; b - 1, 9
B) a - 2, 5; b - 3, 9
C) a - 4, 7; b - 6, 10
D) a - 2, 8; b - 3, 9

16. Gulqo'rg'oni oddiy (I) va murakkab (II) bo'lgan o'simliklarni murakkab (a) va oddiy (b) to'pgullari bo'yicha ajrating.

1) bug'doy; 2) piyoz; 3) makkajo'xorining changchi guli; 4) tok; 5) sholi; 6) qashqarbeda; 7) jag'-jag'; 8) gilos; 9) makkajo'xorining urug'chi guli; 10) sebarga

A) I: a – 3, 5, 10; b – 2, 9; II: a – 4, 6; b – 7, 8

B) I: a – 1, 3, 5; b – 2, 9; II: a – 4; b – 7, 8, 10

C) I: a – 1, 3; b – 2, 5, 9; II: a – 4, 6; b – 7, 8, 10

D) I: a – 1, 5; b – 2, 3, 9; II: a – 4, 6; b – 7, 8, 10

17. O'simlikxo'r umurtqali (a), yirtqich umurtqasiz (b) hayvonlarni aniqlang.

1) arxar; 2) tillako'z; 3) kolorado qong'izi; 4) jayron; 5) miqqiy; 6) falanga; 7) zubr; 8) chirildoq; 9) biy; 10) qaldirg'och

A) a – 1, 4; b – 2, 6

B) a – 4, 8; b – 5, 10

C) a – 2, 3; b – 4, 5

D) a – 1, 7; b – 9, 10

18. II qon guruhiga ega rezus musbat, sog'lom qizning katta qon aylanish doirasi arteriyalaridagi qon plazmasida qanday moddalar bo'ladi?

A) timozin, mochevina, kreatinin, vitamin B, agglyutinini β

B) antigemofil omil, agglyutinini β , gormonlar, vitaminlar, rezus omil

C) gormonlar, vitaminlar, antitanalar, glukoza, agglyutinogen A

D) antitanalar, insulin, agglyutinini β , gemoglobin, glukoza, fermentlar

19. Zuhrasochning sporofiti uchun xos bo'lgan (a) va xos bo'lmagan (b) javobni belgilang.

1) spora hosil qiluvchi bo'rtmachaga ega emas; 2) zigota hosil qiladi; 3) soruslarga ega; 4) yashil, yuraksimon o'simtarga ega; 5) fotosintez qiladi; 6) ildizpoyali o'simlik; 7) ko'p hujayrali arxegoniya ega.

A) a-1, 6; b-2, 4

B) a-2, 7; b-3, 4

C) a-5, 7; b-3, 4

D) a-3, 6; b-1, 2

20. O'simliklarda gulkosachani - A, gultojbargni - B, urug'chini - C va changchini - D harflari bilan belgilasak, quyidagi qaysi formula kungaboqar o'simligiga tegishli ekanligini aniqlang?

A) $\frac{B + D}{C - A} = 5$

B) $\frac{A + C}{D - B} = 1.5$

C) $\frac{C - B}{A + D} = 0.4$

D) $\frac{A + B}{D + C} = 4$

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Odam yuragining muskullarda paydo bo'ladigan qo'zg'alishlar ta'sirida bir me'yorda qisqarish xususiyati qanday ataladi?

22. Quyida necha xil sistematik birlik nomlari berilgan?

1) qizil lola; 2) lolasimonlar; 3) shaftoli; 4) bo'ritaroq; 5) oq jo'xori; 6) ochiq urug'lilar; 7) Sharq shauri; 8) gulli o'simliklar

23. Qon ivishi jarayonidagi ketma-ketlikni to'g'ri va to'liq tartibda yozing.

1) tromboplastin qon plazmasidagi protrombinni trombinga aylantiradi; 2) qon oqishi to'xtaydi; 3) qon tomirlari jarohatlanganda trombotsitlar yoriladi; 4) fibrin tolalari jarohatlangan joyni qoplab oladi; 5) tromboplastin qon plazmasiga chiqadi; 6) trombin qondagi fibrinogen oqsilini fibringa aylantiradi.

24. Olxo'ri o'simligining changdonidagi 80 ta diploid to'plamli hujayralar gametalar hosil qilishda ishtirok etdi. Agar o'simlikda 128 ta urug' hosil bo'lgan bo'lsa, hosil bo'lgan spermiylarning necha foizi markaziy hujayralarni urug'lantirishda qatnashgan?

25. Quyida tokdoshlar oilasiga mansub nechta turkumga oid o'simliklar keltirilgan?

1) madaniy tok; 2) oq shuvoq; 3) topinambur; 4) terakbargli liftok; 5) daroyi; 6) soyaki

26. Xordali hayvonlarda evolyutsion jarayonda quyidagi belgilarning kelib chiqish ketma – ketligini to'g'ri va to'liq tartibda yozing.

1) umurtqa pog'onasi; 2) issiqonlik; 3) bosh miya yarimsharlari; 4) nerv nayi; 5) ko'krak qafasi

27. Nodirning bir kunlik ovqatidagi oqsil va yog' miqdori 2:1, uglevod miqdori esa oqsildan 5 marta ko'p. Nodir ertalabki nonushtaning quyi foiziga amal qilgan holda, nonushtadagi ovqatdan 585 kkal energiya beruvchi ozuqa qabul qildi. Nodirning bir kunlik ovqatidagi yog'ning miqdorini (gr) aniqlang.

28. Azot fiksatsiyalovchi bakteriya va dukkakli o'simlik munosabati hayotning qaysi tuzilish darajasi uchun tegishli?

29. Odam qo'lini tirsakdan bukish funksiyasini bajaruvchi muskul nomini yozing.

30. Zuluklarning so'lak bezi ishlab chiqaradigan qaysi modda qonning tomirlarda ivishiga to'sqinlik qiladi?

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Yeryong'oq va yerbag'ir tugmachagulga tegishli umumiy tushunchalarni aniqlang.

1) murakkab barg; 2) hujayra devoriga ega; 3) quruq meva; 4) qiyshiq gul; 5) fitosenoz vakili; 6) murakkab gulqo'rg'on

A) 1, 2, 4

B) 1, 5, 6

C) 2, 3, 5

D) 3, 4, 6

2. Qaysi javobda sershox qirqbo'g'imning jinssiz bo'g'iniga xos xususiyatlar keltirilgan?

A) tuxum hujayra hosil qiladi, poya-bargli o'simlik

B) mustaqil oziqlanadi, zigota hosil qiladi

C) fotosintez qiluvchi ildizpoyali o'simlik

D) spermatozoid hosil qiladi, gametofit hisobiga oziqlanadi

3. Qaysi javobda vabo kasalligi qo'zg'atuvchisiga xos xususiyat keltirilgan?

A) mitoxondriyalarida ATF sintezlanadi

B) transkripsiya jarayoni sitoplazmada amalga oshadi

C) DNK si gistonli oqsillar bilan kompleks hosil qiladi

D) organik moddalarni anorganik moddalardan sintez qiladi

4. Odam organizmidagi timozin garmoniga xos bo'lgan xususiyatlarni aniqlang?

a) organizmda pigment almashinuvni boshqaradi; b) jinsiy bezlarni funksiyasini pasaytiradi; c) limfosit hosil bo'lishini kuchaytiradi va immunitetni oshiradi; d) qon tomirlarini toraytirib, qon bosimini oshiradi; e) organizmda kalsiy-fosfor almashinuvini boshqaradi; f) bolalar o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

A) d, e, c

B) b, c, f

C) a, d, e

D) a, b, f

5. Himoya funksiyasini bajaruvchi oqsilni aniqlang.

A) kollagen

B) polimeraza

C) antitana

D) amilaza

6. Maltoza va saxarozaning umumiy xususiyatlarini ko'rsating.

1) glikozid bog'larga ega; 2) tarkibiga fruktoza kiradi; 3) suvda yaxshi eriydi; 4) qand lavlagi shakari hisoblanadi

A) 2, 3

B) 2, 4

C) 1, 3

D) 1, 4

7. Qaysi javobda aminokislotalar berilgan?

A) tirozin, mum

B) prolin, tirozin

C) fenilalanin, guanin

D) triptofan, uratsil

8. Gastrula jarayoni blastula devorining qat-qat joylashuv yo'li bilan amalga oshadigan sovuqqonli organizmlarni aniqlang.

1) iguana; 2) kivi qushi; 3) alligator; 4) tustovuq; 5) lira qushi; 6) emu; 7) nandu; 8) xameleon.

A) 2, 3

B) 4, 6

C) 5, 7

D) 1, 8

9. Ko'sak mevaga ega bo'lgan oddiy gulqo'rg'onli o'simliklarni aniqlang.

1) oqquray; 2) chuchmoma; 3) boychechak; 4) lola; 5) bangidevona; 6) g'o'za.

A) 1, 3

B) 2, 6

C) 2, 3

D) 5, 6

10. Oddiy amyoba (a), nursimonlar (b), yashil evglena (c), tufelka (d) uchun xos bo'lgan xususiyatlarni aniqlang.

1) bakteriyalar, mayda suv o'tlari va organik qoldiqlar bilan oziqlanadi; 2) xromatoforidagi xlorofill pigmenti yordamida fotosintez qiladi; 3) qisqaruvchi vakuolaga ega; 4) kremniy skeletli; 5) hazm qilish va ayirish organoidlari nisbatan murakkab tuzilgan

A) a-2; b-4, 5; c-1, 2; d-3

B) a-3; b-4; c-2; d-5

C) a-4; b-1, 5; c-1, 3; d-2

D) a-1, 2; b-4; c-5; d-3

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Qanday jarayonda quyidagi reaksiya amalga oshadi?

$ATP + H_2O \rightarrow ADF + H_3PO_4 + \text{energiya (40 kJ)}$

A) kislorodli sharoitda sut kislotasining to'liq parchalanishi

B) bir molekula glukozadan 2 molekula sut kislotasi hosil bo'lishi

C) membrana orqali moddalarning aktiv transporti

D) fotosintez jarayonining yorug'lik bosqichi

12. Sariq silliq donli (AaBb) no'xatlarda tahliliy chatishtirish o'tkazilganda qanday natijalar olinadi?

1) har ikki belgi bo'yicha dominant genga ega organizmlar 50%ni tashkil qiladi; 2) fenotip bo'yicha nisbat 1:1:1:1 bo'ladi; 3) organizmlarning 1/4 qismi ikkinchi belgi bo'yicha retsessiv gomozigota bo'ladi; 4) genotip bo'yicha ota-onaga o'xshash organizmlar 50%ni tashkil qiladi; 5) dominant digomozigota organizm hosil bo'ladi

A) 1, 2

B) 2, 4

C) 3, 5

D) 2, 3

13. Quyidagi organizmlarning diploid hujayrasida 2 va 5-juft gomologik xromosmalarining har biri bittaga kamaysa, ular kariotipida nechta xromosoma bo'ladi?

a) makkajo'xori; b) suvarak; c) qalampir

A) a-20; b-44; c-44

B) a-22; b-50; c-50

C) a-18; b-46; c-46

D) a-16; b-50; c-50

14. Glukoza sintezlanishi (a) va oksidlanishi (b) bilan bog'liq jarayonlarni aniqlang.

1) CO_2 sarflanadi; 2) CO_2 hosil bo'ladi; 3) ATF energiyasi sarflanadi; 4) O_2 sarflanadi; 5) ATF sintezlanadi; 6) O_2 hosil bo'ladi; 7) fotoliz jarayoni sodir bo'ladi

A) a – 1, 5, 6; b – 2, 3, 4

B) a – 1, 3, 6; b – 2, 4, 5

C) a – 2, 4, 5; b – 1, 3, 6, 7

D) a – 2, 3, 7; b – 1, 6, 7

15. Tajriba maydonida seleksioner olim g'o'za o'simligining tolalari oq va malla rangli xillarini chatishtirdi. F_2 duragaylari 2192 tani tashkil qildi. Ular orasidan 548 tasi malla, 1104 tasi novvot rang, 540 tasi oq rangda bo'ldi. Ushbu tajribada olingan novvot rangli duragaylarning nazariy jihatdan olinishi kerak bo'lgan novvot rangli duragaylardan farqini toping.

A) 4 ta kam

B) 8 ta kam

C) 8 ta ko'p

D) 4 ta ko'p

16. Autotrof oziqlanish xususiyatiga ega prokariot (a) va eukariot (b) organizmlarni aniqlang.

1) ossillatoriya; 2) oltingugurt bakteriyasi; 3) pichan bakteriyasi; 4) uchqat; 5) nitella; 6) volvoks;
7) midiya; 8) floks; 9) perlovitsa

A) a-1, 2, 5; b-4, 8

B) a-2, 3; b-6, 7, 8

C) a-2; b-5, 8

D) a-3; b-7, 9

17. Shimpanze somatik hujayrasi mitoz siklining G₂ davridagi DNK (a), xromosoma (b), hujayra markazi (c) va sentriolalar (d) sonini aniqlang.

A) a-96; b-48; c-2; d-4

B) a-96; b-48; c-1; d-2

C) a-96; b-96; c-2; d-2

D) a-48; b-48; c-1; d-2

18. Bevosita rivojlanadigan germafrodit organizmlarni (a) va bilvosita rivojlanadigan ayrim jinsli organizmlarni (b) ko'rsating.

1) korall aspidi; 2) gelikonius; 3) chuchuk suv shillig'i; 4) qizil chuvalchang; 5) aureliya; 6) perlovitsa;
7) povituxa; 8) nematoda

A) a-3, 4; b-7, 8

B) a-4, 7; b-1, 8

C) a-1, 4; b-2, 6

D) a-2, 6; b-3, 5

19. Quyidagi organizmlarga tegishli to'g'ri ta'riflarni juftlang.

a) parmeliya; b) batsidiya

A) a - fototrof organizm; b - prokariot organizm

B) a - eukariot organizm; b - bargsimon lishaynik

C) a - eukariot organizm; b - yopishqoq lishaynik

D) a - prokariot organizm; b - fototrof organizm

20. Vertitsill tushunchasi bilan mantiqiy bog'liq bo'lgan atamalarni aniqlang.

1) tallom; 2) mitseliy; 3) barg; 4) gifa; 5) spora; 6) saprofit; 7) xemotrof; 8) geterotrof; 9) yadro;
10) sporangiy

A) 1, 2, 4, 5, 7

B) 2, 4, 5, 7, 9

C) 4, 5, 8, 9, 10

D) 2, 3, 4, 6, 8

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

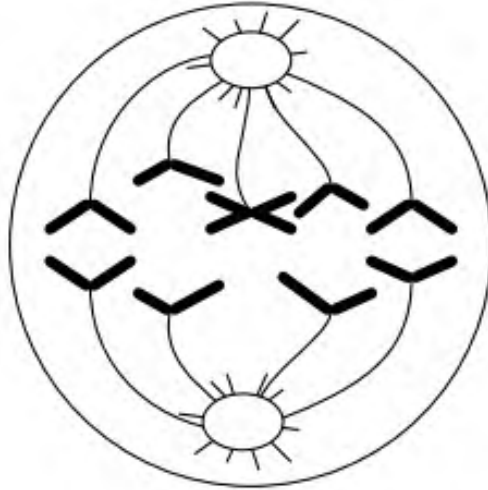
21. T.Morgan, N.Ele biologiyaning qaysi sohasida ish olib borganlar?

22. Erkakning otasi daltonizm bo'yicha sog', onasi esa daltonizm bilan kasallangan. Shu erkak somatik hujayrasining mitoz sikli metafaza bosqichida D (I), d (II) gen allellari sonini aniqlang.

23. Rasmda ko'rsatilgan hujayra mitoz bo'lingandan so'ng hosil bo'ladigan birinchi (a) va ikkinchi (b) hujayralardagi DNK lar sonini aniqlang.

24. Qo'sh zanjirli DNKning ma'lum bir fragmentida 1100 ta nukleotid bor. Agar mazkur fragment tarkibidagi T + G + C yig'indisi T + G + A yig'indidan 1,2 marta katta bo'lsa, fragment tarkibidagi G va C nukleotidlari yig'indisini toping.

25. AaBb genotipli organizmlar o'zaro chatishtirilishidan olingan avlodda 3 ta dominant genli va 1 ta dominant genli individlar nisbatini aniqlang.

26. Askarida ontogenezida rivojlanish bosqichlari ketma-ketligini aniqlang. Quyidagilarni to'g'ri va to'liq tartibda yozing.

1) o'pkaga o'tgan lichinka; 2) lichinkaning ichak kapilyarlariga o'tishi; 3) tuxumning odamga yuqishi; 4) lichinkaning jigarga o'tishi; 5) tuxumdan lichinkaning chiqishi; 6) parazitning ingichka ichakda voyaga yetishi; 7) lichinkaning yurakka borishi

27. DNK qo'sh zanjirida 720 ta vodorod bog'i mavjud. Guanin nukleotidi umumiy nukleotidlardan 5 marta kam bo'lsa, umumiy nukleotidlar sonini aniqlang.

28. Agar blastula 512 ta hujayradan iborat bo'lsa, blastomerlar necha marta meridian tekisligida bo'linganligini aniqlang.

29. Tajriba sharoitida bug'doy urug'larini rentgen nurlari bilan ishlov berish usuli qanday nomlanadi?

30. Diploid navli ($2n=24$) tamaki o'simligi urug'langan markaziy hujayrasining mitoz sikli anafaza yakunidagi xromosomalar sonini aniqlang.

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Quyida berilgan qaysi sistematik birlik makroevolutsiya natijasida paydo bo'lgan?

- A) tovuqlarning Pervomaysk zoti
B) qirg'ovulning Murg'ob kenja turi
C) tovus kaptar
D) sudralib yuruvchilar sinf

2. Oddiy lipidni aniqlang.

- A) mum
B) glikoprotein
C) glikolipid
D) fosfolipid

3. Qaysi xususiyatlari bilan saxaroza maltozadan farq qiladi?

1) tarkibiga glukoza kiradi; 2) tarkibiga fruktoza kiradi; 3) suvda yaxshi eriydi; 4) lavlagi yoki shakarqamish shakari hisoblanadi

- A) 1, 3
B) 1, 4
C) 2, 4
D) 2, 3

4. Seleksiya sohasiga oid to'g'ri ma'lumotlarni aniqlang.

1) geterozis turlararo chatishtirishda olingan birinchi avlod duragaylarida kuzatiladi; 2) yalpi tanlash orqali olingan nav genetik jihatdan bir xil bo'lmaydi; 3) kakao, oshqovoq, makkajo'xori, qalampirning vatani Efiopiya markazi hisoblanadi; 4) yakka tanlash orqali genetik jihatdan bir xil organizmlar olinadi; 5) duragay kuchi retsessiv genlarning gomozigota holatga o'tishi oqibatida namoyon bo'ladi.

- A) 3, 4
B) 2, 5
C) 3, 5
D) 1, 2

5. Quyidagi xususiyatlardan aktiniya uchun xos bo'lganlarini aniqlang.

1) mezoderma qavatidan spermatozoidlar rivojlanadi; 2) midiya bilan bir sinfga mansub; 3) endoderma qavatida soxta oyoqlar chiqarish xususiyatiga ega bo'lgan yirik xivchinli va bezli hujayralari bo'ladi; 4) murtaq varaqasi uch qavatdan tashkil topgan; 5) ayrim aktiniyalar zohid qisqichbaqalar va baliqlar bilan simbioz yashashga moslashgan.

- A) 3, 5
B) 2, 5
C) 1, 4
D) 1, 2

6. Organik olamda evolutsiya natijasida himoya rangi (a), maskirovka (b) orqali moslashgan organizmlar to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.

1) gornostayning yozda bir, qishda boshqa rangda bo'lishi; 2) qovog'ari tana rangi bilan ko'zga yaqqol tashlanishi; 3) ninabaliqning suv o'tlarini eslatishi; 4) kallima kapalagi qanotlarining shakli, naqsh va tomirlari bargga o'xshash bo'lishi; 5) kvaksha baqasining yashil rangda bo'lishi

- A) a-4; b-2
B) a-1; b-4
C) a-2; b-5
D) a-3; b-1

7. Monomerlarning birikishidan hosil bo'lgan birikmalarni aniqlang.

1) treonin; 2) interferon; 3) xolesterol; 4) globin; 5) transpozaza; 6) triptofan; 7) tripsin; 8) tirozin; 9) maltoza; 10) xitin

- A) 4, 5, 7, 9
B) 2, 3, 4, 6, 10
C) 3, 5, 7, 8, 9
D) 1, 2, 6, 10

8. Gullari qiyshiq, asosiy ildizi rivojlangan, chatnaydigan meva hosil qiluvchi o'simliklarni belgilang.

- A) beda, burchoq, loviya
B) oddiy jag'-jag', g'o'za, karam
C) bangidevona, turp, arpa
D) lola, boychechak, bug'doy

9. Qulonning yuragidan chiquvchi qon tomirlarini va ularda qanday qon oqishini aniqlang.

- A) aorta qon tomiri - vena qoni, o'pka arteriyasi - arteriya qoni
- B) aorta qon tomiri - arteriya qoni; o'pka arteriyasi - vena qoni
- C) o'pka venasi - arteriya qoni; aorta qon tomiri - arteriya qoni
- D) o'pka venasi - vena qoni; aorta qon tomiri - arteriya qoni

10. Kemiruvchilar (I) va hasharotxo'rlar (II) turkumiga kiruvchi sutemizuvchilarni aniqlang.

- a) ko'k sug'ur; b) kutora; c) yerqazar; d) jayra; e) nutriya; f) vixuxol
- A) I – a, d, e; II – b, c, f
- B) I – b, c, f; II – a, d, e
- C) I – c, d, e; II – a, b, f
- D) I – a, d, f; II – b, c, e

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Qaysi aromorfozlar paleozoy erasida yuz bergan?

- A) xaltali sutemizuvchilar kenja sinf vakillarining paydo bo'lishi; zamburug'larning paydo bo'lishi
- B) suvda hamda quruqlikda yashovchilar sinfining dastlabki turlarini vujudga kelishi; yo'ldoshli sutemizuvchilar kenja sinf vakillarining paydo bo'lishi
- C) jag'siz qalqondor baliqlarning paydo bo'lishi; dastlabki sutemizuvchi hayvonlarning kelib chiqishi
- D) zamburug'larning paydo bo'lishi; ochiq urug'li o'simliklarning paydo bo'lishi

12. Ikki shoxli nosorog (1), to'ng'iz (2), o'rdak (3) ga xos xususiyatlar to'g'ri juftlangan javobni belgilang.

- A) 1 – zubr bilan bir turkumga mansub; 2 – diafragma rivojlangan; 3 – bosh miya yarimsharlari po'stlog'ida burmalar mavjud
- B) 1 – tabiiy holda Neotropik biogeografik viloyatda uchraydi; 2 – tuyoqli sutemizuvchilar turkumi vakili; 3 – jish bola ochadi
- C) 1 – tabiiy holda Habashiston biogeografik viloyatda uchraydi; 2 – oshqozoni bo'lmalarga bo'linmagan; 3 – yuragi to'rt kamerali
- D) 1 – diafragma ega; 2 – oshqozoni to'rt bo'lmali; 3 – yuragi uch kamerali

13. Rangni normal ajratadigan ota-onaning o'g'il farzandi daltonik bo'lsa, shu oila uchun mos keladigan to'g'ri fikrni aniqlang.

- A) O'g'il daltonizmni yuzaga chiqaradigan genni otadan olgan.
- B) Oilada barcha o'g'il farzandlarning 25%i sog'lom tug'iladi.
- C) Ushbu oilada sog'lom farzandlarning tug'ilish ehtimolligi 25%.
- D) Ushbu oilada daltonik qizlarning tug'ilish ehtimolligi 0%.

14. Mutatsiya turi va sababi o'rtasidagi muvofiqlikni aniqlang.

- 1) xromosoma mutatsiyasi; 2) gen mutatsiyasi
- a) xromosoma tuzilmasining o'zgarishi; b) xromosoma sonining kamayishi; c) nukleotidlar ketma-ketligining o'zgarishi; d) bir purinning boshqa puringa almashinishi; e) nukleotidlarning yo'qolishi; f) xromosoma gaploid to'plamining kamayishi
- A) 1 - c, d, e; 2 - a, b, f
- B) 1 - a, d, f; 2 - c, b, e
- C) 1 - b; 2 - a, c
- D) 1 - a; 2 - c, d

15. Pleyotrop (I) va letal (II) genga ega organizmlar to'g'ri juftlangan javobni belgilang.

1) qoramollarda oq va qora yungning turli miqdorda irsiylanishi; 2) gomozigota sariq sichqonlarning o'limi; 3) tovuq patining jingalak bo'lishi, nasl qoldirish va hayotchanligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi

A) I-3; II-2 B) I-2; II-1 C) I-2; II-3 D) I-1; II-2

16. Diploid navli karam ($2n=18$) o'simligi changdonida mikrosporaning mitoz bo'linishini anafaza bosqichida mutatsiya tufayli 2 chi va 6 chi juft gomologik xromosomalarning mustaqil xromatidalarini tarqalmay bir qutbga o'tib qolsa, hosil bo'lgan spermiylardagi xromosomalar sonini aniqlang.

A) 11 yoki 7 B) 14 yoki 22 C) 16 yoki 20 D) 10 yoki 8

17. G'izol bilan bir turkumga kiruvchi tur (a) va zot (b) larni aniqlang.

1) zubr; 2) tarpan; 3) muflon; 4) kornuel; 5) kostroma; 6) arxar; 7) romanov; 8) axaltaka;

A) a-3, 6; b-5, 7 B) a-1, 2; b-4, 8 C) a-1, 7; b-2, 8 D) a-1, 3; b-5, 8

18. Ulotriks (I) va nostok (II) uchun xos bo'lgan belgilarni toping.

1) hujayra markazi hujayra bo'linishida ishtirok etadi; 2) tarkibida xlorofill pigmenti mavjud; 3) erkin azotni o'zlashtiradi; 4) irsiy material yadroda joylashgan; 5) donador endoplazmatik to'rda oqsillar sintezlanadi; 6) mitoxondriyada kislorodli oksidlanish sodir bo'ladi

A) I – 1, 4; II – 5, 6 B) I – 4, 6; II – 2, 3 C) I – 3, 6; II – 4, 5 D) I – 3, 5; II – 2, 4

19. Latchaga (a) va turnaga (b) tegishli ma'lumotlarni aniqlang.

1) issiq qonli organizm; 2) diafragma ega; 3) ilik suyagi mavjud; 4) diafragma ega emas; 5) miyachada burmalari mavjud; 6) ikki bo'lmali oshqozonga ega; 7) tirik bola tug'adi

A) a-2, 7; b-3, 5 B) a-2, 3; b-4, 6 C) a-1, 5; b-2, 6 D) a-6, 7; b-1, 5

20. Qirqbo'g'im va qarag'ay uchun umumiy ma'lumotlar to'g'ri berilgan javobni toping.

1) sporasi yordamida ko'payadi; 2) tanasi tallomdan iborat; 3) urug'kurtagi rivojlangan; 4) urug'i meva ichida yetiladi; 5) urug'lanish jarayoni uchun suv zarur; 6) ko'p hujayrali arxegoniya tuxum hujayra yetiladi; 7) chang donachalari shamol yordamida tarqaladi; 8) toshko'mir davrida yashagan; 9) gullamaydigan yuksak o'simlik.

A) 3, 4, 7, 8 B) 1, 2, 3, 5 C) 5, 7, 9 D) 6, 8, 9

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Molekulalarning elektr maydoniga joylashtirilgan gel ichida kattaligiga ko'ra bir-biridan ajratish usuli nima deb ataladi?

22. Erkakning otasi daltonizm bo'yicha sog', onasi esa daltonizm bilan kasallangan. Shu erkak somatik hujayrasining mitoz sikli anafaza bosqichida D (I), d (II) gen allellari sonini aniqlang.

23. DNK qo'sh zanjirida 180 ta vodorod bog'i bo'lib, uning 1/3 qismi guanin va sitozin orasida joylashgan bo'lsa, DNKdagi sitozin nukleotidlari sonini toping.

24. Allopatrik yo'nalishda tur hosil bo'lish jarayoni ketma-ketligini aniqlang.

1) yangi belgining populyatsiyada tarqalishi; 2) har xil populyatsiyalar individlari o'rtasida uzoq vaqt aloqa yo'q; 3) yangi tur paydo bo'lishi; 4) yangi sharoitga mos allellarning to'planib borishi; 5) har xil populyatsiyalar orasida suvli to'siqlarning paydo bo'lishi; 6) yangi yashash sharoitida mutatsiyalar kelib chiqishi.

25. AaBb genotipli organizmlar o'zaro chatishtirilishi natijasida hosil bo'ladigan AABB genotipli organizmlarni aaBB genotipli organizmlarga nisbatini toping.

26. Kaptar tana hujayrasida 39 juft autosoma bo'ladi. Kaptar hujayrasi xromosomalariga nisbatan 2 barobar kam xromosomaga ega bo'lgan uy sichqoni tana hujayrasida interfazaning G₂ davridagi hujayra yadrosida nechta DNK bo'ladi?

27. Diploid va tetraploid (n=9) bo'lgan karam navlarini chatishtirishdan hosil bo'lgan zigotadagi xromosomalar sonini aniqlang.

28. Timin va guanin nukleotidlari soni 1:2 nisbatda bo'lgan DNK fragmentidagi oqsil sinteziga javobgar gendan 87 ta peptid bog'iga ega bo'lgan oqsil hosil bo'ldi. Ushbu DNK fragmentida nechta fosfodiefir bog' bor?

29. Nuqtalar o'rniga mos keluvchi javobni yozing. Kimyoviy evolutsiya . . . paydo bo'lishi bilan o'z o'rnini biologik evolutsiyaga bo'shatib bergan.

30. Odam populyatsiyasida har 2000000 ta odamdan 180000 tasida axondroplaziya uchrasa, ushbu populyatsiyadagi geterozigota genotipli individlarning foizini aniqlang.

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Quyidagi oksidlardan qaysi birining suv bilan reaksiyasidan kislota hosil bo'ladi?
A) CO B) CaO
C) N₂O D) CO₂
2. Quyidagi oksidlardan qaysi birining suv bilan reaksiyasidan ishqoriy muhit hosil bo'ladi?
A) Na₂O B) CrO₃
C) CO₂ D) Cu₂O
3. Umumiy p elektronlar soni umumiy s elektronlar sonidan ikki barobar kichik bo'lgan tartib raqami eng kichik elementni aniqlang.
A) Na B) B
C) C D) S
4. Quyida molekulaning elektron tuzilishi berilgan:
 $\text{:}\ddot{\text{X}}\text{:}\text{:}\ddot{\text{Y}}\text{:}\text{:}\ddot{\text{X}}\text{:}$
Bu qaysi moddaga mos keladi?
A) H₂O B) N₂O
C) CO₂ D) OF₂
5. Bir xil sharoitda gazsimon selen ftoridi gazsimon kisloroddan 4,84 marta og'ir bo'lsa, u ftorid tarkibida qancha ftor atomi borligini aniqlang.
A) 2 B) 4
C) 5 D) 6
6. 20 l NO va 30 l O₂ aralashtirildi. Moddalar doimiy temperatura va bosimda reaksiyaga kirishdi hamda hamma NO NO₂ ga aylandi. Hosil bo'lgan gazlar aralashmasining hajmi l da qancha?
A) 40 B) 50
C) 60 D) 70
7. Fosfatli yoki kompleksli o'g'itlar tarkibiga kiruvchi quyidagi moddalardan qaysi birida fosforning massa ulushi eng ko'p?
A) (NH₄)₂HPO₄ B) NH₄H₂PO₄
C) CaHPO₄×2H₂O D) Ca₅(PO₄)₃F
8. ${}^{10}_5\text{B} + {}^4_2\text{He} \rightarrow {}^{13}_7\text{N} + \text{X}$, reaksiyada X - :
A) α -zarracha B) β -zarracha
C) elektron D) neytron
9. Eng qutibli bog':
A) N-Cl B) P-Cl
C) Br-Cl D) I-Cl
10. Pirobelonit PbMn₂VO₄OH mineralida vanadiyning oksidlanish darajasi:
A) +1 B) +2
C) +3 D) +5

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. 200 ml 0,2 M KOH eritmasiga 300 ml 0,15 M HCl eritmasi qo`shildi. Hosil bo`lgan eritmaning pH qiymatini aniqlang. Eritmalar aralashtirilganda eritmalar hajmi qo`shiladi deb hisoblang.
A) 1 B) 2
C) 3 D) 4
12. Konteyner umumiy bosimi 800 mm simob ustuni bo`lgan 0,064 kg kislorod va 0,084 kg azot saqlaydi. Azotning parsial bosimi:
A) 320 mm simob ust. B) 400 mm simob ust.
C) 480 mm simob ust. D) 530 mm simob ust.
13. Uch xil moddalar – X, Y va kislorod aralashtirildi. Reaksiya ikki bosqichda ketadi:
 $X + O_2 \rightarrow XO_2$
 $Y + XO_2 \rightarrow X + YO_2$
Yuqorida keltirilgan jarayonlar katalizatori:
A) X B) Y
C) XO_2 D) YO_2
14. $N_2(g) + 3H_2(g) \rightarrow 2NH_3(g)$ ushbu jarayonda 11,2 dm³ (n.sh.) azot va 1,0 gr vodorod ishlatildi va bunda 0,25 mol ammiak ajratib olindi. Reaksiya unumini aniqlang.
A) 25% B) 33%
C) 50% D) 75%
15. Ma'lum bir sharoitda $N_2O_4(g) \rightleftharpoons 2NO_2(g)$ reaksiyaning muvozanat konstantasi $5,0 \cdot 10^{-2}$ ga teng. Xuddi shu sharoitda $NO_2(g) \rightleftharpoons \frac{1}{2} N_2O_4(g)$ reaksiyaning muvozanat konstantasini hisoblang.
A) 0,05 B) 4,5
C) 10 D) 20
16. 1,00 gr $Mg(NO_3)_2 \cdot xH_2O$ kristallogidрати 550 °C da qizdirildi, natijada 0,217 gr qattiq qoldiq hosil bo`ldi. Kristallogirdatdagi x ni aniqlang.
A) 1 B) 2
C) 4 D) 6
17. Agar quyidagi reaksiya butun koeffisientlar bilan tenglashtirilsa, H^+ oldidagi koeffisient nechaga teng?
 $Mn^{2+} + BiO_3^- + H^+ \rightarrow Bi^{3+} + MnO_4^- + H_2O$
A) 3 B) 4
C) 7 D) 14
18. Qaysi qattiq modda 25°C da suyultirilgan xlorid kislota bilan reaksiyaga kirishib havodan zichroq bo`lgan gazni hosil qiladi.
A) Zn B) NaBr
C) $NaHCO_3$ D) $Pb(NO_3)_2$
19. 20 ml 0,10 M li Na_2SO_4 ni 50 ml 0,30 M Na_3PO_4 eritmasi bilan aralashtirilganda hosil bo`ladigan eritmadagi Na^+ ionlarining konsentrasiyasini aniqlang.
A) 0,15 M B) 0,24 M
C) 0,48 M D) 0,70 M
20. Quyidagi qaysi elementdan tashqari barcha elementlar allotropiyani namoyon qiladi?
A) C B) Kr

C) O

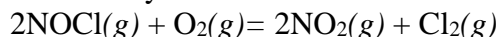
D) S

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

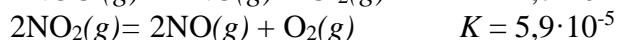
21. No`malum element yuqori oksidida atomlar soni bo`yicha kislorod 71,4% ni egallaydi. Oksidni suvda erishidan no`malum element massa ulushi 52,8% bo`lgan kislota hosil bo`ladi. Kislota formulasini aniqlang.

22. 0,1 M gipoyodit kislota eritmasidagi vodorod ionlari konsentrasiyasi $1,42 \cdot 10^{-6}$ M ni tashkil etadi. Kislotaning dissosiyalanish konstantasini aniqlang.

23. Reaksiya muvozanat konstantasini aniqlang:

Quyidagi reaksiyalar K laridan foydalanib:

24. 1 mol toluolni ($\text{C}_6\text{H}_5\text{CH}_3$) benzoy kislotagacha ($\text{C}_6\text{H}_5\text{COOH}$) oksidlash uchun qancha mol elektrtonni toluoldan ajratib olish kerak?

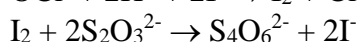
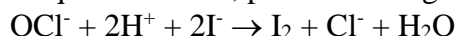
25. Reaksiya tezligi uchun $r = k[\text{A}][\text{B}]^2$ o`rinli va tezlikning o`lchov birligi $\text{mol} \cdot \text{l}^{-1} \cdot \text{s}^{-1}$ bo`lsa, tezlik konstantasi, k , ning o`lchov birligini aniqlang.

26. Nikel (II) nitrat eritmasidan 0,20 A 45,0 minut davomida elektr toki o`tkazildi. Qancha massa gr larda nikel hosil bo`ladi?

27. $\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$ ioning kislotali eritmasi Fe^{2+} ni Fe^{3+} gacha oksidlaydi va jarayonda Cr^{3+} hosil bo`ladi. 60,0 ml 0,250 M FeSO_4 eritmasini oksidlash uchun qancha hajm ml da 0,175 M $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$ eritmasi kerak bo`ladi?

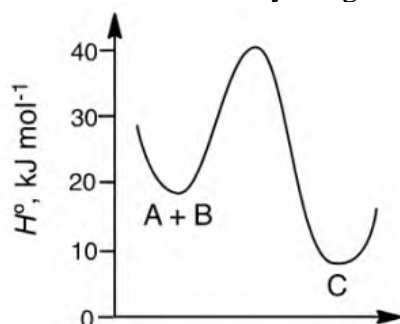
28. Agar $l = 3$ bo`lsa, m_l magnit kvant soni qanday qiymatlarni qabul qilishi mumkin?

29. Oqartiruvchi vositalarning aktiv ingridienti natriy gipoxloritdir NaClO va uni yodometrik analiz orqali aniqlash mumkin, pastda keltirilgan tenglamalar orqali:

Agar 1,356 gr oqartiruvchi uchun 19,5 ml 0,100 M $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$ eritmasi kerak bo`lsa, oqartituvchida NaClO ning massa ulushi qanday?

30. $\text{A} + \text{B} \rightarrow \text{C}$ reaksiyaning energetik diagrammasi:

Reaksiya endotermik yoki ekzotermikligini aniqlang. Buning uchun reaksiyaning taxminiy issiqlik effektini ko`rasting.

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

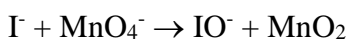
1. Qaysi elementning 1,00 gr na`munasi eng ko`p molekulani o`zida saqlaydi?

- A) Bakminsterfulleren, C₆₀ B) Ozon, O₃
C) Oq fosfor, P₄ D) Oltingugurt, S₈

2. 0,1 M li 1 ml ikki valentli metal saqlagan eritmaning rangi och pushti bo`lib, unga 1 ml konsentirlangan HCl kislotasi eritmasi qo`shilsa, eritma rangi yorqin-ko`k rangga o`zgaradi. Metall ionini aniqlang.

- A) Ca²⁺ B) Mn²⁺
C) Co²⁺ D) Cu²⁺

3. Iodid ion asosli sharoitda permanganat bilan gipoyodit ionigacha quyidagi reaksiya bo`yicha oksidlanadi:

Tenglashtirilgan reaksiya tenglamasida gidroksid ionining iodid ioniga miqdoriy nisbati qanday?

- A) 3 : 1 B) 2 : 1
C) 1 : 1 D) 2 : 3

4. Na[V(CO)₆] kompleksida vanadiyning oksidlanish darajasi qanday?

- A) -1 B) +3
C) +5 D) +6

5. Qaysi kvant sonlar kombinatsiyasini real atomga qo`llash mumkin? Kvant sonlarning kelish ketma – ketligi – [bosh kvant son (n), orbital kvant son (l), magnit kvant son (m_l), spin kvant son (m_s)].

- A) [1, 0, +1/2, +1/2] B) [3, 0, 0, -1/2]
C) [2, 2, 1, +1/2] D) [3, 2, 1, 1]

6. I₃⁻ da markaziy atom I gibridlanishini aniqlang.

- A) sp² B) sp³
C) dsp³ D) d²sp³

7. Pastda keltirilgan atomlarni atom radiusi kamayib borishi taribida joylashtiring.

Pb, P, Cl, F, Si

- A) Cl > F > Pb > Si > P B) Pb > Si > P > F > Cl
C) Pb > Si > P > Cl > F D) Pb > Cl > P > Si > F

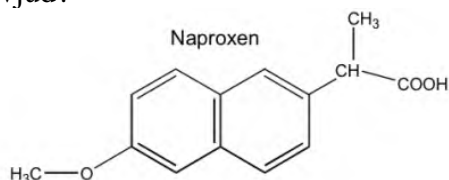
8. Quyidagi ikki atomli molekulalardan qaysi biri eng yuqori bog` energiyasiga ega.

- A) CO B) N₂
C) O₂ D) H₂

9. Kumush saqlovchi 1,50 gr ruda eritildi va barcha Ag⁺ 0,124 gr Ag₂S ga aylandi. Rudadagi kumushning massa ulushini aniqlang.

- A) 6,41% B) 7,20%
C) 8,27% D) 10,8%

10. Naproksenda qancha uglerod atomi sp-, sp²- va sp³- gibridlanishda hamda molekulada qancha π-bog` mavjud?

- A) $sp = 0, sp^2 = 10, sp^3 = 4, \pi = 5$ B) $sp = 0, sp^2 = 11, sp^3 = 3, \pi = 6$
 C) $sp = 0, sp^2 = 11, sp^3 = 3, \pi = 5$ D) $sp = 1, sp^2 = 9, sp^3 = 4, \pi = 5$

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. 45°C da suvning ion ko'paytmasi $4,0 \times 10^{-14}$ ga teng. Shu temperaturada toza suvning pH qiymatini aniqlang.

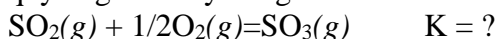
- A) 6,7 B) 7,0
 C) 7,3 D) 13,4

12. Reaksiyaning tog'ri reaksiya tezlik konstantasi $2,3 \times 10^6 \text{ s}^{-1}$ ga, muvozanat konstantasi $4,0 \times 10^8$ ga teng. Teskari reaksiya tezlik konstantasi nechaga teng?

- A) $1,1 \times 10^{-15} \text{ s}^{-1}$ B) $5,8 \times 10^{-3} \text{ s}^{-1}$
 C) $1,7 \times 10^2 \text{ s}^{-1}$ D) $9,2 \times 10^{14} \text{ s}^{-1}$

13. Pastda keltirilgan reaksiyaning muvozanat konstantasidan foydalanib, $2\text{SO}_3(g) = 2\text{SO}_2(g) + \text{O}_2(g)$ $K = 1,8 \times 10^{-5}$

quyidagi reaksiyaning muvozanat konstantasini aniqlang

- A) $2,1 \times 10^{-3}$ B) $4,2 \times 10^{-3}$
 C) $2,4 \times 10^2$ D) $5,6 \times 10^4$

14. HCN 0,010 M li eritmasining dissotsiyalanish darajasi qancha? ($K = 6,2 \times 10^{-10}$ kislotalik konstantasi)

- A) 0,0025% B) 0,025%
 C) 0,25% D) 2,5%

15. $\text{C}_3\text{H}_8\text{O}$ formulaga nechta izomer to'g'ri keladi?

- A) 1 B) 2
 C) 4 D) 3

16. Tarkibida 10% qo'shimchalari bo'lgan 50 g ohaktoshdan necha g karbonat angidrid olish mumkin?

- A) 5 B) 5.6
 C) 10 D) 19.8

17. Tarkibida 75% sof malaxit bo'lgan 200 g mineraldan qancha g mis (II) oksid ajratib olish ($\text{Cu}(\text{OH})_2 \cdot \text{CuCO}_3 = 2\text{CuO} + \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$) mumkin? Reaksiya unumi – 0.9.

- A) 144.15 B) 108.11
 C) 97.3 D) 87.57

18. $\text{Na}_x\text{SO}_{x+2}$ tarkibli tuzning 1 g ida $4.24 \cdot 10^{21}$ ta oltingugurt atomi bo'lsa, x ni aniqlang.

- A) 1 B) 2
 C) 3 D) 4

19. Cl⁻ elektron konfiguratsiyasi keltirilgan qatorni toping.

- A) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^8 4s^0$ B) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^2 4s^0$
 C) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^0 4s^0$ D) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^0$

20. $\text{CaCO}_3 + \text{Q}$ (issiqlik) $\rightleftharpoons \text{CO}_2 + \text{CaO}$ reaksiyada sistema muvozanatini o'ng tomonga siljitish uchun quyidagilardan qaysilarini amalga oshirish kerak?

- 1) haroratni ko'tarish; 2) bosimni oshirish; 3) haroratni pasaytirish; 4) CO_2 konsentratsiyasini kamaytirish;

- A) 2, 3 B) 1, 4
C) 2, 4 D) 1, 3

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Tartib raqami 19 bo'lgan element atomlarida nechta elektron pog'ona bor?

22. ^{32}S izotopi va ^{16}O , ^{17}O va ^{18}O izotoplaridan foydalanib necha xil oltingugurt (IV) oksidi molekularini olish mumkin?

23. Agar reaksiya unumi 70% bo'lsa, 2.45 g bertolle tuzidan necha l (n.sh.da) kislorod olish mumkin?

24. Tabiiy mis 63 va 65 izotoplardan iborat bo'lib, uning atom massasi 63.54 ga teng. Har bir izotopning tabiatdagi molyar ulushini mos ravishda aniqlang.

25. Qaysi agregat holatda har qanday modda elektr tokini o'tkazadi?

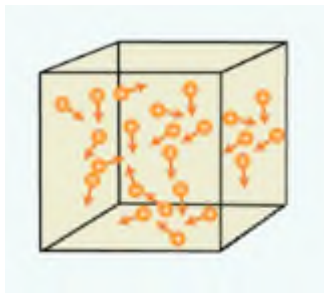
26. O'zgarimas harorat va hajmli germetik konteyner ichiga 3:1 mol nisbatda mos ravishda vodorod va azot joylandi, tegishli katalizator ishtirokida ammiak gazi hosil bo'ldi. Muvozanat qaror topganidan so'ng vodorod parsial bosimi kvadratining ammiak parsial bosimiga nisbati 0.2 ga teng bo'lsa, $\text{N}_2(\text{g}) + 3\text{H}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{NH}_3(\text{g})$ reaksiyasining muvozanat konstantasi K_p ni hisoblang.

27. Gazifikatsiya jarayonida ko'mir — uglerod monoooksid va vodorod aralashmasiga aylanadi, aralashma suv gazi deb ataladi: $\text{H}_2\text{O}(\text{g}) + \text{C}(\text{q}) \rightarrow \text{CO}(\text{g}) + \text{H}_2(\text{g})$

Quyida berilgan reaksiya tenglamalari va entalpiya o'zgarishlaridan foydalanib, yuqoridagi reaksiyaning entalpiya o'zgarishini hisoblang.

28.

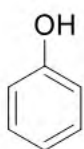

Chap tomondagi rasmda idish ichida dumaloq shakldagi molekular tasvirlangan. Ko'satkichlar molekularning harakat yo'nalishi va tezligini ifodalaydi.

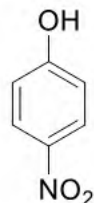
Rasmni tahlil qilib, unda moddaning qaysi agregat holati ifodalanganini yozing.

29. 500 ml suvda 0,050 mol HSCN eritilishidan eritma tayyorlandi. Eritmada vodorod ionlari konsentratsiyasi $8.88 \cdot 10^{-6}$ mol/l ekanligi aqinlandi. HSCN uchun kislotalik konstantasini (K_a) aniqlang.

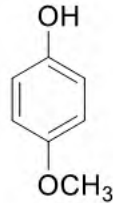
30. Pastda keltirilgan moddalarni kislotalik kuchi kamayishi tartibida joylashtiring.

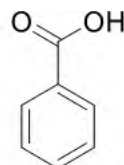
1

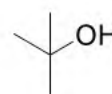
2

3

4

5

6

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. A – noma'lum oltingugurt oksidi. Uning 1 g ida $9.406 \cdot 10^{21}$ ta molekula bo'lsa, noma'lum oksidni aniqlang.

- A) SO B) SO₂
C) SO₃ D) SO₄

2. 1 molekula ozonning (O₃) massasini aniqlang.

- A) 48 g B) 16 g
C) $7.97 \cdot 10^{-23}$ g D) $2.66 \cdot 10^{-23}$ g

3. Qaysi qatorda Zn²⁺ ionining elektron konfiguratsiyasi to'g'ri ko'rsatilgan?

- A) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^9 4s^1$ B) $1s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^0$
C) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^9 4s^2$ D) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^0$

4. Oltingugurtning allotropik ko'rinishlaridan birida (S_x) 8 g oltingugurt na'munasi $2.508 \cdot 10^{22}$ ta molekula saqlasa, oltingugurt molekulasini formulasi aniqlang.

- A) S₄ B) S₆
C) S₈ D) S₁₀

5. 10 l gaz 2 l gacha izotermik (T=const) qisilganda bosim 25 kPa bo'ldi. Dastlabki bosimni aniqlang.

- A) 3 kPa B) 5 kPa
C) 7 kPa D) 9 kPa

6. 1.4 g A metal atmosfera azoti bilan reaksiyaga kirishib ($6A + N_2 = 2A_3N$) 2.33 g A₃N hosil qilgan bo'lsa, A ni aniqlang.

- A) Li B) Na
C) K D) Rb

7. 3p, 3d, 4s va 4p energetik pog'onachalarni elektronlar bilan to'lish ketma-ketligida joylashtiring.

- A) 3p, 3d, 4s, 4p B) 3p, 4s, 3d, 4p
C) 4p, 4s, 3p, 3d D) 3d, 3p, 4s, 4p

8. Tabiiy litiy ikki barqaror izotop ⁶Li (7.3%) va ⁷Li (92.7%) lardan iborat bo'lsa, litiyning atom massasini aniqlang.

- A) 6.727 B) 6.827
C) 6.927 D) 6.967

9. $N_2 + O_2 = 2NO$ reaksiya uchun to'g'ri reaksiyaga massalar ta'siri qonunini ko'rsating.

- A) $v_{to'g'ri} = k [N_2][O_2][NO]^2$ B) $v_{to'g'ri} = k [N_2][O_2]$
C) $v_{to'g'ri} = k [NO]^2$ D) $v_{to'g'ri} = k [N_2][NO]^2$

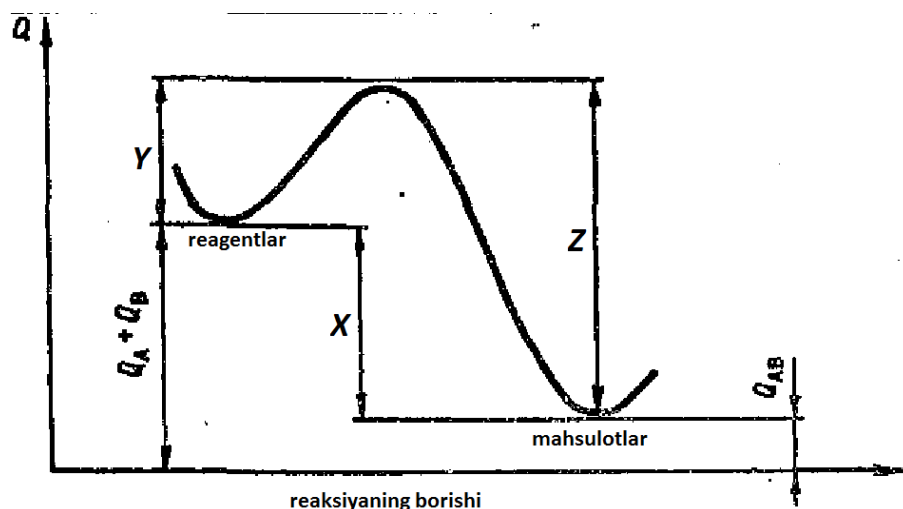
10. 0.1 g natriy gidroksid saqlovchi 1 dm³ eritmaning vodorod ko'rsatkichini (pH) hisoblang. Ishqorni to'liq dissotsiyatsiyalanadi deb qarang.

- A) 2.6 B) 3.6
C) 11.4 D) 10.4

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 ballardan baholanadi

11. Quyida $\{A + B = AB\}$ reaksiyaning energetik profili keltirilgan:

Diagrammadagi noma`lum harflar nimani bildiradi, mos variantlarni tanlang	Variantlar	
X	A	To`g`ri reaksiyaning aktivlanish energiyasi
Y	B	Teskari reaksiyaning aktivlanish energiyasi
Z	C	Reaksiyaning issiqlik effekti

- A) X-C, Y-A, Z-B B) X-B, Y-A, Z-C
C) X-C, Y-B, Z-A D) X-A, Y-B, Z-C

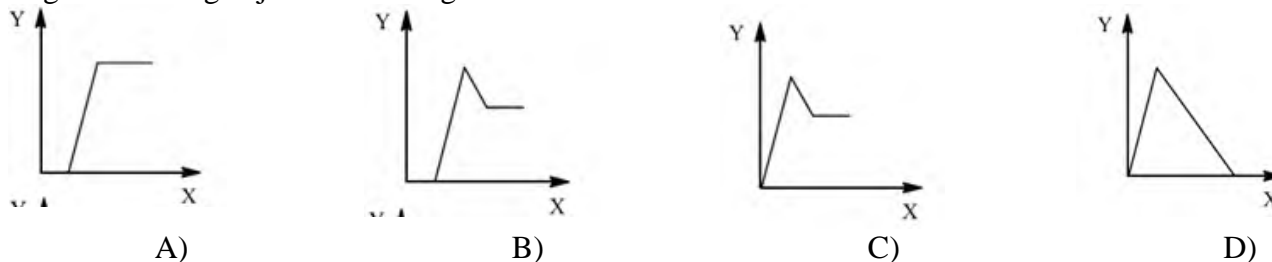
12. Quyidagi qatorda kislotalar kuchi oshib borishi ketma-ketligini ko`rsating: ClH_2CCOOH , $Cl_2HCCOOH$, Cl_3CCOOH

- A) $ClH_2CCOOH < Cl_2HCCOOH < Cl_3CCOOH$ B) $ClH_2CCOOH < Cl_3CCOOH < Cl_2HCCOOH$
C) $Cl_3CCOOH < Cl_2HCCOOH < ClH_2CCOOH$ D) $Cl_3CCOOH < ClH_2CCOOH < Cl_2HCCOOH$

13. Bor modeliga ko`ra vodorod atomidagi elektronning energiyasi quyidagicha aniqlanadi: $E = \frac{-13,6}{n^2}$ (eV), bu yerda $n = 1, 2, 3, \dots$ va h.k. butun sonlar. Bor modeliga ko`ra elektronni 1-orbitadan ($n = 1$) 5-orbitaga ($n = 5$) o`tkazish uchun qancha energiya (eV) talab qilinadi?

- A) 13,06 B) 10,2
C) 13,6 D) 40,8

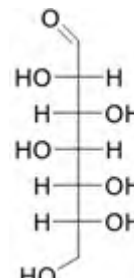
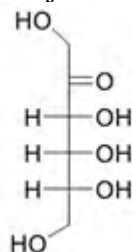
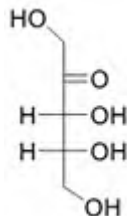
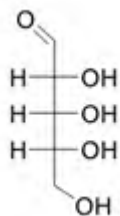
14. NaOH eritmasi H^+ , Mg^{2+} va Al^{3+} ionlarini saqlagan rangsiz eritmaga tomchilatib qo`shildi. Hosil bo`layotgan cho`kma massasi (Y o`qda) ning sarflangan NaOH eritmasi hajmi (X o`qda) ga bog`liqligi to`g`ri ko`rsatilgan javobni tanlang.

15. $2O_3(g) \rightarrow 3O_2(g)$ reaksiyasida kislorodning hosil bo'lish tezligi $3,0 \cdot 10^{-7} \text{ mol}/(\text{dm}^3 \cdot \text{s})$. Ozonning sarflanish tezligi qanday $\text{mol}/(\text{dm}^3 \cdot \text{s})$?

- A) $1,6 \cdot 10^{-10}$ B) $3,0 \cdot 10^{-7}$
C) $2,0 \cdot 10^{-7}$ D) $4,5 \cdot 10^{-7}$

16. Quyidagi birikmalardan qay biri piranoza formasida mavjud bo'la olmaydi?

- A) B) C) D)

17. DNK yarimkonservativ replikatsiyaga uchraydi, ya'ni har bir zanjir alohida ko'payadi va yangi DNK molekulasiga aylanadi. Yangi zanjirlarni ^{14}N yoki ^{15}N saqllovchi substartlar ishtirokida hosil qilish mumkin. Tajribada bir zanjiri faqat ^{14}N , ikkinchi zanjiri esa faqat ^{15}N tutuvchi DNK (gibrid DNK) ishlatildi. Gibrid DNK ^{14}N saqllovchi substrat ishtirokida replikatsiya qilindi. Agarda tajriba boshida bitta gibrid DNK molekulasiga bo'lgan bo'lsa, 4 ta replikatsiya siklididan so'ng ^{15}N tutadigan ikkizanjirli molekulaning ulushini toping.

- A) $\frac{1}{4}$ B) $\frac{1}{8}$
C) $\frac{1}{16}$ D) $\frac{1}{32}$

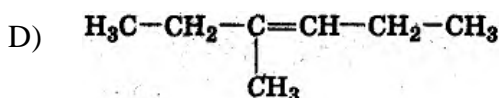
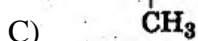
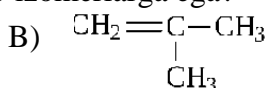
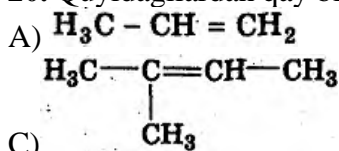
18. Berilgan tartibda elementlarning oxirgi elektroni uchun orbital kvant sonining qiymati qanday o'zgaradi (elementning tartib raqamlari berilgan)? $11^1 \rightarrow 17^2 \rightarrow 3^3 \rightarrow 18$ a) ortadi b) kamayadi c) o'zgarmaydi

- A) 1-a, 2-b, 3-a. B) 1-b, 2-b, 3-a.
C) 1-a, 2-b, 3-b. D) 1-a, 2-b, 3-c.

19. Ma'lum reaksiyaning temperatura koeffisienti 2.5 ga teng. Shu reaksiya temperaturasi 20°C dan 45°C gacha oshirilganda reaksiya tezligi qanday o'zgaradi?

- A) 2.5 marta oshadi B) 9.88 marta oshadi
C) 61.76 marta oshadi D) 2.5 marta kamayadi

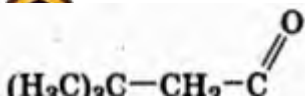
20. Quyidagilardan qay biri sis-trans-izomerlarga ega?

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Arxeologlar yog'ochdan ishlangan jihoz na'munasini aniqlashdi. Undagi uglerod-14 izotopining miqdori hozirgi vaqtda Yerda o'suvchi daraxtlardagiga nisbatan 75 % ni tashkil etdi. Aniqlangan jihozning yoshini aniqlang. $t_{1/2} (^{14}\text{C}) = 5730$ yil.

22. Quyidagi tuzni ishqor bilan qizdirilganda hosil bo'lgan uglevodorodni nomlang:

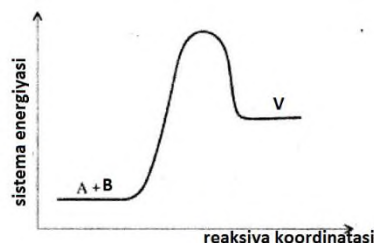
ni bo'yicha iqtidorli o'quvchilar bilan ishlash departamenti

23. Bor modeliga ko'ra vodorod atomidagi elektronning energiyasi quyidagicha aniqlanadi: $E = \frac{-13,6}{n^2}$ (eV), bu yerda $n = 1, 2, 3, \dots$ va h.k. butun sonlar. Bor modeliga ko'ra elektronni 1-orbitadan ($n = 1$) ∞ (cheksizinchi)-orbitaga ($n = \infty$) o'tkazish uchun qancha energiya (eV) talab qilinadi?

24. Propandagi barcha kovalent bog'larni uzish uchun 4006 kJ/mol energiya kerak bo'ladi, n-pentandagi barcha kovalent bog'larni uzish uchun esa 6356 kJ/mol energiya kerak. C-C bog' o'rtacha energiyasini aniqlang, kJ/mol da.

25. Fosfat kislota quyidagi dissotsiyalanish konstantalariga ega:
 $pK_{1a} = 2.12$ $pK_{2a} = 7.21$ $pK_{3a} = 12.32$
Digidrofosfat ioni uchun asoslik konstantasini hisoblang.

26. Agar $A + B \rightarrow V$ reaksiyaning energetik diagrammasi o'ng tomondagi sur'atda ifodalangan bo'lsa, uning ekzotermik yoki endotermik ekanligini aniqlang.

27. 20 g noma'lum metall xlorid kislota eritmasi bilan ta'sirlashganida 6.85 litr (n.sh.da) vodorod ajralib chiqqan bo'lsa, noma'lum metallni aniqlang.

28. $xS_2O_3^{2-} + yI_2 \rightarrow zS_4O_6^{2-} + 2I^-$ yarim-reaksiyadagi x, y, z koeffisientlarni aniqlang. (Javob faqat barcha koeffisientlar to'g'ri bo'lsagina inobatga olinadi)

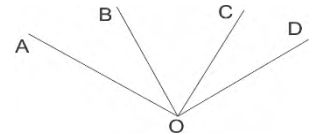
29. ${}_{91}Pa \rightarrow {}_{82}Pb + x{}^4_2\alpha + y{}^0_{-1}\beta$. Protaktiniy izotopi parchalanganda 41.6 mg qo'rg'oshin va $6.02 \cdot 10^{20}$ dona elektron hosil bo'ldi. Protaktiniy izotopidagi neytronlar sonini toping (Pa neytronlari soni Pb nikidan 19 taga ko'p).

30. Gaz fazasida kechadigan $X_2 + 2Y_2 \rightarrow 2XY_2$ reaksiyaning tezligi bosim 6 marta oshirilganda qanday o'zgaradi?

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

- Hisoblang $\left(1\frac{3}{4}; 1,125 - 1,75; \frac{2}{3}\right) \cdot 1\frac{5}{7}$ A) $-1\frac{7}{12}$ B) $-1\frac{1}{4}$ C) $-1\frac{5}{6}$ D) $-1\frac{1}{3}$
- Soddalashtiring: $\frac{27a^3-64b^3}{b^2-4} : \frac{9a^2+12ab+16b^2}{b^2+4b+4}$
A) $\frac{(3a-4b)(b+2)}{b-2}$ B) $\frac{(3a-4b)(b-2)}{b+2}$ C) $\frac{(3a+4b)(b+2)}{b-2}$ D) $\frac{(3a+4b)(b-2)}{b+2}$
- Agar $3x - y = 7$ va $5x + 4y = 21$ bo'lsa, $24x + 9y$ ni hisoblang.
A) 90 B) 78 C) 69 D) 84
- Chizmada $\angle AOD = 120^\circ$, $\angle BOD = 3\angle AOB$ va $\angle AOC = 2\angle COD$ bo'lsa, $\angle BOC$ burchak nimaga teng? A) 45° B) 50° C) 60° D) 30°
- Soddalashtiring: $\sqrt{-4a} - \sqrt[3]{-8a} - \sqrt{-9a} - 2\sqrt[3]{a}$
A) $-5\sqrt{a}$ B) $-\sqrt{-a} - 4\sqrt[3]{a}$ C) $-\sqrt{-a}$ D) $-4\sqrt[3]{a}$
- Tenglamani yeching: $\frac{20-x}{20} - \frac{22-x}{22} = \frac{20+x}{22} - \frac{22+x}{20}$ A) 0 B) $\frac{29}{220}$ C) $\frac{10}{11}$ D) \emptyset
- a parametrlarning qanday qiymatlarida $9 + 3a$, $5 - 2a$ va $15 - 5a$ uzunlikdagi kesmalardan uchburchak yashash mumkin? A) (0; 2,5) B) $\left(\frac{1}{6}; 1,5\right)$ C) $\left(\frac{1}{6}; 1,1\right)$ D) $\left(\frac{1}{3}; 1,2\right)$
- Soat strelkasi 5 soat vaqt o'tgandan keyin qanday burchakka buriladi?
A) 120° B) 100° C) 160° D) 150°
- Uchlari $A(2; -3)$, $B(6; 0)$, $C(6; 2)$ va $D(2; 2)$ nuqtalarda bo'lgan $ABCD$ to'rtburchak yuzini toping.
A) 14 B) 18 C) 16 D) 12
- Agar $a + b - 2c = 0$ bo'lsa, $\frac{a}{a-c} + \frac{b}{b-c}$ ni hisoblang. A) 0 B) 1 C) 2 D) 3

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

- Soddalashtiring: $\frac{a^2-ac-bc-b^2}{a^2+ac+bc-b^2}$ A) $\frac{a+b}{a-b}$ B) $\frac{a-b}{a+b}$ C) $\frac{a-b+c}{a+b-c}$ D) $\frac{a-b-c}{a-b+c}$
- ABC uchburchakning AE va BF medianalari P nuqtada kesishadi. Agar ABC uchburchak yuzi 36 bo'lsa, PECF to'rtburchak yuzini toping. A) 12 B) 18 C) 9 D) 6
- $\frac{16-x^2}{x+4} - \frac{x^2-9}{3-x} < 10$ tengsizlikning $(-5; 5)$ oraliqda nechta butun yechimi mavjud?
A) 7 B) 8 C) 9 D) 10
- Agar $ac < 0$ bo'lsa, $y = ax^2 - bx + c$ funksiya grafiqi koordinatalar tekisligining qaysi choraklaridan o'tadi? A) I,II,III B) II, III, IV C) I, III, IV D) BO BCX
- Anvar 2 dan boshlab barcha natural sonlarni doskaga yozdi. U yozayotganda to'la kub bo'lgan sonlarni qoldirib ketdi (8, 125 kabi). Doskaga 2186-o'rinda yozilgan sonni toping.
A) 2200 B) 2199 C) 2198 D) 2197

16. x_0 haqiqiy son $x^3 + 1 = (x^2 - x - 1)^2 - 4$ tenglama ildizi bo'lsa, $(x_0 - 1)^2$ ni toping.

- A) 2 B) 3 C) 5 D) 7

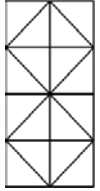
17. $ABCD$ to'rtburchakda: $AB = CD, BC = AD$. Agar A burchak B burchakdan 4 marta katta bo'lsa, to'rtburchakning A burchagini toping. A) 124° B) 144° C) 132° D) 148°

18. Chizmadagi uchburchaklar sonini toping.

- A) 24 B) 28 C) 30 D) 26

19. $f(x) = ax + b$ funksiya grafigi $A(-1;3)$ va $B(1;7)$ nuqtalar orqali o'tadi.

- $f(4 - f(-1))$ ni toping A) 10 B) 9 C) 12 D) 7

20. Ikkinchi raqami uchinchi raqamidan 4 marta katta, birinchi raqami esa ikkinchi raqamidan 3 ta kam bo'lgan uch xonali sonlar nechta? A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 ballardan baholanadi

21. Ikkinchi raqami uchinchi raqamidan 1 ta kam bo'lgan uch xonali sonlar sonini toping.

22. Hisoblang: $\left(\frac{1^2}{1 \cdot 3} + \frac{2^2}{3 \cdot 5} + \frac{3^2}{5 \cdot 7} + \dots + \frac{10^2}{19 \cdot 21}\right) \left(2 - \frac{1}{11}\right)$

23. Agar $\frac{1}{a^2-2} + \frac{1}{a^2+2} = 0,5$ bo'lsa, $20 \cdot \left(\frac{1}{a^2-2a+2} + \frac{1}{a^2+2a+2}\right)^2$ ning qiymatini toping.

24. Agar $AB = 12, BC = 14, CD = 2$ bo'lsa, aylana radiusini aniqlang.

25. Soddalashtiring $\left(\sqrt{6} + \sqrt{2} - \frac{\sqrt{3} + 3\sqrt{2} + \sqrt{6} + 1}{\sqrt{2} + 2\sqrt{3} + \sqrt{6} + 1} - 1\right) \cdot \sqrt{12}$

26. $-16 \leq 2(y - 7) \leq 0$ va $-7 \leq x \leq 8$ bo'lsa, $x^2 - y^2$ ifodaning eng kichik qiymatini toping.

27. Raqamlari yig'indisi 2 ga teng bo'lgan o'n xonali natural sonlar nechta?

28. $a = 0,12(12), b = 0,1(21), c = 0,12(11)$. Agar $a + b + c = 0, x_1 x_2 x_3 x_4 \dots x_{2021} x_{2022} x_{2023} \dots$ bo'lsa, x_{2022} ni toping (bunda, $x_1, x_2 \dots$ raqamlar).

29. Oila erkak kishi, uning ayoli va talaba qizidan iborat. Agar erkak kishining maoshi 2 barobar ohsa, u holda oila daromadi 67% ga ortadi, agar talaba qizning stipendiyasi 3 barobar kamaysa, oila daromadi 4% ga qisqaradi. Ayolning maoshi oila daromadining necha foizni tashkil qiladi?

30. Ikki son o'rtasidagi Δ operatsiyasiga ko'ra quyidagi natijalar olindi:

$$5 \Delta 2 = 74$$

$$3 \Delta 3 = 66$$

$$5 \Delta 4 = 98$$

$$9 \Delta 11 = 2022$$

$12 \Delta 1$ operatsiya natijasini toping.

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. $ABCD$ qavariq to'rtburchakka aylana ichki chizilgan. Agar $AB = 7$, $BC = 11$ bo'lsa, $CD - AD$ ni toping.

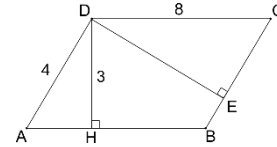
- A) 5 B) 2 C) 3 D) 4

2. $x^2 + y^2 + \sqrt{3}y - \sqrt{5}x = 1$ tenglama bilan berilgan aylananing markazi koordinata tekisligining qaysi choragida yotadi? A) I B) II C) III D) IV

3. Supermarketda reklama aksiyasi o'tkazilmoqda: 3 ta shokolad sotib olgan xaridorga 4-shokolad sovg'a tariqasida qo'shib beriladi. Bitta shokolad narxi 28000 so'm. Xaridor 300 000 so'm evaziga eng ko'pi bilan nechta shokolad xarid qila oladi? A) 11 B) 14 C) 13 D) 12

4. Chizmada $ABCD$ –paralleloqramm. DE ni ntoping.

- A) 6 B) 9 C) 5 D) 4

5. Soddashtiring: $\frac{a^2-b^2}{a+b} - \frac{a^3+b^3}{a^2-b^2} - (ab - 2a^2) \cdot (a - b)^{-1}$

- A) $2b$ B) $a + b$ C) $2a$ D) $a - b$

6. Qavariq o'n ikki burchakning diagonallar sonini toping. A) 54 B) 48 C) 36 D) 40

7. k parametrning qanday musbat qiymatida $20x^2 + kx + 5 = 0$ tenglama bitta ildizga ega?

- A) 40 B) 20 C) 10 D) 5

8. x_1 va x_2 sonlari $x^2 - 7x - 1 = 0$ tenglama ildizlari bo'lsa, $x_1^2 + x_2^2$ ni toping.

- A) 4 B) 49 C) 53 D) 51

9. Tenglamani yeching: $\frac{7(2x-(3x-1))}{15} - \frac{8(3x-(2x-1))}{17} = \frac{7}{15}(1-x)$. A) $\frac{15}{17}$ B) 0 C) $\frac{8}{17}$ D) -1

10. Soddashtiring: $\frac{|a^2-25|}{5+a} - \frac{|a^2-16|}{a-4}$ bunda, $|a| < 3$ A) $2a - 9$ B) 9 C) $9 - 2a$ D) $1 - 2a$

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Uchinchi raqami to'rtinchi raqamidan 1 ga kichik bo'lgan to'rt xonali sonlar sonini toping

- A) 900 B) 990 C) 720 D) 810

12. $f(x) = ax^2 + b$ funksiya grafigi $A(-1;5)$ va $B(2;-1)$ nuqtalardan o'tadi. $f(5 - f(1))$ ning qiymatini toping. A) 5 B) 2 C) 6 D) 7

13. 4 ga karrali va o'nli yozuvida 4, 5, 6, 8 raqamlari bo'lmagan to'rt xonali sonlar nechta?

- A) 120 B) 210 C) 180 D) 150

14. $y = 4x^2 - 3x - 5$ parabolaga $O(0;0)$ nuqtaga nisbatan simmetrik bo'lgan parabola tenglamasini ko'rsating. A) $y = 4x^2 - 3x + 5$ B) $y = -4x^2 - 3x + 5$

- C) $y = -4x^2 - 3x - 5$ D) $y = 4x^2 + 3x - 5$

15. $a^3b^2 = 1024$ tenglikni qanoatlantiruvchi nechta $(a; b)$ butun sonlar juftligi mavjud?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 2

16. $\sqrt{x} + \sqrt{x+5} = \frac{10}{\sqrt{x}}$ tenglama nechta haqiqiy yechimga ega? A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

17. Agar $\frac{1}{x} = \frac{3}{y+z} = \frac{5}{z+x}$ bo'lsa, $\frac{z-y}{x}$ ni toping. A) 4 B) 4,5 C) 5 D) 3,5
18. 1,2,3,4,...,2021,2022 sonlar orasidan nechitasi 3 ga ham, 7 ga ham bo'linmaydi?
A) 1084 B) 1156 C) 1128 D) 1098
19. Agar $8^{\frac{a-1}{b}} = 5$ va $125^{\frac{b}{a}} = 4$ bo'lsa, $\left(\frac{2^a}{5^b}\right)^7$ ni toping. A) 8 B) 4 C) 0,8 D) 0,16
20. $y = x^2 - 2$ parabolaga $x = 2$ to'g'ri chiziqqa nisbatan simmetrik bo'lgan parabola tenglamasini tuzing.
A) $y = x^2 - 8x - 2$ B) $y = x^2 + 8x - 14$ C) $y = x^2 + 8x + 2$ D) $y = x^2 - 8x + 14$

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

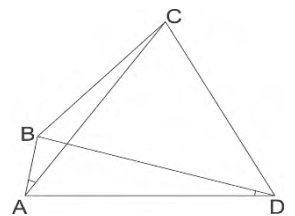
21. $(a + a^2 + a^3) + \left(\frac{1}{a} + \frac{1}{a^2} + \frac{1}{a^3}\right) = 28$ bo'lsa, $(2a - 3)^2$ ifodaning qiymatini toping.

22. Chizmada $AE = 2, BE = 6, DE = 3$. Aylana diametrini toping.

23. $f(x) = \frac{1+x+x^2+x^3+\dots+x^{2020}+x^{2021}}{1+x^3+x^6+x^9+\dots+x^{2019}}$ bo'lsa, $f(5 - f(1 - f(1 - f(0))))$ ni toping.

24. Agar $f(x) + (x + 2)f(1 - x) = x - 3$ bo'lsa, $(f(0) + f(1)) \cdot f(-2)$ ning qiymatini toping.

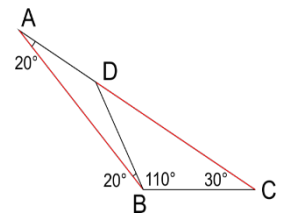
25. $ABCD$ qavariq to'rtburchakda $\angle BAD = \angle CDA = 60^\circ, \angle BDA = \angle CAB, AB = 2$ va $CD = 9$ bo'lsa, AD ni toping.

26. a parametrning qanday musbat qiymatlarida $x^2 - (a + 3)x + 3a + 11 = 0$ tenglamaning barcha ildizlari butun sonlardan iborat bo'ladi?

27. Tenglamani yeching: $\sqrt{6x - x^2 - 5} + \sqrt{6x - x^2 - 8} = 3 + \sqrt{4x - x^2 - 3}$.

28. $\angle BAD = \angle ABD = 20^\circ, \angle DBC = 110^\circ, \angle BCD = 30^\circ$ va $AB = 2, CD = ?$

29. Ikki son o'rtasidagi Δ operatsiyasiga ko'ra quyidagi natijalar olindi:

$$9 \Delta 2 = 117$$

$$3 \Delta 3 = 60$$

$$5 \Delta 4 = 91$$

$$11 \Delta 9 = 202$$

$7 \Delta 1$ operatsiya natijasini toping.

30. Raqamlari yig'indisi 3 ga teng bo'lgan o'n xonali natural sonlar nechta?

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi.

- Soddalashtiring: $\frac{|a^2-9|}{3+a} - \frac{|4+a^2-5a|}{a-4}$ bunda, $|a| < 1$. A) $2a + 4$ B) -2 C) $2 - 2a$ D) $4 - 2a$
- $f(3) \cdot (x - 2) + f(x - 1) = 3x$ bo'lsa, $f(1)$ ni toping. A) 4 B) 2 C) 3 D) 6
- Soddalashtiring: $\frac{\sin 12^\circ + \sin 14^\circ}{\sin 12^\circ - \sin 14^\circ} \cdot \operatorname{ctg} 1^\circ \cdot \operatorname{ctg} 13^\circ$
A) -1 B) $-\operatorname{ctg} 1^\circ$ C) $-\operatorname{ctg} 13^\circ$ D) $-\operatorname{ctg}^2 1^\circ$
- Soatning minut mili 144° ga burilganda, soatning soat mili qanday burchakka burilada?
A) 6° B) 12° C) 18° D) 8°
- To'g'ri burchakli uchburchakning bir burchagi 60° ga teng. Bu burchakdan chiqarilgan bissektrisaning uzunligi 2 m. Uchburchakning gipotenuzasi uzunligini toping.
A) $2\sqrt{3}$ B) $\sqrt{5}$ C) $\sqrt{3}$ D) $\sqrt{5} + 1$
- Soddalashtiring: $\sqrt{-16a} + \sqrt[3]{-27a} + \sqrt{-9a} + 3\sqrt[3]{a}$
A) $-7\sqrt{a}$ B) $-\sqrt{-a} - 6\sqrt[3]{a}$ C) $7\sqrt{-a}$ D) $-\sqrt[3]{a} - \sqrt{-a}$
- Tenglamani yeching: $\frac{211-4x}{21} - \frac{221-3x}{22} = \frac{20+3x}{22} - \frac{30+4x}{21}$ A) 0 B) $\frac{29}{462}$ C) $\frac{10}{21}$ D) \emptyset
- Uchlari $A(2; -3)$, $B(6; -1)$, $C(6; 4)$ va $D(2; 2)$ nuqtalarda bo'lgan $ABCD$ to'rtburchak yuzini toping.
A) 20 B) 18 C) 16 D) 15
- x soniga teskari bo'lgan son x ning 9%ini tashkil qiladi. x ni toping. (bu yerda, $x > 0$)
A) $4\frac{1}{3}$ B) $5\frac{1}{3}$ C) $2\frac{2}{3}$ D) $3\frac{1}{3}$
- Arifmetik progressiyada $a_2 = 12$, $a_7 - a_4 = 9$ bo'lsa, a_{19} ni toping A) 63 B) 54 C) 61 D) 56

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

- Nargizada 2 ta olma va 3 ta nok bor. U 5 kun ketma-ket har kuni singliga bittadan meva beradi. Bu ishni necha usul bilan amalga oshirish mumkin? A) 10 B) 8 C) 12 D) 6
- Tengsizliklar sistemasining butun yechimlari sonini toping $\begin{cases} \log_2(x-4)^2 \leq 4 \\ (x-2)^2 \geq 4 \end{cases}$
A) 5 B) 4 C) 6 D) 7
- $y = x^2 - 2x + 3$ parabolaga $y = 3$ to'g'ri chiziqqa nisbatan simmetrik bo'lgan parabola tenglamasini tuzing. A) $y = x^2 - 2x - 3$ B) $y = -x^2 + 2x - 3$ C) $y = -x^2 - 2x + 3$ D) $y = -x^2 + 2x + 3$
- Agar $\sin 2\alpha = \frac{1}{3}$, $\alpha \in \left[\frac{\pi}{4}; \frac{\pi}{2}\right]$ bo'lsa $\sin^2 \alpha$ ni toping.
A) $\frac{1}{2} + \frac{\sqrt{2}}{3}$ B) $\frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{1}{3}$ C) $-\frac{1}{2} + \frac{\sqrt{2}}{3}$ D) $\frac{1}{2} - \frac{\sqrt{2}}{3}$
- $x_n = \frac{2n+1}{3}$ formula bilan berilgan sonli ketma-ketlikning dastlabki 20 ta hadining o'rtta arifmetigini toping. A) $\frac{25}{6}$ B) $\frac{20}{3}$ C) $\frac{22}{3}$ D) $\frac{23}{6}$

16. O'tkir burchakli uchburchakning ikki tomon uzunliklari ayirmasi 8, bu tomonlarning uchinchi tomondagi proyeksiyalari mos ravishda 8 va 20 ga teng. Berilgan uchburchakka tashqi chizilgan aylana radiusini toping. A) $13\frac{5}{6}$ B) $12\frac{1}{3}$ C) $14\frac{1}{6}$ D) $11\frac{2}{3}$

17. Agar $4\frac{a+1}{b} = 125$ va $5\frac{b}{a} = 2$ bo'lsa, $\frac{25^{b+1}}{5a^2}$ ifodaning qiymatini toping.
A) 0,8 B) 4 C) 20 D) 0,05

18. Hisoblang: $\frac{1}{1^2 \cdot 3^2} + \frac{2}{3^2 \cdot 5^2} + \frac{3}{5^2 \cdot 7^2} + \dots + \frac{n}{(2n-1)^2(2n+1)^2}$
A) $\frac{n(n-1)}{(2n+1)^2}$ B) $\frac{n(n+1)}{(2n+1)^2}$ C) $\frac{n(n+1)}{2(2n+1)^2}$ D) $\frac{n(n-1)}{2(2n+1)^2}$

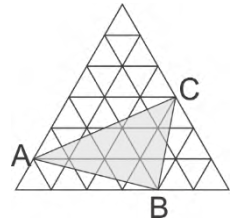
19. $BC = BE = CD$, $\angle DAE = 20^\circ$, $\angle BCD = 60^\circ$, $\angle ADE = ?$ (chizmaga qarang)
A) 30° B) 20° C) 50° D) 40°

20. $a^2b^5 = 6^{20}$ tenglikni qanoatlantiruvchi nechta $(a; b)$ butun sonlar juftligi mavjud?
A) 10 B) 18 C) 14 D) 12

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

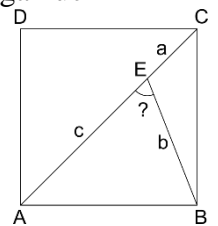
21. $P(x^2 - 5x) = x + \frac{1}{x} + x^3 + \frac{1}{x^3}$ bo'lsa, $P(-1)$ ni toping.

22. Muntazam uchburchak 36 ta yuzi 1 ga teng bo'lgan kichkina muntazam uchburchaklardan iborat (chizmaga qarang!). ABC uchburchak yuzini toping.

23. Raqamlari yig'indisi 10 dan kam bo'lmagan, raqamlari ko'paytmasi esa 10 dan katta bo'lmagan uch xonali sonlar nechta?

24. ABCD - kvadrat, AC-diagonal. Agar $AE=BE+CE$ ($a+b=c$) bo'lsa, $\angle AEB$ burchakni toping(chizmaga qarang!).

25. $(3 - \cos^2 x - 2\sin x)(\lg^2 y + 2\lg y + 4) \leq 3$ bo'lsa, $\sin^2 x + 20y + 1$ ni toping.

26. Natural son roppa-rosa 2 ta tub bo'luvchiga, bu sonning kvadrati esa 45 ta turli natural bo'luvchiga ega. Berilgan sonning kubi eng ko'pi bilan nechta natural bo'luvchiga ega bo'lishi mumkin?

27. ABC uchburchakda $ctgA + ctgB = 3$ va $AB = 12$ bo'lsa, ABC uchburchak yuzini toping.

28. Doskaga $a_1, a_2, a_3, \dots, a_{200}$ sonlari yozilgan. Ma'lumki, $a_1 = 3$, $a_2 = 9$. Agar ixtiyoriy n natural son uchun $a_{n+2} = a_{n+1} - a_n$ tenglik o'rinli bo'lsa, a_{200} ni toping.

29. $\angle CAD = 2\angle ACD$, $AC = 13a$, $BD = 5a$ va $AB = CD$ bo'lsa, $20 \cdot \cos \angle ACD$ ni toping.(chizmaga qarang!)

30. (u_n) ketma-ketlik quyidagicha berilgan: $u_1 = 1$, $u_{n+1} = u_n + 8n$. U holda, $u_{50} - u_{30}$ ni toping.

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi.

1. Aniq nisbatda berilgan gapni aniqlang.

- A) Davron bilan Maqsud musobaqada ko'rishdi.
- B) U o'zining kuchini shaxmatda ko'rsatdi.
- C) Respublikamizda katta o'zgarishlar yuz bermoqda.
- D) Jinoyatchilar ishi qayta ko'rildi.

2. Matni o'qing. Quyidagi berilgan sarlavhalardan qaysi biri matn uchun mos emas?

*Yoz! Bu fasl haqida qancha gapirsang oz!
Bog'larga bir qarang! Olma, gilos, o'riklar pisha
boshlayapti. Ishkomlarda chillaki uzumlarga rang
kiryapti. Polizlarda handalaklar dum beryapti.
Yozning ilk ne'mati qulupnayni aytmayisizmi?
Qulupnay, handalaklar pishganda dalaga yaqin
borsang, hididan dimog'ing yayraydi. Ko'm-ko'k, zilol
suvlar, uzoq-uzoqlardagi tog'larning cho'qqilari
"Bag'ringa kel!" deb imlayotganday! Ha, yoz - soz
fasl. Har yili yozni, dam olish oromgohlarini intiqlik
bilan kutamiz. Biroq yoz faqat dam olish fasligina
emas, mehnat fasli hamdir. Yozning issiq kunlarida
shirin-shakar mevalar pishadi, polizlarda xilma-xil
sabzavotlar yetiladi, bularning barchasi tinimsiz
mehnatning natijasidir. Yoz faslida uy solish,
xonalarni ta'mirlash kabi ishlarni bajarish ham
rejalashtiriladi. Farzandlar dam olish bilan birga uy
yumushlarida ota-onalariga ko'maklashadilar.*

- A) Yoz tarovati
- B) Mehnat fasli
- C) Yozdagi mevalar
- D) Fasllar go'zalligi

3. Quyidagilardan o'tgan zamon sifatdoshi berilgan qatorni toping.

- A) Ketgan
- B) Ketadigan
- C) Barchasi o'tgan zamon sifatdoshi
- D) Ketayotgan

4. Quyidagi so'zlardan ijobiy fazilatni ko'rsatilgan so'zlarni belgilang.

- A) ishyoqmas
- B) ochiko'z
- C) dangasa
- D) oq ko'ngil

5. Ko'rsatilgan misollardan mavhum otlar berilgan qatorni toping.

- A) vijdon, go'zallik, sevgi
- B) ezgulik, kiyik, avtobus
- C) chopmoq, o'qish, yurak
- D) havorang, tirma, yovuzlik

6. otmoq, bezatmoq- ushbu so'zlar fe'lning qaysi nisbatiga kiradi?

- A) ortirma nisbat
- B) o'zlik nisbat
- C) aniq nisbat
- D) majhul nisbat

7. Qaysi qatordagi qo'shimchlar kelishik qo'shimchalari hisoblanadi?

- A) -da, -ni, -ning
- B) -li, ba-, -bo
- C) -gi, -chi, -kor
- D) -ona, -siz, -lab

8. Kim? Nima? so'rog'iga qaysi gap bo'lagi javob bo'ladi?

- A) Aniqlovchi
- B) Ega
- C) Hol
- D) To'ldiruvchi

9. Tasdiq ma'nosini bildiruvchi vositalar to'g'ri berilgan qatorni ko'rsating?

- A) noto'g'ri, aksincha.
- B) shunday, shekilli.
- C) yo'q, bilmayman.
- D) ha, to'g'ri.

10. Berilgan gaplardan shaxsi umumlashgan gaplarni toping.

- A) Keksalarni e'zozlaylik
- B) Bilmagan kasbga urinma, urinib tuzoqqa ilinma.
- C) Nahorga oshga chiqing
- D) O'ylab ko'rsam u haq ekan.

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Noto'g'ri berilgan ma'lumotni belgilang.

- A) Faqat yuklamasi ajratib yozilmaydi
- B) -da chiziqcha bilan yoziladigan yuklama hisoblanadi
- C) Qo'shib yoziladigan yuklamalarga -mi, -gina kiradi
- D) Ham yuklamasi alohida ajratib yoziladi

12. Matni o'qing. Ostiga chizilgan so'zlar qaysi so'z turkumidiligini aniqlang?

*Yoz! Bu fasl haqida qancha gapirsang oz!
Bog'larga bir qarang! Olma, gilos, o'riklar pisha boshlayapti. Ishkomlarda chillaki uzumlarga rang kiryapti. Polizlarda handalaklar dum beryapti. Yozning ilk ne'mati qulupnayni aytmayisizmi? Qulupnay, handalaklar pishganda dalaga yaqin borsang, hididan dimog'ing yayraydi. Ko'm-ko'k, zilol suvlar, uzoq-uzoqlardagi tog'larning cho'qqilari "Bag'ringa kel!" deb imlayotganday! Ha, yoz - soz fasl. Har yili yozni, dam olish oromgohlarini intiqlik bilan kutamiz. Biroq yoz faqat dam olish fasligina emas, mehnat fasli hamdir. Yozning issiq kunlarida shirin-shakar mevalar pishadi, polizlarda xilma-xil sabzavotlar yetiladi, bularning barchasi tinimsiz mehnatning natijasidir. Yoz faslida uy solish, xonalarni ta'mirlash kabi ishlarni bajarish ham rejalashtiriladi. Farzandlar dam olish bilan birga uy yumushlarida ota-onalariga ko'maklashadilar.*

- A) ot, sifat, fe'l
- B) sifat, ot, ravish
- C) ot, ravish, fe'l
- D) olmosh, sifat, fe'l

13. Ish-harakat va uning bajaruvchisi o'rtasidagi munosabat nima deyiladi?

- A) nisbat zamon shakli
- B) bo'lishsizlik shakli
- C) fe'l deyiladi
- D) vazifadosh shakli

14. Ravishdoshlar qaysi qo'shimchalar yordamida yasaladi?

- A) -li, -siz, be
- B) -gach, -guncha, -gani
- C) -gan, -kan, -qan
- D) -sh, -ish, -moq

15. Sifatdosh nechta zamon shakliga ega?

- A) bitta
- B) ikkita
- C) uchta
- D) to'rtta

16. Gapda olmoshning qaysi ma'no turi qatnashgan?

Birovlarning fikri bilan kelajagingni qurma.

- A) gumon
- B) o'zlik
- C) bo'lishsizlik
- D) kishilik

17. Qaysi qatorda yordamchi fe'llar berilgan?

- A) qilmoq, olmoq
- B) kerak, bo'ladi
- C) zarur, kerak
- D) harakat, bo'lmoq

18. Berilgan gapdagi kesim qaysi so'z turkumi bilan ifodalangan?

Ushbu joy bolaning g'amini ham, hursandchiligini ham, sevgisini ham ko'rgan.

- A) ravishdosh
- B) sifatdosh
- C) harakat nomi
- D) fe'l

19. Quyidagilardan hol qatnashgan gap qatorni aniqlang.

- A) Balandlikka chiqishda avtomobillar taqa-taq to'xtab qoldi.
- B) Tog'am chiroyli kiyim olib keldilar.
- C) Ukam menga qaradi, men ukamga qaradim.
- D) Qiziqchi o'zining kulguli so'zi bilan hammani o'ziga qarattidi.

20. Bog'lovchi bilan yasalgan gapda qanday ma'no ifodalab kelinmoqda?

Chunki qorong'u tushib qolgan edi.

- A) Aniqlov ma'nosi ifodalanmoqda.
- B) Sabab ma'nosi ifodalab kelinmoqda.
- C) Inkori ma'nosi ifodalab kelinmoqda.
- D) Shart ma'nosi ifodalab kelinmoqda.

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Matni o'qing. Qaysi meva yozda birinchi pishadigan meva deb tarfilangan?

*Yoz! Bu fasl haqida qancha gapirsang oz!
Bog'larga bir qarang! Olma, gilos, o'riklar pisha boshlayapti. Ishkomlarda chillaki uzumlarga rang kiryapti. Polizlarda handalaklar dum beryapti. Yozning ilk ne'mati qulupnayni aytmayisizmi? Qulupnay, handalaklar pishganda dalaga yaqin borsang, hididan dimog'ing yayraydi. Ko'm-ko'k, zilol suvlar, uzoq-uzoqlardagi tog'larning cho'qqilari "Bag'ringa kel!" deb imlayotganday! Ha, yoz - soz fasl. Har yili yozni, dam olish oromgohlarini intiqlik bilan kutamiz. Biroq yoz faqat dam olish fasligina emas, mehnat fasli hamdir. Yozning issiq kunlarida shirin-shakar mevalar pishadi, polizlarda xilma-xil sabzavotlar yetiladi, bularning barchasi tinimsiz mehnatning natijasidir. Yoz faslida uy solish, xonalarni ta'mirlash kabi ishlarni bajarish ham rejalashtiriladi. Farzandlar dam olish bilan birga uy yumushlarida ota-onalariga ko'maklashadilar.*

- A) Handalak
- B) Uzum
- C) Qulupnay
- D) Gilos, olma, o'rik

22. Vazifadosh ko'makchi qatnashgan gapni toping.

- A) Men do'stim bilan kutubxonaga bordim.
- B) Bola kun sayin, soat sayin o'sib borardi.
- C) Biz yurtimiz uchun hamma narsaga tayyormiz.
- D) U tomon bir to'da bollalar yugurib ketishdi.

23. Quyidagi berilganlardan sodda sifat qatnashgan qatorni toping.

- A) havorang, qimmatbaho;
- B) tinchliksevar, jonkuyar;
- C) katta, go'zal
- D) harakatchan, shifobaxsh;

24. Nuqtalar o'rniga mos yuklamalarni qo'ying.

- 1) *Nok shirin bo'ladi... , ammo hosilga kech kiradi... .*
2) *Bu ishni sen... uddalarsan, biroq ukang eplarmikin?*
- A) -ku; -da; -ku. B) -u; -da; -ku.
 - C) ham; -da; -ku. D) -yu; -da; -ku.

25. Bayon qilingan fikrning tartibini bildiruvchi modal so'zlar qatnashgan gapni belgilang.

- A) Aksincha, o'quvchilar bir-biridan qolmaslik uchun harakat qildilar.
- B) Xususan, o'zaro kelishuvga erishganliklari foyda keltirdi.
- C) Avvalo, ularning bu ishlari qayerdan boshlanganini bilish zarur.
- D) Demak, xulosa qilsak ham bo'ladi.

26. Undalmalar gapda qanday tinish belgilari bilan ajratiladi?

- A) vergul, nuqta B) undov, vergul
- C) ikki nuqta D) qavs, qo'shtirnoq

27. Hozirgi zamon sifatdoshi berilgan gap qatorini aniqlang.

- A) O'zbekistonda uzoq vaqt davomida yartilgan me'moriy yodgorliklar saqlanib qolgan.
- B) Jahonda elektron texnika ixtiro qilgan kompaniyalar juda ko'p.
- C) Asrlar mobaynida rangini yo'qotmay kelayotgan bo'yoqlar siri kashf etilmadi.
- D) Kelajakda o'zbek tilida o'qiydigan maxsus dasturlar yaratiladi.

28. Quyidagi berilgan ma'lumotlardan qaysi biri noto'g'ri?

- A) Chunki bog'lovchisi sabab ma'nosini ifodalab keladi.
- B) Agar bo'g'lovchisi shart ma'nosini ifodalab keladi.
- C) Ya'ni bog'lovchisi aniqlov ma'nosini ifodalab keladi.
- D) Zero bog'lovchisi tartib ma'nosini ifodalab keladi.

29. Quyidagi berilgan javoblardan mosini tanlab nuqtalar o'rnini to'ldiring.

..... – tinglovchiga qaratilib, biror ish-harakatni bajarishga undaydigan gaplar: ma, mang, qani, marhamat, xo'sh kabi so'zlar.

- A) Taklif so'z-gaplar
- B) Tasdiq so'z-gaplar
- C) Modal so'z-gaplar
- D) Inkor so'z-gaplar

30. Quyidagi berilgan gaplarda nechta yuklama qatnashgan?

- 1) *Yig'ilishga faqat Murod kelmadi.*
2) *Keksalarga yordam berish hammamizning burchimiz-ku!*

- A) uchta
- B) ikkita
- C) to'rtta
- D) bitta

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Kesim tuzilishiga ko'ra nechta turga bo'linadi?

- A) 3 turga bo'linadi.
- B) 4 ta turga bo'linadi.
- C) 2 ta turga bo'linadi.
- D) 5 ta turga bo'linadi.

2. Matni o'qing va mos keladigan nomni aniqlang.

Tillashayx masjidi toshkentlik mashhur Tillashayx tomonidan bunyod etilgan. Me'moriy obida o'z dizayni bilan o'z davrida qurilgan masjidlardan ajralib turgan. Inshoot to'rtburchak tarhli, gumbazsimon, masjidning ikki yonida uncha katta bo'lmagan minoralar bo'lib, masjidga arksimon qilib qurilgan ayvon orqali kiriladi. Arklar soni 3 ta. Masjidning tashqi tomoni bezaklardan xoli bo'lib, uning ikki yonida masjidga yorug'lik tushishini ta'minlash uchun 18 ta deraza o'rnatilgan. Masjidning ichki ko'rinishi tashqi ko'rinishidan mutlaqo farq qiladi, undagi ganch naqshlar, gulli bezaklar insonni beixtiyor o'ziga jalb qiladi. Masjid ichidagi gumbaz osti naqshlar ham o'zining nafisligi bilan boshqalardan ajralib turadi. Masjidni yoritish maqsadida qandillar ham o'rnatilgan. Masjidning bugungi kungacha va bugungi holati haqida gapiradigan bo'lsak, masjid usta Shirin Murodov tomonidan ta'mirlangan. 2007-yil Hastimom majmuasi bunyod etilgan davrda me'moriy obida atrofidagi e'tiborga molik obidalar ham ta'mirlandi.

- A) Hastimom majmuasi
- B) Usta Shirin Murodov yodgorligi
- C) Temuriylar maqbarasi
- D) Tillashayx masjidi

3. Qaysi so'zlar talaffuzida so'z oxiridagi jarangli undosh tushib qoladi?

- 1) gramm; 2) poyezd; 3) go'sht; 4) kilovatt.
- A) 1, 2, 3, 4
 - B) 1, 2, 3
 - C) 1, 2
 - D) 3, 4

4. Berilgan gapdagi nuqtalar o'rniga mos so'zni qo'ying?

"Amakimning qizi Sevara ... Samarqandga bormagan."

- A) hech qachon
- B) har doim
- C) har qachon
- D) allaqachon

5. Qaysi qatordagi qo'shimchlarni so'zga qo'shganda yangi so'z yasab bo'lmaydi?

- A) -da, -ni, -ning
- B) -li, ba-, -bo
- C) -gi, -chi, -kor
- D) -ona, -siz, -lab

6. Sifatdan yasalgan so'zni aniqlang.

- A) qiynamoq
- B) do'stlik
- C) qaynoq
- D) beaql

7. va, ham, hamda bog'lovchilarning qaysi turiga kiradi.

- A) biriktiruv bog'lovchisi
- B) zidlov bog'lovchisi
- C) ayiruv bog'lovchisi
- D) inkor bog'lovchisi

8. Fe'l nisbatini aniqlang.

Buyumlarga qo'l tegizilmasin!

- A) birgalik
- B) majhul
- C) orttirma
- D) o'zlik

9. Ushbu parchadagi olmoshlar sonini aniqlang.

Sen niholsan, zavoling – o'zim,

Sen – tiriklik, men esa o'lim.

Kunduz bo'lsang, men tun bo'laman,

Sen bor bo'lsang, butun bo'laman. (E. Vohidov)

- A) 7 ta
- B) 4 ta
- C) 6 ta
- D) 5 ta

10. His-hayajon undovlari ishtirok etgan gapni aniqlang.

- A) Yosh bo'lsa-da, barchaga bosh bolam.
- B) Televizorni faqat kechqurunlarigina ko'radi.
- C) Keksalarga yordam berish hammamizning burchimiz/
- D) Hoy, kim bor, yordam bering!

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Quyidagi berilgan gaplardan qaysi birida ravishdosh bilan ifodalangan kesim berilgan?

- A) Men maktabga boraman.
- B) Motor gurullab, mashina oldinga intildi.
- C) Botir xatni kecha yuborgan
- D) 8- "B" sinf o'quvchilari musobaqadan qaytishdi.

22. Matni o'qing. Quyidagi berilgan javoblardagi qaysi ma'lumot mantda keltirilgan ma'lumotlarga mos emas?

Tillashayx masjidi toshkentlik mashhur Tillashayx tomonidan bunyod etilgan. Me'moriy obida o'z dizayni bilan o'z davrida qurilgan masjidlardan ajralib turgan. Inshoot to'rtburchak tarhli, gumbazsimon, masjidning ikki yonida uncha katta bo'lmagan minoralar bo'lib, masjidga arksimon qilib qurilgan ayvon orqali kiriladi. Arklar soni 3 ta. Masjidning tashqi tomoni bezaklardan xoli bo'lib, uning ikki yonida masjidga yorug'lik tushishini ta'minlash uchun 18 ta deraza o'rnatilgan. Masjidning ichki ko'rinishi tashqi ko'rinishidan mutlaqo farq qiladi, undagi ganch naqshlar, gulli bezaklar insonni beixtiyor o'ziga jalb qiladi. Masjid ichidagi gumbaz osti naqshlar ham o'zining nafisligi bilan boshqalardan ajralib turadi. Masjidni yoritish maqsadida qandillar ham o'rnatilgan. Masjidning bugungi kungacha va bugungi holati haqida gapiradigan bo'lsak, masjid usta Shirin Murodov tomonidan ta'mirlangan. 2007-yil Hasimom majmuasi bunyod etilgan davrda me'moriy obida atrofidagi e'tiborga molik obidalar ham ta'mirlandi.

- A) Masjidning ichki qismini bezashda gulli bezaklar, ganch naqshlaridan foydalanilgan.
- B) Masjidning tashqi tomonida bezaklar yo'q.
- C) Yodgorlik Shirin Murodov tomonidan bunyod etilgan.
- D) Tillashayx masjidida arklar soni uchtani tashkil etadi.

23. Berilgan namunlardan qaysi birida faol kirish so'zlar ishtirok etmagan?

- A) Birinchidan, matni diqqat bilan o'qib chiqish kerak, ikkinchidan uning mazmunini so'zlab berish kerak.
- B) Afsus, futbol jamoamiz musobaqada yutqizib qo'ydi.
- C) Ehtimol, men uni ertaga ko'raman.
- D) Abdulla Avloniy, o'z davri boshlang'ich maktablari uchun bir nechta o'quv qo'llanmalar yaratgan.

24. Ey, baxt ulashganlar, bizga qo'shiling! Yuqoridagi gapda undalma qaysi so'z turkumi bilan ifodalab keltirilgan?

- A) Olmosh bilan
- B) Sifatdosh bilan
- C) Sifat bilan
- D) Ot bilan

25. Quyidagi berilgan gaplarga mos keluvchi nisbat qo'shimchalarni toping.

- 1) *Nurga to'ldi dara, to'ldi soy,
Nur yog'...di qorong'u jarga.*
 - 2) *Yaltiraydi, doim tovla...ar,
Oy nuriga cho'miluvchu tosh.*
 - 3) *Dalalarda boshla...adi ish,
Boshla...adi ijod va tashvish.*
- A) -in, -n, -l, -in.
 - B) -il, -n, -n, -in.
 - C) -il, -n, -n, -n.
 - D) -il, -in, -n, -in.

26. Berilgan ma'lumotlardan to'g'risini toping.

- A) Mazmunan faqat I va II shaxsga talluqli gaplar shaxsi umumlashgan gaplar deyiladi.
- B) Shaxsi topilmas gaplar egasini topib ham, gap tarkibiga kiritib bo'lmaydigan gaplarga aytiladi.
- C) Ikki so'zdan iborat bo'lib, boshqa so'zlar bilan kengaya olish imkoniga ega gaplar so'z-gaplar deyiladi.
- D) Modal so'z-gaplar his-tuyg'uni ifodalab keladi.

27. Nuqtalar o'rniga mos ravishda qanday undoshlar qo'yilishi kerak?

- Hamma yo...da to'kin-sochinlik. Shunday yurt...a yashayot...animizdan fa...rlansak arziydi.*
- A) g', t, k, h
 - B) q, d, t, x
 - C) g', d, k, x
 - D) q, d, g, x

28. Ayiruv bo'g'lovchisi ishtirok etgan gapni toping.

- A) Ikkovi ham onasiga uy-ro'zg'or ishlariga yordam berishdi.
- B) A'zamjon va Azizjon maktabdan uyga kelishdi.
- C) Kechki payt yo Sobir, yoki Hasan ukasini bog'chadan olib keladi.
- D) U na do'stini na ukasini topa olamdi.

29. Ushbu gapda qaysi nisbat shaklidagi fe'l qo'llanmagan?

Chaqirilmagan joyga bormas, rejalarini ertaga goldirmas edi.

- A) aniq nisbat
- B) orttirma nisbati
- C) majhul nisbat
- D) o'zlik nisbati

30. Quyidagi jonzot nomlaridan nechtasi o'z shakldoshiga ega?

- 1) *ot;* 2) *bit;* 3) *sug'ur;* 4) *sher;* 5) *qurt;* 6) *qarg'a.*
- A) 3 tasi
 - B) 4 tasi
 - C) 5 tasi
 - D) 6 tasi

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. ... egani yoki to'ldiruvchini aniqlab, qanday?, qanaqa?, qaysi? so'roqlariga javob bo'ladi.

- A) aniqlovchi B) hol
C) kesim D) hol va kesim

2. Sabab holi ishtirok etgan gapni belgilang.

- A) Oz-oz o'rganib dono bo'lur.
B) Dushman chorasizlikdan taslim bo'ldi.
C) Olimjon orqada qoldi.
D) Kecha majlis bo'ldi.

3. Quyidagi sinonimlar qatorida noto'g'ri so'z qo'llangan javobni belgilang.

- A) ko'p, talay, bisyor
B) xunuk, badbashara, aft
C) hur, ozod, erkin
D) xirpa, tullak, ayyor

4. Ikkinchi darajali bo'laklarga nimalar kiradi?

- A) ega, kesim
B) faqat kesim.
C) hol, kesim, ega
D) aniqlovchi, to'ldiruvchi, hol

5. Qaysi javoblarda gap bo'laklariga to'g'ri ajratilgan?

Aziza ertalab she'r yozadi.

- A) ega, hol, to'ldiruvchi, kesim
B) ega, kesim, to'ldiruvchi, hol
C) hol, ega, to'ldiruvchi, kesim
D) kesim, to'ldiruvchi, hol, kesim

6. Quyidagi berilgan gapning turini aniqlang.

Sayohatga juda erta kelibsan.

- A) Tasdiq gap
B) Inkor gap
C) Buyruq gap
D) Yig'iq gap

7. Berilgan gapdagi sifatdoshni aniqlang.

Olimpiadaga qatnashuvchi talabalar jurnali yozildi.

- A) olimpiadaga
B) qatnashuvchi
C) talabalar
D) yozildi

8. Bosh harf bilan yozish qoidasi amal qilib yozilgan birlikni aniqlang.

- A) Davlat Soliq Qumitasi
B) Vazirlar Mahkamasi
C) Oliy Xo'chalik Sudi
D) Adliya Vazirligi

9. Ot-kesim qatnashgan gapni belgilang.

- A) Qushlar chiroyli sayrayapti.
B) Bizning yurtida har doim mehmon aziz.
C) Nodira uyga vazifalarini qilib bo'lmadi.
D) Dronlar bugungi kunda harbiy kuch sifatida foydalanilmoqda.

10. Berilgan namunalardan qaysi birida bog'lovchi vositasida qo'llanuvchi so'zlar berilgan?

- A) goho, ba'zan, goh
B) biroq, ammo, lekin
C) shuning uchun, agar
D) deb, bo'lsa, esa

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Matnni o'qing. "Yerning o'z o'qi atrofida aylanish" ilmiy nazariyasi kim tomonidan takror isbotlanganligini belgilang?

Izlanish, tekshirish va ilmiy tadqiqot natijasida, ba'zan esa tasodifan topilgan yoki yaratilgan ilmiy yangilik kashfiyot hisoblanadi. Insoniyat bosib o'tgan tarixiy jarayonda juda ko'p kashfiyotlar qilingan.

- Jahondagi eng buyuk kashfiyot Beruniyning "Yerning o'z o'qi atrofida aylanishi va sayyoralarining Quyosh atrofida aylanishi" to'g'risidagi ilmiy nazariyasidir.

- Ushbu ilmiy nazariya 500 yildan so'ng Yevropada Kopernik tomonidan takrorlangan. Keyingi olamshumul kashfiyot Nyutonning "Butun olam tortishish qonuni" hisoblanadi. Insoniyat tomonidan "Atom va vodorod bombalarining o'ylab topilishi" mudhish kashfiyot sanaladi. Kashfiyot bilan ixtironi bir-biridan farqlash kerak. Kashfiyot natijasida muayyan qonunlar yaratiladi. Fanda muhim yangiliklarning yuzaga kelishi ixtiro deyiladi. Jahondagi mashhur ixtirolarga Arximedning suv chiqarish vinti, nemis talabasi Motor tomonidan ichki yonuv dvigatelining yaratilishi, Fon Bravun va Korol Yov tomonidan raketalarni yasash va boshqalar kiradi.

- A) Nyuton
- B) Karol Yov
- C) Kopernik
- D) Beruniy

12. Matndagi ajratib ko'rsatilgan so'zlarni qaysi so'z turkumlariga mosligini aniqlang?

Izlanish, tekshirish va ilmiy tadqiqot natijasida, ba'zan esa tasodifan topilgan yoki yaratilgan ilmiy yangilik kashfiyot hisoblanadi. Insoniyat bosib o'tgan tarixiy jarayonda juda ko'p kashfiyotlar qilingan.

- Jahondagi eng buyuk kashfiyot Beruniyning "Yerning o'z o'qi atrofida aylanishi va sayyoralarining Quyosh atrofida aylanishi" to'g'risidagi ilmiy nazariyasidir.

- Ushbu ilmiy nazariya 500 yildan so'ng Yevropada Kopernik tomonidan takrorlangan.

Keyingi olamshumul kashfiyot Nyutonning "Butun olam tortishish qonuni" hisoblanadi. Insoniyat tomonidan "Atom va vodorod bombalarining o'ylab topilishi" mudhish kashfiyot sanaladi. Kashfiyot bilan ixtironi bir-biridan farqlash kerak. Kashfiyot natijasida muayyan qonunlar yaratiladi. Fanda muhim yangiliklarning yuzaga kelishi ixtiro deyiladi. Jahondagi mashhur ixtirolarga Arximedning suv chiqarish vinti, nemis talabasi Motor tomonidan ichki yonuv dvigatelining yaratilishi, Fon Bravun va Korol Yov tomonidan raketalarni yasash va boshqalar kiradi.

- A) ot, hol, sifat
- B) sifat, ravish, sifat
- C) ot, sifat, sifat
- D) ot, ravish, hol

13. Bo'sh qoldirilgan joylarni kerakli qo'shimchalar bilan to'ldiring.

Men ko'p kitob o'qiy.... Kerak... joylarini eslab qolish uchun kitob... varaqlarini buklab, ma'lumotlarning tagi... chizib qo'yaman.

- A) -man; -li; -ni; -ga.
- B) -man; -li; -ning; -ga.
- C) -man; -lik, -ni; -dan.
- D) -man; -lik; -ning; -ga;

14. Gapdagi // o'rnida qanday tinish belgisi bo'lishi kerak?

Pul bo'lsa // changalda sho'rva.

- A) vergul
- B) nuqtali vergul
- C) tire
- D) ikki nuqta

15. To'ldiruvchi quyidagi so'z turkumlaridan qaysi biri bilan gapda ifodalanib kelmaydi?

- A) ot bilan
- B) otlashgan sifat bilan
- C) sifatdosh bilan
- D) yuqoridagi ifodalangan so'z turkumlarining barchasi bilan ifodalanadi

16. Qavs ichidagi ma'nolar ifodalanishi uchun nuqtalar o'rniga qaysi so'z qo'yilishi lozim?

Ovqatni ... ("ulashmoq"), qamchi ... ("urmoq"), qo'yni ... ("o'lchamoq").

- A) bermoq
- B) uzmoq
- C) urmoq
- D) tortmoq

17. Ushbu gapda holining qaysi turi ishtirok etgan?

Gapiravermagach o'zim so'roqqa tutdim.

- A) sabab holi
- B) payt holi
- C) o'rin holi
- D) holat holi

18. Kelishik qo'shimchalarini qo'llash bilan bog'liq xatolik uchraydigan javobni aniqlang.

A) Maqsadlarimizga erishish uchun oldimizda turgan to'siq va g'ovlarni yengib o'tishimiz kerak.

- B) Salohiyatimizni yurtimizning xalqaro maydondagi obro'-e'tibori oshishi uchun safarbar etamiz.
- C) Nasimning otasi Qo'qonnigina emas, butun xonlikning tanilgan kishilaridan edi.
- D) Xalqimizning eng noyob fazilatlaridan biri – uning bir tan, bir jon bo'lib yashashidir.

19. Gapda qaysi bo'laklar uyushib kelgan?

Bu hududning tabiati, havosi, sharoiti juda yaxshi.

- A) aniqlovchi
- B) kesim
- C) hol
- D) ega

20. Berilgan gapda nechta payt holi ishtirok etgan?

Kecha maktab tomonidan ikki marta majlis o'kazildi va kelasi o'quv yili uchun rejalar belgilandi.

- A) uchta
- B) ikkita
- C) to'rtta
- D) bitta

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Quyidagi ega haqidagi ma'lumotlardan nechtasi to'g'ri?

Ega harakatning bajaruvchisini bildirib keladi. Ega kim?, nima?, qayer? so'roqlariga javob bo'ladi.

Ega doimo bosh kelishik shaklida bo'ladi.

Ega egalik va ko'plik shakllarini qabul qiladi.

- A) bittasi
- B) ikkitasi
- C) uchtasi
- D) to'rttasi

22. Matnni o'qing. Unga mos nomni aniqlang.

Izlanish, tekshirish va ilmiy tadqiqot natijasida, ba'zan esa tasodifan topilgan yoki yaratilgan ilmiy yangilik kashfiyot hisoblanadi. Insoniyat bosib o'tgan tarixiy jarayonda juda ko'p kashfiyotlar qilingan.

- Jahondagi eng buyuk kashfiyot Beruniyning "Yerning o'z o'qi atrofida aylanishi va sayyoralarning Quyosh atrofida aylanishi" to'g'risidagi ilmiy nazariyasidir.

- Ushbu ilmiy nazariya 500 yildan so'ng Yevropada Kopernik tomonidan takrorlangan.

Keyingi olamshumul kashfiyot Nyutonning "Butun olam tortishish qonuni" hisoblanadi. Insoniyat tomonidan "Atom va vodorod bombalarining o'ylab topilishi" mudhish kashfiyot sanaladi. Kashfiyot bilan ixtironi bir-biridan farqlash kerak. Kashfiyot natijasida muayyan qonunlar yaratiladi. Fanda muhim yangiliklarning yuzaga kelishi ixtiro deyiladi. Jahondagi mashhur ixtirolarga Arximedning suv chiqarish vinti, nemis talabasi Motor tomonidan ichki yonuv dvigatelining yaratilishi, Fon Bravun va Korol Yov tomonidan raketalarni yasash va boshqalar kiradi.

- A) Sharq olimlari
- B) Kashfiyot va ixtirolar
- C) Insoniyat tamadduni
- D) Olimlarning ilmiy tadqiqotlar

23. Berilgan gaplardan ot-kesimga misol bo'la oladigan gaplarni belgilang.

1) *Osmonimiz musaffo*; 2) *Qushlar uchib keldi*; 3) *Gullar ochildi*; 4) *Mehmon aziz*.

- A) 1; 3
- B) 2; 4
- C) 3; 4
- D) 1; 4

24. Quyidagi berilgan gaplarning nechtasida tire to'g'ri qo'yilgan?

1) *Ikki karra to'rt – sakkiz*; 2) *Vatan – muqaddas*; 3) *Mening iqroram – shu*; 4) *Niyatim – o'qish*; 5) *Odob – insonning boyligi*.

- A) Ikki to'g'ri; uchta noto'g'ri.
- B) Uchta to'g'ri; ikki noto'g'ri.
- C) To'rt to'g'ri; uchta noto'g'ri.
- D) Berilgan barcha holatlarda tire to'g'ri qo'llangan.

25. Berilgan gapda nechta to'ldiruvchi qatnashgan va to'ldiruvchining nechtasi otlashgan sifat bilan ifodalangan?

Yaxshiga qora yuqmas, yomonga el boqmas.

- A) Gapda ikki to'ldiruvchi bor. Ikkalasi ham otlashgan sifat bilan ifodalangan.
- B) Gapda bitta to'ldiruvchi bor. To'ldiruvchi otlashgan sifat bilan ifodalangan.
- C) Gapda ikki to'ldiruvchi bor. Bittasi otlashgan sifat bilan ifodalangan.
- D) Gapda uchta to'ldiruvchi bor. Ikkatasi otlashgan sifat bilan ifodalangan.

26. Vositasiz to'ldiruvchi ishtirok etgan gapni toping.

- A) Bu olmani ukam uchun oldim.
- B) Yaxshidan bog' qolar, yomondan dog'.
- C) Birni kessang, o'nni ek.
- D) Til qilichdan o'tkir.

27. Berilgan namunlardan qaysi birida faol kirish so'zlar ishtirok etgan?

- A) Usmon Nosir juda qisqa umr ko'rdi.
- B) Afsus, futbol jamoamiz musobaqada yutqizib qo'ydi.
- C) Anvar va men musobaqaga ertaga soat sakkizda boramiz.
- D) O'rta asrlarda Xitoy va Hindiston paxtaning vatani hisoblangan.

28. Qaysi gapda yasama so'zlar soni nisbatan ko'proq?

- A) Istarali kishining kiyimidagi yamoqlar ham yarashib turadi.
- B) Ota-onaning roziligi umrni ziyoda qiladi.
- C) Kimki berahmdir — rahm qilinmas, Kechirmaganlarni kechirmas Oллоh.
- D) Biror yangilik eshitib qolsangiz, bizni xabardor qiling.

29. O'zlashtirma gapning kesimi qanday fe'llar bilan ifodalanadi?

- A) gapirmoq, so'zlamoq, demoq
- B) so'ramoq, buyurmoq, aytmoq
- C) aytmoq, gapirmoq
- D) demoq, aytmoq, gapirmoq

30. Berilgan gapda necha o'rinda vergul tushib qolgan?

Darhaqiqat bolalarning xulqi odobi yurish-turishi ko'cha-ko'ya mahallada o'zini tutishi do'stlari orasidagi obro'-e'tibori oila yumushlariga qo'shayotgan hissasi bilan doimo qiziqib turish lozim.

- A) 8 o'rinda
- B) 6 o'rinda
- C) 7 o'rinda
- D) 5 o'rinda

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

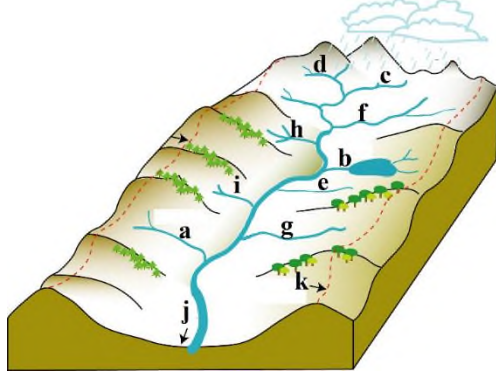
1. Quyidagi qaysi materik hududini qutbiy doira chizig'i kesib o'tmagan?

- A) Janubiy Amerika B) Yevrosiyo
C) Antarktida D) Shimoliy Amerika

2. Italiyada shahar aholisining ulushi qancha?

- A) 91 % B) 57 % C) 85 % D) 70 %

3. Rasmda "k" harfi bilan daryo vodiysining qaysi elementi ko'rsatilgan?

- A) estuariy B) irmoqlar
C) suvayirg'ich D) daryo manbai

4. Sovetskoye platosi quyidagi qaysi geografik obyektga eng yaqin joylashgan?

- A) Shimoliy qutbga B) Verxoyansk tizmasiga
C) Erebus vulqoniga D) Pantanal botqoqligiga

5. Quyidagi qaysi IES yiliga 13 mlrd kW · h elektr energiya beradi?

- A) Navoiy IES B) Sirdaryo IES C) Talimarjon IES D) Farg'ona IES

6. Mamlakatimizda shahar aholisining salmog'i 1989-yildagiga nisbatan 2019-yilda qanday o'zgardi?

- A) 10,5 % ga ko'paydi B) 9,5 % ga ko'paydi
C) 9,5% ga kamaydi D) 10,5 % ga kamaydi

7. Quruqlikda tabiat zonalarining hosil bo'lishi quyidagilarning qaysi biriga bog'liq emas?

- A) Relyefga B) Havo haroratiga C) Albedoga D) Yog'in miqdoriga

8. Iqlim xaritalarida yog'in miqdori bir xil bo'lgan nuqtalarni tutashtiruvchi chiziqlar nima deb ataladi?

- A) Izogiyetalar B) Izotaxalar C) Izobaralar D) Izogipslar

9. Tamaki-fermentatsiya zavodi respublikamizning qaysi viloyatida ishga tushirilgan?

- A) Navoiy B) Surxondaryo C) Toshkent D) Samarqand

10. Quyidagi qaysi tog' tizmasida balandlik mintaqalarining soni kamroq?

- A) Hindukush B) Tyanshan C) Bruks D) Kilimanjaro

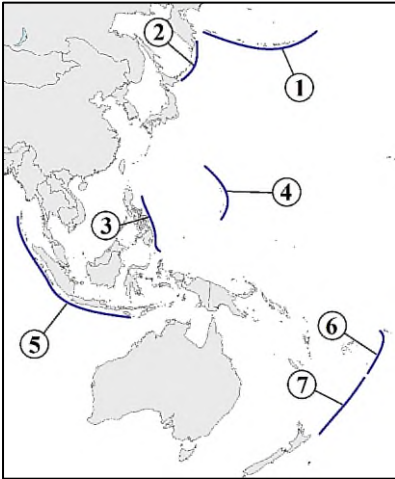
2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Quyidagi qaysi shaharlarda paxta tozalash hamda yog' sanoati uchun mashina va uskunalar ishlab chiqaruvchi zavodlar joylashgan?

- A) Toshkent, Qo'qon, Jizzax, Namangan B) Toshkent, Samarqand, Buxoro, Termiz
C) Toshkent, Farg'ona, Navoiy, Andijon D) Toshkent, Andijon, Samarqand, Kattaqo'rg'on

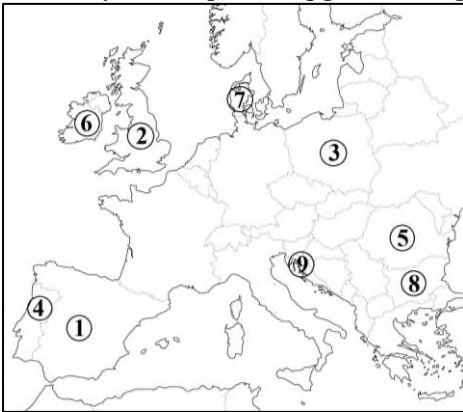
12. Quyidagi rasmda Mariana va Kermadek cho'kmalari qaysi raqamlar bilan ko'rsatilgan?

- A) 4 va 7 B) 3 va 6 C) 1 va 2 D) 4 va 6

13. 1986-yil Yevropa Ittifoqiga a'zo bo'lgan davlatlar rasmda qaysi raqamlar bilan ko'rsatilgan?

- A) 3 va 9 B) 1 va 4 C) 2 va 6 D) 7 va 8

14. Yevropadagi kichik rivojlangan mamlakatlar qaysi variantda to'g'ri ko'rsatilgan?

- A) Belgiya, Avstriya, Shvetsiya B) Lyuksemburg, Belgiya, Italiya
C) Polsha, Norvegiya, Daniya D) Shveysariya, Serbiya, Niderlandiya

15. Polineziya tarkibiga kirmaydigan orollar berilgan javobni belgilang.

- A) Santa Krus, Tuamotu B) Taiti, Gavayi C) Nauru, Bismark D) Finiks, Pasxa

16. Havo haroratining yillik amplitudasi quyidagi qaysi yo'nalishda ortib boradi?

- A) Shimoldan janubga tomon B) Ekvatordan qutblarga tomon
C) Tog'larning cho'qqisidan etagiga tomon D) Daryo manbaidan mansabiga tomon

17. Jeneva ko'li vujudga kelishiga ko'ra qanday ko'llar guruhiga mansub?

- A) Tektonik B) To'g'onli C) Morena D) Laguna

18. Grenlandiya va Islandiya orollari orasidagi bo'g'iz nomini belgilang.

- A) Deyvis B) Lankaster C) Daniya D) Mak-Klintek

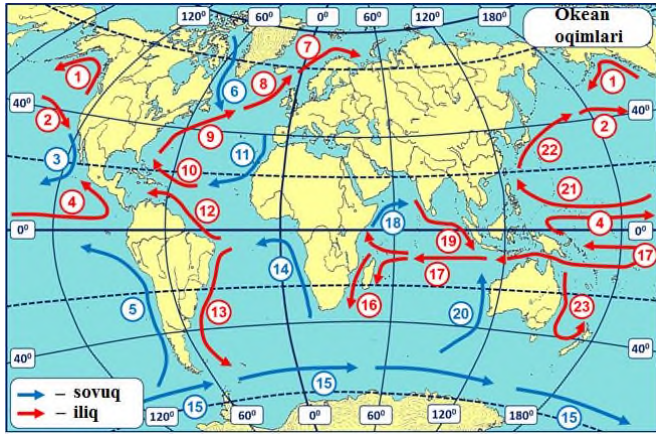
19. Yarimorolda joylashgan davlatlar to'g'ri berilgan qatorni belgilang.

1) Yaponiya; 2) Norvegiya; 3) Ispaniya; 4) Shri-Lanka; 5) Vyetnam; 6) Koreya Respublikasi; 7) Islandiya; 8) Kuba; 9) Italiya.

- A) 2, 4, 6, 7, 9 B) 2, 3, 5, 6, 9 C) 1, 4, 5, 6, 8 D) 1, 3, 5, 7, 8

20. Qishda Murmansk portining muzlamasligiga sabab bo'luvchi oqimlar quyidagi xarita-sxemada qaysi sonlar bilan ko'rsatilgan?

- A) 9, 10, 12 B) 1, 2, 4 C) 16, 17, 19 D) 9, 8, 7

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

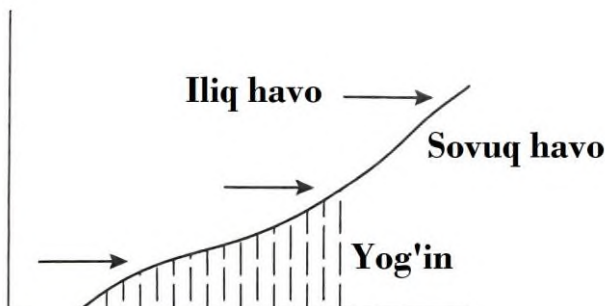
- 21. Quyidagi mamlakatlar orasidan mutlaq teokratik monarxiya tipiga kiruvchi davlatlarni ajrating.**
1. Ummon; 2. Daniya; 3. Qatar; 4. Saudiya Arabistoni; 5. Belgiya; 6. Brunej; 7. Vatikan.
A) 3 va 4 B) 4 va 7 C) 1 va 3 D) 5 va 6
- 22. Gvineya qo'ltig'i mamlakatlari orasida neft-gaz zaxiralariga eng boy davlat qaysi?**
A) Nigeriya B) Gvineya C) Togo D) Gana
- 23. 10°–20° janubiy kengliklar oralig'ida joylashgan poytaxt shaharlarni aniqlang.**
A) Vindxuk, Jakarta, Lilongve, Kito, Singapur B) Antananarivu, Lima, Lusaka, Brazilia, Xarare
C) La-Pas, Asunson, Santyago, Maputu, Kigali D) Luanda, Dili, Montevideo, Lusaka, Maseru
- 24. Ptolemej tuzgan "Dunyo xaritasi"da 5 va 6 raqamlari bilan qaysi daryolar ko'rsatilgan?**

- A) Ra va Istr B) Gang va Nil C) Oks va Yaksart D) Hind va Nil

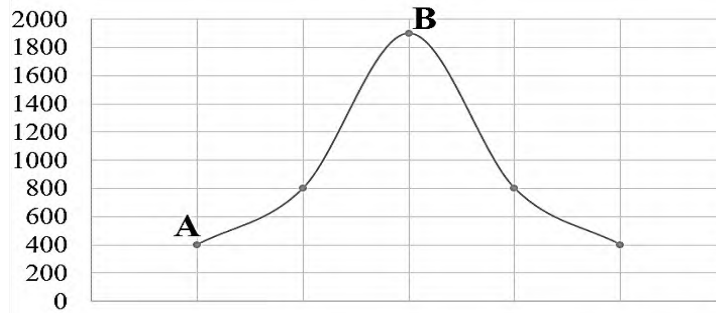
- 25. Sulina shahri 45° shimoliy kenglik, 29° sharqiy uzoqlikda joylashgan. Shahardan Janubiy qutbgacha bo'lgan masofani kilometr hisobida aniqlang.**
A) 4 999,5 B) 14 998,5 km C) 9 999 km D) 1 914,5 km

- 26. Quyidagi rasmda nima tasvirlangan?**

- A) Iliq front B) Geotermik o'choq C) Termik depressiya D) Sovuq front

27. Rasmda ko'rsatilgan A nuqtaning mutlaq balandligi 400 m, u yerdagi havo bosimi 730 mm Hg. B nuqtadagi havo bosimini aniqlang.

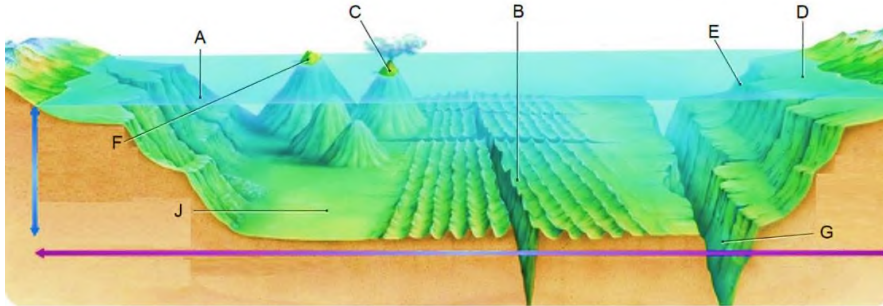

- A) 610 mm Hg B) 550 mm Hg C) 600 mm Hg D) 580 mm Hg

28. Hind okeani suvining o'rtacha sho'rliqi 36,5 ‰. Okeandan olingan 4,5 tonna suvdan qancha tuz olish mumkin?

- A) 16,425 kg B) 164,25 kg C) 164 250 kg D) 16,425 t

29. Terrigen yotqiziqalar ko'p to'planadigan joylar rasmda qaysi harf bilan belgilangan?

- A) D, A B) F, B C) G, F D) J, B

30. Okeanlar va ularga tegishli dengizlar mos ravishda berilgan javobni aniqlang.

№	Okean nomi	Belgilanishi	Dengizlar nomi
1	Tinch okean	a	Skosh, Ueddell, Lazarev
2	Atlantika okeani	b	Chukotka, Bofort, Baffin
3	Hind okeani	c	Ross, Amundsen, Bellinsgauzen
4	Shimoliy Muz okeani	d	Hamdo'stlik, Kosmonavtlar, Riser-Larsen

- A) 1-a, 2-c, 3-b, 4-d B) 1-c, 2-d, 3-a, 4-b C) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d D) 1-c, 2-a, 3-d, 4-b

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Quyidagilardan qaysi biri O'zbekistonning eng janubida joylashgan tog' hisoblanadi?

- A) Oqtog' B) Qurama C) Zarafshon D) Bobotog'

2. O'zbekistonda Isroil bilan hamkorlikda paxta teradigan mashinaning yangi modeli qachon yaratilgan?

- A) 2000-y. B) 1994-y. C) 1998-y. D) 1992-y.

3. Quyidagi qaysi olim tuzgan xaritada Nil va Ra daryolari tasvirlangan?

- A) Ptolemey B) Xorazmiy C) Beruniy D) Nosir Xisrav

4. Korsika oroli qaysi davlatga tegishli?

- A) Italiya B) Gretsiya C) Ispaniya D) Fransiya

5. Qorako'l qo'ylari Mirzacho'l iqtisodiy rayonining qaysi qismida boqiladi?

- A) Sharqida B) Shimoli-g'arbida C) Markazi va janubida D) Janubida

6. Quyidagi qaysi davlat iqtisodiyoti eng qoloq agrar mamlakatlardan biri hisoblanadi?

- A) Vyetnam B) Bangladesh C) Shri Lanka D) Laos

7. Qaysi tog' tizmasi Antarktidani ikki qismga ajratib turadi?

- A) Erebus B) Transantarktida C) Desepshen D) Berlin

8. Quyidagi qaysi shahar nisbatan shimolroqda joylashgan?

- A) Koson B) Kogon C) Kattaqo'rg'on D) Samarqand

9. Kimyo va neft-kimyo mashinasozligi korxonasi respublikamizning qaysi shahrida joylashgan?

- A) Chirchiq B) Samarqand C) Qorovulbozor D) Andijon

10. Quyidagi xarita-sxemada 4 raqami bilan qaysi dengiz ko'rsatilgan?

- A) Liguriy

- B) Adriatika

- C) Tirren

- D) Ioniya

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Kumtor oltin koni qaysi tog'da joylashgan?

- A) Markaziy Tyanshan B) Janubiy Tyanshan C) Otboshi D) Saur

12. Abiskun dengizi qaysi materikda joylashgan suv havzasining qadimgi nomi hisoblanadi?

- A) Afrika B) Shimoliy Amerika C) Yevrosiyo D) Avstraliya

13. Yevropadagi kichik rivojlangan mamlakatlar qaysi variantda to'g'ri ko'rsatilgan?

- A) Belgiya, Avstriya, Shvetsiya B) Lyuksemburg, Belgiya, Italiya
C) Polsha, Norvegiya, Daniya D) Shveysariya, Serbiya, Niderlandiya

14. Quyidagi milliy bog'lardan qaysilari Shimoliy Amerikada joylashgan? 1. Jasper; 2. Yosemite; 3. Manu; 4. Sekvoiya; 5. Parakas; 6. Vud-Buffalo.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 2, 4, 5, 6 C) 2, 3, 5, 6 D) 1, 2, 4, 6

15. Quyidagi qaysi geografik obyekt Past Afrikada joylashgan emas?

- A) Tubkal tog'i B) Darfur platosi C) Kattara botig'i D) Assal ko'li

16. Quyidagi qaysi shaharlarda paxta tozalash hamda yog' sanoati uchun mashina va uskunalar ishlab chiqaruvchi zavodlar joylashgan?

- A) Toshkent, Qo'qon, Jizzax, Namangan B) Toshkent, Samarqand, Buxoro, Termiz
C) Toshkent, Farg'ona, Navoiy, Andijon D) Toshkent, Andijon, Samarqand, Kattaqo'rg'on

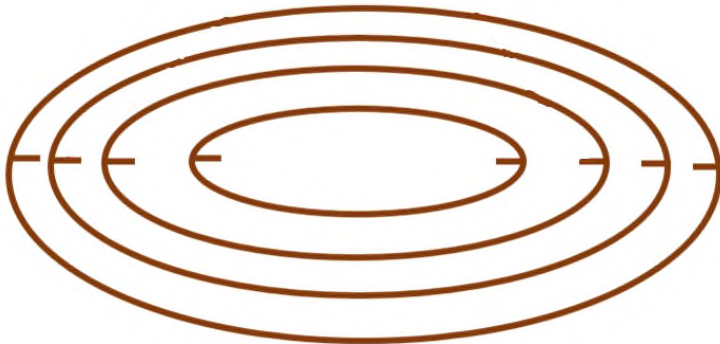
17. Agar yillik yog'in miqdori 300 mm, mumkin bo'lgan bug'lanish esa 1000 mm ga teng bo'lsa, namlik koeffitsiyentini aniqlang.

- A) 0,21 B) 1,32 C) 2,1 D) 0,3

18. Quyidagi qaysi mamlakat ichimlik suvini Malayziyadan import qiladi?

- A) Indoneziya B) Singapur C) Vyetnam D) Xitoy

19. Quyidagi rasmda qanday relyef shakli aks ettirilgan?

- A) Botiq B) Tepalik C) Yassitog'lik D) Cho'qqi

20. Yarimorolda joylashgan davlatlar to'g'ri berilgan qatorni belgilang. 1) Yaponiya; 2) Norvegiya; 3) Ispaniya; 4) Shri-Lanka; 5) Vyetnam; 6) Koreya Respublikasi; 7) Islandiya; 8) Kuba; 9) Italiya.

- A) 2, 4, 6, 7, 9 B) 2, 3, 5, 6, 9 C) 1, 4, 5, 6, 8 D) 1, 3, 5, 7, 8

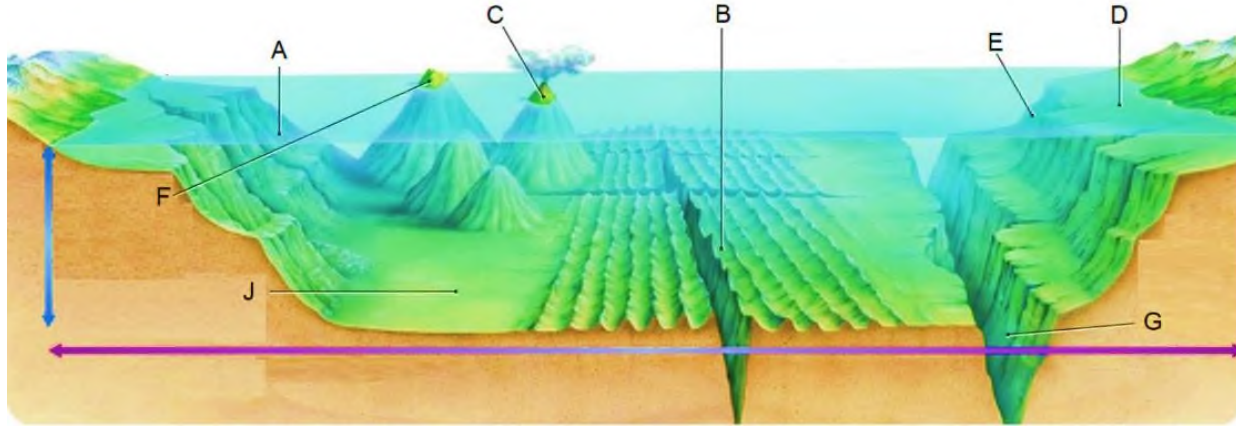

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Termometr tog' cho'qqisida havo harorati -10°C , xuddi shu paytda uning dengiz bo'yida joylashgan etagida havo harorati $+14^{\circ}\text{C}$ ga teng ekanligini ko'rsatdi. Tog'ning mutlaq balandligini aniqlang.

- A) 3000 m B) 3500 m C) 4000 m D) 4500 m

22. Terrigen yotqiziqlar ko'p to'planadigan joylar rasmda qaysi harflar bilan belgilangan?

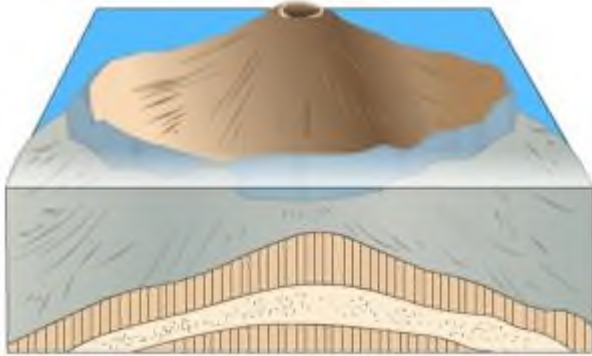

- A) D, A B) F, B C) G, F D) J, B

23. O'rta okean tizmalarining uzunligidan 150 marta qisqa masofa necha gradus meridian yoyining uzunligiga teng?

- A) $4,2^{\circ}$ B) $3,6^{\circ}$ C) $3,1^{\circ}$ D) $2,8^{\circ}$

24. Quyidagi qaysi orol vujudga kelishiga ko'ra rasmda tasvirlangan tipga xos emas?

- A) Gavayi B) Pasxa C) Mariana D) Tasmaniya

25. 10° – 20° janubiy kengliklar oralig'ida joylashgan poytaxt shaharlarni aniqlang.

- A) Vindxuk, Jakarta, Lilongve, Kito, Singapur B) Antananarivu, Lima, Lusaka, Braziliya, Xarare
C) La-Pas, Asunson, Santyago, Maputu, Kigali D) Luanda, Dili, Montevideo, Lusaka, Maseru

26. Okeanlar va ularga tegishli dengizlar mos ravishda berilgan javobni aniqlang.

No	Okean nomi	Belgilanishi	Dengizlar nomi
1	Tinch okean	a	Skosh, Ueddell, Lazarev
2	Atlantika okeani	b	Chukotka, Bofort, Baffin
3	Hind okeani	c	Ross, Amundsen, Bellinsgauzen
4	Shimoliy Muz okeani	d	Hamdo'stlik, Kosmonavtlar, Riser-Larsen

- A) 1-c, 2-a, 3-d, 4-b B) 1-c, 2-d, 3-a, 4-b C) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d D) 1-a, 2-c, 3-b, 4-d

27. Quyidagi xarita-sxemada 1, 8, 2 raqamlari bilan qaysi gidrografik obyektlar ko'rsatilgan?

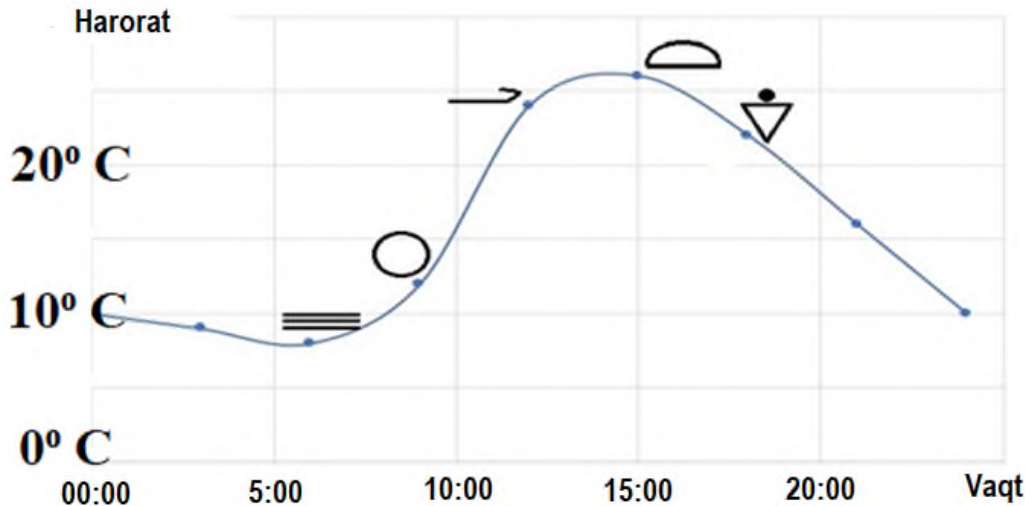

- A) Azov, Apsheron, Adan
B) Egey, Ioniya, Sidra
C) Kaspiy, Kerch, Adan
D) Kaspiy, Bob-al-Mandob, Azov

28. Sulina shahri 45° shimoliy kenglik, 29° sharqiy uzoqlikda joylashgan. Shahardan Janubiy qutbgacha bo'lgan masofani kilometr hisobida aniqlang.

- A) 14 998,5 km
B) 4 999,5
C) 9 999 km
D) 1 914,5 km

29. Quyidagi grafikdan foydalanib, soat 17:30 dagi havo harorati va atmosfera hodisasini aniqlang.

- A) $+17^{\circ}\text{C}$, shabada
B) $+20^{\circ}\text{C}$, jala
C) $+23^{\circ}\text{C}$, bulut
D) $+22^{\circ}\text{C}$, yomg'ir

30. Gipsli cho'llar tarqalgan hududlarni belgilang. 1) Orolbo'yi Qoraqumi; 2) Ustyurt; 3) Qorsoqboy; 4) Mo'yinqum; 5) Betpaqdala; 6) Mang'ishloq; 7) Keles tekisligi.

- A) 1, 2, 3, 4
B) 1, 2, 5, 7
C) 2, 3, 5, 6
D) 2, 3, 4, 6

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

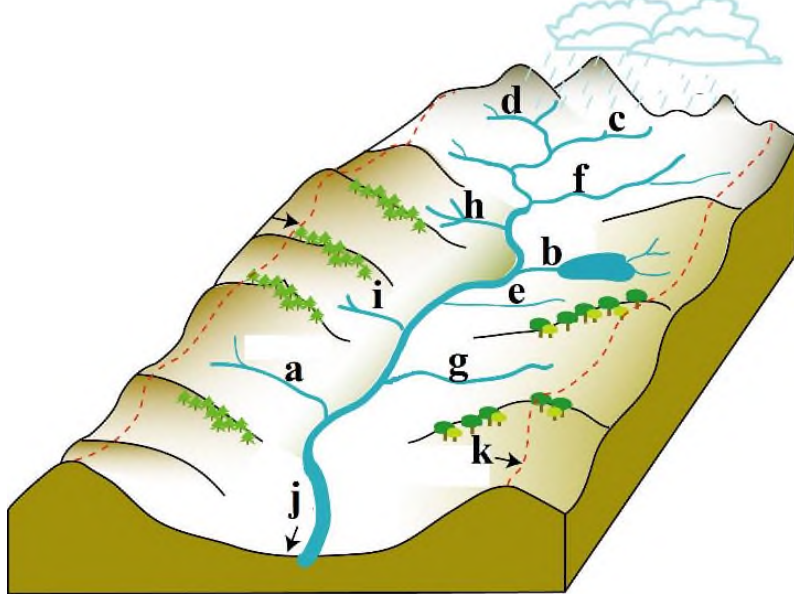
1. Quyidagilardan qaysi biri O'zbekistonning eng janubida joylashgan tog' hisoblanadi?

- A) Oqtog' B) Qurama C) Zarafshon D) Bobotog'

2. Italiyada shahar aholisining ulushi qancha?

- A) 91 % B) 57 % C) 85 % D) 70 %

3. Rasmda "k" harfi bilan daryo vodiysining qaysi elementi ko'rsatilgan?

- A) estuariy B) irmoqlar
C) suvayirg'ich D) daryo manbai

4. Sovetskoye platosi quyidagi qaysi geografik obyektga eng yaqin joylashgan?

- A) Shimoliy qutbga B) Verxoyansk tizmasiga
C) Erebus vulqoniga D) Pantanal botqoqligiga

5. Qorako'l qo'ylari Mirzacho'l iqtisodiy rayonining qaysi qismida boqiladi?

- A) Sharqida B) Shimoli-g'arbida C) Markazi va janubida D) Janubida

6. Quyidagi qaysi davlat iqtisodiyoti eng qoloq agrar mamlakatlardan biri hisoblanadi?

- A) Vyetnam B) Bangladesh C) Shri Lanka D) Laos

7. Quyidagi qaysi IES yiliga 13 mlrd kW · h elektr energiya beradi?

- A) Navoiy IES B) Sirdaryo IES C) Talimarjon IES D) Farg'ona IES

8. Quyidagi qaysi shahar nisbatan shimolroqda joylashgan?

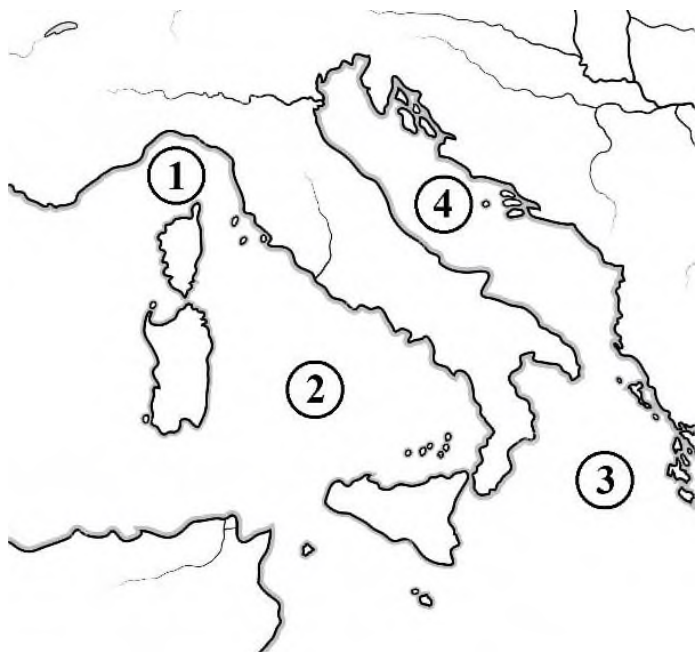
- A) Koson B) Kogon C) Kattaqo'rg'on D) Samarqand

9. Kimyo va neft-kimyo mashinasozligi korxonasi respublikamizning qaysi shahrida joylashgan?

- A) Chirchiq B) Samarqand C) Qorovulbozor D) Andijon

10. Quyidagi xarita-sxemada 4 raqami bilan qaysi dengiz ko'rsatilgan?

A) Liguriy

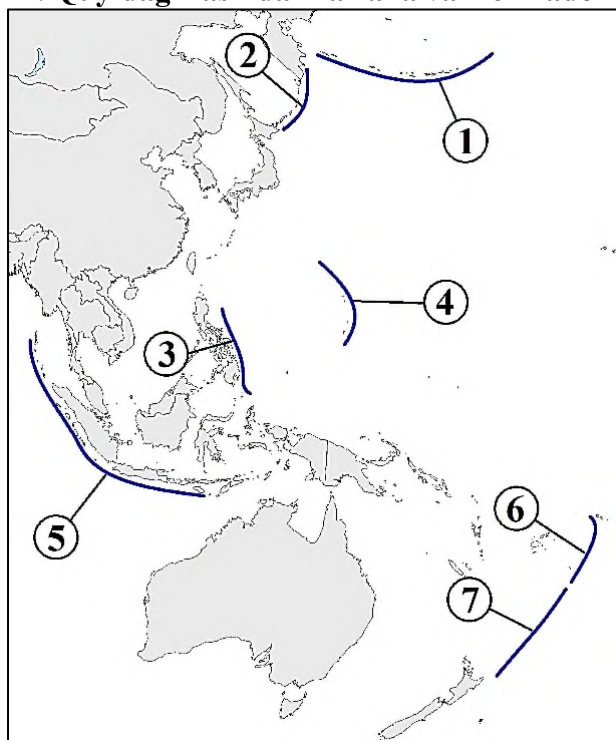
B) Adriatika

C) Tirren

D) Ioniya

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Quyidagi rasmda Mariana va Kermadek cho'kmalari qaysi raqamlar bilan ko'rsatilgan?

A) 4 va 7

B) 3 va 6

C) 1 va 2

D) 4 va 6

12. Abiskun dengizi qaysi materikda joylashgan suv havzasining qadimgi nomi hisoblanadi?

A) Afrika

B) Shimoliy Amerika

C) Yevrosiyo

D) Avstraliya

13. Yevropadagi kichik rivojlangan mamlakatlar qaysi variantda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) Belgiya, Avstriya, Shvetsiya

B) Lyuksemburg, Belgiya, Italiya

C) Polsha, Norvegiya, Daniya

D) Shveysariya, Serbiya, Niderlandiya

14. Quyidagi milliy bog'lardan qaysilari Shimoliy Amerikada joylashgan? 1. Jasper; 2. Yosemite; 3. Manu; 4. Sekvoyya; 5. Parakas; 6. Vud-Buffalo.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 2, 4, 5, 6 C) 2, 3, 5, 6 D) 1, 2, 4, 6

15. Quyidagi qaysi geografik obyekt Past Afrikada joylashgan emas?

- A) Tubkal tog'i B) Darfur platosi C) Kattara botig'i D) Assal ko'li

16. Quyidagi qaysi shaharlarda paxta tozalash hamda yog' sanoati uchun mashina va uskunalar ishlab chiqaruvchi zavodlar joylashgan?

- A) Toshkent, Qo'qon, Jizzax, Namangan B) Toshkent, Samarqand, Buxoro, Termiz
C) Toshkent, Farg'ona, Navoiy, Andijon D) Toshkent, Andijon, Samarqand, Kattaqo'rg'on

17. Jeneva ko'li vujudga kelishiga ko'ra qanday ko'llar guruhiga mansub?

- A) Tektonik B) To'g'onli C) Morena D) Laguna

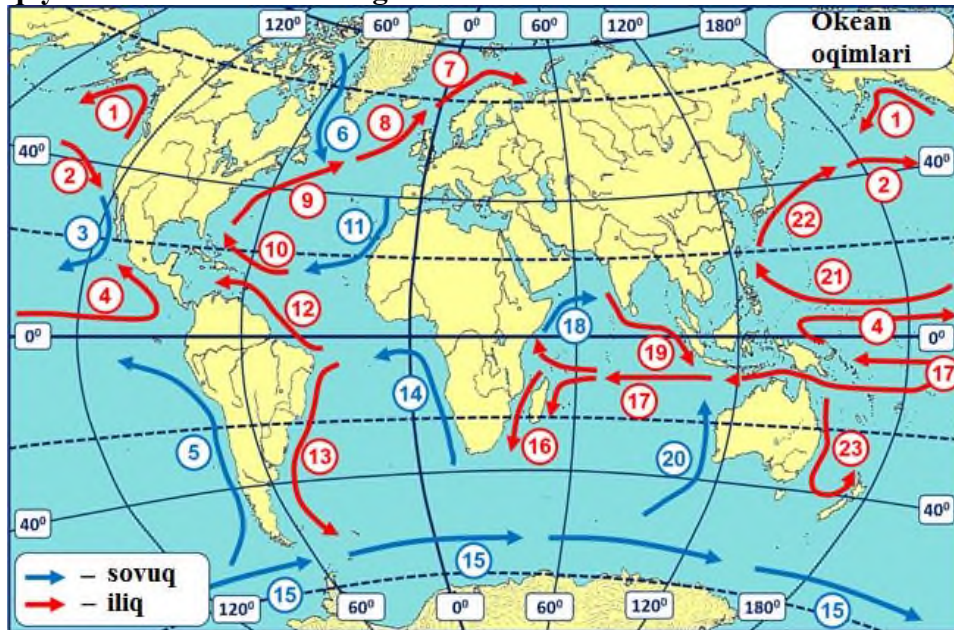
18. Quyidagi qaysi mamlakat ichimlik suvini Malayziyadan import qiladi?

- A) Indoneziya B) Singapur C) Vyetnam D) Xitoy

19. Grenlandiya va Islandiya orollari orasidagi bo'g'iz nomini belgilang.

- A) Deyvis B) Lankaster C) Daniya D) Mak-Klintek

20. Qishda Murmansk portining muzlamasligiga sabab bo'luvchi oqimlar quyidagi xarita-sxemada qaysi sonlar bilan ko'rsatilgan?

- A) 9, 10, 12 B) 1, 2, 4 C) 16, 17, 19 D) 9, 8, 7

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Termometr tog' cho'qqisida havo harorati -10°C , xuddi shu paytda uning dengiz bo'yida joylashgan etagida havo harorati $+14^{\circ}\text{C}$ ga teng ekanligini ko'rsatdi. Tog'ning mutlaq balandligini aniqlang.

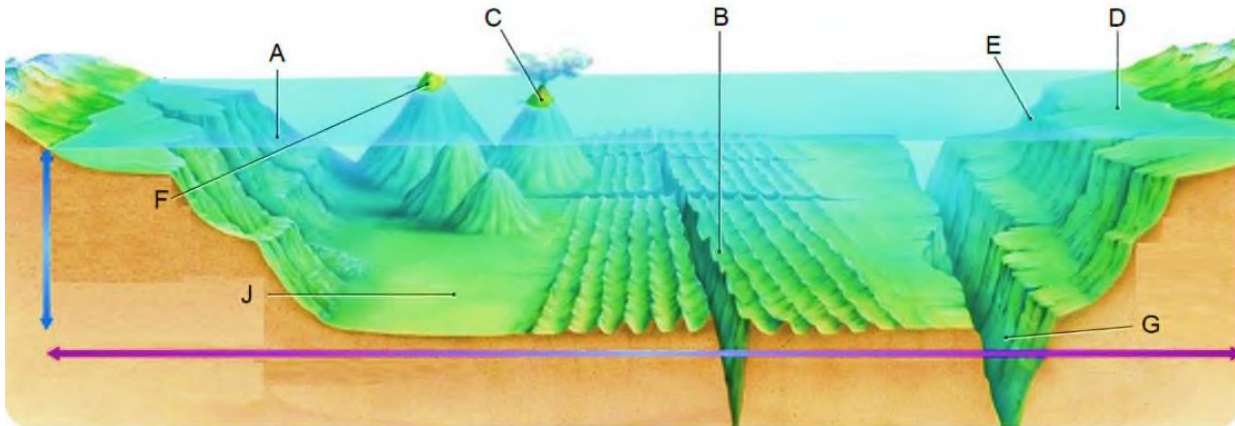
- A) 3000 m B) 3500 m C) 4000 m D) 4500 m

22. O'rta okean tizmalarining uzunligidan 150 marta qisqa masofa necha gradus meridian yoyining uzunligiga teng?

- A) $4,2^{\circ}$ B) $3,6^{\circ}$ C) $3,1^{\circ}$ D) $2,8^{\circ}$

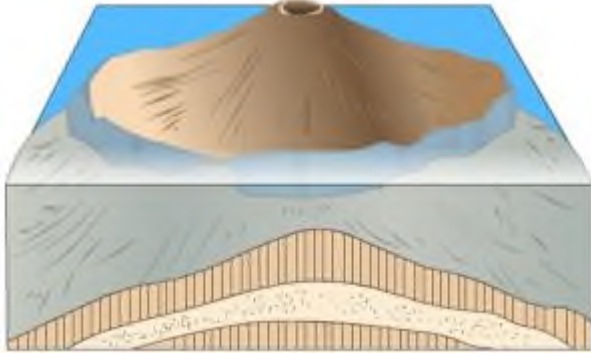

23. Terrigen yotqiziqlar ko'p to'planadigan joylar rasmda qaysi harflar bilan belgilangan?

- A) D, A B) F, B C) G, F D) J, B

24. Quyidagi qaysi orol vujudga kelishiga ko'ra rasmda tasvirlangan tipga xos emas?

- A) Gavayi B) Pasxa C) Mariana D) Tasmaniya

25. 10°–20° janubiy kengliklar oralig'ida joylashgan poytaxt shaharlarni aniqlang.

- A) Vindxuk, Jakarta, Lilongve, Kito, Singapur B) Antananarivu, Lima, Lusaka, Brazilia, Xarare
C) La-Pas, Asunson, Santyago, Maputu, Kigali D) Luanda, Dili, Montevideo, Lusaka, Maseru

26. Ptolemey tuzgan "Dunyo xaritasi"da 5 va 6 raqamlari bilan qaysi daryolar ko'rsatilgan?

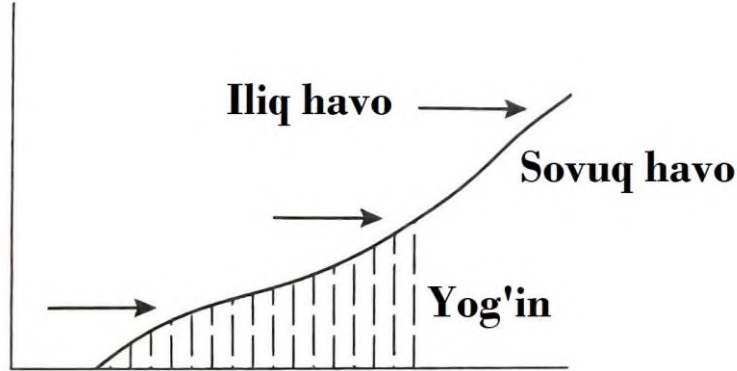
- A) Ra va Istr B) Gang va Nil C) Oks va Yaksart D) Hind va Nil

27. Sulina shahri 45° shimoliy kenglik, 29° sharqiy uzoqlikda joylashgan. Shahardan Janubiy qutbgacha bo'lgan masofani kilometr hisobida aniqlang.

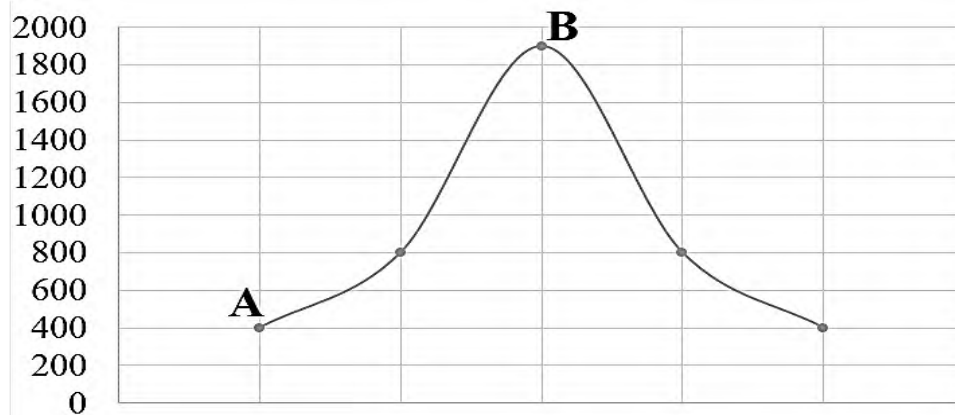
- A) 4 999,5 B) 14 998,5 km C) 9 999 km D) 1 914,5 km

28. Quyidagi rasmda nima tasvirlangan?

- A) Iliq front B) Geotermik o'choq C) Termik depressiya D) Sovuq front

29. Rasmda ko'rsatilgan A nuqtaning mutlaq balandligi 400 m, u yerdagi havo bosimi 730 mm Hg. B nuqtadagi havo bosimini aniqlang.

- A) 610 mm Hg B) 550 mm Hg C) 600 mm Hg D) 580 mm Hg

30. Hind okeani suvining o'rtacha sho'rliigi 36,5%. Okeandan olingan 4,5 tonna suvdan qancha tuz olish mumkin?

- A) 16,425 kg B) 164,25 kg C) 164 250 kg D) 16,425 t

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

- Jism tik yuqoriga 40 m/s tezlik bilan vertikal otildi. Jism necha sekunddan (s) so'ng maksimal balandlikka ko'tariladi? $g = 10 \text{ m/s}^2$
 - 4
 - 6
 - 80
 - 10
- Elektroneytral jismlarning zaryadi qanday?
 - $-e$
 - $+e$
 - 0
 - $+1C$
- Sportchi uzunligi 250 m bo'lgan stadion bo'ylab 8 marta to'liq yugurib o'tdi. Uning o'tgan yo'lini (km) toping.
 - 250
 - 2
 - 2000
 - 0
- Massasi 0,2 kg bo'lgan olma yer sirtidan 8 m balandlikda daraxat shoxida osilib turibdi. Olmaning potensial energiyasini (J) toping. $g = 10 \text{ m/s}^2$
 - 160
 - 16
 - 80
 - 8
- Ikki nuqtaviy zaryad orasidagi masofani 3 marta orttirib va har bir zaryadning miqdorini 4 martadan orttirilsa ular orasidagi o'zaro tortishish kuchi qanday o'zgaradi?
 - 12 marta ortadi
 - O'zgarmaydi
 - 16/9 marta ortadi
 - 144 marta ortadi
- Protoning massasi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?
 - $1,67 * 10^{-31} \text{ kg}$
 - $1,67 * 10^{-27} \text{ kg}$
 - $9,1 * 10^{-31} \text{ kg}$
 - $9,1 * 10^{-27} \text{ kg}$
- Elektrolizda buyumni nikellash t vaqt davom etib, buyum m massasi nikel bilan qoplandi. Elektroliz vaqtidagi tokning qiymatini toping. k – nikelning elektrokimyoviy ekvivalenti.
 - $\frac{m}{kt}$
 - mkt
 - mk/t
 - mt/k
- Qarshiligi 40 Om bo'lgan o'tkazgichdan 2 A tok o'tayotgani m'alum bo'lsa, shu o'tkazgichning uchlaridagi potentsiallar farqini (V) toping.
 - 20
 - 42
 - 80
 - 38

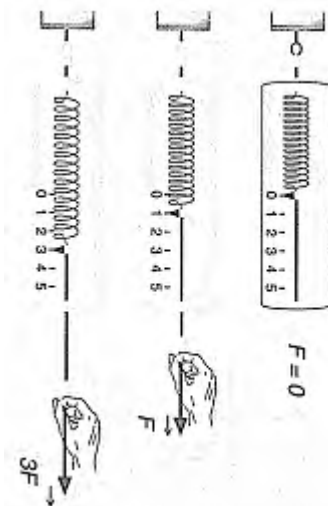

9. Sig'imi 25 pF bo'lgan kondensatorning kuchlanishi 25 V ekanligi ma'lum bo'lsa unda to'plangan zaryad miqdorini (pC) toping.
- A) 1
B) 625
C) 25
D) 5
10. Rezistordan 3 A tok o'tishi uchun, uning uchlaridagi kuchlanishi 210 V ekanligi ma'lum bo'lsa, bu rezistorning elektr quvvatini (W) toping.
- A) 630
B) 7
C) 1890
D) 315

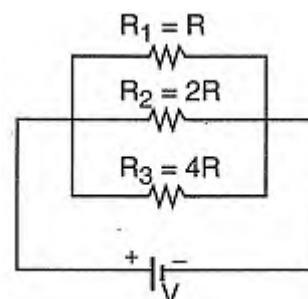
2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Jismning o'rtacha tezligi qanday ifoda orqali topiladi?
- A) $\bar{v} = \frac{v_1+v_2}{2}$
B) $\bar{v} = \frac{v_1+v_2+\dots+v_n}{n}$
C) $\bar{v} = \frac{v_1-v_2}{2}$
D) $\bar{v} = \frac{Sum}{t_{um}}$
12. Nuqtaviy zaryaddan 3 sm masofadagi nuqtaning maydon kuchlanganligi 70 kV/m ga teng va nuqtaviy zaryad tomon yo'nalgan bo'lsa, shu zaryadni (nC) toping.
- A) +7
B) +70
C) -70
D) -7
13. Tabiatdagi qutb yog'dusi hodisasini nimaning mavjudligi bilan izohlash mumkin?
- A) Yerning o'z o'qi atrofida aylanishi
B) Yerning quyosh atrofida aylanishi
C) Oynning yer atrofidagi aylanishi
D) Yerning magnit maydoni
14. Bikrligi 2 kN/m bo'lgan prujinaga massasi 4 kg bo'lgan jism osildi. Prujina necha sm ga uzayadi? $g = 10 \text{ m/s}^2$
- A) 0,02
B) 0,2
C) 2
D) 20
15. Jism tinch holatdan harakat boshlab avval a tezlanish bilan t so'ngra $2a$ tezlanish bilan $2t$ vaqt harakatlansa, u qanday masofani bosib o'tadi?
- A) $\frac{at^2}{2}$
B) $\frac{13at^2}{2}$
C) $\frac{9at^2}{2}$
D) $6at^2$

16. Qaysi qonuning amaliy ko'rinishi chizmada berilmoqda?
- A) Nyutonning 1 – qonuni
B) Guk qonuni
C) Nyutonning 2 – qonuni
D) Nyutonning 3– qonuni
17. Aylana bo'ylab tekis harakat qilayotgan jismning tezligi 30 m/s va aylanish radiusi 20 m bo'lsa jismning tangensial tezlanishini toping. (m/s²)
- A) 45
B) 600
C) 0
D) 60
18. Harakatlanayotgan zaryadli zarracha bir jinsli magnit maydoniga induksiya chiziqlari bo'ylab uchib kirdi. Uning shu maydondagi trayektoriyasining shakli qanday bo'ladi?
- A) Aylana
B) Spiralsimon
C) Vintsimon
D) To'g'ri chiziq
19. Faradey doimiysi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?
- A) 96500 C/mol
B) 96500 kg/mol
C) 96500 J/mol
D) 96500 A/mol

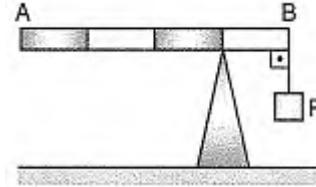
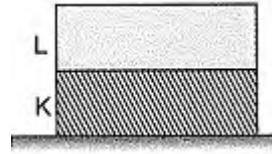

20. Chizmada ko'rsatilgan rezistorlarning qaysi biridan ko'proq tok oqib o'tadi?
- A) R_2
B) R_1
C) R_3
D) Barchasidan bir hil tok oqadi

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

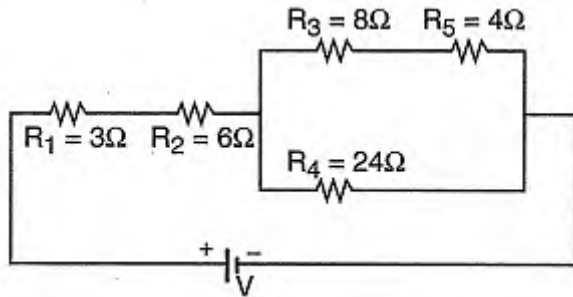
21. Chizmada ko'rsatilgan K va L massalari nisbati $\frac{m_L}{m_K} = 3$ va balandliklarining nisbati $\frac{h_L}{h_K} = 2$ bo'lsa, u olda bu

jismlarning potensial energiyalarining ($\frac{E_L}{E_K}$) nisbatini toping.

22. Chizmadan foydalanib bir jinsli richagning og'irligini (N) toping. $P = 40 \text{ N}$

23. Induksiyasi 25 mT bo'lgan bir jinsli magnet maydonida kuch chiziqlariga perpendikulyar ravishda uzunligi 40 sm va massasi 5 g bo'lgan elektr liniyasining qismi joylashgan. Agar liniyadagi tok 3 A ekanligi ma'lum bo'lsa bu qism magnet maydoni ta'sirida qanday tezlanishga (m/s^2) ega bo'lib qoladi?

24. Chizmada ko'rsatilgan manbaning kuchlanishi 102 V ga teng bo'lsa R_4 rezistordan necha A tok oqishini toping.

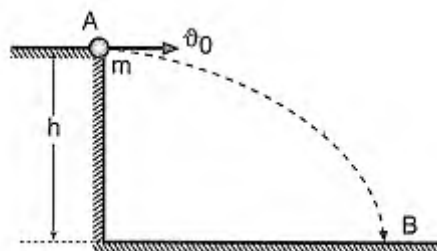
25. Aylana bo'ylab $\omega = 15 + 2t$ qonuniyat bilan aylanayotgan jism 4 s da necha radianga buriladi?

26. Jism yer sirtidan tik yuqoriga 50 m/s tezlik bilan uloqtirildi. Shu jism 10 s da qanday yo'l (m) o'tishini toping. $g = 10 \text{ m/s}^2$

27. Tinch holatdan tekis tezlanuvchan harakatga kelgan jism tezligini har sekunda 6 m/s ga oshirib bormoqda. Shu jism o'zining 6 – sekundida qanday masofa bosib o'tadi?

28. Izoxorik jarayonda gazning bosimi 20kPa ga oshdi. Gazning harorati esa 200 K dan 80 K ga ortgan bo'lsa, uning oxirgi bosimini (kPa da) ni toping.

29. 0,2 kg massali tosh chizmada ko'rsatilgandek gorizontall uloqtirilganidan so'ng, yerga tushdi. Agar havoning qarshilik kuchi mavjud bo'lmasa va $v_0 = 30 \frac{m}{s}$, $h = 20 \text{ m}$ ga teng bo'lsa, toshning B nuqtadagi to'liq mexanik

energiyasini toping. $g = 10 \text{ m/s}^2$

30. Ideal gazga 400 J issiqlik berildi. Bunda uning ichki energiyasi 100 J ga kamaydi. Ideal gaz ustida tashqi kuchlarning bajargan ishini (J) toping.

I-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

- Gazning harorati -20°C dan 70°C gacha oshdi, bunda uning harorati ($^{\circ}\text{C}$) o'zgarishini toping.
 - 90
 - 50
 - 50
 - 90
- Izobarik jarayonda ideal gazning hajmi 30% ga oshdi bunda uning harorati 60 K ga oshgan bo'lsa, ideal gazning dastlabki haroratini (K) toping.
 - 60
 - 300
 - 200
 - 400
- Ideal gaz izotermik ravishda kengaymoqda. Bunda molekularning o'rtacha kvadratik tezligi qanday o'zgaradi?
 - kamayadi
 - ortadi
 - gazning haroratiga bog'liq
 - o'zgarmaydi
- Izoxorik jarayonda gazning bosimi 20kPa ga oshdi. Gazning harorati esa 300 K dan 40 K ga ortgan bo'lsa, uning oxirgi bosimini (*kPa da*) ni toping.
 - 170
 - 150
 - 20
 - 300
- R - Universal gaz doimiysining k – Boltsmann doimiysiga nisbati qanday doimiyga mos keladi?
 - Gravitatsion doimiy
 - Avagadro soni
 - Loshmid soni
 - Mayer doimiysi
- Muzning solishtirma erish issiqligi 330 kJ/kg ga teng. 0°C temperaturali 4 kg muzni batamom eritish uchun qancha issiqlik (kJ) kerak bo'ladi?
 - 330
 - 660
 - 1320
 - 0
- Ideal gaz molekularining ilgarilanma harakat to'liq kinetik energiyasi 12 kJ ga, bosimi esa 800 kPa teng bo'lsa, uning hajmi necha litr?
 - 12
 - 4
 - 10
 - 15
- Vertikal silindrik idishda erkin siljiy oladigan porshen ostida joylashgan ideal gaz kengaymoqda. Bunda gazning qaysi parametri o'zgarmaydi?
 - Hajm
 - Harorat
 - Zichlik
 - Bosim

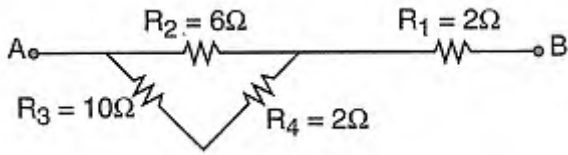
9. Maydon kuchlanganligi 300 kV/m bo'lgan elektr maydoniga zaryadi $+2\text{nC}$ va massasi 50 mg bo'lgan zarracha kiritilgan bo'lsa, uning tezlanishi (m/s^2) toping.
- A) 1,2
B) 12
C) 120
D) 0,12
10. Parallel ulangan rezistorlarning qaysi parametri bir hil?
- A) Tok kuchi
B) Energiya
C) Kuchlanish
D) Qarshilik

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Yer sirtidan gorizontga nisbatan necha gradus burchak ostida otilgan jismning kinetik va potensial energiyalari harakat trayektoriyasining o'rtasida o'zaro tenglashadi?
- A) 30
B) 60
C) 90
D) 45
12. Massalari m_1 va m_2 bo'lgan jismlar o'zaro gravitatsion tortishuv kuchi tufayli bir – biriga yaqinlashmoqda. Ularning tezlanishlari nisbatini ($\frac{a_1}{a_2}$) toping.
- A) 1
B) $\frac{m_2}{m_1}$
C) $\frac{m_1}{m_2}$
D) $\frac{m_1 m_2}{m_1 + m_2}$
13. Qiyalik burchagi 30° bo'lgan qiya tekislikda massasi 4 kg bo'lgan jism tinch turibdi. Bu jismning og'irligini toping. $g = 10 \text{ m/s}^2$.
- A) 20
B) 40
C) 0
D) $20\sqrt{3}$
14. 1 – kosmik tezlikda yer sirtida harakatlanuvchi raketa 1 sutkada yerni necha marotaba aylanib chiqadi?
- A) 1
B) 10
C) 17
D) 8
15. Massasi 50 kg bo'lgan bola 8 m/s tezlik bilan harakatlanib tinch turgan 30 kg massasi aravachaga sakrab chiqib oldi. Bu jarayonda sistemaning kinetik energiyasi (J) qanchaga kamaygan?
- A) 1600
B) 1000
C) 0
D) 600

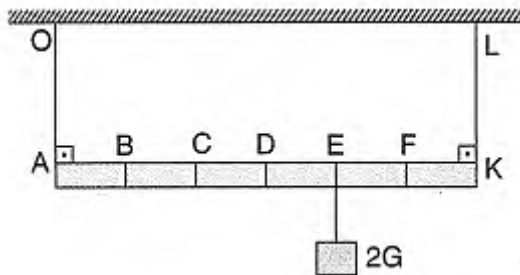
16. Chizmada ko'rsatilgan sxemaning A va B nuqtalar orasidagi umumiy qarshilikni (Ω) toping.

- A) 2
B) 4
C) 6
D) 20
17. Kondensator qoplamalarining orasidagi masofa 7 mm ga teng, qoplamalariga parallel ravishda qalinligi 6 mm bo'lgan metal plastinka kiritilsa, kondensatorning sig'imi qanday o'zgaradi?
A) 7 marta ortadi
B) 7/6 marta ortadi
C) O'zgarmaydi
D) 7/6 marta kamayadi
18. Geostatsionar orbita bo'ylab harakatlanayotgan kosmik kemaning aylanish davrini (sekund) toping.
A) 42000
B) 64000
C) 86400
D) 79000
19. 22,4 l hajmni egallab turgan 1 mol karbonat angedrid gazning harorati $-136,5^{\circ}\text{C}$ ga teng bo'lsa uning bosimini (kPa) toping.
A) 831
B) 50
C) 100
D) 760
20. Yer sirtidan tik yuqoriga 40 m/s tezlik bilan tosh uloqtirildi. Toshning 6 sekundda bosib o'tgan yo'lining ko'chishiga nisbatini toping. $g = 10 \text{ m/s}^2$.
A) 1
B) 2
C) 4/3
D) 5/3

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

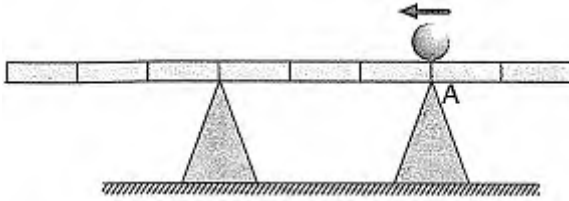
21. O'quvchi topni gorizontga nisbatan 45° burchak ostida tepib yubordi. Top o'quvchidan 9 masofada joylashgan vertikal devorga absolyut elastib urilib orqaga qaytdi va o'quvchidan 6 m masofada yerga tushdi. Top qanday maksimal balandlikka (m) ko'tarilgan?
22. Galvanik elementning tashqi zanjirga berayotgan quvvati maksimal bo'lsa, shu zanjirning FIK necha foiz?

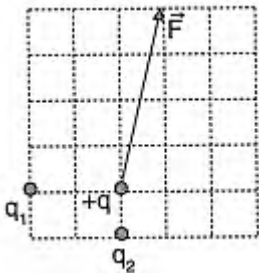
23. Chizmadan foydalanib OA va LK iplarning taranglik kuchlarining nisbatini (T_{LK}/T_{OA}) toping. Richagning massasini hisobga olmang.

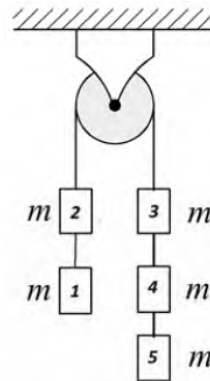
24. Zaryadlangan metal sferaning radiusi $R = 10$ sm va zaryadi $+6nC$ ga teng. Sferaning markazidan 3 sm masofada joylashgan nuqtadan 6 sm masofada joylashgan nuqtaga zaryadi $-4nC$ bo'lgan nuqtaviy zaryad ko'chirildi. Bunda elektr maydoning zaryadni ko'chirishda bajargan ishini toping.

25. Massasi 10 kg va uzunligi 80 sm bo'lgan to'sin chizmada ko'rsatilganidek 2 tayanchning ustiga qo'yilgan. A nuqtadan 0,25 m/s tezlik bilan shar harakatlana boshladi, necha sekunddan keyin to'sinning muvozanati buziladi? Sharning massasi 5 kg.
26. Jism radiusi 2 m ga teng bo'lgan aylana bo'ylab $\omega = 1,6 + 12t$ qonuniyat bo'yicha harakatlanmoqda. Jismning $t = 0,2$ s vaqt momentidagi tezlanishini (m/s^2) aniqlang.
27. EYuK bir gal 18 Om tashqi qarshilikka, ikkinchi gal 50 Om tashqi qarshilikka ulandi. Bunda ikki holatdagi FIK lar teng ekanligi ma'lum bo'lsa, manbaning ichki qarshilini toping.
28. 4 atomli ideal gazni doimiy 200 kPa bosimda hajmini 4 litrga oshirish uchun unga qancha issiqlik miqdorini berish lozim?
29. Chizmada $+q$ zaryadga ta'sir etuvchi natijaviy kuchning yo'nalishi ko'rsatilgan. q_1/q_2 ni toping.

30. Vaznsiz va qo'zg'almas blokka $m = 500$ g massali yukchalar rasmda ko'rsatilgandek osib qo'yilgan. 3- va 4-

yuklar orasidagi ipning taranglik kuchini (N) toping. $g = 10$ m/s²

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi.

1. Shamolning tezligi **10 m/s** bo'lgan paytda yomg'ir tomchilari vertikalga **30°** burchak tashkil qilib tushadi. Shamolning tezligi (m/s) qanday bo'lganda yomg'ir tomchilari vertikalga **60°** burchak ostida tushadi?

- A) 25
- B) 30
- C) 35
- D) 40

2. Avtomobil tekis tezlanuvchan harakatlanib, **5-*sekundning*** oxirida **36 km/h** tezlikka erishadi. Avtomobil harakatining **3-*sekundida*** bosib o'tgan yo'lini toping.

- A) 3
- B) 4
- C) 5
- D) 6

3. $1,3 \text{ m/s}^2$ tezlanish bilan tushayotgan lift shiftiga maxkamlangan prujinaga yuk osilgan. Prujinaning bikirligi 595 N/m. Agar harakat davomida prujina 1 sm ga cho'zilgan bo'lsa, yukning massasini (g da) toping. $g = 9,8 \text{ m/s}^2$.

- A) 400
- B) 500
- C) 600
- D) 700

4. Massasi **120 kg** bo'lgan arava ustida massasi **80 kg** bo'lgan odam bilan birga **0,3 m/s** tezlik bilan harakatlanmoqda. Odam arava ustida, aravaning harakati yo'nalishida o'zgarmas tezlik bilan yurishni boshladi. Odam aravaga nisbatdan qanday tezlik (sm/s) bilan harakatlanganda arava to'xtaydi?

- A) 75
- B) 80
- C) 85
- D) 90

5. Harorati **27°C** bo'lgan **2mol** ideal gaz molekulalarning ilgarilanma harakatidagi to'liq kinetik energiyasini (J) aniqlang. Universal gaz doimiysi **8,31 J/(mol·K)**.

- A) 6878
- B) 7268
- C) 7479
- D) 7846

6. Ikkita idish krani bor ingichka trubkacha yordamida ulangan. Birinchi hajmi **3 l** bo'lgan idish bosimi **10kPa** bo'lgan gaz bilan to'ldirilgan, ikkinchi hajmi **6 l** bo'lgan idishdagi bosim hisobga olmasa bo'ladigan darajada kichik. Birinchi idishdagi

gazning harorati **27°C**. Agar kranni ochib gazning harorati **177°C** gacha ko'tarilsa, idishlarda qanday bosim (**kPa da**) qaror topadi?

- A) 5
- B) 6
- C) 7
- D) 8

7. Ikkita nuqtaviy zaryad vakuumda **10sm** masofada turganda, suyuq dielektrik ichida **5sm** masofada turgandagidek kuch bilan tasirlashmoqda. Dielektrikning dielektrik singdiruvchanligini aniqlang.

- A) 2
- B) 3
- C) 4
- D) 5

8. Ipak ipga osilgan kichkina sharcha 49 nC zaryadga ega. Sharcha kuchlanganligi 100 kN/m bo'lgan gorizontalelektr maydonda tangensi 0,125 ga teng bo'lgan burchakka og'gan. Sharcha massasini (g) toping? $g = 9,8 \text{ m/s}^2$.

- A) 5
- B) 4
- C) 3
- D) 2

9. Yassi kondensator qoplamalari orasidagi elektr maydon kuchlanganligi 30kV/m. Kondensator qoplamalari orasidagi kuchlanish 300V. Kondensator qoplamalari orasidagi masofa (mm da) qanday?

- A) 8
- B) 9
- C) 10
- D) 11

10. Zaryadi 10nC bo'lgan nuqtaviy zaryadni cheksizlikdan to radiusi 4sm bo'lgan tekis zaryadlangan shar sirtidan 20 sm uzoqlikdagi nuqttagacha olib kelish uchun 0,5 μJ ish bajarish kerak. Shar sirtidagi potensialni toping.

- A) 150
- B) 200
- C) 250
- D) 300

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi.

11. Yo'lovchidan vago'n eshigigacha 25 m qolganda, poyezd joyidan $0,5 \text{ m/s}^2$ tezlanish bilan harakatlanishni boshladi. Buni ko'rgan yo'lovchi o'zgarmas tezlik bilan yugurishni boshladi. Qanday eng kichik tezlik bilan yugurganda yo'lovchi vago'n eshigini quvib yetadi?

- A) 4
- B) 5
- C) 6
- D) 7

12. Jism to'g'ri chizikli o'zgarmas tezlanishli harakatining **5-sekundida 5 m** yo'l bosib o'tib to'xtadi. Jism shu harakatining ikkinchi sekundida qancha yo'l bosib o'tadi?

- A) 40
- B) 35
- C) 30
- D) 25

13. Qiyalik burchagi 30° ga teng bo'lgan qiya tekislikda 5 kg massali kub shaklidagi taxtacha yotibdi. Qiya tekislik, 2 m/s^2 tezlanish bilan ko'tarilayotgan liftida o'rnatilgan. Taxtachaning qiya tekislikga ko'rsatyotgan normal bosim kuchini aniqlang. $g = 10 \text{ m/s}^2$. $\sqrt{3} = 1,7$.

- A) 48
- B) 51
- C) 54
- D) 57

14. 64 km/soat tezlik bilan ketayotgan poyezdning $1/5$ qismi ajralib ketdi. Qandaydir vaqtdan keyin poyezdning ajralib ketgan qismining tezligi ikki marta kamaydi. Ajralishdan so'ng poyezdning tortish kuchi o'zgarmadi deb hisoblab, o'sha vaqt momentida poyezdning asosiy qismining tezligini aniqlang (km/soat). Ishqalanish kuchini ogirlikga proporsional deb hisoblang.

- A) 66
- B) 69
- C) 72
- D) 75

15. Harorati 20°C bo'lgan 1 kg massali suvga nam qor (tarkibida 0°C haroratdagi suvi bor) bo'lagi tashlandi. Qor bo'lagining massasi 250 g . Issiqlik muvozanati holatida suvning harorati 5°C ga teng bo'lsa, qor bo'lagidagi suvning miqdorini toping (g). Muzning solishtirma erish issiqligi 330 kJ/kg , suvning solishtirma issiqlik sig'imi $4200 \text{ J/(K}\cdot\text{kg)}$.

- A) 70
- B) 72
- C) 75
- D) 77

16. Bir mol gaz izoxorik ravishda shunday sovutildiki bunda uning bosimi **5 marta** kamaydi. Shundan so'ng izobarik ravishda dastlabki **400K** haroratgacha qizdirildi. Gaz qanday ish bajargan? Universal gaz doimiysi $8,3 \text{ J/(mol}\cdot\text{K)}$.

- A) 2500
- B) 2576
- C) 2635
- D) 2656

17. Radiusi 6sm ga teng bo'lgan ingichka halqa bo'ylab 40 nC zaryad tekis taqsimlangan. Halqa markaziga massasi 9mg, zaryadi 12 nC bo'lgan zarracha joylashtirildi va qo'yib yuborildi. Halqadan katta masofada zarrachaning tezligini toping. $k = 9 \cdot 10^9 \text{ m/F}$.

- A) 6
- B) 5
- C) 4
- D) 3

18. Sig'imi 1 nF bo'lgan zaryadlanmagan yassi kondensatorning qoplamalaridan biri yerga, ikkinchisi esa ingichka uzun o'tkazgich yordamida radiusi 20sm, zaryadi $92 \mu\text{C}$ bo'lgan sharchaga ulandi. Sharda qanday zaryad (μC da) qoldi? $k = 9 \cdot 10^9 \text{ m/F}$

- A) 4
- B) 3
- C) 2
- D) 1

19. Kubning har bir qirrasi 6 Om qarshilikka ega. Kub katta dioganali bo'ylab qarama-qarshi uchlari orasidagi umumiy qarshilikni hisoblang.

- A) 2
- B) 3
- C) 4
- D) 5

20. Sindirish koeffitsiyenti 1,5 bolgan shishaning ichida radiusi 9 sm bolgan sferik kovak bor. Kovak sindirish koeffitsiyenti 4/3 bolgan suv bilan toldirilgan. Kovakga parallel yoruglik nurlari tushmoqda. Kovak ichiga otuvchi yoruglik dastasining radiusini (sm da) aniqlang.

- A) 8
- B) 7
- C) 6
- D) 5

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi.

21. Daryoning oqim tezligi 5 m/s , eni 32 m . Suvga nisbatan 4 m/s tezlik bilan suza oladigan qayiqni qayiqchi shunday boshqarmoqdaki bunda qayiq narigi qirgoqqa o'tganda daryo bo'ylab eng kichik masofaga ko'chadi. Bu ko'chishni toping.

22. Gorizontga nisbatan qiyaligi 30° burchak tashkil qilgan tog' qiyaligiga nisbatan perpendikulyar holatda 6 m/s tezlik bilan koptok otildi. Koptok qiyalik bo'ylab otilish nuqtasidan qanday masofaga (sm da) borib tushadi?

23. Silliqlik gorizont sirtida yotgan uzunligi 50 sm , massasi 900 g bo'lgan taxtachaning bir uchida massasi 100 g bo'lgan qurbaqa o'tiribdi. Agar qurbaqa gorizontga nisbatan 15° burchak ostida sakrayotgan bo'lsa, u taxtachaning keyingi uchiga kelib tushishi uchun qanday tezlik bilan sakrash kerak? $g=10 \text{ m/s}^2$

24. Massasi 3 kg bo'lgan jism deformatsiyalanmagan prujina yordamida vertikal devorga mahkamlangan. Prujinaning bikirligi 54 N/m ga teng va prujinaning o'qi gorizont yo'nalgan. Sirt va jism orasidagi ishqalanish koeffitsiyenti 0,3 ga teng. Jismga qanday minimal tezlik berilganda u o'zining dastlabki holatiga qaytib keladi? $g=10 \text{ m/s}^2$

25. Vertikal silindirni og'ir ishqalanishsiz harakatlana oladigan porshen ikki qismga bo'lib turadi. Porshen ostidagi gazning massasi porshen ustidagi gazning massasiga qaraganda **3 marta** katta. Harorat 300 K bo'lganda porshen silindirni teng ikki bo'lakga bo'ladi. Harorat 800 K bo'lganda porshen ostidagi gazning hajmi porshen ustidagi gazning hajmidan necha marta katta bo'ladi?

26. Modda miqdori 1 mol bo'lgan gazni izobarik jarayonda qizdirilganda uning ichki energiyasi 747 J ga oshgani va o'zgarmas bosimda gaz solishtirma issiqlik sig'imi universal gaz doimiysiga qaraganda $20,75 \text{ J/(mol}\cdot\text{K)}$ ga ko'pligi malum bo'lsa, bu jarayonda gaz harorati nech gradusga ko'tarilganini toping.

27. 600 va 300 W quvvat istemol qiluvchi elektr kastryulya va choynak elektr tarmoqqa parallel ulanganda ulardagi suv bir hil vaqtda 20 minutdan song qaynaydi. Ularni tarmoqqa ketma-ket ulaganda kastryulyadagi suv choynakdagi suvdan necha minut keyin qaynaydi? Asboblarning qarshiligi ish sharoitiga bogliq emas.

28. Sigimlari 3 va $1 \mu\text{F}$ bo'lgan kondensatorlar ketma-ket holda EYK si 200 V bo'lgan to'k manbaiga ulangan. Kichik sigimli kondensator ishdan chiqib to'k o'tkaza boshlasa zanjirda qancha issiqlik (mJ da) ajralib chiqadi?

29. Prujinada garmonik tebranayotgan nuqta muvozanat vaziyatidan 4 sm siljigandagi tezligi 6 sm/s , 3 sm siljigandagi tezligi 8 sm/s . Uning siklik chastotasini toping.

30. Nuqtaviy yoruglik manbai fo'kus masofasi 6 sm bo'lgan yiguvchi linzaning bosh o'ptic o'qida linzadan 8 sm masofada joylashgan. Linzani uning bosh o'ptic o'qiga perpendikulyar yo'nalishda 3 mm/s tezlik bilan siljita boshlashdi. Manbaning tasviri qanday tezlik bilan harakatlana boshlaydi.

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi.

1. Choisissez la bonne forme du verbe.
Nous ... utiliser l'énergie solaire pour ne pas polluer l'environnement.
A) doivent B) devons C) devez D) doit
2. Choisissez la bonne forme du verbe.
La France, c'est un pays où beaucoup de touristes ... pour les vacances.
A) allez B) allons C) vont D) vais
3. Choisissez la bonne forme du verbe.
Cette ville ... un grand nombre d'hôtels.
A) a B) as C) ai D) ont
4. Choisissez la bonne forme du verbe.
Les acteurs de ce théâtre ... excellents.
A) sommes B) êtes
C) est D) sont
5. Choisissez le bon adjectif possessif.
Julien fait ses devoirs dans ... chambre.
A) sa B) son C) ses D) ton
6. Choisissez le bon adjectif possessif.
- Quelle est ... passion (f) ?
- Je me passionne pour la lecture.
A) votre B) vos C) ton D) ses
7. Choisissez l'adjectif qui convient.
Michel porte un pull en laine et un pantalon
A) noire B) bleus
C) gris D) verte
8. Choisissez l'adjectif qui convient.
Ma sœur est ... , mais mon frère est brun.
A) blond B) blonds
C) blondes D) blonde
9. Choisissez le bon adjectif interrogatif.
Dans ... ville française est-ce que vous habitez ?
A) quelle B) quel
C) quelles D) quels
10. Choisissez le bon adjectif interrogatif.
... est votre film préféré ?
A) Quelle B) Quel
C) Quelles D) Quels

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi.

11. Choisissez la bonne variante.
Je dois écrire ... professeur principal, car je ne peux pas aller en classe demain.
A) à la B) aux C) de la D) au
12. Choisissez la bonne variante.
Ce sont les jouets ... fille de Marc.
A) de la B) du
C) au D) de l'
13. Choisissez la bonne variante.
Les enfants reviennent ... musée.
A) de la B) des
C) du D) de l'
14. Choisissez la bonne réponse.
Demain, mon père ira ... banque.
A) au B) à la C) du D) à l'
15. Choisissez la bonne réponse.
Marie s'occupe ... nourriture.
A) du B) à la
C) au D) de la
16. Remplacez le pronom souligné par la variante convenable.
Le vendeur leur rend la monnaie.
A) aux clients B) au client
C) à la cliente D) le client
17. Remplacez le pronom souligné par la variante convenable.
Nathalie lui envoie des roses.
A) à ses amies B) sa mère
C) ses tantes D) à sa mère
18. Remplacez le pronom souligné par la variante convenable.
Nous (la) l'avons rencontrée devant le supermarché.
A) mon amie B) mon copain
C) notre directeur D) ton père
19. Faites la bonne concordance des temps avec « si ».
Si tu ... sérieusement, tu réussiras le cours.
A) étudieras B) étudies
C) a étudié D) avais étudié
20. Faites la bonne concordance des temps avec « si ».
Si vous ... ce plat, vous aurez mal à l'estomac.
A) mangez B) mangerez
C) aviez mangé D) mangiez

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi.

21. Remettez les mots dans l'ordre.

1. ne
 2. Je
 3. vais
 4. la Tour Eiffel
 5. pas
 6. visiter
- A) 2,6,1,3,4,5 B) 2,1,3,5,6,4
C) 2,1,3,4,5,6 D) 2,1,3,6,4,5

22. Remettez les mots dans l'ordre.

1. vont
 2. Ils
 3. reposer
 4. se
 5. pendant
 6. le week-end
- A) 2,4,3,1,6,5 B) 2,6,5,1,4,3
C) 2,3,4,1,6,5 D) 2,1,4,3,5,6

23. Choisissez le verbe convenable.

Quand on est sale, il faut

- A) se laver B) se coucher
C) se dépêcher D) se sécher

24. Choisissez le verbe convenable.

Quand on est fatigué, il faut

- A) se raser B) se reposer
C) se réveiller D) se sécher

25. Complétez avec le mot convenable.

- Tu es marié ?

- Oui, ... travaille à l'école.

- A) mon père B) mon mari
C) ma femme D) mes couples

26. Complétez avec le mot convenable.

Pour notre anniversaire de mariage, mon ... et moi, nous allons à Paris.

- A) mari B) femme
C) voisine D) fiancée

27. Complétez avec le mot convenable.

Martin a couru un marathon, il a mal aux

- A) pied B) dos
C) jambes D) bras

28. Choisissez la définition du mot donné.

« Prendre la parole »

- A) parler plusieurs langues
B) commencer à parler
C) devenir meilleur
D) avoir peur de parler

29. Choisissez le verbe convenable.

Cet opéra ... à beaucoup de spectateurs.

- A) aime B) plaît
C) devient D) a

30. Choisissez le verbe convenable.

Michel veut ... un vélo pour son anniversaire.

- A) devenir B) plaire
C) traduire D) avoir

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi.

1. Choisissez le bon adjectif possessif.
J'ai deux frères ; ... frères s'appellent Nodir et Anvar.
A) leur B) notre
C) mes D) votre
2. Choisissez le bon adjectif possessif.
Mourod et Nodira ont une fille ; ... fille s'appelle Sabina.
A) leurs B) leur C) son D) nos
3. Choisissez le bon adjectif possessif.
Nous avons trois chats ; ... chats aiment beaucoup jouer.
A) nos B) notre C) leur D) son
4. Choisissez la variante qui convient.
La fenêtre est à droite de la table, donc la table est ... la fenêtre.
A) entre B) en face des
C) à gauche de D) sur
5. Choisissez la variante qui convient.
Nodir, pourquoi vous marchez ... moi ? Venez à côté de moi.
A) entre B) derrière
C) en face des D) à droite
6. Choisissez la variante qui convient.
L'enseignant est assis ... élèves.
A) à gauche B) entre
C) en face des D) devant
7. Choisissez le bon pronom relatif.
Je connais le pays ... vous allez.
A) où B) que
C) qui D) dont
8. Choisissez le bon pronom relatif.
Nous avons un voisin ... parle peu.
A) où B) que
C) qui D) dont
9. Choisissez le bon pronom relatif.
Vous n'avez pas goûté la tarte ... j'avais faite.
A) où B) que
C) qui D) dont
10. Choisissez le bon pronom relatif.
Toulouse est une ville ... nous plaît beaucoup.
A) où B) que
C) qui D) dont

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi.

11. Choisissez la bonne réponse.
Mon ami a deux chats. J'en ai quatre, donc j'ai ... chats que mon ami.
A) moins de B) plus de
C) aussi D) moins
12. Choisissez la bonne réponse.
Jeanne a dix fleurs dans son vase. Tu en as seulement six, donc tu as ... fleurs que Jeanne.
A) moins de B) plus de
C) aussi D) plus
13. Choisissez la bonne réponse.
Alain passe trois heures par jour dans le métro. Lucie passe deux heures par jour dans le métro. Lucie passe ... heures dans le métro.
A) aussi B) plus de
C) moins de D) plus
14. Choisissez le bon pronom.
Allô Akmal ! Je téléphone pour ... proposer, à Lola et à toi, de venir chez moi ce soir.
A) vous B) les
C) lui D) leurs
15. Choisissez le bon pronom.
Je suis institutrice. J'aime quand mes élèves ... écoutent attentivement.
A) lui B) leur
C) me D) moi
16. Choisissez le bon pronom.
Bonjour Marc ! Je ... avais envoyé un message. Tu l'as lu ?
A) la B) toi
C) me D) te
17. Choisissez le mot convenable.
Mon frère adore aller à la montagne et faire de l'... .
A) échecs B) équitation
C) escalade D) escrime
18. Choisissez le mot convenable.
Mon ami fait de l'... , il monte à cheval plusieurs fois par semaine.
A) échecs B) équitation
C) escalade D) escrime

19. Remettez les mots dans l'ordre.

1. sont
2. ne
3. Ils
4. allés
5. pas
6. à l'épicerie

- A) 3,5,1,2,4,6 B) 3,2,1,6,5,4
C) 3,6,1,4,2,5 D) 3,2,1,5,4,6

20. Remettez les mots dans l'ordre.

1. veut
2. ne
3. revenir
4. de Paris
5. elle
6. pas

- A) 5,2,1,6,3,4 B) 5,2,4,6,3,1
C) 5,2,3,1,6,4 D) 4,2,1,6,3,5

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi.

21. Choisissez la bonne réponse.

La maison de mon père me ... mon enfance.

- A) souvient B) rappelle
C) se souvient D) se rappelle

22. Choisissez la bonne réponse.

Il n'oublie rien, il a une bonne

- A) ménage B) mélange
C) mélodie D) mémoire

23. Choisissez l'antonyme du mot souligné.

Je m'amuse beaucoup chez mon oncle.

- A) me dépêche B) m'ennuie
C) m'essuie D) me lève

24. Choisissez l'antonyme du mot souligné.

J'ai perdu du temps en attendant sa réponse.

- A) gagné B) oublié
C) manqué D) donné

25. Remplacez le mot souligné par un pronom possessif.

- Ce sont vos clés ?

- Non, ce ne sont pas

- A) la nôtre B) les tiens
C) les miennes D) la mienne

26. Remplacez le mot souligné par un pronom possessif.

- C'est le livre de votre fils ?

- Non, ce n'est pas

- A) la sienne B) le tien
C) la nôtre D) le sien

27. Remplacez le mot souligné par un pronom possessif.

- C'est votre voiture ?

- Oui, c'est

- A) le vôtre B) la nôtre
C) les miennes D) le sien

28. Choisissez le verbe au subjonctif.

Il est nécessaire que tu ... tes devoirs à temps.

- A) fasses B) fais
C) feras D) as fait

29. Choisissez le verbe au subjonctif.

Il faut que vous ... vos cartables sur la table.

- A) mettez B) avez mis
C) mettez D) mettiez

30. Choisissez le verbe au subjonctif.

Il est important qu'il ... demain matin.

- A) part B) parte
C) partira D) est parti

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi.

1. Choisissez le bon adjectif démonstratif.
Regarde ... arbre qui est très haut.
A) ce B) cet C) cette D) ces
2. Choisissez le bon adjectif démonstratif.
Ma mère écoute souvent ... chanson française.
A) cette B) cet C) ces D) ce
3. Choisissez le bon adjectif démonstratif.
Où avez-vous acheté ... chaussures ?
A) cet B) ce C) cette D) ces
4. Choisissez la bonne réponse.
Ce cuisinier est très célèbre, c'est ... de la ville.
A) la meilleure B) les meilleurs
C) le meilleur D) les meilleures
5. Choisissez la bonne réponse.
Ce village est ... village du pays.
A) la plus petite B) le plus petit
C) les plus petits D) les plus petites
6. Choisissez la bonne réponse.
Ce fleuve est ... de la France.
A) le plus rapide B) la plus rapide
C) les plus rapides D) rapides
7. Choisissez le bon pronom relatif.
Sébastien écrit une lettre ... est pour sa mère.
A) que B) où
C) qui D) dont
8. Choisissez le bon pronom relatif.
J'imagine une histoire ... je vais raconter à mes enfants.
A) que B) où
C) qui D) dont
9. Choisissez le bon pronom relatif.
Vous écrivez des poèmes ... sont très beaux.
A) que B) où C) dont D) qui
10. Choisissez le bon pronom relatif.
Je connais la ville ... Luc habite depuis son enfance.
A) à qui B) où C) dont D) qui

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi.

11. Choisissez la bonne réponse.
Nous allons à la piscine ... semaines.
A) chaque B) tous les
C) toute la D) toutes les
12. Choisissez la bonne réponse.
Ce professeur fait un stage linguistique ... étés.
A) toute B) tous les
C) chaque D) toutes
13. Choisissez la bonne réponse.
Les parents de mon ami vont au concert ... samedi.
A) toute B) tous les
C) chaque D) toutes
14. Choisissez la bonne réponse.
Je ne peux pas aller au match de football ... un problème de santé.
A) à cause de B) grâce à
C) à cause D) parce que
15. Choisissez la bonne réponse.
On peut trouver vite des informations nécessaires ... Internet.
A) à cause de B) grâce à
C) parce que D) à cause
16. Choisissez la bonne réponse.
Je vais chez le médecin, ... j'ai très mal au ventre.
A) à cause de B) grâce à
C) car D) à cause
17. Choisissez le mot convenable.
Les enfants de 3 à 6 ans vont à l'école
A) secondaire B) professionnelle
C) maternelle D) supérieure
18. Choisissez le mot convenable.
Travailler pour l'Etat, c'est travailler dans le secteur ...
A) public B) privé
C) personnel D) individuel
19. Choisissez le mot convenable.
Le journal ... paraît tous les jours.
A) hebdomadaire B) mensuel
C) annuel D) quotidien
20. Choisissez le mot convenable.
Mon oncle est chauve. Il n'a plus de
A) cheveux B) jambes
C) nez D) joues

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi.

21. Choisissez le mot convenable.

Le père de Marc travaille à la Il contrôle les trains.

- A) bibliothèque B) cathédrale
C) gare D) épicerie

22. Faites la bonne concordance des temps avec « si ».

Si je ... le français, je trouverais facilement du travail.

- A) connais B) connaîtrai
C) vais connaître D) connaissais

23. Faites la bonne concordance des temps avec « si ».

Si tu ... un bon caractère, tu aurais plus d'amis.

- A) as B) auras
C) avais D) avait

24. Faites la bonne concordance des temps avec « si ».

Si je savais conduire la voiture, je ... un voyage à Paris.

- A) ferais B) fais
C) ferai D) faisais

25. Choisissez le bon pronom.

- Tu vas à la soirée de Nathalie ?

- Non, je ne ... vais pas. J'ai beaucoup de devoirs à faire.

- A) lui B) en C) y D) leur

26. Choisissez le bon pronom.

Mon journal préféré, c'est Le Monde. Je ... achète chaque jour.

- A) le B) la C) y D) lui

27. Choisissez le bon pronom.

- Nicolas mange du mouton ?

- Oui, il ... mange beaucoup.

- A) les B) y C) la D) en

28. Choisissez l'article partitif qui convient.

J'ai mangé ... tarte aux pommes pour le dessert.

- A) de la B) du C) de D) des

29. Choisissez la bonne réponse.

Il n'y a pas ... sel dans la salade.

- A) de la B) de l' C) de D) des

30. Choisissez l'article partitif qui convient.

Je veux boire ... jus d'orange.

- A) de la B) de C) de l' D) du

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Qaysi qatorda Python dasturlash tili qoidalariga mos keluvchi o'zgaruvchilar keltirilgan?
A) global, 5a , grade_age B) age-1, #b, birinchi son
C) son_1, a, b5c88 D) 1_a, b@1
2. Python dasturida qaysidir so'z tanilmayotganini bildiruvchi xatolikni toping.
A) NameError B) ValueError
C) TypeError D) KeyError
3. Qaysi qatorda increment amali keltirilgan?
A) += B) -=
C) // D) **
- 4..... - qo'shtirnoq ichiga olingan Unicode kodidagi belgilar ketma-ketligi.
A) O'zgarma-slar B) Amallar
C) Ma'lumotlar D) Satrlar
5. Qaysi qatorda serverga asoslangan LMS keltirilgan?
A) iSpring B) Moodle
C) LearnDash D) wix
6. Wordpressning rasmiy saytini belgilang.
A) wordpress.com B) wordpress.gov
C) wordpress.org D) wordpress.ru
7. Qaysi qatorda yopiq kodli(tijorat maqsadida tarqatiladigan) CMS keltirilgan?
A) Joomla B) Typo3
C) CS-cart D) OpenCart
8. – saytning turli qismlarida joylashgan axborotli yoki funksional blok.
A) Plugin B) Hosting
C) Template D) Vidgets
9. Replikatorlar nima?
A) tarmoq viruslari B) makroviruslar
C) boot-viruslar D) fayl viruslari
10. Ms Excelda diagramma hosil qilinganda to'g'ridan to'g'ri qanday menyular hosil bo'ladi?
A) Конструктор, Макет B) Макет, Формат
C) Конструктор, Макет, Формат D) Диаграмма, Конструктор, Формат

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Ms Excelda kiritilgan quyidagi formula natijasini aniqlang:

=Если(-6>-5; Корень(16)+Мин(15;10;8);Корень(16)+Знак(9))

- A) 12 B) 3
C) 7 D) 5

12. Dastur natijasini toping:

for i in range(1,10,3):

print(i)

- A) 1, 4, 7, 10 B) 4, 7, 10
C) 1, 2, 3 D) 1, 4, 7

13. Dastur natijasini toping: print(9// -2)

- A) 4 B) -4
C) -5 D) 5

14. Diktafonlarda ovoz yozish sifati necha kbps bo'ladi?

- A) 16 kbps B) 48 kbps
C) 32 kbps D) 256 kbps

15. Ms Excelga kiritilgan quyidagi formula natijasini aniqlang:

=КОРЕНЬ(НОД(108;135;27)+ДЛСТР(ПРАВСИМВ("informatika";9)))

- A) 36 B) 18
C) 6 D) 3

16. Dastur natijasini aniqlang: print((lambda x: (x-2)**4//2)(5))

- A) 40 B) 1
C) 40.5 D) 16

17. Quyidagi tengliklardan qaysi biri to'g'ri?

- A) 1024 PB = 1 MB B) 1024 ZB = 1 YB
C) 1024 EB = 1 TB D) 1024 GB = 1 PB

18. Dastur natijasini aniqlang:

x={}

y={}

print(type(x)==type(y))

- A) True B) False
C) <class 'set'> D) TypeError

19. O'n oltilik sanoq sistemasidagi BD64 sonini ikkilik sanoq sistemasidagi 100 ga bo'lganda hosil bo'lgan natijani sakkizlik sanoq sistemasida yozing.

- A) 27613 B) 12171
C) 45056 D) 27531

20. A=yolg'on, B="Konyunksiya mantiqiy qo'shish amali!", C=101010₂, D=50₁₀ bo'lsa, B<=>(C>D)&A mantiqiy ifodaning natijasini toping.

- A) Rost B) Yolg'on
C) Inkor D) C>D

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Dastur natijasini aniqlang:

`a = 0b1011`

`print(hex(a))`

- A) b B) -3b
C) 0xb D) 11

22. Dastur natijasini toping:

`a=[20%-7, 34//-2, -7//3, 81%-3]`

`print(a[2])`

- A) -3 B) 0
C) -17 D) -2

23. Dastur natijasi aniqlang: `print(3 and 2 or -6//4)`

- A) 2 B) 1
C) 3 D) -6

24. Audio va video fayllarni siqadigan va asl holiga qaytaradigan dastur nima deb nomlanadi?

- A) Format B) Bitreyt
C) Kadr D) Kodek

25. Ms Power Point dasturi qachon Ms Office paketi tarkibiga kiritilgan?

- A) 1989 yil B) 1995 yil
C) 1990 yil D) 1998 yil

26. – o'z yoshini yashirgan holda bolalar va o'smirlar bilan internet orqali o'rnatilgan aloqa.

- A) Fishing B) Treyding
C) Grumin D) Bulling

27. Sistema blokidagi parallel portlar nima deb ataladi?

- A) USB B) VGA
C) COM D) LPT

28. Dastur natijasini toping:

`a = -15`

`print("{0:06b}".format(a))`

- A) 1111 B) -01111
C) -001111 D) 001111

29. Dastur natijasini toping:

`a=2**3**(5-3)+12//7`

`print(a)`

- A) 513 B) 69
C) 65 D) 517

30. Ms Excelda katakka noto'g'ri murojaat qilinganda qanday xatolik yuz beradi?

- A) #3HAЧ! B) #NULL!
C) #CCЫJKA! D) #DIV/0!

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Google kompaniyasi rasman qachon ro'yxatdan o'tgan?

- A) 2003-yil 14-fevral B) 1999-yil 4-sentabr
C) 2004-yil 4-mart D) 1998-yil 4-sentabr

2. CMS platformasining vazifasiga ko'ra turlarini aniqlang.

- A) Ochiq va yopiq kodli B) Yuqori ixtisoslashgan va universal
C) cMOOC va xMOOC D) LMS va MOOC

3. Dastur natijasini aniqlang:

```
x='Python dasturlash tili'  
print('python' in x)
```

- A) false B) true
C) python D) dasturlash tili

4. Birinchi web-sayt nomi keltirilgan qatorni toping.

- A) info.cern.ch B) web.cern.org
C) tim.org.ch D) ms.dos.org

5. Ms Word dasturida qaysi tugmalar yordamida matnga joriy vaqtni (soat) kiritish mumkin?

- A) Shift+Ctrl+T B) Shift+Tab+D
C) Shift+Alt+D D) Shift+Alt+T

6. Quyidagilardan qaysi biri Python dasturlash tili moduli emas?

- A) locale B) tkinter
C) os D) ceil

7. Dastur natijasini aniqlang: `print(-9//2)`

- A) 4 B) -4
C) -5 D) 5

8. Dastur natijasini toping:

```
a=0x1122  
print(a)
```

- A) 1122 B) 10442
C) 4386 D) 0

9. Quyidagi formula natijasini aniqlang:

`=КОРЕНЬ(НОК(60;45;80)+ДЛСТР(ПРАВСИМВ("texnologiyalar";9)))`

- A) 27 B) 23
C) 18 D) 16

10. Power Point dasturi slaydlar namoyishi rejimida bitta oldingi slaydga klaviaturaning qaysi tugmasi yordamida o'tiladi?

- A) Ctrl+B B) P
C) B D) Alt+P

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Dastur natijasini aniqlang:

```
print((lambda x: x**3)(lambda x: x+2)(2))
```

```
print((lambda x: x**3)(lambda x: x+3)(3))
```

- A) 4, 6 B) 4, 7
C) 64, 216 D) TypeError

12. Natijani aniqlang:

```
s={2,0,3,1, 4}
```

```
print(s[-2])
```

- A) 0 B) 1
C) 3 D) Dastur xato

13. Natijani aniqlang:

```
a = 10
```

```
print(~a)
```

- A) False B) True
C) -10 D) -11

14. MP3 formatida qo'llab-quvvatlanadigan eng yuqori audio sifati necha kbps bo'ladi?

- A) 256 kbps B) 320 kbps
C) 480 kbps D) 96 kbps

15. Dastur natijasini aniqlang: print(-12|-8)

- A) -4 B) False
C) -12 D) True

16. Dastur natijasini toping:

```
a = b'informatika'
```

```
print(a)
```

- A) informatika B) b'informatika'
C) binformatika D) TypeError

17. Dastur natijasini toping:

```
first = 'python'
```

```
second = ''
```

```
for i in first:
```

```
    second = i + second
```

```
print(second)
```

- A) nohtyp B) pythonpythonpythonpythonpython
C) iiiiii D) python

18. Natijani toping: print(int(True))

- A) 0 B) True
C) 1 D) TypeError

19. 135, B6, 703 butun sonlarni barchasini yozish mumkin bo'lgan eng kichik asosli sanoq sistemasida shu sonlar yig'indisini hisoblang.

- A) 932 B) 1322
C) 922 D) 1232

20. O'n oltilik sanoq sistemasidagi 12B,84 sonini o'nlik sanoq sistemasida ifodalang.

- A) 292, 224511 B) 299, 515625
C) 464, 552718 D) 384, 452319

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Dastur natijasini toping:

```
a=(1, 2, 3, 4, 5)
a.pop(2)
print(a)
```

- A) (1, 2, 3) B) (3, 4, 5)
C) (1, 2, 4, 5) D) AttributeError

22. Dastur natijasini aniqlang:

```
def func():
    try:
        return True
    finally:
        return False
print(func())
```

- A) True B) True, False
C) False D) False, True

23. Dastur natijasini toping:

```
a = 'informatika'
for i in range(len(a)):
    a[i].upper()
print(a)
```

- A) INFORMATIKA B) INFORMATIa
C) informatika D) iNFORMATIKA

24. Dastur natijasini toping:

```
x = "abcdef"
i = "a"
while i in x:
    x=x[:-1]
    print(i, end=" ")
```

- A) aaaaa B) a a a a a
C) iiiii D) i i i i i

25. Dastur natijasini toping:

```
a = {1, 2, 3, 4}
b = {5, 6, 7, 8}
print(len(a+b))
```


- A) 8 B) TypeError
C) 4 D) AttributeError

26. Natijani aniqlang: `print(min(max(False, -3, -4), 2, 7))`

- A) -4 B) False
C) 2 D) TypeErroe

27. Natijani toping:

```
a = {1: "A", 2: "B", 3: "C"}  
for i, j in a.items():  
    print(i, j, end = " ")
```

- A) A B C B) 1 A 2 B 3 C
C) 1 2 3 D) 1 2 3 A B C

28. Dastur natijasini toping:

```
a = ['a', 'b', 'c', 'd', 'e']  
for i in range(len(a)):  
    a[i] = chr(ord(a[i])+1)  
print(a)
```

- A) 'b', 'c', 'd', 'e', 'f' B) a b c d e f
C) ['b', 'c', 'd', 'e', 'f'] D) 'a', 'b', 'c', 'd', 'e', 'f'

29. O'lchami 1366x768 bo'lgan ekranda 16 xil rang aks etadi. Ekrandagi axborot hajmini Kbayt da aniqlang.

- A) 2049 Kbayt B) 512.25 Kbayt
C) 1024.5 Kbayt D) 4098 Kbayt

30. Musiqani yozish uchun maqbul sifat darajasini belgilang.

- A) 192 kbps B) 256 kbps
C) 320 kbps D) 96 kbps

10. Dastur natijasini toping:

```
a = '5.6'  
print(int(a))
```

- A) 5 B) TypeError
C) 6 D) ValueError

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Dastur natijasini toping:

```
a = ['matematika', 'informatika', 'kimyo', 'fizika']  
print(a[True])
```

- A) matematika B) True
C) informatika D) AttributeError

12. Quyidagi ifodaning qiymatini o'nlik sanoq sistemasida hisoblang:

$$101,01_2 + 2A,48_{16} + 33,44_8$$

- A) 75,09375 B) 23,09733
C) 74,11275 D) 74,46287

13. Dastur natijasini toping:

```
a = 23  
a >>= 2  
print(a)
```

- A) 11 B) 3
C) 21 D) 5

14. Dastur natijasini toping:

```
a = 7  
a |= 4  
print(a)
```

- A) 7 B) 11
C) 4 D) 3

15. Brend marketingdagi muhim tushunchadir. Brend bo'lmasangiz, mavjud emassiz. U holda siz kimsiz?
Siz oddiy tovarsiz.

Ushbu gaplar muallifini toping.

- A) Mark Sukkerberg B) Filip Kotler
C) Chriz Huhez D) Steve Chen

16. Dastur natijasini toping:

```
a = 543  
b = -82  
print(a//b)
```

- A) 7 B) -7
C) 6 D) -8

17. Ms Excelda qaysi funksiya shartni qanoatlantiruvchi blokning bo'sh bo'lmagan kataklar sonini sanaydi?

- A) ИСТИНА B) ЕСЛИ
C) СЧЁТЕСЛИ D) НОК

18. Scratch dasturining eng kichik fragmenti nima deb nomlanadi?

- A) Sprayt B) Sahna
C) Blok D) Skript

19. 8 bit bilan necha xil rangni kodlash mumkin?

- A) 3 xil B) 256 xil
C) 8 xil D) 128 xil

20. Pythonda fayldan matnni qatorma-qator o'qish uchun qaysi funksiyadan foydalanamiz?

- A) write B) writeline
C) read D) readline

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Dastur natijasini toping:

```
a = (5, 4, 3, 2, 1)
a[1] = 6
print(a)
```

- A) (6, 4, 3, 2, 1) B) TypeError
C) (5, 6, 3, 2, 1) D) AttributeError

22. Dastur natijasini toping:

```
a = {'facebook', 'youtube', 'telegram'}
del a
print('a')
```

- A) a B) TypeError
C) 3 D) NameError

23. Dastur natijasini toping:

```
print(8**4//6+202//10*(12-8)%12)
```

- A) 160 B) 690
C) 4520 D) 785

24. Dastur natijasini aniqlang:

```
a = '{0}{0}'.format(7, 17)
print(int(a))
```

- A) 717 B) 77
C) 1717 D) 17

25. IP adres: 177.68.32.5

Maska: 255.255.224.0

Berilgan ma'lumotlardan foydalanib tarmoq manzilini aniqlang.

- A) 177.68.32.255 B) 255.255.254.5
C) 177.68.32.0 D) 255.255.255.0

26. Dastur natijasini aniqlang.

```
def f(n):  
    if n<=2:  
        return 1  
    return 2*f(n-1)+f(n-2)  
print(f(6))
```

- A) 64 B) 20
C) 46 D) 41

27. 7 ning 27 darajasi sakkizlik sanoq sistemasida qanday raqam bilan tugaydi?

- A) 1 B) 7
C) 3 D) 9

28. Dastur natijasini aniqlang

```
a = (5, 6, 7,5,7,4)  
x = 7  
b = list(a)  
for i in b:  
    if x == i:  
        b.remove(i)  
b1= tuple(b)  
print(b1)
```

- A) (5,6,5,4) B) {5, 6,5, 4}
C) [5,6,5,4] D) 5, 6, 5, 4

29. 64 xil rangli, gorizontaliga 1240 ta nuqtali, vertikaliga 1024 ta nuqtali ekrandagi rasm axborot hajmini Kbaytlarda toping.

- A) 19 Kbayt B) 930 Kbayt
C) 840 Kbayt D) 7380 Kbayt

30. Tasvir 16 ta rang ko'lamiga ega. Tasvir o'lchami 10x15 sm.Ekran imkoniyati 1 dyumga 250 ta nuqta. Tasvirning axborot hajmini Kbaytlarda hisoblang.

- A) 36,6 Kbayt B) 228, 9 Kbayt
C) 732 Kbayt D) 5859 Kbayt

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

My sister and I are very different, __ (1) __ we get on well together. She likes staying at home in the evening __ (2) __ watching television with parents. __ (3) __ I prefer going out with my friends. We like to go to clubs or the cinema. Sometimes we just go to a café.

1. A) and B) but
C) so D) because

2. A) however B) so
C) and D) because

3. A) Because B) And
C) So D) But

4. All that glitters _____ not gold.
A) are B) is
C) were D) aren't

5. Either your brakes or your eyesight _____ at fault.
A) is B) are
C) were D) aren't

6. It's _____ low season now, and _____ most of _____ hotels are half empty.
A) the / _ / the B) a / _ / the
C) _ / _ / the D) a / _ / _

7. Long ago, people thought that the earth was flat. Long ago, the earth _____ flat.
A) was thinking to be B) was thought to be
C) is thought to be D) thought to be

8. Don't ask me what cauliflower tastes like. I _____ eating it.
A) am not trying B) didn't try
C) haven't tried D) don't try

It is a mistake to assume that "educational" programs on television are likely to be boring. In fact, as long as these programs are made in a rich and creative manner, there is no doubt that they can and do draw the attention of people, especially young people. Perhaps some of the best examples of successful educational programs are those which deal, for instance, with ancient historical sites, environmental problems, wild life, geography or the strange world at the bottom of the sea.

9. In the passage, the term 'wild life _____'.
A) is used to indicate the behavior of young people.

B) refers to animals, birds and other living beings in nature
C) signifies the living conditions of primitive people
D) means a large unused piece of land

10. Some people seem to think that _____.

A) only those programs concerned with historical and geographical subjects can be fascinating.
B) television does not give enough importance to the problems of youth
C) educational programs on television are of little interest
D) a lot of money is needed to make a good educational program

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Marquez dominated the first two rounds _____ Pacquiao almost _____ his balance.
A) making / to lose B) made / losing

C) making / lose D) made / lose

12. He escaped in January, _____ the border for the sanctuary of the country.
A) having crossed B) being crossed
C) crossing D) to be crossing

13. Most of the weight lost by exercising is _____ dehydration, and this weight is regained _____ you drink water.
A) thanks to / before B) in spite of / when
C) due to / the moment D) as to / until

Thomas Pynchon, the American novelist and sometime short-story writer, is as elusive as the characters he (14) _____. In his books, characters seem to shift their identities at the drop of a hat, (15) _____ a way that readers find either confusing (16) _____ amusing. As for the writer (17) _____, not one photo of him has ever been officially released, and even his publisher does not know where he lives.

14.
A) puts B) creates
C) exerts D) discovers

15.
A) at B) in
C) of D) on

16.
A) and B) nor
C) too D) or

17.

- A) himself B) his own
C) him D) itself

The majority of automobile accidents result from alcohol. A person who has drunk too much beer gets into a strange state called drunkenness. This state is marked either by an unpleasant feeling of loss of balance, or by falling asleep. Either of these problems is dangerous for drivers. On the road, a drunk driver is too dizzy to pay attention to traffic signs, and his lack of control may lead him to run a stop sign, exceed the speed limit, or swerve his car. As a result, he may either hit another car or a person. It is very likely that he will crash his car and often he will kill or injure himself or others. Therefore, the government has established stricter laws against drunk drivers.

18. Drunkenness occurs when a person.....

- A) takes excessive alcohol.
B) gets into a strange state.
C) loses his balance.
D) has an unpleasant feeling.

19. Drunk drivers are liable to

- A) pay attention to traffic rules.
B) drink too much beer.
C) observe the speed limit.
D) violate traffic rules and have accidents.

20. The laws established by the government

- A) are not approved by drivers.
B) were not so strict in the past as they are now.
C) lead the drivers to run a stop sign.
D) cause the drivers to injure themselves or others.

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Complete the sentence.

_____, the occasion will be held in the ball room instead.

- A) Although everyone had brought their umbrellas with them
B) The number of the flights to Europe decreased
C) In case of rain or snow during next week's wedding reception
D) Despite the accurate predictions of meteorology

22. Find an incorrect sentence.

(1) Sewage system of the government has a major problem. (2) They're running out of numbers for their customers. (3) The system now in use invented in 1947. (4) No one then had any idea how fast the population would grow.

- A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

23. (1) One of the most important principles in biology is that all living things must come from other living things. (2) This principle was not discovered until the 18th century. (3) Before that people believed that life could come from other kinds of matter. (4) In other words, a human being can come from a chimpanzee.

- A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

24. Restate the sentence.

His seat belt saved him from suffering a serious injury.

- A) But for his seatbelt, he could have been saved from a significant injury.
B) Had he not been wearing his seatbelt, he would have been seriously injured.
C) Because he survived from a crucial injury, he promised to wear his seatbelt from then on.
D) Thanks to his seatbelt, he was saved from suffering a serious injury with only minor bruises.

25. Nobody is infallible but some are a lot more fallible than others!

- A) Everyone makes mistakes but some make more mistakes than others.
B) Some people have more faults than others but it doesn't mean that they are wrong ones.
C) Anybody is hardly faultless but you have to know that some are less fallible.
D) No single person is perfect; However, some are a lot more supreme than others.

26. He couldn't figure _____ what the manager was hinting _____ during the meeting.

- A) on / at B) up / to
C) in / from D) out / at

27. Gemmy studied the report _____ because she knew she would have to answer the questions on it.

- A) ultimately B) simultaneously
C) thoroughly D) eventually

Ian Fleming's* evil globefish - also known as a puffer, blowfish, swellfish, or, in Japanese, fugu - is one of the most mysterious creatures of the sea. It is perhaps the

world's most deadly fish, yet in Japan the honorable fugu is the perfect example of gourmet dining. With its lazy, almost feeble way of swimming, the puffer fish gives no hint of its deadly nature. Here is no shark knifing through the water, with gleaming jaws agape; but the poison hidden in the puffer's entrails makes it fearsome indeed. About 100 species of puffers in several closely related families can be found throughout the world. Their most obvious characteristic is their ability to change from a reasonable fish shape into a sphere two or three times larger. When frightened, excited, or annoyed, they gulp water, or even air, into a sac on the belly. It swells inside their tough, elastic skin, like an inner tube inside a tire, so as to discourage predators or intimidate rivals. When the fish feels safe, it squirts out the water or releases the air, deflating to its normal shape.

28. In its appearance, the puffer fish

- A) resembles a shark with its jaws open
- B) looks as if it would taste delicious
- C) is both extraordinary and fearsome
- D) doesn't seem to be deadly

29. In certain situations, the puffer fish

- A) squirts water at its rivals
- B) hides its deadly nature by swimming feebly
- C) can increase in size
- D) will even attack sharks

30. Despite its deadly poison, the puffer fish

- A) is a much favored delicacy in Japan
- B) is frequently preyed upon by other fish
- C) never feels safe when other sea creatures are nearby
- D) prefers to attack its enemies with its teeth

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. You can base your geography assignment on _____ country – it doesn't matter which.

- A) a B) some
C) any D) none

2. If the trend continues, the average income _____ by 107% by 2030

- A) will increase B) will have increased
C) will be increasing D) will have been increased

3. _____ people live in the countryside than 100 years ago

- A) Less B) Few
C) Fewer D) Little

4. We _____ in our new house for several months.

- A) lives B) lived
C) have lived D) have been living

5. If he _____ English well, he _____ the article without difficulty yesterday.

- A) knew / would have translated
B) knows / would translate
C) has known / will have translated
D) knows / translated

6. To travel in the European Community, Dutch people _____ a passport.

- A) haven't got B) don't need
C) mustn't get D) shouldn't get

7. He wants to get a better _____ and earn more money.

- A) job B) work
C) employ D) employment

Nowadays, in England, tea is quite the most popular, and also the cheapest, of all drinks. People drink their tea in different ways. Some like it with sugar, some without. Some drink it with milk, some with lemon; yet, one way or another just about everyone drinks tea. This, however, has not always been the case. During the last century, when tea was very expensive, it was kept locked up, and the lady of the house had the key. Tea drinking then was quite a ceremony, reserved for the evenings. At breakfast everyone drank beer!

8. Compared with the past, in England today _____.

- A) more and more people prefer tea to beer.
B) tea is regarded as a luxury.
C) tea is very cheap and commonly available.
D) sugar is becoming less and less popular.

9. It is obvious from the passage that _____.

- A) English people have always regarded tea as better than beer.
B) over the years the popularity of tea in England has increased tremendously.
C) drinking tea with lemon is only a recent habit in England.
D) like tea, beer also is an extremely popular drink.

10. In the passage it is explained that _____.

- A) in England today people have different habits of tea drinking.
B) in the past in England only the wealthy were able to drink beer.
C) at breakfast English people also like to drink beer.
D) English people mostly prefer to have their tea in the evening.

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

Helen Keller's deafness and blindness (11) by a severe illness when she was a baby. Her parents (12) what to do, and they (13) it difficult to control their growing daughter.

11. A) cause B) caused
C) were caused D) has caused

12. A) didn't know B) doesn't know
C) knew D) knows

13. A) find B) finds
C) were found D) found

14. I wanted to go there by plane but I hadn't enough money to pay for the _____.

- A) journey B) travel
C) voyage D) fly

15 It _____ the village where we spent our holidays last summer.

- A) reminds me of B) remembers me of
C) reminds me to D) remembers me to

16. The tailor made him a new _____.

- A) clothes B) suit
C) dress D) wear

17. I'm very _____ to you for your help.

- A) grateful B) agreeable
C) pleased D) thanks

Some experts believe that robots will be able to do jobs, which at the moment only human beings can do; however, there are also others who disagree. One London _____ Company,

UAS has already developed machines that can be employed as 'home - helps' for old people unable to look after themselves and who are living on their own. These machines

can now carry out such things as cook eggs and clean the floor, and the company says that future models will be directed by simple voice instructions and controlled by a 'brain'. Yet it is believed that we have a long way to go before we can develop truly intelligent machines.

- 18.** We understand from the passage that although robots can do certain jobs
- A) old people are still unable to look after themselves.
 - B) these can not be done by human beings.
 - C) there are few others which cannot be done by robots.
 - D) there are still many others which can only be done by human beings.

19. The London company hopes to make a robot soon.....

- A) that will respond to spoken orders.
- B) with a simple voice.
- C) which will give simple instructions.
- D) to clean the floor of old people.

20. We can infer from the passage that in developing intelligent robots.....

- A) man has made big advances.
- B) we have few problems left.
- C) there are many great problems to overcome.
- D) scientists should agree with each other.

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. He _____ me by two games to one

- A) beat
- B) conquered
- C) gained
- D) won

22. He was killed in a car _____.

- A) blow
- B) crash
- C) shock
- D) hit

23. PTO stands _____ "Please turn over"— the page, of course.

- A) as
- B) like
- C) for
- D) by

24. "Year in, year out" means _____.

- A) never
- B) constantly
- C) eventually
- D) sometimes

25. Many men, many _____.

- A) servants
- B) hands
- C) minds
- D) thoughts

26. _____ this newspaper report, more women smoke than men nowadays.

- A) Apparently
- B) According to
- C) Supposedly
- D) Because of

27. You really should go to Namibia. The scenery is _____ stunning and the people are very friendly.

- A) very
- B) fairly
- C) absolutely
- D) too

28. We had better take the spare tire in case we _____ it.

- A) should need
- B) shall need
- C) will need
- D) have needed

29. I didn't hear you were seriously ill _____ I would have visited you so far.

- A) otherwise
- B) besides
- C) thus
- D) consequently

30. Most of our traditions are _____ practiced because they are regarded as obsolete.

- A) any more
- B) none
- C) no longer
- D) some more

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. I _____ you know as soon as the telegram _____.

- A) will let / arrives B) would let / arrives
C) will let / arrived D) let / had arrived

2 I didn't answer the phone when it _____ because I _____ a shower, so I _____ it until it was too late.

- A) rang / was having / didn't hear
B) rung / was having / wasn't heard
C) was ringing / had / didn't hear
D) rang / was having / wasn't heard

3. No one seemed to know _____.

- A) why was he angry
B) when the festival was due to start
C) which party has won
D) what is his latest decision

4. A: I took Janet to the cinema last night.

B: You _____ me too. I was at home.

- A) might take B) may have been taken
C) might have taken D) must have taken

5. He was charged _____ murder and brought _____ trial _____ jury.

- A) for / to / in front of B) at / into / by
C) with / to / through D) with / up to / by

6. They should have shown me more consideration. I ought _____.

- A) been shown more consideration
B) be shown more consideration
C) to have been shown more consideration
D) to have shown more consideration

7. My aunt lived on _____ ground floor of _____ old house on _____ River Thames.

- A) the/an/the B) -/the/a
C) the/the/- D) -/an/the

There can be few more depressing stories in the entire history of man's exploitation of nature than the widespread destruction of whales. Whales have not only suffered untold cruelty but now face total extermination. Already entire populations have been wiped out, and the only reason why no species has yet been finished off is due to the vastness and inaccessibility of the oceans. Hence, a few have always managed to escape, but how much longer can this go on?

8. Choose the correct answer according to the passage.

The author points out that of all the animals in nature it is probably the whales that _____.

- A) have aroused most sympathy among ordinary people.
B) have attracted the least scientific attention.
C) alone can survive man's hunting instincts.
D) have suffered most from man's cruelty.

9. According to the passage, if whales have so far survived, it is because _____.

- A) they have taken refuge in the vast expanses of the oceans.
B) they breed fast and are difficult to catch.
C) modern man has recognized the need to preserve them.
D) various measures have been taken to save them from total extermination.

10. In the passage the author expresses his doubts about whether _____.

- A) many species of whales ought to be preserved.
B) the exploitation of nature can be justified.
C) whales can actually survive in the future.
D) man really is as cruel to whales as some people have claimed.

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Choose appropriate synonym.

Before taking a test on vocabulary, one had better **brush up** on his or her vocabulary.

- A) outline B) memorize
C) revise D) review

12. All students should **bear in mind** that these books must be read by mid-semester.

- A) remember B) memorize
C) decide D) overlook

13. No one imagined that the apparently _____ business man was really a criminal.

- A) honor B) respectable
C) respectful D) respective

14. Having different types of businesses in a neighborhood can increase _____ walking trips among residents

- A) a great amount of B) a vast amount of
C) the number of D) several

15 I have never been _____ without finding _____ interesting to see.

- A) anything / everything
- B) anyone / everyone
- C) everywhere / anything
- D) anywhere / something

16. The results _____ were satisfactory but not exceptional _____ to a commercial application.

- A) were obtained / to proceed
- B) obtained / in order to proceed
- C) obtaining / to be proceeded
- D) have obtained / proceeding

17. Highly trained workers, _____ tools-makers became difficult to hire and keep during the war, _____ they could get better wages elsewhere than in Ford employ.

- A) like / even though
- B) as / despite
- C) such as / for
- D) similar to / since

Lack of tolerance is an important problem of our age. People have been so intolerant of each other that even trivial matters may spark serious arguments. Living conditions _____ can _____ be _____ said to compel people to spend most of their time concentrating on their business or their personal affairs. This may deprive people of exchanging their ideas with others _____ or _____ trying _____ to understand different people. However, it doesn't seem impossible to form a tolerant society. The thing we should do first is to take up social activities to require that _____ we _____ share more with other people.

Choose the correct answer according to the passage.

18. It is pointed out in the passage that

- A) intolerance has been a serious problem in our age.
- B) lacking tolerance doesn't make people quarrelsome.
- C) unimportant problems make people aggressive.
- D) living conditions prevent people from focusing on their work or their own problems.

19. It is implied in the passage that

- A) people have been intolerant of each other due to unimportant matters.
- B) trivial problems make our lives unbearable
- C) we should concentrate on others' affairs rather than ours.
- D) people's having to spend most of their time on their own business prevent them sharing their thoughts with others.

20. We can infer from the passage that

- A) it isn't easy to form a tolerant society as long as we concentrate on our work.*
- B) it is possible that we will feel lonely unless we take up social activities.
- C) social activities can contribute to forming a tolerant society.
- D) it doesn't seem possible to form a tolerant" society owing to the problems in our age.

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Complete the sentence.

Whenever I intend to buy a dress or a shirt,

_____.

- A) I loathed the clerk's dishonest utterances on how he liked it
- B) I have always ended up buying none
- C) I find it much better to get its hanger as well
- D) Sue often accompanied me

22. _____, pepper is probably the most widely used one in the world today.

- A) Nervous as he was
- B) whereas diamond is a carbon
- C) Although regarded as one of the most common plants
- D) One of the earliest spices known

23. Choose irrelevant sentence.

(1) Some of the most famous classical composers died quite young. (2) Most of the musicians were died in their beds while sleeping. (3) Among these, for example, Schubert and Mozart, who both died very early in their thirties. (4) But not all composers have had short lives. Bach lived until age 65 and Haydn until 69.

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

24. Restate the sentence.

The shoes I buy these days don't last as long as they used to.

- A) Nowadays, my shoes, which I bought wear out sooner than they did before.
- B) There is a shortage of shoes these days so I can't buy the pair I want.
- C) The shoes which I buy these days wear out more quickly than they used to.
- D) I used to buy reliable shoes but these days I don't.

25. We carve wood or stone with a _____.

- A) drill B) chisel
C) screwdriver D) hammer

26. Children usually _____ after an illness much more quickly than adults.

- A) pick up B) pick over
C) pick on D) pick out

27. My rifle was not _____, so I did not hit anything.

- A) from the best B) for the better
C) of the best D) for the best

Spices were known to Eastern peoples thousands of years ago. Arab traders artfully withheld the true source of these spices, however, and they became valuable items of commerce early in the evolution of the spice trade. The most notable uses of spices in very early times were in medicine and in the making of holy oils. Belief in the healing power of spices filtered down, in a moderated form, into the Middle Ages and even into early modern times. It is not known when spices were first used in food. Certainly, the ancient Greeks and Romans used spices to flavour food and beverages because they discovered that spices helped to preserve foods, mask the flavour of partially spoiled meats, and also brought a change of flavour. Knowledge of the use of spices to preserve and flavour food slowly spread through Europe. Finally, in the last third of the 15th century, the Europeans decided to build ships and venture abroad in search of a route to the spice-producing countries.

28. Choose the correct answer according to the passage.

Initially, spices were _____.

- A) sold for very low prices
B) given in exchange for oil
C) grown by Arab traders
D) sold to the West by Arabs

29. Spices were first used _____.

- A) by the ancient Greeks and Romans
B) mostly for healing and religious purposes
C) in the West in the early Middle Ages
D) to make partially spoiled meat edible

30. We are told in the passage that the ancient Greeks and Romans used spices for all the following, except _____.

- A) to make food taste even better
B) in religious ceremonies to please their gods
C) to keep food from going bad
D) to hide the taste of rotting food

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi.

I.
.....

1. Ergänzen Sie.

Ich finde, Chinesisch ist genauso schwer ____
Deutsch.

- A) dann B) denn
B) C) wie D) als

2. Ergänzen Sie.

Ich habe ____ mit meinen Mitschülern zum
Mittagessen verabredet.

- A) mich B) –
B) C) sich D) mir

3. Ergänzen Sie.

Das sind meine Oma und Opa, zu ____ ich
jeden Sommer fahre.

- A) dem B) denen
B) C) die D) den

4. Was sind die Staatssymbole von Usbekistan?

- A) die Staatsflagge, die Nationalhymne, der
Halbmond
B) die Nationalhymne, die Staatsflagge, das
Staatswappen
C) die Sterne, das Staatswappen, die
Nationalhymne
D) die Nationalhymne, der Vogel Humo, die
Staatsflagge

**5. Was feiert man am Tag der Deutschen
Einheit?**

- A) Teilung Deutschlands
B) Gründungstag Deutschlands
C) Wiedervereinigung Deutschlands
D) den Mauerfall

6. Finden Sie den Satz im Passiv Präsens.

- A) Heute wird unser Projekt präsentiert.
B) Heute ist unser Projekt präsentiert.
C) Unser Projekt hat heute präsentiert.
D) Unser Projekt wurde heute präsentiert.

**7. Finden Sie den richtigen Satz im Konjunktiv
II.**

- A) Wenn alle etwas freundlicher zueinander
hätten, wären alle glücklich und zufrieden.

- B) Wenn alle etwas freundlicher zueinander
wären, hätten alle glücklich und zufrieden.
C) Wenn alle etwas freundlicher zueinander
werden, würden alle glücklich und
zufrieden.
D) Wenn alle etwas freundlicher zueinander
wären, wären alle glücklich und zufrieden.

8. Ergänzen Sie die richtige Konjunktion.

Ich gehe nicht zur Klassenparty, ... ich bin
müde.

- A) denn B) weil
B) C) dass D) deshalb

**9. Es gefällt mir nicht, ... meine Mitschüler über
mich lachen.**

- A) denn B) wenn
C) deshalb D) als

**10. Die Berufswahl ist nicht so einfach, ... solltest
du jemanden um Rat bitten.**

- A) dass B) weil
C) deshalb D) wenn

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi.

II.
.....

11. Ergänzen Sie den Satz.

Nach dem Abschluss der Akademischen
Lyzeen haben die Jugendlichen die
Möglichkeit an einer Uni oder Hochschule ...

- A) studieren
B) studieren können
C) zu studieren
D) studieren zu können

12. Ergänzen Sie den Satz.

Im Profisport muss man sich auf die
Leistungen ...

- A) konzentrieren B) zu konzentrieren C)
konzentriert D) zu konzentriert

13. Welches Wort passt?

Unsere Fußballmannschaft muss noch viel
trainieren, weil wir an einem ... teilnehmen
möchten.

- A) Meisterschaft B) Teamsport
B) C) Verein D) Wettkampf

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi.

14. Ergänzen Sie die Präposition.

Beim Einkaufen versuche ich immer ... die Umwelt zu denken.

- A) um B) an
C) auf D) für

15. Ergänzen Sie die Präposition.

Nach dem Abitur kann man ... dem Studium an der Universität beginnen.

- A) zu B) mit
C) bei D) von

16. Ergänzen Sie den Satz.

Wir möchten Strom sparen, deshalb ...

- A) während der Pause schalten wir das Licht aus.
B) wir schalten während der Pause das Licht aus.
C) schalten wir das Licht während der Pause aus.
D) wir während der Pause das Licht ausschalten.

17. Ergänzen Sie.

Um als ... zu arbeiten, muss man Informatik studieren und gute Computerkenntnisse haben.

- A) Mechatroniker B) KFZ-Mechaniker
C) Game-Designer D) Mode-Designer

18. Was passt.

Das Gesetz ...

- A) verabschieden B) öffnen
C) produzieren D) begrüßen

19. Was passt.

Ein Gespräch ---

- A) lösen B) führen
C) arbeiten D) fahren

20. Was passt.

Zeit ...

- A) führen B) bringen
C) teilnehmen D) verbringen

21. Was passt.

Aus einem Kokon kommen 800 bis 1200 Meter ...

- A) Seidenraupen B) Seidenstoff
B) C) Seidenstraße D) Seidenfäden

III.
.....

22. In der Zukunft können alle Krankheiten ...

- A) bekämpfen werden
B) bekämpft wurden
C) bekämpft werden
D) bekämpft

23. Finden Sie den richtigen Satz.

- A) Das Kind durfte mit seinen Freunden spielen, nachdem es seine Hausaufgaben macht.
B) Das Kind durfte mit seinen Freunden spielen, nachdem es seine Hausaufgaben gemacht hatte.
C) Das Kind durfte mit seinen Freunden spielen, nachdem es hatte seine Hausaufgaben gemacht.
D) Das Kind durfte mit seinen Freunden spielen, nachdem es hat seine Hausaufgaben gemacht.

24. Ergänzen Sie die Adjektivendungen.

Was macht ihr am kommend... Wochenende? Wollen wir zu dem groß... Weihnachtsfest nach Berlin fahren.

- A) en/ en B) es/ es
C) en/ es D) es/ en

25. Mein Lieblingsfach ist Deutsch... In unser... Schule lernt man von der erst... Klasse

Deutsch. Unser Deutschlehrer ist sehr nett...

- A) -/ en/ en/ - B) e/ er/ en/ -
C) -/ er/ en/ - D) en/ er/ en/ -

26. Ergänzen Sie die Präpositionen und die Präpositionaladverbien.

... möchte ich mich bei Dir entschuldigen und hoffe ..., dass Du zukünftig schneller von mir Post bekommst.

- A) dafür/ darauf B) dafür/ darüber
C) damit/ dafür D) darauf/ dafür

27. Deinen Brief habe ich mit viel Freude gelesen, ich freue mich ..., dass meine Fotos vollständig eingetroffen sind und danke dir ... die Verteilung an die anderen Freunde.

- A) darauf/ über B) darauf / für
C) dafür/ über D) darüber/ für

28. Ich fand das Foto mit einem Schüler sehr schön.

- A) gelachten B) lachenden
C) lachten D) gelachtenden

29. Ergänzen Sie die Artikel.

Wälder gehören zu ... produktivsten Ökosystemen, sind für ... Erde sehr wichtig und ... Zerstörung Wälder führt unter anderem zur Erwärmung ... Klimas.

- A) die, die, die, den, des
B) den, das, die, den, das
C) den, die, die, der, des
D) der, die, die, der, des

30. Ergänzen Sie die Verben.

Lisa meint, dass es gut ..., wenn die Lehrer mehr erklären Dann ... die Schüler den Stoff im Unterricht besser verstehen.

- A) wäre, könnten, würden
B) wäre, würden, wären
C) würde, wären, könnten
D) wäre, könnte, wären

Schlüssel 9. Klasse

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi.

I.
.....

1. Ergänzen Sie.

Medienkompetenz bedeutet, dass jemand gut mit dem Computer ... kann.

- A) arbeiten B) umgehen
C) verhalten D) funktionieren

2. Wählen Sie die richtige Konjunktion.

... das Wetter im September schön ist, frühstücken wir draußen.

- A) seit B) als
C) während D) wenn

3. Wählen Sie die richtige Konjunktion.

... wir gestern spät nach Hause kamen, waren unsere Eltern sehr aufgeregt.

- A) als B) wenn
C) denn D) bevor

4. Wählen Sie die richtige Konjunktion.

... ich meine Hausaufgaben gemacht habe, sehe ich mir einen Film an.

- B) nachdem B) bevor
C) denn D) während

5. Ergänzen Sie.

Johannes Gutenberg hat ... erfunden.

- A) das Periodensystem
B) die Kleindigitalkamera
C) den Buchdruck
D) die Buchstaben

6. Wählen Sie die richtige Antwort.

Der Bücherwurm bedeutet

- A) jemand, der Bücher schreibt
B) ein Wurm, der Bücher frisst
C) jemand, der gerne und viel liest
D) jemand, der Bücher sammelt

7. Wählen Sie die richtige Antwort.

Zu den Massenmedien gehört nicht

- A) Printmedien B) Rundfunk
C) Fernsehen D) Unterhaltung

8. Wählen Sie die richtige Antwort.

Ein Genre, in dem die menschlichen Charakterschwächen in den Tieren offenlegen und die allgemeine Lebensweisheit in humorvoller Weise hingewiesen wird.

- A) Roman B) Fabel
C) Novelle D) Sage

9. Wählen Sie die richtige Antwort.

... hatte für seine Werke den Nobelpreis für Literatur erhalten.

- A) Hermann Hesse B) Peter Handke
B) C) Elfriede Jelinek D) Heinrich Heine

10. Wählen Sie die richtige Antwort

Alischer Navoi schrieb einen Divan unter dem Pseudonym

- A) Navi B) Fani
C) Mir Alischer D) –

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi.

II.
.....

11. Finden Sie das Gegenteil.

selbstbewusst

- A) schüchtern B) sicher
C) geduldig D) zuverlässig

12. Finden Sie die ähnliche Bedeutung.

zuverlässig

- A) offen B) ehrgeizig
B) C) treu D) zufrieden

13. Finden Sie die richtige Umschreibung.

Mein bester Freund kann Geheimnisse für sich behalten.

- A) er akzeptiert auch andere Meinungen
B) er sagt mir die Wahrheit
C) er behält alles gut im Kopf
D) er ist verschwiegen

14. Ergänzen Sie das Relativpronomen.

Ein Held ist für mich eine Person, ... eine ganz besondere Leistung vollbracht hat.

- A) die B) der
C) dem D) den

15. Ergänzen Sie das Relativpronomen.

Helden sind für mich Menschen, ... das Wohl anderer Leute genauso wichtig ist wie das eigene.

- A) dem B) denen
C) die D) deren

16. Ergänzen Sie die richtige Konjunktion.

Er will seinen Mut und seine Kräfte einsetzen, ... Waldbrände ... bekämpfen.

- A) damit/ - B) um / zu
C) weil/ - D) so/ dass

17. Finden Sie den richtigen Satz.

- A) Er zeigte ihn ihm.
B) Er zeigte dem Polizisten ihn.
C) Er zeigte den Unfallort ihm.
D) Er zeigte ihm ihn.

18. Ergänzen Sie die richtige Präposition.

Ich engagiere mich oft ... die Tierschutzmaßnahmen.

- A) in B) über
C) an D) für

19. Ergänzen Sie die richtige Präposition.

Könnten Sie bitte kurz ... meinen Hund aufpassen?

- A) über B) an
C) auf D) für

20. Ergänzen Sie die richtige Präposition

Er hat sich ... seinen Bruder geärgert.

- A) auf B) über
C) an D) von

23. Ergänzen Sie das Relativpronomen.

Samarkand, ... ich lange gelebt habe, ist meine Lieblingsstadt.

- A) wie B) in der
C) woher D) wo

24. Ergänzen Sie das Relativpronomen.

Der Autor, ... Roman verfilmt wurde, war bei der Uraufführung des Films.

- A) deren B) dessen
C) denen D) der

25. Ergänzen Sie die Adjektiv-Endungen.

In Brandenburg steht der ehemalig... Zirkuswagen. Der groß... Innerraum ist nett... eingerichtet, schön... Holzmöbel sorgen für eine gemütlich... Atmosphäre.

- A) er/ er/ e/ e/ e
B) e/ e/ -/ e/ e
C) er/ er/ -/ e/e
D) e/ e/ en/ en/ e

26. Welche Konnektoren passen?

In dieser Küche kann man ... kochen ... Geschirr spülen.

- A) sowohl ... als auch
B) nicht nur ... sondern auch
C) weder ... noch
D) entweder ... oder

27. Welche Konnektoren passen?

Das ist ... ein gutes Angebot, ... ich habe schon etwas Anderes vor.

- A) zwar ... aber
B) B) entweder ... oder
C) nicht nur ... sondern auch
D) weder ... noch

28. Ergänzen Sie das Reflexivpronomen, wenn nötig.

Wir sind ... miteinander befreundet und verstehen ... gut.

- A) uns/ uns B) - / uns
C) -/ sich D) uns/ sich

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi.

III.
.....

21. Was ist das?

Man eröffnet es, um Geld einzuzahlen.

- A) Konto B) Bank
C) Portemonnaie D) Geldbeutel

22. Was ist das?

Man schreibt sie unter eine Vereinbarung, wenn man eiverstanden ist.

- A) Handschrift B) E-Mail
C) Unterschrift D) SMS

29. Ergänzen Sie die Reflexivpronomen, wenn nötig.

Er beschäftigt ... seit zwei Jahren mit
Umweltschutzproblemen und fühlt ... dabei
angesprochen.

- A) sich/ - B) -/ sich
B) C) sich/ sich D) - / -

30. Was ist richtig?

Ich ... 3 Fremdsprachen.

- A) beibringe B) weiß
B) C) kenne D) kann

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi.

- I.
.....
- 1. `Was passt nicht?**
einen Wettkampf veranstalten
A) organisieren B) durchführen
C) aufführen D) ausführen
 - 2. Welche Bedeutung ist richtig?**
die Nebenkosten
A) Geld, das man für die Vermittlung einer Wohnung bezahlt
B) Geld, das man z.B. für die Einbauküche zahlt, die man vom Vormieter übernimmt
C) Kosten, die zusätzlich zur Miete entstehen
D) Geldbetrag, den man als Sicherheit hinterlegen muss, wenn man eine Wohnung mietet
 - 3. Ergänzen Sie die richtige Präposition.**
Nach der bestandenen Matheprüfung ist sie ... Freude in die Luft gesprungen.
A) mit B) aus
C) vor D) von
 - 4. Ergänzen Sie die richtige Präposition.**
... Fernsehen esse ich oft Cheeps.
A) beim B) während
C) vor D) vor
 - 5. Ergänzen Sie.**
Marion hat uns gestern etwas ... erzählt.
A) interessant B) Interessantes
C) Interessanteste D) Interesse
 - 6. Ergänzen Sie die richtigen Konnektoren.**
... ich ein Kind war, verging die Zeit sehr langsam.
A) während B) wenn
C) wann D) als
 - 7. Ergänzen Sie die richtigen Konnektoren.**
... ich jeden Tag geübt habe, habe ich die Englischprüfung nicht bestanden.
A) nachdem B) trotzdem
C) weil D) obwohl

- 8. Ergänzen Sie die richtigen Konnektoren.**
Ich warte hier, ... meine Schwester nach Hause kommt.
A) damit B) bevor
C) bis D) sodass
- 9. Finden Sie das Synonym.**
einen Traum aufgeben
A) verlieren B) erfüllen
C) verwirklichen D) realisieren
- 10. Finden Sie die richtige Bedeutung.**
etwas fällt jemandem ein
A) eine Idee haben, sich spontan an etwas erinnern
B) etwas ist nicht mehr so wichtig
C) sich an etwas nicht erinnern
D) mit seinen Ideen/Gedanken nicht flexibel sein

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi.

- II.
.....
- 11. Finden Sie richtige Bedeutung.**
Es hätte noch schlimmer kommen können.
A) Jeder ist seines Glückes Schmied
B) Er hatte Glück im Unglück
C) Jeder ist für sein Glück verantwortlich
D) Glück und Glas, wie leicht bricht das
 - 12. Ergänzen Sie die Pronominaladverbien.**
Ich kann mich ... nicht einsetzen.
A) damit B) darüber
B) C) dafür D) darauf
 - 13. Ergänzen Sie die Pronominaladverbien.**
Sie hat uns immer ... gewarnt.
A) davon B) davor
B) C) damit D) dazu
 - 14. Ergänzen Sie die Präposition.**
Niemand kann sich ... ihn verlassen.
A) auf B) an
B) C) über D) für

15. **Ergänzen Sie den Satz.**
Allerdings denke ich, dass sie langsam mal lernen sollten, auf eigenen Beinen zu ... und Verantwortung zu ...
A) bestehen/ haben
B) sein/ übernehmen
C) aufstehen/ bekommen
D) stehen/ übernehmen
16. **Ergänzen Sie den Satz.**
Nachdem sich Matthias schwer am Knie ..., ... er den Traum von der Profikarriere aufgeben.
A) verletzt hatte/ musste
B) verletzt/ musste
C) verletzt / musst
D) verletzen/ müssen
17. **Finden Sie die richtige Bedeutung.**
Ich kann die Präsentation gestalten, wie ich will. Ich habe da viel Spielraum.
A) Spiel außerhalb eines Wettbewerbs
B) die Möglichkeit, kreativ zu sein oder frei zu entscheiden
C) der unwiderstehliche Drang zu spielen
D) Fläche, auf der ein Spiel stattfindet
18. **Ergänzen Sie den Satz.**
Ich weiß, dass du heute nur wenig Zeit hast. Kannst du mir ... kurz helfen?
A) dafür B) deshalb
C) trotzdem D) obwohl
19. **Ergänzen Sie das Nomen.**
Welche Rolle spielt die Gesellschaft im Leben des ...?
A) Mensch B) Menschens
B) C) Menschen D) Menschens
20. **Ergänzen Sie das Nomen.**
Du musst deinen ... richtig schreiben.
A) Namen B) Name
C) Namens D) Names
22. **Finden Sie die ähnliche Bedeutung.**
sich etwas merken
A) sich etwas einprägen
B) B) sich erinnern
C) C) einfallen
D) D) erfahren
23. **Ergänzen Sie den Satz.**
Sie ... die Wörter am besten, wenn Sie sie regelmäßig ...
A) einprägen/ vergessen
B) testen/ verstehen
C) vergessen/erinnern
D) behalten/ wiederholen
24. **Ergänzen Sie die Konnektoren.**
Man sollte auf das eigene Auto verzichten. ... öfter man mit den öffentlichen Verkehrsmitteln fährt, ... weniger CO2 produziert man.
A) je ... desto B) zwar ... aber
C) entweder ... oder D) sowohl ... als auch
25. **Ergänzen Sie den Satz im Passiv Präsens.**
Die durch das Hochwasser eingerichteten Schäden ... von den Versicherungen auf mindestens 6,5 Mio. Euro geschätzt.
A) wurden/ geschätzt
B) werden/ geschätzt
C) werden/ schätzen
D) ist/ geschätzt worden
26. **Ergänzen Sie den Satz im Passiv Präteritum.**
Der wegen großer Hitze von der deutschen Bahn eingestellte Schienenverkehr ... gestern Abend wieder ...
A) ist/ aufgenommen worden
B) wird / aufgenommen
C) wurde / aufgenommen
D) wurde/ aufnehmen

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi.

III.
.....

21. Alischer Navoi beschreibt *Mahalla* als
A) ein Nachbarland
B) eine Stadt in der Nachbarschaft
C) eine Verwaltung
D) eine Gesellschaft

27. Biden Sie ähnliche Sätze mithilfe der passenden Modalverben.

Marie beabsichtigt, in einem halben Jahr die B2-Prüfung zu machen.

- A) Marie muss in einem halben Jahr die B2-Prüfung machen.
- B) Marie kann in einem halben Jahr die B2-Prüfung machen.
- C) Marie möchte in einem halben Jahr die B2-Prüfung machen.
- D) Marie soll in einem halben Jahr die B2-Prüfung machen.

28. Biden Sie ähnliche Sätze mithilfe der passenden Modalverben.

Ich war nicht imstande, mich bei diesem Lärm zu konzentrieren.

- A) Ich konnte mich bei diesem Lärm nicht konzentrieren.
- B) Ich kann mich bei diesem Lärm nicht konzentrieren.
- C) Ich darf mich bei diesem Lärm nicht konzentrieren.
- D) Ich musste mich bei diesem Lärm konzentrieren.

29. Finden Sie die passende Beschreibung.

die Bewerbung ist

- A) Gespräch, bei dem man sich persönlich um eine Stelle bewirbt
- B) Ausschreibung für eine freie Stelle
- C) berufliches Wissen/Können, das man aus der Praxis hat
- D) Schreiben, in dem man sich um eine Stelle bemüht

30. Ergänzen Sie den Satz.

Die Prüfer haben nicht die Absicht, Sie ...

- A) durchzufallen
- B) durchfallen lassen
- C) lassen durchfallen
- D) durchfallen zu lassen

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Avval ular bizga yetib olishsin // keyin birga jo'namiz.

Ushbu qo'shma gap qismlari orasiga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) ikki nuqta
- B) vergul
- C) nuqtali vergul
- D) tire

2. Qaysi gapda qiyoslash munosabatli bog'langan qo'shma gap mavjud?

- A) Yaxshi o'g'il – el obro'si, yaxshi qiz – uy obro'si.
- B) Suv keldi – nur keldi.
- C) Mehnat hayot chirog'iga yog' quyadi, tafakkur esa uni yoritadi.
- D) Baxt odamni emas, odam baxtni vujudga keltiradi.

3. Qaysi so'zlar ravish turkumiga mansub?

- A) minglarcha, mardlarcha
- B) beaql, mehmonxona
- C) do'stona, to'yona
- D) ertalab, olg'a

4. Qaysi gapda fe'lining hozirgi zamon shakli kelasi zamon ma'nosida ishlatilgan?

- A) Kun juda qizdiryapti.
- B) Yaxshi qol, ey dilbarim, dilda kadar ketmoqdaman.
- C) Balki, Habib Abdulla bo'lib, Sahrolarda ochajaksan kon.
- D) Yakshanba kuni dam olishga ketyapmiz.

5. Qaysi gapda chaqmoq so'zi ko'chma ma'noda qo'llangan?

- A) Mana chaqmoq chaqdi nogahon, zimiston tun choki so'kilar.
- B) Abdushukur bodom-pista chaqib, achchiq choy ichib, yayrab o'tirardi.
- C) Hindistonda ilon chaqishidan har yili minglab kishi halok bo'ladi.
- D) Iboralarning ma'nosini chaqib olishga harakat qilish kerak.

6. "Haq berilmas, olinur" fikri kimga tegishli?

- A) Fitrat
- B) Behbudiy
- C) A. Qodiriy
- D) G'. G'ulom

7. "G'orda yotar edi, xurrakni baland tortar edi, botmon nosvoyni to'rt bo'lib otar edi, yurish-turishi odamlarga xatar edi, ne er yigitlarni ikki pulga sotar edi, yaxshilikni uch pulga olmay, qayerda yomonlik bo'lsa, izlab yetar edi".

"Rustamxon" dostonidan olingan ushbu parcha kim haqida?

- A) ikki kundosh
- B) Momogul maston
- C) Qizil dev
- D) qalandarlar

8. *Ey yel, borib ahbobqa nomimni degil!*

Har kim meni bilsa, bu payomimni degil!

Mendin demagil gar unutulg'on bo'lsam,

Har kimki, meni so'rsa, salomimni degil. (Bobur)

Ushbu ruboiydagi raviyni aniqlang.

- A) l harfi
- B) i harfi
- C) m harfi
- D) n harfi

9. *Polvonlar abjirlikda bir-biridan o'tadi, kurashda goh unisi, goh bunisi yutadi.*

Ushbu qo'shma gapda sodda gap qismlari qanday bog'lovchi vosita yordamida bog'langan?

- A) ohang
- B) ayiruv bog'lovchisi
- C) ergashtiruvchi bog'lovchi
- D) nisbiy so'zlar

10. *bodparak, barak, shapati* ushbu so'zlar qanday so'zlar hisoblanadi?

- A) tarixiy so'zlar
- B) arxaik so'zlar
- C) shevaga xos so'zlar
- D) atamalar

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Qaysi gapda ikki xil nisbatdagi fe'l ishtirok etgan?

- A) So'zni o'z o'rnida to'g'ri ishlata bilish uchun uning leksik ma'nosini anglash zarur.
- B) Nutqning aniq va ravshan bo'lishi, avvalo, so'zdan to'g'ri foydalanishga bog'liq.
- C) So'zning leksik ma'nosini tushunmaslik uni xato qo'llashga olib keladi.
- D) Tilning biz yo'qotib ulgurgan boyligini tiklash, iste'moldan chiqarilgan so'zlarni o'rniga qaytarish zarur.

12. Tarkibidagi barcha otlar shaxs otlari hisoblanadigan gapni toping.

- A) Shayxontohurdagi guzarda baqqollar, sartaroshlar, zargarlar juda serob.
- B) Bittasi toshkentlik Yusufbek hojining o'g'li Otabek.
- C) Hulkar goh Avazga, goh Salimga qarab hayron turar edi.
- D) Aravakash mo'mingina, muloyim, kamgap kishi.

13. *"Do'stim, biror narsaga muhtoj bo'lsang, yashirma", - dedi u.*

Ushbu ko'chirma gapli qo'shma qapning ko'chirma gap qismidagi barcha fe'llar uchun umumiy bo'lgan grammatik ma'nolarni aniqlang.

- A) mayl va shaxs-son
- B) zamon va shaxs-son
- C) mayl va zamon
- D) mayli, zamon va shaxs-son

14. Qaysi javobda tarkibidagi barcha undoshlari un paychalarining ishtirokiga ko'ra o'zaro bir xil tasnif qilinadigan sifatlar qatori berilgan?

- A) go'zal, zebo, baland
- B) yolg'iz, vafosiz, yashil
- C) vafo, havo, suv
- D) o'rmon, dala, maydon

15. Qaysi gapda tirening qo'yilish sababi boshqalaridan farq qiladi?

- A) Qo'l yugurigi – oshga, til yugurigi – boshga.
- B) Hosilning otasi – suv, onasi – mehnat.
- C) Toshkent – O'zbekiston Respublikasining poytaxti.
- D) Vaqting ketdi – baxting ketdi.

16. Xalq dostonlari haqida berilgan hukmlardan qaysi biri noto'g'ri?

- A) Doston – xalq og'zaki ijodining eng yirik janri bo'lib, u qahramonlik, ishqiy-sarguzasht, fantastik mazmunga ega bo'lgan voqealarni bayon qiluvchi asar.
- B) Qahramonlarning sarguzashtlari, o'zaro munosabatlari va kechinmalarini keng ko'lamda tasvirlovchi yirik hajmli she'riy asar xalq dostoni deyiladi.
- C) Odatda, dostonlarning birinchi ijodkori unutilib, ular nasldan naslga, avloddan avlodga o'tishi natijasida xalq mulkiga aylanadi.
- D) Dostonlar mavzu jihatidan rang-barang, mazmunan xilma-xil bo'lganligi bois ularning qahramonlik, romantik, tarixiy dostonlar kabi turlari bor.

17. ... - *tovushlar ohangdorligi, asosan, bir xil tovushlarning takrorlanishi natijasida yuzaga keladigan ohangdorlikdir.*

Nuqtalar o'rniga mos keladigan atamani aniqlang.

- A) so'z takrori
- B) istiora
- C) alliteratsiya
- D) ishtiyoq

Qismlarga ajratilgan quyidagi matndan kelib chiqib navbatdagi topshiriqlarni bajaring. (18, 19, 20)

Alisher Navoiy

I. Buyuk o'zbek shoiri va mutafakkiri Alisher Navoiy 1441-yilning 9-fevralida tug'ildi. Shoirning sherlari XV asrning 60-yillaridayoq mashhur bo'la boshladi. Shoirning ilk devonlari bundan darak beradi.

II. Yillar o'tishi bilan Alisher Navoiy asarlarini shuhrati ortib bordi va butun jahonga tarqaldi. Yevropa va Osiyodagi barcha davlatlarda Alisher Navoiy kitoblarining yoyilishi, ularning o'nlab tillarga tarjima qilinganligi buning yorqin dalilidir.

III. Alisher Navoiy asarlari o'zining badiyiligi, mazmundorligi va go'zalligi bilan Nizomiy Ganjaviy, Sa'diy, Hofiz Sheroziy, Abdurahmon Jomiy asarlaridan ustun turar edi.

IV. Shuning uchun uning ustozi, fors-tojik adabiyotining ulkan namoyandasi Abdurahmon Jomiy Alisher Navoiy ijodi xususida shunday deb yozgan: "Shukrlar bo'lsinki, u she'rlarini turkiy (ya'ni o'zbek) tilida ijod qilgan. Agar u forsiy tilda ijod qilganda, bizning asarlarimizni hech kim o'qimas edi".

18. Matndagi xatoliklar haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

- A) Matnning I qismida imloviy xatolik mavjud.
- B) Matnning IV qismida so'z qo'llash bilan bog'liq uslubiy xatolik mavjud.
- C) Matnning III qismida so'z qo'llash bilan bog'liq uslubiy xatolik mavjud.
- D) Matnning II qismida qo'shimcha qo'llash bilan bog'liq uslubiy xatolik mavjud.

19. Matnning qaysi qismida hech qanday xatolik uchramaydi?

- A) I qismida
- B) II qismida
- C) III qismida
- D) IV qismida

20. Matn qismlaridan kelib chiqib, ularda ilgari surilgan fikrlar haqidagi qaysi hukm noto'g'ri ekanligini aniqlang.

- A) Matnning I qismida Navoiyning hayotiga oid ma'lumot berilgan.
- B) Matnning III qismida Navoiy haqida ustozlarining e'tirofi keltirilgan.
- C) Matnning II qismida Navoiyning dunyoga mashhurligi haqida fikr bildirilgan.
- D) Matnning IV qismida Navoiyning turkiy tilda ijod qilganligi haqida fikr bildirilgan.

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 ball dan baholanadi

21. Imloviy jihatdan noto'g'ri yozilgan so'zlar qatorini aniqlang.

- A) avf etmoq, tadbiiq etmoq, gursillamoq
- B) suqilmoq, tushunmoq, uchurmoq
- C) tarjimayi hol, shavqat, tazyiq o'tkazmoq
- D) taalluqli, tamoyil, qoyida

22. Qaysi javobdagi gaplarda vergul tinish belgisi o'zaro bir xil punktuatsion qoida asosida qo'yilgan?

- A) Din, tibbiyot, tarix, huquq va astronomiya sohalarida Amir Temur o'ta biluvchan edi.

Yoshlikda zahmat chekib ilm o'rgansang, kasb-hunar egallasang, qariganda rohat topasan.

- B) Bir kishining bir necha o'g'illari bo'lib, ular tez-tez o'zaro nizo qilib turishar edi.

Mening fikrimcha, o'z o'rnida aytilgan so'z ko'p muammolarning yechimi bo'la oladi.

- C) Odamlarsiz yashama, odamlar orasida bo'l.

Insonni ehtiros emas, uning buyuk bisoti – aqli, tafakkuri boshqarishi kerak.

- D) Vatanning kun sayin obod bo'layotgani, yangi yo'llar, muhtasham imoratlar barpo etilayotgani yurtdoshlarimiz qalbiga faxr-iftixor baxsh etmoqda.

Navoiy, Bobur, Mashrab singari jahonga mashhur shoirlar ruhi hamisha bizni insoniy kamolot sari chorlab turadi.

23. *Xalq ertangi kuni yaxshiroq bo'lishini istasa, birlashmog'i, uyushmog'i va haqiqat uchun kurashmog'i kerak.*

Ushbu gap haqidagi noto'g'ri hukmni aniqlang.

- A) Qaratqich aniqlovchi to'ldiruvchiga tobelanib kelgan.
- B) Ham ot kesim, ham fe'l kesim ishtirok etgan.
- C) Eganing uyushib kelishi kuzatiladi.
- D) Ergashgan qo'shma gap hisoblanadi.

24. Berilgan gaplar va ularda ishtirok etgan fe'l shakllari to'g'ri moslashtirilgan javobni aniqlang.

1. Istiqlol unut bo'lgan davlatchiligimizni tikladi, yo'q bo'lishga mahkum qilingan tilimizni, millatimizni asradi va aziz qildi.	a)ko'makchi fe'lli so'z qo'shilmasi; b)qo'shma fe'l; d)nisbat qo'shimchasini olgan fe'l; e)harakat nomi shaklidagi fe'l;
2. Daryo tomondan guvullab esib turgan shabada yo'l bo'yidagi o't-o'lanlarni silkitar hamda sarg'ayib borayotgan arpalar undan mavjlanar edi.	f)sifatdosh shaklidagi fe'l; g)ravishdosh shaklidagi fe'l.

- A) 1-a, b, d, f; 2-a, b, f, g
- B) 1-b, d, e, f; 2-a, d, f, g
- C) 1-b, d, f; 2-a, b, f, g
- D) 1-a, b, e, f; 2-b, f, g

25. Quyida berilgan soʻzlarni maʼnolari bilan birlashtiring.

1) iztirob; 2) asqatmoq; 3) lutf; 4) islohot; 5) sobitqadam.	a)kerak boʻlmoq, kuniga yaramoq, ish bermoq; b)bir gapda, maqsadda, maslakda mustahkam turadigan; ogʻishmaydigan d)doim bir xilda, sekin yuradigan; e)iltifot, marhamat, oliyjanoblik; f) zavq, shavq, qiziqish; g) ijtimoiy hayotning biron-bir tomonini jiddiy oʻzgartirish; h)ruhan ezilish, siqilish holati; i)yangilanish, zamonaviylashtirish.
--	---

- A) 1-h, 2-a, 3-f, 4-g, 5-d
B) 1-h, 2-i, 3-e, 4-a, 5-d
C) 1-h, 2-a, 3-f, 4-i, 5-b
D) 1-h, 2-a, 3-e, 4-g, 5-b

26. Men sheʼr yozsam, endi uni qogʻozga emas, anov yal-yal yonayotgan oʻtga yozaman .

Berilgan sheʼriy parcha haqidagi toʻgʻri mulohazani aniqlang.

- A) Tuzilishiga koʻra sodda gap hisoblanadi.
B) Ushbu sheʼriy parchada ikkita olmosh ishtirok etgan.
C) Sifatdosh, ravishdosh va sof feʼl ishtirok etgan.
D) Ravish turkumiga mansub bitta soʻz qatnashgan.

27. Quyidagi qaysi fikr Atoyi gʻazali haqida?

- A) Uning bir gʻazalida shoirmi shaydo qiladigan ham, xor-u rasvo qiladigan ham koʻngil deya taʼriflanadi.
B) Uning bir gʻazalida shoir suhbatlashishni xohlaydigan insonlari u bilan suhbat qurishni xohlamasliklaridan shikoyat qiladi.
C) Uning bir gʻazalida goʻzal yor xokisor oshiqning yuziga oyoq bosar ekan, oyogʻi ogʻriydi, “yuzing buncha boʻyradek dagʻal boʻlmasa” deb nozlanadi.
D) Uning bir gʻazalida shoirning yuzi ishq oʻti sababli oltinni yashiradigan darajada sargʻayib ketadi.

28. “Xoja Ahmad Yassaviy – Turkiston mulkining shayx ul-mashoyixidir. Maqomati oliy va mashhur, karomoti matavoliy (hayratlanarli) va nomahsur (chegarasiz) erinish. Imom Yusuf Hamadoniyning asʼhobidindur (suhbatdoshi)”.

Ahmad Yassaviy haqidagi ushbu fikr kimning qaysi asaridan olingan?

- A) Alisher Navoiy “Majolis un-nafois”
B) Bobur “Boburnoma”
C) Alisher Navoiy “Nasoyim ul-muhabbat”
D) Alisher Navoiy “Mahbub ul-qulub”

29. *Ul sanamkim su(v) yaqosinda paritek oʻlturur, Gʻoyati nozukligidin suv bila yutsa boʻlur.* (Atoyi) Ushbu baytning vaznini aniqlang.

- A) ramali musammani mahzuf
B) hazaji musaddasi mahzuf
C) hazaji musammani maqsur
D) ramali musaddasi maqsur

30. Quyidagi gapda tushirib qoldirilgan tinish belgilarining toʻgʻri ketma-ketligini toping.

Sen doʻst emassan dedi Iskandar aka doʻst oʻrtogʻini yengilning ostidan ogʻirning ustidan yurishga oʻrgatmaydi

- A) “ , — , ”.
B) “ ” , — : “ ”.
C) “ , , , ”.
D) “ , — , — , ”.

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Qaysi qatorda bog'langan qo'shma gap berilgan?
A) Dono aybni o'zidan axtaradi, ahmoq bo'lsa do'stini ayblaydi.
B) G'ayratlining yuragi qaynar, G'ayratsizning yuragi o'ynar.
C) Bilagi zo'r birni yiqar, bilimi zo'r – mingni.
D) Jahl kelsa, aql ketadi.
2. Qaysi javobda berilgan so'zlar o'zaro ma'nodosh emas?
A) malomat, gina
B) g'urur, shuur
C) saxiylik, tantilik
D) iroda, qat'iyat
3. Ajratib yoziladigan qo'shma so'zlar qatorini toping.
A) xush/bo'y, tog'ma/tog'
B) to'g'ridan/to'g'ri, jiqqa/ho'l
C) sotib/oldi, borib/keldi
D) tog'/olcha, beda/poya
4. Qaysi gapda orttirma nisbatdagi fe'l qo'llangan?
A) Bu cholni butun yurt izzat qilardi.
B) Nazir ota yuzlarida tabassum bilan qutini bezata boshladi.
C) O'zingdan o'zgadan marhamat kutma, o'zbek o'g'li, o'zligingni unutma.
D) Yaxshi so'z bilan ilon inidan chiqar.
5. Qaysi so'zda bo'g'iz undoshi ishlatiladi?
A) ...ayol
B) ...arita
C) ...alq
D) ...abash
6. Xojaning hikoyalaridan birida sultonning bir soat adolat qilganining savobini zohid qanchaga baholaydi?

- A) odamlar, farishtalar va hurlarning ibodatidan ortiq
B) yigirmata zohid ibodatidan ortiq
C) o'nta payg'ambarning ibodatidan ortiq
D) o'nta avliyoning ibodatidan ortiq

7. Nizomiy Ganjaviyning "Xamsa"si qanday nom bilan mashhur bo'lgan?

- A) "Panj ganj" ("Besh xazina")
B) "Haft paykar" ("Yetti go'zal")
C) "Xamsa" ("Beshlik")
D) "Maxzan ul-asror" ("Sirlar xazinasi")

8. *Yod etmas emish kishini g'urbatda kishi, Shod etmas emish ko'ngulni mehnatda kishi. Ko'nglum bu g'ariblikda shod o'lmadi, oh, G'urbatda sevinmas emish, albatta, kishi.*

Ushbu ruboiydagi radifni aniqlang.

- A) g'urbatda, mehnatda, albatta
B) kishi
C) yod, shod
D) kishini, ko'ngulni

9. *Bemorning oldidan jilmaslik va shu bilan birga tirikchilik uchun xonaki bir kasb qilishga majbur bo'ldi.*

Ushbu gapning tuzilishiga ko'ra turini aniqlang.

- A) sodda gap
B) qo'shma gap
C) darak gap
D) egasiz gap

10. Gapdagi ko'p nuqta o'rniga mazmun va grammatik jihatdan mos keluvchi yordamchi so'zni qo'ying.

Vatanimiz poytaxtida, ... Toshkentda diqqatga sazovor joylar ko'p.

- A) chunki
B) xullas
C) ya'ni
D) garchi

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Faqat sof ko'makchi(lar) ishtirok etgan gapni aniqlang.

A) Mening ko'nglim sezgan edi, shu sababli tushlikni chala-chulpa qilib uy tomon yugurgan edim.

B) Shundan so'ng mening niyatlarim kun sayin orqaga ketayotganini his qila boshladim.

C) Ona urug'im haqida boshqa narsani bilmayman, bilganim shuki, onamlar siz kabi bo'lishni xush ko'radilar.

D) Palataga kirib borganim sari meni vahima bosardi, shuning uchun eshikni ochishdan avval biroz to'xtab qoldim.

12. *To'rt narsani berdi menga oqillarcha o'ylamoq:*

Tansihatlik, yaxshi odat, yaxshi nom, yaxshi fikr.

Ushbu she'riy parchada so'z yasovchi qo'shimchalar vositasida qaysi turkumlarga oid so'zlar yasalgan?

A) ot, sifat, fe'l

B) sifat, fe'l

C) ot, sifat

D) ot, ravish, fe'l

13. Sifatning ma'nosiga ko'ra ikki turi ishtirok etgan gapni aniqlang.

A) O'ziyam juda g'alati odam, sergapmi, kamgapmi, bilib bo'lmaydi.

B) Baqqol amaki yuzi katta, peshonasi keng, iyagi kalta odam.

C) Yo'ning ikki betidagi qoramtir, oq, qizil daraxtlarning barglari iliq quyosh nurida marvariddek tovlanadi.

D) Bu bog'lar ichida oq, havorang marmardan qurilgan chiroyli binolar, ko'shklar, kichik-kichik saroylar ko'zga tashlanadi.

14. Ko'makchili qurilma yordamida bog'langan ergashgan qo'shma gapni aniqlang.

A) Fikr ravshan bo'lsa, albatta, uning shakli ham ravshan bo'ladi.

B) Haqiqiy olim o'zining ilmi bilan maqtanmaydi, chunki u o'zidan ham zo'r olim va fozil borligini biladi.

C) Shuni bilki, odamlar do'stlik tufayli baxtiyordir.

D) Do'stlikdan o'tadigan hech narsa yo'q, shuning uchun do'st orttirish imkoniyatini sira qo'ldan boy berma.

15. *Ona qishloq, Vatan deb faxrlanganimizda, biz, avvalo, poyonsiz dalalaringni, yam-yashil bog'rog'laringni, anhorlaringda sharaqlab oqqan suvlaringni, subhidamdan bo'stonlaringda muhabbatdan roz aytib, navo bazmini boshlagan bulbullaringni o'ylaymiz.*

Ushbu gap...?

1) undalmali gap;

2) kiritmali gap;

3) uyushiq bo'lakli gap;

4) ajratilgan bo'lakli gap;

5) qo'shma gap.

A) 1, 2, 3, 4

B) 1, 2, 3, 5

C) 1, 2, 3, 4, 5

D) 1, 2, 3

16. "Alpomish" dostonida Barchin qachon "Saman otli, sarjig'ali bek yigit"ga murojaat qiladi?

A) shartlarini qo'yayotganda

B) olti oyga muhlat so'rayotganda

C) kurash paytida

D) tush ko'rganda

17. Qaysi asarda shoir shohga qarata: "Raiyat (xalq) poda bo'lsa, sen cho'ponsan, u mevali daraxt bo'lsa, sen - bog'bon, agar cho'pon qo'ylarini asramasa, ular och bo'rilarga yem bo'ladi", degan fikrni aytadi?

A) "Hayrat ul-abror"

B) "Farhod va Shirin"

C) "Layli va Majnun"

D) "Saddi Iskandariy"

18. Jomiyning “Xamsa”si yettilik bo‘lgandan so‘ng qanday nomlangan?

- A) “Haft paykar”
- B) “Haft avrang”
- C) “Hasht behisht”
- D) “Silsilat uz-zahab”

19.

Ushbu qolipga mos keladigan ergashgan qo‘shma gapni aniqlang.

- A) Ikkinchi masala ancha jiddiy, shuning uchun u ancha o‘rganishni talab qiladi.
- B) Dalalarga chiqing, bahri dilingiz ochilsa, quvvatga kirib ketasiz.
- C) Darrov suhbatimizga jon kirdi, chunki oramizda bilag‘on Salim ham bor edi.
- D) Hayotimda kim uchundir foydali inson bo‘lsam, bu mening eng katta yutug‘imdir.

20. *Tokzorga kelsak, husayni, shivirg‘oni, charosdan boshlab tanako‘zi, qorajangal, bedona kishmishga qadar turli-tuman navlar bor.*

Ushbu gapdagi sodda yasama ot turdosh otning qaysi turiga mansub?

- A) narsa oti
- B) shaxs oti
- C) faoliyat-jarayon oti
- D) o‘rin-joy oti

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Imloviy jihatdan to‘g‘ri yozilgan so‘zlar qatorini aniqlang.

- A) tatqiqot, mabodo, tavsiya
- B) poyafzal, tomosha, tomoman
- C) hasharot, yutinmoq, fojia
- D) hayriyat, burilmoq, mas‘ud

22. Qaysi gapda otlashgan sifat bilan ifodalangan uyushiq ega mavjud?

- A) Hayotda yaxshi ta‘lim olgan va uni amalda qo‘llay bilganlar hech qachon qoqilmaydilar.
- B) Dono olg‘a boraturib, orqaga qarab qo‘yadi.
- C) Nodon aytur: g‘olib chiqdim, dono aytur: yo‘l berdim.
- D) Dangasa va yalqovlar hech qachon sanoqda bo‘lmaydi.

23. *Ayniqsa, har bir odam o‘zining oqil, obro‘-e‘tiborli. iste‘dodli, sadoqatli do‘stlari – safdoshlari bilan faxrlanadi, ammo do‘stlik mezoni faqat shular bilan o‘lchanmaydi.*

Ushbu gap haqidagi to‘g‘ri hukmni toping.

- A) Egalar har xil so‘z turkumi bilan ifodalangan.
- B) Ham ot kesim, ham fe‘l kesim mavjud.
- C) Ham uyushiq bo‘lak, ham ajratilgan bo‘lak ishtirok etgan.
- D) Biriktiruv munosabatli bog‘langan qo‘shma gap hisoblanadi.

24. Berilgan gaplar va ularda ishtirok etgan fe‘l shakllari to‘g‘ri moslashtirilgan javobni aniqlang.

1. Zebi yuragida tugilib yotgan zo‘r tugunni yechib yuborgan edi.	a)ko‘makchi fe‘lli so‘z qo‘shilmasi; b)qo‘shma fe‘l; d)nisbat qo‘shimchasini olgan fe‘l;
2. Ufqlarda sayr etgin mudom. Quyosh kelib suvga cho‘kkanda.	e)sof fe‘l shaklidagi fe‘l; f)sifatdosh shaklidagi fe‘l; g) ravishdosh shaklidagi fe‘l.

- A) 1-a, b, d, f, g; 2-b, e, g
- B) 1-a, d, e, f; 2-b, e, f, g
- C) 1-a, d, f, g; 2-a, e, f, g
- D) 1-a, e, f; 2-a, b, e, g

25. Quyida berilgan soʻzlarni maʼnolari bilan birlashtiring.

1) mezon;	a) poydevor;
2) tamal toshi;	b) qiyoslash, solishtirish;
3) maʼrifat;	d) moslash, toʻgʻrilash;
4) kurant;	e) oʻlchov;
5) muqoyasa.	f) bilim, fan; maʼlumot, tanishish;
	g) minoraga oʻrnatilgan soat;
	h) boshqaruvchi, toʻgʻri yoʻlga soluvchi;
	i) kuz fasli.

- A) 1-i, 2-e, 3-f, 4-h, 5-d
B) 1-e, 2-a, 3-f, 4-h, 5-b
C) 1-i, 2-a, 3-h, 4-g, 5-b
D) 1-e, 2-a, 3-f, 4-g, 5-b

26. *Mehmondoʻst, mehnatsevar xalqimizga mos boʻlgan sofdil, mard va vatanparvar yoshlar ertamiz egalaridir.*

Ushbu gapda qatnashgan yasama soʻzlar haqida berilgan toʻgʻri fikrni toping.

- A) Yasama soʻzlar bir xil gap boʻlagi vazifasini bajargan.
B) Yasama soʻzlar tuzilishiga koʻra bir turga mansub.
C) Yasama soʻzlar bir xil gap boʻlagiga tobelangan.
D) Yasama soʻzlar oʻzi bogʻlangan soʻzlarga ohang va kelishik yordamida tobelangan.

27. Navoiyning “Farhod va Shirin” dosoni haqidagi qaysi fikr notoʻgʻri?

- A) Farhod Shirinni topish uchun uch manzildan oʻtadi va Yunonistonga boradi.
B) Farhod tugʻilganida xoqon xalqning uch yillik xirojidan kechadi.
C) Farhod onadan ishq bilan tugʻiladi.
D) Farhod Qorandan tosh yoʻnish sirlarini oʻrganadi.

28. *Shabistonida tugʻdi bir yangi oy.*

Yangi oy yoʻlqi, mehri olamoroy.

Ushbu sheʼriy parchada ajratib koʻrsatilgan soʻz qaysi badiiy sanʼatni yuzaga keltirmoqda.

- A) iyhom
B) istiora
C) tajnis
D) talmeh

29. *Gar nuktalari jahonni tutti,*

Gʻavgʻolari ins-u jonni tutti.

Chun forsiy erdi nukta shavqi,

Ozroq edi anda turk zavqi.

Navoiy “Layli va Majnun” dostonining xotimasidan olingan ushbu parchada kimlarni taʼriflamoqda?

- A) Jomiy va Lutfiy
B) Husayn Boyqaro va temuriylar
C) Nizomiy va Dehlaviy
D) Saʼdiy va Farididdin Attor

30. Quyidagi gapda tushirib qoldirilgan tinish belgilarining toʻgʻri ketma-ketligini aniqlang.

Insonni butun borliq odamlar buyum va narsalar voqea-hodisalar ammo eng avvalo va aksar hollarda odamlar tarbiyalaydi

- A) : , , , , , .
B) , , , , , .
C) - , , , , .
D) - - , , , .

I-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Bizning qarorimiz shu // hasharda barchamiz faol ishtirok etamiz.

Ushbu qo'shma gap qismlari orasiga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) ikki nuqta
- B) vergul
- C) nuqtali vergul
- D) tire

2. Qaysi gapda ergash gap bosh gapdan oldin kelgan?

- A) Shuni doimo yodda tutish kerakki, nodon kishining gapi ko'p bo'ladi.
- B) Saxiylikni odat qilgan bo'lsa kim, Qo'lidan davlati ketmasin uning.
- C) Bobolardan qolgan noyob bu tortiq, Toki avlodlarga yetolsin omon.
- D) Kitob mening do'stim, chunki u – bilim manbai.

3. oshig'i olchi iborasiga antonim iborani toping.

- A) suv tekin
- B) dili pora
- C) kosasi oqarmagan
- D) do'ppisi yarimta

4. Berilgan birliklarning qaysi birida ko'chma ma'noli so'z mavjud emas?

- A) varrakning dumi
- B) g'orning og'zi
- C) tog' cho'qqisi
- D) daryo yoqasi

5. Ilgari salbiylik bo'yog'iga ega bo'lgan so'zlar davr taqozosiga ko'ra ijobiy bo'yoq kasb etayotgan so'zlarni aniqlang.

- A) dasturchi, vazir
- B) biznesmen, fermer
- C) viloyat, tuman
- D) kapital, kolxoz

6. Navoiyning qaysi asarida insonni ulug'laydigan imon, karam, adab, qanoat, vafo, rostlik, ilm kabi fazilatlar haqida alohida fikrlar bayon qilingan?

- A) "Hayrat ul-abror"
- B) "Lison ut-tayr"
- C) "Muhokamat ul-lug'atayn"
- D) "Saddi Iskandariy"

7. G'irotda qaysi doston qahramonining doimiy yo'ldoshi hisoblanadi?

- A) Ravshan
- B) Alpomish
- C) Go'ro'g'li
- D) Kuntug'mish

8. Ko'ngli tilagan murodig'a yetsa kishi, Yo barcha murodlarni tark etsa kishi.

Bu ikki ish muyassar bo'lmasa olamda, Boshini olib bir sorig'a ketsa kishi.

Ushbu ruboiydagi raviyni aniqlang.

- A) i harfi
- B) t harfi
- C) a harfi
- D) s harfi

9. Bu yo'llardan borurman, qadim

Bitiktoshlar chiqar qoshimga.

Ular so'zin ko'chiraman jim

Yuragimning bujur toshiga,

Ey, dardimga darmonim, Vatan!

Ushbu she'riy parchada ajratib ko'rsatilgan so'zning sintaktik vazifasini aniqlang.

- A) payt holi
- B) sifatlovchi aniqlovchi
- C) o'rin holi
- D) vositali to'ldiruvchi

10. Gapdagi ko'p nuqta o'rniga mazmun va grammatik jihatdan mos keluvchi yordamchi so'zni aniqlang.

U ilonni aldagani uchun, ... unga dunyodagi eng tansiq taom insonniki emas, qurbaqaning go'shti ekanini aytgani uchun ta'qibga uchragan emish.

- A) chunki
- B) balki
- C) ya'ni
- D) agar

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Qaysi gapda barcha zamon shakllari o'z ma'nosida ishlatilgan?

- A) – Yur, ketdik. Qorning to'qmi? – dedi Habibulla.
- B) Men ertaga ketyapman, Farhod.
- C) Shunda sizni azob emas, rohat kutadi.
- D) Shu, Boboqul bilan Mamat polvon juda lanj ekan, nima dedingiz, Bo'ri polvon?

12. Quyidagi gaplardan qaysi birida yordamchi so'z turkumining barcha turi ishtirok etgan?

- A) Ey farzand, aqlli, farosatli va ilm-u hunarli kishilar bilan do'st bo'l.
- B) Mehmonlar osh-suv taraddudiga yo'l qo'ymasdan, sut-qatiq bilan quruq choy ichib, darhol o'tirgan joylariga uzandilar va aravada urinib kelganlari uchun uzanar-uzanmas uyquga ketdilar.
- C) Ma'naviyat insonga ona suti va ota namunasi, ajdodlar o'giti bilan singadi.
- D) Polvonning qo'li kuch bilan o'ziga tortar, ammo bir qarich ham oldinga siljitolmasdi.

13. Har bir pok axloqli, ilohsevar shaxs komillikka intilishi va bu yo'lda nasiba olishi mumkin.

Yuqoridagi gapda qaysi gap bo'lak(lar)i uyushgan?

- A) aniqlovchi
- B) ega, aniqlovchi
- C) ega, kesim
- D) aniqlovchi, kesim

14. Qaysi gapda nisbat qo'shimchasini olgan fe'l yasama otga tobelangan?

- A) O'g'lining muvaffaqiyatidan faxrlangan otaning shodligi cheksiz edi.
- B) Uzoqdan ko'ringan qumloqlar sahro bag'rida yastanib yotar edi.
- C) Bu kishi o'sha tunda o'zi bilan suhbatlashgan odam ekan.
- D) Kechaga taklif etilgan shoirlar orasidan uni qidirdi, ammo topolmadi.

15. "Alp Er To'nga" marsiyasi qaysi asar orqali bizgacha yetib kelgan?

- A) "Devonu lug'ot it-turk"
- B) "Qissasi Rabg'uziy"
- C) "Qutadg'u bilik"
- D) "Hayrat ul-abror"

16. Qaysi asarda jaholat, ilmsizlik, tarbiyasizlikka qarshi ma'rifat ulug'lanadi?

- A) "O'tkan kunlar"
- B) "Padarkush"
- C) "Qorako'z Majnun"
- D) "Hayotga muhabbat"

17. *Bo'yung sarv-u sanubartek, beling qil,*

Vafo qilg'on kishilarga vafo qil. (Xorazmiy)

Ushbu baytda qanday she'riy san'atlar qo'llangan?

- A) tajnis, tashbeh, tanosub
- B) tazod, tajnis, tanosub
- C) talmeh, tashbeh, tajnis
- D) tazod, talmeh, tanosub

18. *Ayniqsa, har bir odam o'zining oqil, obro'-e'tiborli, iste'dodli, sadoqatli do'stlari – safdoshlari bilan faxrlanadi, ammo do'stlik mezoni faqat shular bilan o'lchanmaydi.*

Ushbu gap tarkibida ajratib ko'rsatilgan so'z gapning qaysi bo'lagiga tobelangan?

- A) sifatlovchi aniqlovchi
- B) qaratqich aniqlovchi
- C) vositasiz to'ldiruvchi
- D) vositali to'ldiruvchi

19. *Ey Navoiy, eldan bir chaqa ham tama qilma, aksincha, o'zing elga bersang, buni "karam" deydilar.*

Ushbu gapda ishtirok etgan gap bo'laklari bilan aloqaga kirishmaydigan so'zlarni aniqlang.

- A) ey Navoiy, karam
- B) tama qilma, deydilar
- C) ey Navoiy, aksincha
- D) ey, aksincha, karam

20. Qaysi gapda ko'makchi fe'l ish-harakatning davomiyligini bildirib kelgan?

- A) Qo'qonga nonushta mahalida kirib keldik.
- B) Mo'ysafid gullarni shiyponga qo'yib, mehmonlar bilan ko'risha ketdi.
- C) Indamay g'ishtlarni ustma-ust taxlay boshladi.
- D) Yodgor o'z yonimda. Ba'zan Mehrixonlar oilasiga ham borib-kelib turadi.

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Imloviy jihatdan to'g'ri yozilgan so'zlar qatorini aniqlang.

- A) mutaxasis, qutulmoq, tomosha
- B) taqiqlamoq, xayol, qat'i nazar
- C) muolija, mobodo, tamoman
- D) asqotmoq, o'g'irlamoq, ta'ma qilmoq

22. Qaysi javobdagi gaplarda tire tinish belgisi o'zaro bir xil punktuatsion qoida asosida qo'yilgan?

- A) Nabiram – Sayyora shu yerda tarbiyalanyapti.
Gullar, daraxtlar, bog'lar – barchasi bahor nafasini his qilmoqda.
- B) Yurting tinch – sen tinch.
Turnalar arg'imchog'i g'ira-shira osmon ortiga – bulutlar bag'riga singiydi.
- C) Mehnati halol baholansa, yerning sohibi – dehqonning hech kimdan kami bo'lmaydi.
Xalqaro savdo yo'li – Buyuk ipak yo'li Temur va Temuriylar davrida juda serqatnov bo'lgan.
- D) Yaxshi o'g'il – el obro'si, yaxshi qiz – uy obro'si.
Qor yog'di – don yog'di.

23. *Vatanning kun sayin obod bo'layotgani, yangi yo'llar, muhtasham inshootlar barpo etilayotgani yurtdoshlarimiz qalbiga faxr-iftixor baxsh etmoqda.*

- Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukmni toping.
- A) Qaratqich aniqlovchilarning barchasi to'ldiruvchiga tobelangan.
 - B) Barcha uyushiq bo'laklarning sifatlovchi aniqlovchisi mavjud.
 - C) Sodda va qo'shma kesimlar mavjud.
 - D) Ega va qaratqich aniqlovchining uyushib kelishi kuzatiladi.

24. Quyida berilgan so'zlarni ma'nolari bilan birlashtiring.

1) yog'iy; 2) barter; 3) murshid; 4) abzal; 5) kungura.	a) pul mablag'lari ishtirokisiz bevosita tovarga tovar ayirboshlash va shu haqdagi shartnoma; b) ot-ulovlarni minish yoki aravaga qo'shish uchun zarur bo'ladigan asboblar majmuasi; d) qimmatbaho qog'ozlar va har xil mollar bilan savdo-sotiq qiladigan yirik savdo muassasasi; e) pir yoki eshonga qo'l berib, so'fiylik yo'liga kirgan shaxs; f) yaxshi, a'lo, ortiq; g) tariqat odoblaridan saboq beruvchi pir; shayx va ustoz. h) qal'a devorlari yoki imoratlar aylanisiga tishga o'xshatib ishlangan me'moriy bezak; i) dushman, g'anim.
---	--

- A) 1-i, 2-a, 3-g, 4-b, 5-h
- B) 1-e, 2-d, 3-g, 4-f, 5-d
- C) 1-i, 2-a, 3-e, 4-f, 5-b
- D) 1-g, 2-d, 3-e, 4-b, 5-f

25. Berilgan gaplar va ularda ishtirok etgan fe'l shakllari to'g'ri moslashtirilgan javobni aniqlang.

1. Hasanali bekning yechinib yotishini kutib turardi, chunki uni yotqizib, yoqilgan shamni o'zi bilan narigi hujraga olib chiqmoqchi edi	a) ko'makchi fe'lli so'z qo'shilmasi; b) qo'shma fe'l; d) nisbat qo'shimchasini olgan fe'l; e) harakat nomi shaklidagi fe'l; f) sifatdosh shaklidagi fe'l; g) ravishdosh shaklidagi fe'l.
2. Yomg'irdan keyin osmonda paydo bo'ladigan kamalak jahondagi jamiki ranglarni yettita ipga tortib turganga o'xshaydi.	

- A) 1-a, b, d, e, f, g; 2-a, b, f
B) 1-a, d, e, f, g; 2-a, b, f, g
C) 1-a, d, e, g; 2-a, f, g
D) 1-b, d, e, f, g; 2-b, g, f

26. Ham qaratqich aniqlovchini, ham sifatlovchi aniqlovchini bevosita tobelantirgan hol ishtirok etgan gapni aniqlang.

- A) Yolg'izlikning rutubatli ko'chalarida, Ne-ne oltin fasllarim o'tdi junjilib.
B) Bir kishi umrining so'ngiga qadar, Yig'di mol-u dunyo, yig'di siym-u zar.
C) Shuni esingdan chiqarma: aql dilning oltin kalitidir.
D) Bir yo'l chekkasida yotibman nolon, Chorasiz bo'lsam-da, men ham tirik jon.

27. "Go'ro'g'lining tug'ilishi" dostoni haqidagi noto'g'ri ma'lumotni aniqlang.

- A) Shohdorxon boshqalarning maslahatiga quloq solmay, o'ylamay qaror qabul qiladigan, uzoqni ko'ra olmasligi natijasida ko'plab insonlarning bevaqt o'limiga sabab bo'lgan shoh.
B) Go'ro'g'lining ota-onasi – Ravshan va Bibi Hilol bolaligida Zargar eliga borib qolib, musofirchilikda voyaga yetishadi.
C) Go'ro'g'lining tug'ilishi va xalq manfaati yo'lida qahramonlik ko'rsatishida chiltanlar va Xizr alayhissalom katta o'rin tutadi.

D) Parokanda bo'layozgan Taka Yovmit elida Ravshanbekning kelishi bilan tub burilishlar sodir bo'ladi. U el-yurt sha'nini, shavkatini, or-nomusini tiklaydi.

28. Mahmud Qoshg'ariy tomonidan yozib qoldirilgan qaysi maqol turkiy xalqlar og'zaki ijodida juda qadim davrlardan boshlab faol iste'molda bo'lib, har qanday fazilatning boshlanishi bilimdir degan ma'noni anglatadi?

- A) Qut belgusi – bilig.
B) Kim kur bo'lsa, kuvaz bo'lur.
C) Uma kelsa, qut kelur.
D) Erdam boshi – til.

29. Bahor vasfiga bag'ishlangan birinchi o'zbek g'azali muallifini aniqlang.

- A) Mahmud Qoshg'ariy
B) Yusuf Xos Hojib
C) Alisher Navoiy
D) Nosiruddin Rabg'uziy

30. Qaysi gapda hol vazifasida kelgan qaralmish ishtirok etgan?

- A) Meni katta hayotga olib chiqib qo'ygan ustozlarimning zahmatini oqlay oldimmikin?
B) Mustaqil O'zbekiston davlati erkinlikning dastlabki yillaridanoq o'zbek tilining muhofazasi uchun barcha qonuniy asoslarni yaratdi.
C) Tilning birinchi ahamiyati shundan iboratki, til tufayli jamiyat a'zolarining har birida hosil bo'lgan bilim ommalashadi.
D) Til tufayli bilim avloddan avlodga og'zaki va yozma tarzda qoldiriladi, natijada yangi avlod o'tgan avlodning ishini yangidan boshlamasdan, uni davom ettiradi.

1-bólim. Hárbir soraw 0.9 ball menen bahalanadı.

1. Ataw sepligindegi atlıq sózler baslawısh, bayanlawısh, qaratpa aǵza hám ... xızmetinde qollanıladı. Kóp noqattıń ornına tiyisli sózdi tabıń.

- A) Pısıqlawısh
- B) Anıqlawısh
- C) Tolıqlawısh
- D) Basqa aǵza xızmetinde qollanılmaydı.

2. Imlalıq jaqtan naduris jazılǵan sózdi tabıń.

- A) Meniń aǵam KamAZ mashinasın aydaydı.
- B) Atam ÓzLiDep aǵzası
- C) Bıyıl kóshemizdiń basına GRP qurıp aldıq.
- D) Ajapam QMUda oqıydı.

3. Ses únlesligine ushıraytuǵın sóz dizbegin anıqlıń.

- A) temir jol, aytıp ketti
- B) kók alma, qızıl alma
- C) aq ılaq, on qaǵaz
- D) sóylep ber, kitap

4. Atlıq jasawshı qosımtalar qaysı sóz shaqaplarına jalǵanıp dórendi atlıq jasaydı?

- A) Kelbetlik, atlıq, ráwısh, feyil
- B) Kelbetlik, atlıq, almasıq, feyil
- C) Kelbetlik, atlıq, sanlıq, feyil
- D) Kelbetlik, atlıq, ráwısh, sanlıq, feyil

5. Atawısh feyil qaysı qosımtalar menen túrlenedi?

- A) sóz jasawshı, kóplik, seplik
- B) forma jasawshı, betlik, seplik
- C) kóplik, seplik, tartım
- D) betlik, seplik, kóplik

6. Kelbetlikler sıyaqlı anıqlawıshlıq xızmet atqaratuǵın belgilew almasıqları qaysı?

- A) hárkim, hárbir
- B) harqaysı, hár narse
- C) hárbir, hárqanday
- D) hárqashan, hár adam

7. “Ózlerin baxıtsızban dep nalıp júrgen adamlar ózlerinen de baxıtsızlardıń halına názer salsın” Ezoptıń qaysı tımsalınan úzindi?

- A) ”Tasbaqa hám qoyan”
- B) ”Eki qoraz hám búrkıt”
- C) ”Qurbaqalar hám qoyanlar”
- D) ”Eshek hám qurbaqalar”

8. Hámmesine ózi jaqsı túsinedi, ... Gúlbiyke sır bermey jaqsı tuńlap otır.

Kóp noqattıń ornına tiyisli kómekshi sózdi qoyıń.

- A) sol sebepli
- B) nege deseń
- C) sebebi
- D) nátiyjede

9. «Qırq qız» dramasında Gúlayım Dárbent tawda qaysı xannıń láshker basshısı menen ushırasadı?

- A) Nádirshaxtıń, Kóbikli dáw menen
- B) Nádirshaxtıń, Qulımsay menen
- C) Surshaxannıń, Qaradáv menen
- D) Surshanıń, Alańgasar dáw

10. Sebeup pısıqlawısh xızmetinde kelgen feyil toplamın tabıń?

- A) Biytanı kisini kóriwden ekewiniń de húreyi ushıp qorqısıp qaldı.
- B) Liza juwırıp baratırıp kóyleginiń jeńine qolın suqtı.
- C) Gúlzada úy jumısın jayǵastırıp bolıp awqat ta asıp jiberdi .
- D) Hárkim óz jumısın sapalı etip orınlawǵa umtılǵan.

2-bólim. Hárbir soraw 1.7 ball menen bahalanadı.

11. Qaysı dástannıń ulıwma mazmunında kóshpeli sharwashılıq emes, otırıqshı diyqanshılıq tiykarǵı orındı iyeleydi?

- A) «Máspatsha »
- B) «Bozuǵlan»
- C) «Qoblan»
- D) «Sháryar»

12. Erinshek bolsa ulıńız.
Jaw aldında qul bolar,
Bári birdey bolmaydı,
Kóp ishinde túr bolar;
Birikken jerde shúy bolar. Úzindi kimge tiyisli?
A) Asan qayǵı B) Múyten
C) Dospanbet D) Soppaslı Sıpıra jıraw

13. K.Sultanovtıń “Ájiniyaz” romanında
baspashı “yawmıtlar” qaysı baydıń arbasına
topılǵan edi?
A) Tawmurat B) Xalmurat
C) Elmurat D) Ázbergen

14. Óziniń úy-ishi Nurjamal Mámбетniyaz
Ájiniyaz hámmesi de usı qırman basında.
Gápte qaysı irkilis belgileri túsirilgen?
A) qos noqat, útir, útir, útir
B) qos noqat, útir, útir, sızıqsha
C) útir, sızıqsha, útir, qos noqat
D) sızıqsha, útir, útir, qos noqat

15. Qaysı qosıqta dúnyanıń ráhátinen bos
qalǵan, elsiz qula dúzde kózleri tıńp, qulaǵı
jaman sózden sarsılǵan, betleri tarǵıllanıp,
arqasın tayaq tilip, suwıqta da dalada jatqan
jallanba miynet adamlarınıń turmısı sóz
etiledi?
A) «Oraqshılar» B) «Salıq»
C) «Shopanlar» D) «Umitpaspan»

16. Babaxan sıyaqlı jawız patshanıń el-xalqına
islegen zulımlılıq, ádilsizlik isleri, Shayxi-wáliy
iyshanıń unamsız qılwaları, Gez-gez
qánizektıń hiylekerlik isleri qaysı dástanda sóz
etiledi?
A) «Máspatsha» B) «Bozuǵlan»
C) «Qoblan» D) «Sháryar»

17. «Urıs dártleri», «Sadıqlıq» janrlıq jaqtan
qanday shıǵarmalar?
A) Povest B) Roman
C) Gúrriń D) Poema

18. Pirjan maqsımınıń ulı Nawrız benen qızı
Shiyringúl úshewiniń bir kúnde biydárek
joǵalıwı, jolda gezip júrip kórgen qıyınshılıqları,

Erjan maqsımınıń shańaraǵına jazǵan saǵınısh
tolı xatları bayan etiletuǵın shıǵarmanı tabıń.
A) «Awır sinaqlar» B) «Aral qushaǵında»
C) «Mıńlardıń biri» D) «Urıs veteranına»

19. Mısallardan erinlik únlesligi hám túpkilikli
tirkewish qatnasqan sózdi tabıń.
A) Aqsungúl menen Aygúl klasımızdaǵı eń
tártipli oqıwshılar.
B) Bunnan úsh jil burın “Qosshılar” awqamınıń
qararı menen baydıń jeri kooperativ qarawına
berildi.
C) Jumagúldıń qarsılıǵına qaramastan eki jigit
Sánemdi kóterip arbaǵa mingizdi.
D) Gúlsimniń selk-selk kúlkisi Temirbektiń kirip
keliwi menen tıyıldı.

20. Óz zamanınıń eń danıshpanlarınan biri
bolıp, hátteki, eń jawız adam Shıǵısxandı
sózge turǵızǵan jıraw kim?
A) Qotan jıraw
B) Ketbuǵa
C) Soppaslı sıpara jıraw
D) Qaztuwǵan jıraw

3-bólim. Hár bir soraw 2.4 ball menen bahalanadı.

21. Kóp noqattıń ornına juwan, eziwlik, qısıq
dawıslı sestıń talabına birdey juwap beretuǵın
hárıp qoyılatuǵın sózlerdi belgileń. 1)...*ńódek*,
2)...*lken*, 3)...*ráát*, 4)...*ǵbal*, 5)...*ldirgish*,
6)...*qsham*, 7)...*shqın*, 8)...*yqulaq*
A) 4, 6
B) 1, 8
C) 2, 3
D) 5, 7

22. Dórendi sóz qatnasqan bir bas aǵzalı
gáplerdi belǵıleń. 1) *Terim waqtı.* 2) *Onıń ele
baqlay beriwi, anıqlay beriwi kerek.* 3) *Úy tap-
tuynaqtay jıynalǵan.* 4) *Olardıń bir nárse
jóninde aytpaqshı bolǵanın bildim.* 5) *Qızıl
qıya keń dala.*
A) 1, 2 B) 3, 4
C) 4, 5 D) 2, 3

23. Kópshilik sózlerde birinshi buwında, qospa sózlerde sózdiń keyingi buwında jazılatu ğ ın sesleri bar sózlerdi tabıń.

1) usı 2) ómir 3) aql 4) ánjir 5) búlbúl 6) Jumagúl 7) ıdı 8) otın

- A) 1, 2, 5, 6, 8 B) 1, 3, 4, 7, 8
C) 3, 4, 5, 7, 8 D) 2, 3, 5, 6, 7

24. Durıs jazıl ğ an menshikli atlıqlardı anıqlań.

- A) Qaraqalpaq Mámleketlik universiteti, Xalıq bilimlendiriw Ministrli ğ i
B) Qaraqalpaq Mámleketlik Universiteti, Xalıq Bilimlendiriw minist rli ğ i
C) Qaraqalpaq mámleketlik Universiteti, Xalıq Bilimlendiriw Ministrli ğ i
D) Qaraqalpaq mámleketlik universiteti. Xalıq bilimlendiriw minist rli ğ i

25. “Tema degeniń ólgen balıq sıyaqlı qarnın joqarı qaratıp ómirdiń betinde qalqıp júrmeydi. Tema tereńde, a ğ ı s arasında” – dep jaz ğ an kim edi?

- A) R.Gamzatov B) Belinskiy
C) M.Gorkiy D) Sh.Aytmatov

26. Atawısh sózlerden kelbetlik jasawshı qosımtalardı tabıń?

- A) -lı,-li, -shıl,-shil
B) -qı,-ki, -ıq,-ik
C) -lı,-li, -ma,-me
D) –malı, -meli, - ğ ısh, -gish

27. “Hárqanday insan óz kásibinen nalımawı, onı qádirlep-qásterlewi kerekligin, kishkene kásiptiń ózinen-aq úlken nátiyjege, ya ğ nıy onnan baxıt hám abıray-mártebege erisiw múmkinligin o ğ ada durıs kórsetip bergen kórkem sóz sheberin tabıń.

- A) Xoja Axmet Yassawiy
B) Kaykawis

- C) Abay Qunanbaev
D) Alisher Nawayı

28. Únli jubayı joq, dawıssız sesten baslan ğ an awızeki sóylewge qatnaslı sóz berilgen gápti tabıń?

- A) —Sóytip sóylep otırın, ğ oshshım, a ğ andı ıntıqtıra bermey, — dedi.
B) Sen óziń, yashullı, awılıńnıń azanda qayda ketkenin bilmeyseń. Bir jaqtan keldiń be?
C) Bunıń ğ oy qolınan hesh náirse kelmeydi, húkúwmetke de ja ğ ıp júrgen joq.
D) Meyli zákúni menen-aq júre bereyik.

29. Kóp noqattıń ornına tiyisli qosımtanı qoy ğ anda jupkerlesiw usılında baylanısatu ğ ın sóz dizbegi qatnasqan gápti belgileń.

- A) Shıbınnıń bası ... baq qonsa, suńqar sálemge keledi.
B) Ba ğ da ğ ı sar ğ ay... japıraqları altınday tawlanadı.
C) Qudıq... suw ákelip, shelekler... toltırdı.
D) Sen dóń... basına shıq hám átirap... qara.

30. Barlıq gáplerdegi sózlerdi túbir hám qosımtalar ğ a ajıratqanda qaysı sóz shaqabına tiyisli dórendi sózler kóp qollanı ğ an? 1) *Bilim menen jansın sham.* 2) *Bul shut oramı satıwshınıń esinen shıqqan edi.* 3) *Espe qumlar gúmistey túske enedi.* 4) *Dáslep oyla, keyin sóyle.*

- A) Dórendi feyil
B) Dórendi kelbetlik
C) Dórendi atlıq
D) DÓrendi ráwısh

1-bólim. Hár bir soraw 0.9 ball menen bahalanadi.

1. Atlıq sózlerdiń gáp ishinde basqa sózler menen grammatikalıq baylanısqa túsip sáykes jalgawlardı qabil etiwı ... delinedi. Qaǵıydanı tolıqtırın.

- A) Atlıqtıń sepleniwi
- B) Atlıqtıń betleniwi
- C) Atlıqtıń tartımlanıwı
- D) Atlıqtıń kóplik jal ǵ awlı keliwi

2. Bir danıshpan aqmaq patshanıń oqtı nıshanǵa tiygize almay turǵanın kórip, ózi nıshannıń janına barıp turıp alıptı. Jıynal ǵanlar: - Nege onday ettiń?-dep soraptı. Danıshpan olarǵa: - Oq maǵan tiyip ketpesin dep saqlıqtan kelip otırdım, - depti. Úzindi qaysı shıǵarmadan alınǵan?

- A) "Oyınnan oymaq"
- B) "Tegin nan"
- C) "Bizler bir úyde jasaymız"
- D) "Teńizdi toltırǵan egiz batırlar"

3. Is-háreket penen onıń islewshisi arasındaǵı mánilik qatnaslardı bildiretuǵın feyiller ... dep ataladı . Kóp noqattıń ornına qoyılatuǵın tiyisli juwaptı tabıń.

- A) Feyil meyilleri
- B) Feyil máhalleri
- C) Feyil dárejeleri
- D) Awıspalı feyiller

4. Báhár, dárwaza, keshe sózleri tilimizge qaysı tilden ózlesken?

- A) Rus
- B) Inglis
- C) Arab-parsı
- D) Túpkillikli sóz

5. Gáptiń ulıwmalıq mazmunına qatnaslı bolıp, kiris aǵza xızmetinde qollanılatuǵın almasıqlar qaysı juwapta berilgen?

- A) belgilew, belgisizlik
- B) betlik, jámlew
- C) soraw, ózlik
- D) siltew, soraw

6. Qızıl kóktiń Ámiwdáryanıń aǵısınday aǵıp kiyatırǵan jorgásın qalıń toǵaylıq eriksiz buzdırdı. Qızıl kók jorgásın buzǵan jerde, Erjan basın tejenkirep qoyadı. Qızıl kók qaytadan júrisin dúzeydi. Úzindi qaysı shıǵarmadan alınǵan?

- A) "Aral qushaǵında"
- B) "Mıńlardıń biri"
- C) "Internatta"
- D) "Awır sınaqlar"

7. «Suw haqqında ballada» shı ǵ armasınıń avtorı kim?

- A) J.Aymurzaev
- B) X.Seytov
- C) I.Yusupov
- D) A. Begimov

8. Emocional-ekspressivlik mánide kelgen sóz-gáplerdi tabıń.

- A) Háy shımshıq! Qırǵıy bolǵısı kelgen shımshıq! Ízgardan shań shıǵara jaqsan ba? — dedi Maman biy.
- B) Oho! Qanday sheber usta bolıp, jetisip shıqtı.
- C) Bárekella! Mine, bunı qaharmanlıq dese boladı.
- D) Jit! Jit! — dep jańa kelgen Xojanazar Qádirbaydıń qasqırday iyterin kesekledi.

9. «Qırq qız» dramasında Gúlayım Dárbent tawda qaysı xanniń lášker basshısı menen ushırasadı?

- A) Nádirshaxtıń, Kóbikli dáw menen
- B) Nádirshaxtıń, Qulımsay menen
- C) Surshaxanniń, Qaradáw menen
- D) Surshaniń, Alańgasar dáw

10. Neshinshi ásirde baslap arab álipbesine tiykarlanǵan túrkiy xalıqları ushın ortaq ádebiy til qalıpleseıdi?

- A) IX ásir
- B) X ásir
- C) XI ásir
- D) XII ásir

2-bólim. Hár bir soraw 1.7 ball menen bahalanadı.

11. Jiyeń jırawdıń «Posqan el» tolǵawı qaysı jırawdıń qoljazba kitabınan kóshirilgen?

- A) Bektursın B) Bekmurat
- C) Nurabılla D) Qıyas

12. Qaraqalpaq xalqınıń basıp ótken turmısına baylanıslı ayılǵan «Qaraqalpaq qırq jola shabılǵan eken»degen qatarlar qaysı shayırdıń dóretpelerinde ushırasadı?

- A) Berdaq B) Kúnxoja
- C) Ájiniyaz D) Omar

13. I. Yusupovtıń «Máńgi bulaq»shıǵarması qanday poema?

- A) ápsanawiy-fantastikalıq poema
- B) liro-dramalıq poema
- C) romantikalıq poema
- D) liro-epikalıq poema

14. «Qoblan» dástanı boyınsha izertlew júrgizgen belgili ilimpaz kim?

- A) A.Nawmov B) D.Aytmuratov
- C) Q.Maqsatov D) K.Allambergenov

15. Orxon-Enisey jazıwındaǵı inisi Yollıq tárepinen ornatılǵan estelik kimniń húrmetine arnalǵan?

- A) Mogılan B) Tonıkok
- C) Kultegin D) Anatoliya túrkleri

16. Kóp jumıslar islew kerek boldı jerdi tegis etip kartalaw shorlıqtan tazalaw ushın qum hám hasıl topıraqlar tógiw suw alıp keliw mine usınday isler shaqqan islewdi kútip tur. Gápte neshe irkilis belgileri túsirilgen?

- A) 6 B) 3
- C) 5 D) 4

17. Mısallardıń qaysı birinde birgelkili bayanlawısh túsindiriwshi aǵzasına iye bolıp kelgen?

- A) Dáryanıń eki jaǵası jasıl aq terektey sallanǵan qamıs, pishen, jeken.
- B) Maman quwandı, biraq marapatlanbadı.
- C) Tábiyat jılma-jıl óziniń máwsimi kelip, az irkilis jasaydı da, jáne aldına qaray zırlay beredi.
- D) Ol aytajaq bolıp oylanıp turdı da úndemedi.

18. Shıǵaman sawash maydanǵa,

Qızıǵımdı kóreseń,

Endi sennen sorawım,

Sol sawashqa shıǵıwǵa,

Jeti kún máwlet bereseń. Úzindi

kimniń tilinen bayan etilgen?

- A) Surtaysha B) Nádirsha
- C) Kóbikli dáw D) Ğargashıq

19. Sol waqıtta jay jan ğ an ottıń ushqını jalın ğ a aynaldı, al jalınnan órt payda boldı. Mısalda qanday ğáp berilgen?
A) biriktiriwshi mánili dánekerli dizbekli qospa ğáp.
B) awıspalı mánili dánekerli dizbekli qospa ğáp
C) qarsılas mánili dánekerli dizbekli qospa ğáp
D) gezekles mánili dánekerli dizbekli qospa ğáp

20. “Ol” alması ğ ı qaysı seplik penen túrlengende l sesi n sesine almasıp qollanıladı?
A) Iyelik B) Tabıs
C) Shı ğ ı s D) Barıs

3-bólim. Hár bir soraw 2.4 ball menen bahalanadı.

21. Kóp noqattıń ornına juwan, eziwlik, qısıq dawıslı sestıń talabına birdey juwap beretu ğ in hárip qoyılatu ğ in sózlerdi belgileń. 1)...sbap, 2) orf...grafiya, 3)...nsiz, 4)...pepek, 5) gúrt...k, 6)...rǵaqlı, 7) jaz...wshı, 8) gúńg ...rt.

A) 1, 3 B) 6,7 C) 2,4 D) 5,8

22. Barlıq ğáplerdegi sózlerdi túbir hám qosımtalarǵa ajratqanda qaysı sóz shaqabınan jasalǵan dórendi sózler kóp qollanılgan? (6-klass) 1) *Ernazardıń jaqsılıǵı kópshilikke úlgi boldı.* 2) *Dáslep qoylardı sana, onnan soń suwǵar.* 3) *Baxıt russha sóylegenlikten basqalar rus jigiti bolsa kerek dep oyladı.* 4) *Ana tilim bolǵan túrkiy tilimseń.*

A) ráwısh B) kelbetlik
C) atlıq D) feyil

23. Kórkem ádebiyat óziniń neshe túrli hám qanday belgisine iye?
A) 1) Ádebiyat xalıqtıń múlki;
2) Kórkemliginiń kúshli bolıwı;
3) Kórkem ádebiyat óziniń belgili avtorlarına iye bolıwı kerek;
4) Janrlıq ózgesheligi
B) 1) Awızeki dóretiliwi;
2) Turmıstı kórkem obrazlılıq penen súwretlew;
3) Ádebiy shıǵarmanıń belgili bir avtordıń atı menen atalıwı;
4) Sheberlilik penen atqarılıwı.
C) 1) Ádebiyat keń jámiyetshilik sıpatqa iye; 2) Kórkem ádebiyat óziniń belgili avtorlarına iye bolıwı kerek;
3) Kórkemliginiń kúshli bolıwı.
D) 1) Kórkem ádebiyattı hámme oqıydı;
2) Jeke avtor hám onıń pikiri ayrıqsha orınǵa iye bolıwı; 3) Shıǵarmanıń avtorınıń belgisizligi.

24. Qaysı ğáptegi feyildiń túbiri kelbetlik sóz benen omonim bola aladı?
A) Qolı ádewir kelisip qalǵannan keyin anasına arnap kóylek tikti.
B) Bul eski stansiyadan tún qarańǵısında poezdlar uzın gudok berip ótedi.
C) Awılǵa barǵanında japqa shomılıp, tústen keyin balıq tuttı.
D) Qaladan alıp kelgen miywe-shiyweleriniń barlıǵın muzlatqıshqa qoydı.

25. Tirkewishli kelgen basqarıw usılındaǵı sóz dizbegi qollanılgan ğápti belgileń.
A) Arqanıń ushın arbanıń múyeshine baylap qoydı.
B) Matematikalıq másele men ushın qıyın emes.
C) Qońsılarımız bizlerge tańlanıspı qaray basladı.

D) Nurxoja menen Teñel mashinanı oñlap atır.

26. Keñeytilgen baslawışlar qanday sózler arqalı bildiriledi ?

- A) Kelbetlik feyil hám atawış feyillerdiñ basqarıwında ğ 1 toplamlardan
- B) Sintaksislik bóleklerge bólinbeytu ğ in qospa sózlerden.
- C) Barlıq feyil toplamlarınan
- D) Ataw sepligindegi dizbekli qospa sózlerden.

27. Sózlerdiñ seplik qosımtaları hám tirkewishler arqalı baylanısıwına basqarıw delinedi. Bul qa ğ ıydada qaysı seplik qosımtaları názerde tutıl ğ an?

- A) Barıs, tabıs, orın, shı ğ is
- B) Ataw, iyelik barıs, orın
- C) Iyelik , barıs, tabıs, orın
- D) Barıs, tabıs, orın, ataw

28. Birikken qospa sóz qatnasqan mısallardan jeke tur ğ anda leksikalıq máni ğ e iye bolma ğ an sóz qollanılma ğ an ğ ápti bel ğ ileñ.

- A) Kishi peyil ji ğ ittiñ kókire ğ i qarıs ayırılıp ne ğ e jas tókpesin?!
- B) Qazalı menen Taxtakópir aralı ğ ında ğ ı sharwashılıqqa beyim keñ jaylaw.
- C) Qaraqalpaq xalqınıñ maqtanışı Ájiniyaz hám shayır, hám dilwar bol ğ an.
- D) Men Sabırbaydı jaqsı bilemen, sebebi balalıq dáwirdi bir ğ e ótkerdim

29. Juwaplardan “‘Injiqtıñ muhabbatı” shı ğ armasına baylanıslı durıs berilgen ma ğ lıwmattı tabıñ.

- A) Bul K.Raxmanov tárepinen komediya janrında jazıl ğ an shı ğ arma.
- B) E.Vahidovtıñ bul dramalıq shı ğ arması qayta qurıw ideyası menen tereñ suw ğ arıl ğ an.
- C) Insanıyılıq pazıyletin mal-dúnya menen alması ğ an adamlardıñ ómirin sóz etedi.
- D) Ańsat jol menen pul tabıwshılar komediyalıq usılda sın ğ a alın ğ an.

30. Siz de ne isleseñiz, men de sonı isleymen. Qatnaslıq sózdiñ qatnasına qaray qaysı ba ğ ınıñqılı qospa ğ áp?

- A) Anıqlawısh ba ğ ınıñqılı qospa ğ áp
- B) Tolıqlawısh ba ğ ınıñqılı qospa ğ áp
- C) Pısıqlawısh ba ğ ınıñqılı qospa ğ áp
- D) Bayanlawısh ba ğ ınıñqılı qospa ğ áp

**1-bólim. Hár bir soraw 0.9 ball menen
bahalanadı.**

1. Ol óz shıǵarmasında bul ónerdiń tiykarın quraytuǵın bes nársege, yaǵnıy sheshen tárepinen materialdıń durıs tańlanıwına, olardıń jaylastırılıwına, materialdıń ózin eslep qalıp, sóz qurılısına itibar beriw, úyreniwge, sóz benen bayanlawǵa, kóz aldına keltiriw arqalı aytıwǵa ayırıqsha itibar beredi. Qaysı danıshpannıń sózi?

- A) Demosfen B) Aristotel
C) Ciceron D) Kvintihan

2. Nadurıs ayılǵan sóz sebepli keyin qısıńıp, azap shegip júrme, dep sóylewshige «Sózdi saylap sóyle, asıǵıp aytpa, kerek emes sózlerdi jasır, jaman is sebepli keyin basındı jasırıp júrme» — dep eskertken ullı danıshpan.

- A) Maxmud az Zamaxshariy
B) Kayqawıs
C) Yu. Has Hajib
D) A. Yugnakiy

3. Tildegi bir yamasa birneshe mánide sózlerden qaysı birin qollanıw, sóylew ushın qaysı mániniń sáykesligin anıqlawda qaysı normaǵa súyenedi?

- A) Semantikalıq norma
B) Stillik norma
C) Leksikalıq norma
D) Grammatikalıq norma

4. Otqa tabınıwshılıq dininiń tiykarǵı táliymatların sáwlelendiriwshi tariyxıy, ádebiy-kórkem eń ullı esteliklerdiń biri qaysı juwapta berilgen?

- A) «Orxon-Enisey»
B) «Danalıq kitabı»
C) «Avesto»
D) «Payǵambarlar qıssası»

5. Akademik S. Kamalovtıń pikirinshe, b.e.sh. V — II ásirlerdegi ... qaraqalpaqlardıń eń birinshi ataması dep kórsetedi. Kóp noqattıń ornına tiyisli sózdi tabıń.

- A) apasiaklar B) sak-massagetler
C) qara bóriktiler D) pechenegler

6. Geologlardıń Ústirt keńisligin ózlestirip hám onıń baylıqların adam iygiligine jumsawdaǵı qaharmanlıq isleri sheberlik penen súwretlenetuǵın poemanıń atın tabıń.

- A) «Máńgi bulaq»
B) «Dala ármanları»
C) «Mámelek oy»
D) «Eski fontan ertegi»

7. Ájiniyaz shayırdıń «Dostına óz pikirindı tuwrı ayt. Al, dushpan menen hiyle tiykarında pikirlesiw kerek boladı» degen pikirleri qaysı qosıǵında anıq ayıladı?

- A) «Bolmasa» B) «Megzer»
C) «Jaqsı» D) «Ne bilsin»

8. Pushkin qaysı qosıǵında Aleksandr I ústinen kútá qattı, ashıqtan - ashıq kúledi, onıń mámleket isi menen qızıqpaǵanlıǵın, sayaxat, oyın-kúlki, máslik penen ómir ótkeriwin, erkinlik beremen, nızam shıǵaraman degen wádeleriniń ótirik ekenligin áshkaralaydı.

- A) «Monax» B) «Shayırdostıma»
C) «Erteler» D) «Erkinlik»

9. Kórgen adamlarǵa **kóz tigiw** menen telmirip kúnim ótti. Gáptegi turaqlı sóz dizbeginiń mánisin bildiretuǵın leksikalıq birlikti tabıń.

- A) kewil bóliw B) baqlaw
C) tigilip qaraw D) názer awdarıw

10. Qaysı sózlerde qosımsha máni bolmaydı, olar gápte óziniń tuwra mánisinde qollanıladı?

- A) stillik biytárep sózler
B) awızeki sóylew stili
C) turaqlı sóz sizbekleri
D) qarapayım sózler

2-bólim. Hár bir soraw 1.7 ball menen bahalanadı.

11. Qaysı tańlaqlar qaratpa aǵzaniń aldında kelip, tutas bir intonaciya menen aytıladı hám arasına útir qoyılmaydı.

- A) ay,háy,pah, hay
B) Oy-boy, way,pa,pay
C) túw,hay, áy,aw
D) áy, háy, ha, pay

12. Obyektiv ómir súretuǵın hám sol tilde sóylewshiler ushın birdey orta qatnas qurallarınıń strukturalıq birliǵi ne dep ataladı?

- A) stil B) til
C) sóylew D) jazıw

13. Hal feyiller qospa feyillerdiń quramında qanday wazıypanı atqaradı?

- A) bolımlı-bolımsız feyil
B) kómekshi feyil
C) tiykarǵı feyil
D) awıspasız feyil

14. Watandı adamgershilik, azatlıq, báhár gúlindey jaynaǵan gúl watan dep maqtanısh etetuǵın “Men súyemen Watan seni” qosıǵınıń dóretiwshisi kim ?

- A) N.Dáwqaraev B) A.Dabilov
C) S.Nurımbetov D) I.Pazılov

15. «Bilimdi iyelew ushın miynet etiw, deneni jalqawlıqtan qutqarıw paydalıdur. Sebebi jalqawlıq, is jaqpaslıq bedenniń buzılıwına, keselleniwine sebepshi boladı. Eger miynet etip bedendi ózińe boysındırmasañ, saw hám bálent mártebeli bola almasañ».

Pikir kimge tiyisli?

- A) Aristotell B) A.Nawayı
C) Káyqawıs D) Hádıs

16. Ayırılmaǵan ayqınlawıstıń anıqlawısh xızmetinde kelgen gápti anıqlań.

- A) Alda, uzaǵıraқта mańıraǵan qoy-eshkilerdiń dawısı esitiledi.
B) Xalqımızǵa, ásirese qala xalqına arzan ovoch, palız eginleri ónimlerin kóp jetistirip bereyik.
C) Ilim menen texnikanıń rawajlanıwına erisken xalıqtıń — rus xalqınıń tili kútá úlken qızıǵıwshılıq tuwǵızdı.
D) Zarlıq toyǵa túske jaqın, yaǵnıy toydıń áyne qızǵan waqtında jetip keldi.

17. – Ázizlerim qulaq salıńlar. Aqtawdan posqalı qansha azap shektik. Maqsetimiz ótken awır kúnlerdi eslew emes. Birpara úlkenler qartaydı, mártebesi artıq, aqlı zıyat xanıwız benen sırlasıp edik. Hasıldıń tastan, aqıldıń jastan shıǵatuǵının ózi aytıp, áziz xanıwız, jas jigitleyin sinap, erteńgi el aǵasın izlep tabıwǵa másláhát berdi. Úzindi kimniń tilinen bayan etilgen?

- A) Ğayıp xan
- B) Murat shayıq
- C) Bayqoshqar biy
- D) Írisqul biy

18. Kimniń qaysı shı ğ armasında sóylegende sózdi oylap, asıqpay dúziwge, kereksiz, qolaysız sózlerdi qollanbaw ğ a, mazmunlı sóylewge shaqıradı. Nadurıs aytıl ğ an sóz sebepli keyin qısınıp, azap shegip júrme, dep sóylewshige «Sózdi saylap sóyle, ası ğ ip aytpa, kerek emes sózlerdi jasır, jaman is sebepli keyin basınıdı jasırıp júrme» — dep eskertedi.

- A) Axmet Yugnakiy «Hibatul-haqayıq»
- B) Yusup Has Hajib «Qutad ğ u bilig»
- C) Alisher Nawayı «Maxbubul-qulub»
- D) Kayqawıs «Qabusnama»

19. Ol hesh waqıtta xan bolǵan emes, biraq onıń bilimi ózine jeterli, sóylese ılay suwdı tındırǵanday sheshen adam bolǵan. Aqıl iyesi, sóz iyesi kim?

- A) Túrkeshe B) Kultegin
- C) Tonikok D) Senun

20. Qanday usılda baylanısqan sóz dizbekleri anıqlawıshlıq qatnastı anlatadı?

- A) Jupkerlesiw hám úylesiw
- B) Kelisiw hám úylesiw
- C) Basqarıw hám úylesiw
- D) Jupkerlesiw hám basqarıw

3-bólim. Hár bir soraw 2.4 ball menen bahalanadı.

21. Berilgen jup sózlerdiń eki sınırında da únsiz jubayı joq únli dawıssız ses qatnasqan juwaptı belgileń.

- A) kúsh-jiger, qonaq-qopsı, miyrim-shápáát
- B) qayır-saqawat, talan-taraj, tuqım-teberik.

- C) is-háreket, es-aqıl, azı-kem, dos-yaran.
- D) esap-sanaq, xat-xabar, izzet-húrmet.

22. Atawısh feyildiń basqarıwında ğ ı keńeytilgen baslawısh a ğ zalı gápti tabıń.

- A) Bilgil, bilim alıw, ilim úyreniw hám óner úyreniwdiń erte-keshi joq.
- B) Atızdan qawınlardı jıynaw, telejka ğ a tiyew hám alıp barıp túsiriwge járdem berdi.
- C) Sayaxat etiw, kitaplar oqıw, doslar menen oynap-kúliwdi kútá jaqsı kóremen.
- D) Ata-ana ğ a húrmet kórsetiw, miyrimli bolıw- hár bir perzentniń wazıypası

23. Bayanlawıshqa tán bol ğ an belgi qaysı juwapta berilgen ?

- A) Tiykarınan kelbetliktiń hám zattıń sapasın, sının hám t.b. belgilerin bildiretu ğ in sóz shaqabınan boladı.
- B) Tek ráwısh, hal feyil, qıya seplik qosımtalı hám tirkewishli atlıq sózlerden boladı.
- C) Gáptiń tiykarın dúzetu ğ in bas a ğ za, is-hárekettiń máhállik belgisin bildiredi.
- D) Is-hárekettiń isleniwindegi hár túrli ráwıshlik mánilerdi bildiredi.

24. Feyilden jasal ğ an dórendi atlıq qatnasqan iyesi belgili gápti tabıń.

- A) Tabıslar ğ a erisiw ushın isenim menen iske kirisenbiz.
- B) Egin ekpege ketkeninen ele úyine qaytıp kele qoy ğ an joq.
- C) Toparımızda bilgishlerdiń qatarı kúnnen-kúнге kóbeymekte.
- D) Onıń atlar tilin túsinetu ğ in sheber jılqıman ekenin bilemen.

25. Anıqlawıshı almasıqtan bol ğ an gáplerden dórendi sózlerdi anıqlañ. 1. Kim intizamlı, zeyinli bolsa, sol saba ğ inan jaqsı oqıydı. 2. Ol kúnler álleqanday sırlı, ózgeshe edi. 3. Bulardıń ekinshisi eskishe pikirleytu ğ in ğ arrı edi. 4. Házirshe heshkim jumıssız júrgen joq. 5. Bul kitapxana jóninde onnan ózim esittim.

- A) 2-dórendi kelbetlik, dórendi ráwish;
3-dórendi ráwish, dórendi feyil; 5-dórendi atlıq
B) 1-dórendi kelbetlik, dórendi kelbetlik; 3-dórendi ráwish, dórendi feyil; 5-dórendi atlıq
C) 1-dórendi kelbetlik, dórendi kelbetlik; 4-dórendi ráwish, dórendi kelbetlik; 5-dórendi atlıq
D) 2-dórendi kelbetlik, dórendi ráwish; 3-dórendi ráwish, dórendi feyil; 4-dórendi ráwish, dórendi kelbetlik

26. Dórendi sóz qatnasqan bir bas a ğ zalı gápplerdi belgileń. 1. Terim waqtı. 2. Onıń ele baqlay beriwi, anıqlay beriwi kerek. 3. Úy tap-tuynaqtay jıynal ğ an. 4. Olardıń bir nárses jóninde aytpaqshı bol ğ anın bildim. 5. Qızıl qıya keń dala.

A) 1, 2 B) 3, 4
C) 4, 5 D) 2, 3

27. Qaysı dástan XVI — XVIII ásirde jasa ğ an Saadiy, sońınan túrkmen klassigi Mollanepes tárepinen qayta islendi?

A) Gúlsanawbar B) Yusup-Zuleyxa
C) Zuxra-Tayır D) Yusup-Axmet

28. Ğazlar awıl ústinen óte bergende, bir ğ az bólinip shı ğ ıp tómen qaray sır ğ ıdı. Qospa gáptiń qaysı túri hám qanday grammatikalıq qural arqalı baylanısqan?

A) Ba ğ mınqılı qospa gáp, bayanlawısh formaları
B) Kelbetlik feyil toplamlı jay gáp
C) Dizbekli qospa gáp, bayanlawısh formaları
D) Ayrımlan ğ an a ğ zalı jay gáp

29. Iyesi ulıwmalasqan gáptiń bayanlawıshı, kóbinese ekinshi bettegi ... meyilden, geyde ... meyilden de boladı. Kóp noqattıń ornına tiyisli juwaptı tabıń.

A) Buyırıq, anıqlıq meyilden
B) Anıqlıq, shárt meyilden
C) buyırıq , shárt meyilden
D) Tilek, maqset meyilden

30. Teksttiń quramına kirgen gáp hám abzactardı mánilik jaqtan baylanıstırıwda . . .

Qa ğ ıydanı tolıqtırıń.

A) intonaciya, sózlerdiń hárbir abzacta tákirarlanıwı, sinonim sózler, almasıqlar hám dánekerler qatnasadı.
B) intonaciya, kómekshi sózler, sózlerdiń orın tártibi, atlıq sózler qatnasadı.
C) sinonim, antonim sózler, kómekshi sózler, sóz shaqapları qatnasadı.
D) almasıq, dáneker sózler, sinonim, antonim, omonim sózler, sózlerdiń orın tártibi qatnasadı.

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Сөйлеушінің сөзінен идеяны, ойды, эмоцияны, оның сол іске қатынасын, көзқарасын тану, оны түсіну –?

- A) Тыңдау
- B) Сөйлеу мәдениеті
- C) Мәдени сөйлеудің негізгі белгілері
- D) Дұрыс айту нормалары

2. Көмір суырдың қазған інінің аузына шығып қалыпты. Сөйлемде қай сөз көп мағыналы сөзге мысал бола алады?

- A) көмір
- B) суырдың
- C) аузына
- D) қазған

3. 1917 жылы жазылған «Бақыт жолында» атты драмалық шығарманың авторы кім?

- A) С.Сейфуллин
- B) Б.Майлин
- C) М.Әуезов
- D) Ж.Аймауытов

4. Әдеби тілдің жалпыға ортақ сөз байлығының қалыптасқан тұлғада, жалпыға ортақ мағынада жұмсалуы қандай норма?

- A) грамматикалық норма
- B) синтаксистік норма
- C) лексикалық норма
- D) морфологиялық норма

5. Мағжан Жұмабаев қай жерде дүниеге келген?

- A) Ақмола уезіне қарасты Нілді болысы
- B) Солтүстік Қазақстан облысы, Булаев ауданы
- C) Торғай облысы, Қостанай уезі, Дамбар болысы
- D) Қапал уезі, Ақсу болысы

6. Қай қатарда байырғы төл сөз бен сөз тіркестері термин сөздермен мәндес келген синоним сөздер бар?

- A) бейне-образ, жыр-эпос
- B) үлкен-дәу, ұрпақ-кебек
- C) мұржа-труба, сом-теңге
- D) қор-фонд, демеу, медеу

7. Қызылордадағы қазақ халқының тұңғыш ұлттық театры қашан ашылды?

- A) 1926 жыл 13 қараша
- B) 1925 жыл 13 қараша
- C) 1926 жыл 13 қаңтар
- D) 1925 жыл 13 қаңтар

8. Сәкен Сейфуллиннің жұмысшылар өмірін сипаттайтын көркем шығармасы?

- A) «Жұбату» әңгімесі
- B) «Бандыны қуған Хамит»
- C) «Айша» хикаяты
- D) «Жер қазғандар» хикаяты

9. Қай қатарда барыс септіктегі етістікті тіркес берілген?

- A) сұрғылт бұлт, суыққа тоңу
- B) күнге күйю, буға пісу
- C) балаға мейірімді, телефонмен сөйлесу
- D) суыққа шыдамды, жусаннан аласа

10. Мағжан Жұмабаевтың тырнақ алды жинағы ?

- A) «Шолпан»
- B) «Өткен күндер»
- C) «Сағанақ»
- D) «Домбыра»

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Мәтін стилистикалық жақтан қандай түрлерге бөлінеді?

- A) кіші, орта және үлкен мәтіндер
- B) әңгіме мәніндегі, көркемдегіш бейнелеуіш, дидактикалық, хабарлау мәндегі, бұйрық мәнді, көңіл-күйді бейнелейтін мәтіндер
- C) минимал мәтін (микромәтін) және максимал мәтін (макромәтін)
- D) ғылыми мәтін, көркем мәтін, ресми мәтін, әмбебап мәтін

12. «Төңкерісшіл драманың басы, Сәкеннің «Қызыл сұңқарлар» мен «Бақыт жолында» пьесасы» - деп кім айтқан?

- A) Мұхтар Әуезов
- B) Бейімбет Майлин
- C) Ғабит Мүсірепов
- D) Мағжан Жұмабаев

13. *Өзара мандес сөздер, омонимдес сөздер, пароним сөздер, антоним сөздер, көп мағыналы сөздер, көнерген сөздер, жаңа сөздер, диалектизмдер, фразалық тіркестер (идиома, фраза, көркемдегіш құралдар, мақалдар мен құбылтулар – метафора, метонимия, гипербола, сықақ, перифраза, сарказм т.б.) келуі мәтіннің қандай ерекшелігіне тән?*

- A) мәтіннің фонетикалық-фонологиялық ерекшеліктері
- B) мәтіннің лексика-семантикалық ерекшеліктері
- C) мәтіннің морфологиялық ерекшеліктері
- D) мәтіннің синтаксистік ерекшеліктері

14. *Мағжанның қай поэмасында әңгіме төркіні мысықтар мен тышқандар арасындағы жанжал туралы?*

- A) «Тоқсанның тобы» B) «Қорқыт»
- C) «Батыр Баян» D) «Ертегі»

15. *Тілімізде сөз мағынасының ауыспалы және келтірінді топтары нешеу?*

- A) 3 B) 2
- C) 5 D) 4

16. *Сенің зарың – зарлайтыным өмірге,
Сенің арың – арлайтыным өмірде.
Сен жыласаң – көзден жасым тамшылар,
Сен қуансаң – қайғы, шерім ашылар – деп
кедейлер тақырыбындағы өлеңнің авторы?*

- A) Мағжан Жұмабаев
- B) Бейімбет Майлин
- C) Сәкен Сейфуллин
- D) Сұлтанмахмұт Торайғыров

17. *Біркелкі жазылып, екпіннің әр түрлі түсуіне байланысты түрліше айтылатын сөздер?*

- A) омофондар B) синонимдер
- C) паронимдер D) омографтар

18. *Шоқан Уәлиханов қай жылдары Омбыға барып, Сібір қазақтары үшін жасалып жатқан сот реформасын дайындау ісіне қатысады?*

- A) 1859-1861 B) 1861-1863
- C) 1863-1864 D) 1858-1859

19. *Шешендік сөздің төртінші талабы қалай аталады?*

- A) белгілі бір әлеуметтік мәні бар тақырыпты қозғайтын және шаршы топ алдында айтылатын сөз болу керек.
- B) тыңдаушыларға жақсы әсер етіп, құлақ құрышын қандырып, сүйсіндіретін эстетикалық қасиеті болуы керек.
- C) тыңдаушыларға әуелі бір нәрсені түсіндіріп, содан соң ойлантаып, ақырында белгілі бір харекетке ұмтылдыруды көздеуі қажет.
- D) әңгіме өзегінің дәлелі болуы тиіс.

20. *Құбыла көшкен байтақтың
Ордасындай Бөгембай!
Темір жұмсап, оқ атқан
Қорғасындай Бөгембай!
Қолтығы ала бұғының
Пәйкесіндей Бөгембай! – деп Бөгембай*

батырдың сом тұлғасы мен тамаша бейнесін өзіндік ерекшелігімен өрнектеген кім?

- A) Ақтамберді жырау B) Доспамбет жырау
- C) Үмбетей жырау D) Шалкиіз жырау

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. *Омофондар дегеніміз не?*

- A) Біркелкі айтылып, түрліше жазылатын, мағынасы мен сыртқы тұлғасы басқа-басқа болып келетін сөздер
- B) Біркелкі жазылып, екпіннің әр түрлі түсуіне байланысты түрліше айтылатын сөздер
- C) Белгілі бір түбірге аффикс қосылу арқылы жасалатын сөздер
- D) Сөйлем ішінде алдыңғысы соңғысын, соңғысы алдыңғысын айқындап, күшейте түсетін тіркесті плеонастикалық синтагма

22. *Шешендік сөздің сөйлеушілер санына қарай түрлері?*

- A) Монологтік, диалогтік түрлері
- B) Монологтік, диалогтік, полилогтік түрлері
- C) Диалогтік, полилогтік түрлері
- D) Монологтік түрі

23. *Мағжан Жұмабаев 1922 жылы кімнің арнайы шақыртуымен Ташкентке келеді?*

- A) Академик Мұхтар Әуезов
- B) Сәкен Сейфуллин
- C) Сыншы-ғалым Нәзір Төрөқұлов
- D) Ұлт ұстазы Ахмет Байтұрсынов

24. Бейімбет Майлин драматургиясының ішіндегі ең шоқтығы биік көркем туындысы?

- A) «Талтаңбайдың тәртібі» пьесасы
- B) «Шаншар молда» пьесасы
- C) «Неке қияр» пьесасы
- D) «Майдан» пьесасы

25. Мақал-мәтелдерде көп қолданылатын көркем өрнек - ...?

- A) Эпитет
- B) Синтаксистік параллелизм
- C) Лексикалық параллелизм
- D) Аллегория

26. Астық – біздің байлығымыз. Бұл сөйлемде неліктен сызықша қойылған?

- A) Интонация арқылы байланысқаны үшін
- B) Оңашаланған айқындауыш болғаны үшін
- C) Жалғаулықсыз қарсылықты салалас құрмалас сөйлем болғаны үшін
- D) Бастауыш та, баяндауыш та атау тұлғалы зат есім болғаны үшін

27. Қазақ тілінде сөздердің жіктелуінің неше тобы бар?

- A) 6 тобы бар
- B) 3 тобы бар
- C) 4 тобы бар
- D) 2 тобы бар

28. Бағыныңқы сөйлемдері басыңқымен әр түрлі мағыналық қарым-қатынаста байланысып, әр түрлі сұрауға жауап беретін сабақтас сөйлем?

- A) Әр алуан жарыспалы сабақтас сөйлем
- B) Бірыңғай жарыспалы сабақтас сөйлем
- C) Көп басыңқы сабақтас
- D) Сатылы бағыныңқы сабақтас

29. Абайдың қырық бес қара сөзін өзбекшеге кім аударған?

- A) Міртемір
- B) Ғафур Ғұлам
- C) Айбек
- D) Насыр Фазылов

30. Ыбырай Алтынсарин қай жылы қайда тұңғыш рет қыздар мектебін ұйымдастырады?

- A) 1864 жылы Торғайда
- B) 1887 жылы Ырғызда
- C) 1883 жылы Орскіде
- D) 1879 жылы Троицкіде

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. *Екі немесе бірнеше жай сөйлемнен құралып, күрделі ойды білдіретін сөйлемді қандай сөйлем деп атайды ?*

- A) жай сөйлем
B) аралас сөйлем
C) құрмалас сөйлем
D) салалас құрмалас сөйлем

2. *Халық арасына кең таралған ауыз әдебиеті үлгілері не деп аталады?*

- A) фольклор
B) мақал-мәтелдер
C) әдебиет
D) тарихи жырлар

3. *Құрмалас сөйлемдер байланысу тәсілдері мен құрамына қарай неше түрге бөлінеді?*

- A) екі
B) үш
C) бес
D) алты

4. *Батырлар жыры дұрыс жазылған қатарды тап.*

- A) “Ер Тарғын”, “Алдар Көсе”, “Алпамыс батыр”
B) “Ер Тарғын”, “Қобыланды батыр”, “Қамбар батыр”
C) “Ер Тарғын”, “Қыз жібек”, “Тазша”
D) “Ер Тарғын”, “Қобыланды батыр”, “Еңлік-Кебек”

5. *Айбала мен Ботагөздің қандары қазандай қайнайды, бірақ қолдарынан келері жоқ. Салалаас құрмалас қатысқан жалғаулық шылауды тап.*

- A) бірақ
B) қолдарынан
C) қандары
D) келері жоқ

6. *“Керқұла атты Кендебай” қай ертегінің түріне жатады?*

- A) шыншыл ертегі
B) тұрмыс-салт ертегі
C) қиял-ғажайып ертегі
D) хайуанаттар жайында ертегі

7. *Сабақтас сөйлемдер құрамындағы бағыныңқы сөйлемдерінің басыңқы сөйлемдерімен мағыналық қарым-қатынасына қарай неше түрге бөлінеді?*

- A) бес
B) жеті
C) тоғыз
D) алты

8. *“Сұратқан хан ақымақ па, сұраған сен ақымақ па?” – деп Қаңбақ кімге қарата айтады?*

- A) Жиреншеге
B) Қарашашқа
C) Ханға
D) Әз-Жәнібекке

9. *Біраз жүргеннен кейін, әкесінің қолынан бір ише жерге түсіп кетеді. Мына сөйлем сабақтас сөйлемнің қай түріне жатады?*

- A) себеп бағыныңқы сабақтас
B) қарсылықты бағыныңқы сабақтас
C) мезгіл бағыныңқы сабақтас
D) қимыл-сын бағыныңқы сабақтас

10. *Жаңа келдім Байсынды,*

Жерім деймін, жар-жар.

Жаңа көрдім Қоңыратты

Елім деймін, жар-жар, - мына өлең жолдары қай батырға тиісті?

- A) Ер Тарғынға
B) Қобыланды батырға
C) Жиренше шешенге
D) Алпамыс батырға

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. *Төл сөз дегеніміз не?*

- A) Сөйлеуші өз сөзінің ішінде біреудің айтқан сөзін ешбір өзгертпей, сол айтылған күйінде беруін төл сөз дейміз.
B) Сөйлеуші өз сөзінің ішінде біреудің айтқан сөзін өзгертіп айтуын төл сөз дейміз.
C) Төл сөзбен байланысты айтылған сөйлеушінің өз сөзін төл сөз дейміз.
D) Біреудің сөзінің автор тарапынан бұрмалап берілуін төл сөз дейміз.

12. *Асан қайғы қайсы бидің алтыншы ұрпағы болған?*

- A) Майқы бидің
B) Әйтеке бидің
C) Қазыбек бидің
D) Жәнібек бидің

13. *Біреудің сөзінің автор тарапынан өзгеріске ұшырап берілуін не дейміз?*

- A) автор сөзі
B) төл сөз
C) төлеу сөз
D) төл және төлеу сөз

14. *Алаң да алаң, алаң жұрт,
Аққала ордам қонған жұрт.
Атамыз біздің Сүйініш
Күйеу болып барған жұрт,* - мына үзінді қайсы жыраудың толғауынан алынған?
А) Бұқар жырау В) Қазтуған жырау
С) Шалкиіз жырау D) Ақтамберді жырау

15. *Төл сөз автор сөзімен не арқылы байланысады?*

- А) де көмекші егістігі арқылы
В) әр түрлі қосымшалар арқылы
С) автор сөзіне байланысты
D) ешқандай сөзбен байланыспайды

16. *Ақтамберді жырау қай ғасырда өмір сүрген?*

- А) X–XV ғ. В) XV–XVII ғ.
С) XVII–XVIII ғ. D) XVIII–XX ғ.

17. *Құрамындағы жай сөйлемдері бір-бірімен әрі салаласып әрі сабақтасып та байланысқан құрмаластың түрін не деп атаймыз?*

- А) құрмалас сөйлем
В) салалас құрмалас сөйлем
С) сабақтас құрмалас сөйлем
D) аралас құрмалас сөйлем

18. *“Мұнар да, мұнар, мұнар күн”,
“Мұңайма”, “Ереуіл атқа ер салмай”* өлеңдерінің авторы кім?

- А) Сәкен Сейфуллин
В) Шоқан Уәлиханов
С) Мұхтар Әуезов
D) Махамбет Өтемісұлы

19. *Күн шығып, ел тұра бастады, – Нұрлан әлі жоқ.* Аралас құрмалас сөйлем берілген. Сызбасы дұрыс қатарды тап.

- А) басыңқы, бағыныңқы, басыңқы
В) бағыныңқы, басыңқы, басыңқы
С) бағыныңқы, бағыныңқы, басыңқы
D) басыңқы, басыңқы, бағыныңқы

20. *Махамбеттің өлеңдерінің негізгі лейтмотиві неде?*

- А) елді бірден-бір ерлік күреске үндеу, жұмылдыру
В) елді махаббатқа үндеу
С) елді адалдыққа, шыншылдыққа үндеу
D) елді адамгершілікке үндеу

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. *Әр әңгімеден, шығарма мен мақаладан әр адам өз түсінігіне ең керекті дегенін жазып алуына не деп атайды?*

- А) конспект В) тезис
С) рецензия D) мақала

22. *Әлішер Науаи қай жылы “Фарход-Шырын”, “Ләйлі-Мәжнүн”, “Жеті әлем” сияқты дастандарын жазған?*

- А) 1483 ж. В) 1484 ж.
С) 1485 ж. D) 1486 ж.

23. *Баяндама қалай жазылады?*

- А) біреудің бір шығармасы, мақаласы т.б. туралы жазылады.
В) көрген-білген, болған оқиғаға негізделіп жазылады.
С) көбінесе қара сөзбен жазылады.
D) әр адамның өз өмірі жөнінде жазылады.

24. *Одан әрі Мәуереннахр ұлдары,*

Арыстандай ер де, күшке – піл бәрі – қай дастаннан үзінді алынған ?

- А) “Ләйлі-Мәжнүн”
В) “Фархад-Шырын”
С) “Ескендір қорғаны”
D) “Жеті әлем”

25. *Төл сөзде тырнақша, сызықша, үтір, қос нүкте, сұрау және леп белгілері қандай жағдайда қойылады?*

- А) төл сөз автор сөзінен кейін тұрса қойылады.
В) төл сөзді сөйлемнің хабарлы болуына қарай қойылады.
С) төл сөзді сөйлемнің хабарлы, сұраулы және лепті болуына қарай қойылады.
D) төл сөз автор сөзінен кейін орналасса қойылады.

26. *Махамбет өлеңдерін үнемі неше буынды жыр үлгісімен жазған?*

- A) 5-6 буынды B) 7-8 буынды
C) 10-11 буынды D) 11-12 буынды

27. *Мына сөйлемдегі төл сөздің төлеу сөзге айналдырылған қатарын анықта.*

– Әдейі амандасқалы келдім, – деді Сәбит.

- A) Амандасқалы әдейі келдім, – деді Сәбит.
B) Сәбит амандасқалы келді.
C) – Әдейі келді Сәбит.
D) Сәбит әдейі амандасқалы келгенін айтты.

28. *“Ар жақта Арғынғазы дүмбірлеген,
Байеке елің бар ма бүлдірмеген,” – деп*

Баймағамбет төренің озбырлығын бетке айтатын ақынды анықта.

- A) Дулат Бабатайұлы
B) Сәкен Сейфуллин
C) Шоқан Уәлиханов
D) Махамбет Өтемісұлы

29. *Рецензия бұл ...*

- A) Оқылған әңгіме, шығарма немесе мақала туралы жазу.
B) Әңгіменің, шығарманың, мақаланың ең түйінді жерлерін бірер ғана сөйлеммен жазу.
C) Әр әңгімеден, шығарма мен мақаладан әр адам өз түсінігінше ең керекті дегенін жазып алу.
D) Жазу үшін, жазатын нәрсені, оқиганы, істі автор өз көзімен көріп, жете білуі.

30. *Жыламасаң күлкінің де жоқ мәні,*

Сағынбасаң – табыспа.

Роза гүлін аялаған шақта да,

Тікенді еске тағы ұста – мына өлең

жолдары қай жазушыға тиісті?

- A) Мақтымқұлы Пырағы
B) Бердақ
C) Мұқыми
D) Әлішер Науаи

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. «Стиль» сөзінің латын тілінен қазақ тіліндегі аудармасы?

- A) жазу құралы B) сөйлеу мәнері
C) оқу құралы D) сөз қолдану принципі

2. Ыбырай Алтынсарин өмір сүрген жылдар?

- A) 1845-1904 B) 1835-1865
C) 1841-1889 D) 1847-1889

3. Қай қатарда пароним сөздер берілген?

- A) абырой, бедел
B) ғұмырлық, өмірлік
C) ақ жүрек, асау жүрек
D) би, болыс, аға сұлтан

4. 25 жасында «Қазақтың түп атасы» деген еңбек жазған кім?

- A) Шәкәрім Құдайбердіұлы
B) Ыбырай Алтынсарин
C) Шоқан Уәлиханов
D) Абай Құнанбаев

5. Арыз көлемі жағынан неше бет болады?

- A) 1 бет немесе 500-1000 белгі аралығында
B) 1-2 бет немесе 550-5000 белгі аралығында
C) 1-5 бет немесе 1000-10000 белгі аралығында
D) 1-3 бет немесе 500-5000 белгі аралығында

6. Кім қазақ өлеңдерін жыр, жоқтау, қара өлең, қайым өлең, өлең деп беске бөледі?

- A) Ы.Алтынсарин B) Ш.Уәлиханов
C) А.Құнанбаев D) Ш.Құдайбердіұлы

7. Диалект сөздер дегеніміз не?

- A) Тілдің ешқандай құрылымдық сипатын білдірмейтін функционалдық ұғым.
B) Тілде жалпы халықтық сипат алмаған, белгілі бір жерде ғана қолданылатын ерекшеліктердің жиынтығын айтамыз.
C) Жергілікті диалектілердің шағын аймағын қамтитын бөлігін айтамыз.
D) Әр түрлі тіл құрамдарын білдіретін жалпы термин.

8. «Маған жазу жұмысы қолымнан келетін іс сияқты болып көрінді. Бірақ ол кезде ең алдымен мектеп балалары үшін қазақ тілінде оқу құралдары керек еді. Сондықтан мен ең алдымен оқу құралын жазып, кітап етіп бастыруға талаптандым.» – деп Спандияр Көбеев қай шығармасында айтып өтеді?

- A) «Орындалған арман»
B) «Үлгілі бала»
C) «Қалың мал»
D) «Көлбақа мен Юпитер»

9. Семантикалық (ішкі мағыналық) жағынан бір-бірімен байланысқан сөз тіркестерімен сөйлемдердің ортақ атауы не деп аталады?

- A) диалект сөздер B) архаизмдер
C) фразеологизмдер D) былапыт сөздер

10. «Құлагер» поэмасында Ақан сері Құлагерінен айрылған бөлім қалай аталады?

- A) «Бай-бай Құлагерім!» B) «Ат шаңы»
C) «Көмбе» D) «Жалғыз қазық»

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Диалектизмнің көркем әдебиет стилінде қолданылу түрі қанша?

- A) 3 B) 4
C) 2 D) 5

12. Абай адамның естіген, көрген нәрселерін есінде сақтап, өзіне өмір серігі ете білу жолдарын нешінші қара сөзінде айтады?

- A) Отыз бірінші қара сөз
B) Он тоғызыншы қара сөз
C) Бірінші қара сөз
D) Он жетінші қара сөз

13. Неологизмдер көбінесе сөйлеу стильдерінің қандай түрлерінде жиі кездеседі?

- A) көркем әдебиет және ресми іс-қағаздар стильдерінде
B) ғылыми және публицистикалық стильдерде
C) ауызша стильде
D) ресми іс-қағаздар стилінде

14. Қай поэмада оқиға үйреншікті қазақ жерінде емес, алыста – Африка жерінде, Ніл өзені бойында болады?

- A) «Медғат-Қасым» поэмасы
- B) «Қалқаман-Мамыр» поэмасы
- C) «Ләйлі-Мәжнүн» поэмасы
- D) «Масғұт» поэмасы

15. Қазақ тіліндегі сөздердің бірінші топ бойынша жіктелуін тап.

- A) **-а, -е, -й** формалы және **-п, -ып, -іп** формалы көсемшелер
- B) етістіктің жедел өткен шақ формасы мен шартты рай формасы
- C) етістіктің бұйрық рай формасы
- D) отыр, тұр, жүр, жатыр етістіктері, есімшелер, зат есімдер, сын есімдер, сан есімдер, есімдіктер, үстеулер

16. Асты сызылған қандай сөз? **Апырай**, қуанып алған жоқ па?

- A) қыстырма сөз
- B) қаратпа сөз
- C) көмекші сөз
- D) қос сөз

17. Ахмет Байтұрсыновтың 1909 ж. Петербургте басылған кітабын белгіле.

- A) «Әдебиет танытқыш»
- B) «Оян қазақ»
- C) «Қырық мысал»
- D) «Маса»

18. Түрлі мекеме, ұйым бірлестік, оқу-орындарында белгілі бір адамды өмірбаяндық, біліктілік, кәсіптік, адамилық тұрғыдан жазбаша сипаттау мақсатында жиі жазылатын іс қағазының бір түрі не деп аталады?

- A) сенімхат
- B) арыз
- C) өмірбаян
- D) мінездеме

19. Захриддин Мұхаммед Бабыр неше жасында дүние салады?

- A) 47
- B) 50
- C) 54
- D) 60

20. Қазақ тілінің синтаксис саласы нені зерттейді?

- A) Сөз тұлғаларының түрленуін зерттейді.
- B) Сөйлеудің қалыптасу ережелерін зерттейді.
- C) Сөйлеудің жасалу формаларын зерттейді.
- D) Сөздің мағынасы және атқаратын қызметін зерттейді.

3-қисм: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Сөйлеу тілінің фразеологизмдері қолдану ыңғайына қарай қалай жіктеледі?

- A) Қарапайым, тұрпайы, жергілікті ерекшеліктегі, кәсіби
- B) Фразеологиялық тұтастық, фразеологиялық бірлік, фразеологиялық тізбек
- C) Құрылым-құрылысы сөздердің бір тіркесі болып келетін фразеологизмдер, құрылым-құрылысы жағынан сөйлемге тең фразеологизмдер
- D) Қарапайым, тұрпайы, кәсіби

22. Жаңа қызметке келген мемлекет қайраткерлерін және аты көпке танымал белгілі ғалым, ақын-жазушыларды таныстыру мақсатында жазылатын жеке адам өміріне қатысты іс қағаз – ...?

- A) Автобиографиялық өмірбаян
- B) Саяси-қоғамдық өмірбаян
- C) Жай өмірбаян
- D) Мінездеме

23. Қазақ өлеңдерін Шоқан қалай бөлді?

- A) Арнау, жоқтау, сыңсу, қоштасу
- B) Жыр, жоқтау, сыңсу, қоштасу, қайым өлең
- C) Жыр, жоқтау, қара өлең, қайым өлең, өлең
- D)) Арнау, қоштасу, толғау, жыр, жоқтау

24. Жүсіпбек Аймауытовтың «Күнікейдің жазығы» хикаятындағы Күнікейдің анасының есімі?

- A) Шәмші
- B) Шәрбану
- C) Ақбілек
- D) Шекер

25. *Тортайдан екі жылдай сабақ алдым,
Ол байғұс аяған жоқ ойда барын.
Ғылымның орны бас пен көкіректе,
Бүйір шығып, қампия тоймас қарын – өлең
жолдарының авторы кім?*

- A) Сұлтанмахмұт Торайғыров
- B) Ахмет Байтұрсынов
- C) Міржақып Дулатов
- D) Сәбит Дөнентаев

26. *Тілдің таңдамалы, қолайлы, ой-пікірді дәл
беруге жарамды, жалпыға ортақ жүйелері –
қай норманың анықтамасы?*

- A) лексикалық норма
- B) әдеби норма
- C) грамматикалық норма
- D) орфоэпиялық норма

27. *Заман өтіп бара жатыр желдетіп,
Өзге халық өсіп жатыр ер жетіп.
Текке отырған көздің жасын көлдетіп,
Қашан кетер біздің елден балалық, – Сәбит
Дөнентаевтың қай өлеңінен үзінді?*

- A) «Соңғы сөз»
- B) «Заман өтіп бара жатыр желдетіп»
- C) «Балалық»
- D) «Бостандық»

28. *Бөлек жазылатын сөздерді көрсет.*

- A) рұқсат, қағаз, жүз басы
- B) Ру басы, еш кім
- C) Көп балалы, әлде қайдан
- D) мойын жіп, жүз шамалы

29. *Сағди Ширазидің шын есімі кім болған?*

- A) Сағди Ширази
- B) Әбу Мұхаммед Ибн-Мұзаффар
- C) Бакир Ибн Сағди
- D) Әбу Мұхаммед Абдуллах Ибн-Мушрифаддин

30. *Жорж Гордон Байронның шығармаларын
қайсы ақын қазақ тіліне аударған?*

- A) Ғафу Қайырбеков
- B) Мұзаффар Әлімбаев
- C) Қалдыбек Сейданов
- D) Кәбдікәрім Ыдырысов

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Qadimda qaysi xalq xudolar odamlar orasida yashaydilar deb hisoblashgan?

- A) hindlar B) yunonlar
C) misrliklar D) rimliklar

2. Xitoy imperatorlari saroyida qachon olimlarning oliy yig'inlari tashkil etilgan?

- A) X asr B) XI asr
C) VII asr D) VIII asr

3. VIII asrda yozilgan "Ziroatchilik qonunlari" to'plami kimlarga tegishli?

- A) germanlarga B) franklarga
C) vizantiyaliklarga D) slavyanlarga

4. Tohiriylar davlati tugatilgan yilda qaysi alloma dunyoga kelgan?

- A) Ahmad Farg'oniy B) Al-Xorazmiy
C) Abu Nasr Farobiy D) Abu Rayhon Beruniy

5. Turkiy xalqlarning tili, madaniyati, etnografiyasi va folklorining birinchi tadqiqotchisini toping.

- A) Mahmud Qoshg'ariy B) Ahmad Yugnakiy
C) Yusuf Xos Hojib D) Abu Rayhon Beruniy

6. O'rta asarlarda qaysi shahar charm mollari bilan mashhur bo'lgan?

- A) Samarqand B) Buxoro
C) Eloq D) Shosh

7. XIX asr boshlarida Samarqand baland devor bilan o'ralgan bo'lib, shaharga nechta darvozadan kirilgan?

- A) 12 ta B) 10 ta
C) 8 ta D) 6 ta

8. Rim legionlari Yevropaga keta boshlagach kelt qabila boshliqlari nimalarga e'tibor bera boshladi?

- A) o'zaro urushlarga B) o'zaro aloqalarga
C) hamkorlikka D) pul ishlab chiqarishga

9. Yaponiya qo'shini Koreyaga qachon bostirib kirgan?

- A) 1593-yil B) 1627-yil
C) 1592-yil D) 1637-yil

10. IX asr oxiri - X asr boshida qaysi Rus knyazi Vizantiya bilan manfaatli shartnoma tuzib, rus savdogarlariga Vizantiya bilan bojsiz savdo qilish imkonini yaratadi?

- A) Oleg B) Yaroslav
C) Vladimir D) Rurik

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Angliya burjua inqilobi davri (1640-1688-yillar) bilan bog'liq bo'lmagan atamalarni (tushunchalarni) toping.

- 1) "Uzoq muddatli parlament"; 2) protektor; 3) "Sharafli inqilob"; 4) Respublika; 5) "chartistlar harakati"; 6) "Buyuk ozodlik xartiyasi"; 7) imperiya
A) 2, 3, 4 B) 1, 3, 7
C) 4, 5, 6 D) 5, 6, 7

12. Buxoroda ashtarxoniylar hukmronligi davrida qaysi omillar natijasida markaziy hokimiyat zaiflashgan?

- 1) Qo'qon xonligi bilan bo'lib o'tgan urushdagi mag'lubiyat; 2) devonlar orqali boshqaruv tizimining barbod bo'lishi; 3) taxtning otadan bolaga o'tmaganligi; 4) viloyatlarda hokimiyat viloyat hokimlari qo'lida to'planishi.
A) 1, 4 B) 2, 4
C) 2, 3 D) 1, 3

13. 1830-yilda Parij shahrida boshlangan inqilobning maqsadi nima edi?

- A) respublika tuzumini o'rnatish
B) cheklangan monarxiya tuzumi o'rnatish
C) imperiyani qayta tiklash
D) ishchilarga saylov huquqi berish

14. Dastlabki globusni mil. avv. II asrda qaysi olim yaratgan?

- A) Aristotel B) Poliyen
C) Krates D) Sitrabon

15. Dastlabki muzeylar qayerlarda tashkil etilgan?

- A) ibodatxonalarda B) bozorlarda
C) zodagonlar uylarida D) qirol qasrlarida

16. "Ulug'bek jahon ilm-fani taraqqiyotiga qo'shgan beqiyos hissasi bilan tirikligidayoq o'ziga haykal o'rnatib ketgan buyuk alloma edi." degan fikrlar kimga tegishli?

- A) Volter B) Bo'riboy Ahmedov
C) Maqsud Shayxzoda D) Qozizoda Rumiy

17. Angl-saks qirolliklaridagi qaysi sabab daniyalik istilochilarni qaytarish imkonini bermagan?

- A) ichki nizolar B) tashqi qo'shinning inqirozi
C) o'zaro boshboshdoqlik D) qo'shinning kuchsizligi

18. Qo‘qon xonligi va Rossiya savdo yo‘li qaysi hukmdor davrida ochilgan?

- A) Abdulkarimbiy B) Norbo‘tabiy
C) Erdona D) Olimxon

19. 1409-yil bahorida Amir Xudoydot qayerda sodir bo‘lgan jangda Xalil Sulton qo‘shinini mag‘lubiyatga uchratadi?

- A) Damashq yaqinida Zarafshon daryosi bo‘yida
B) Sheroz yaqinida Zarafshon daryosi bo‘yida
C) Bag‘dod yaqinida Zarafshon daryosi bo‘yida
D) Qohira yaqinida Zarafshon daryosi bo‘yida

20. Yunonlar forslarga qarshi qayerda pistirma qo‘yishgan?

- A) Plateya shahri yaqinida B) Attika sohilida
C) Fermopil dasarida D) Gelespont
bo‘g‘ozida

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Sulton Husayn Xurosonning hokimi sifatida Hirotga kirib borishi natijasida ...

- A) Temuriylar saltanati yana yagona davlatga birlashadi
B) mahalliy kuchlarning mustaqillikka intilishini kuchaytiradi
C) Movarounnahr va Turkistonni kuchayishiga olib keladi
D) Temuriylar saltanati yana ikki mustaqil qismga bo‘linib ketadi

22. Quyidagi qaysi fan ilk o‘rta asrlarda Yevropa maktablarida o‘rgatilgan “yetti erkin san’at”ning kvadrium bosqichida o‘qitilmagan?

- A) arifmetika B) astronomiya
C) musiqa D) grammatika

23. Temza daryosi ustiga qurilgan Tauer ko‘prigining muhandisini toping.

- A) J. Tomas B) J. Uatt
C) G. Jons D) P. Marten

24. XIX asr o‘rtalarida Buxoro amirligidagi qaysi shaharda porox tayyorlangan?

- A) Qarshi shahrida B) Samarqand shahrida
C) Buxoro shahrida D) ushbu davrda qurol-
yarog‘ Rossiyadan olib kelingan

25. Ubaydullaxon safaviylarga qarshi kurashda o‘zining ma‘naviy ilhomchisi deb bilgan Mir Arab taxallusi bilan mashhur bo‘lgan din peshvosi berilgan to‘g‘ri javobni toping.

- A) Sayid ibn Javhariy B) Abdulla Sabroniy
C) Ahmad Ma’sudiy D) Nasr Samarqandiy

26. “Yosh Italiya” jamiyatiga kim rahbarlik qilgan?

- A) K. Kavur B) J. Madzini
C) J. Garribaldi D) V. Emmanuel

27. Venetsiya viloyati Italiya qirolligiga qo‘shib olingunicha qaysi davlat tarkibida bo‘lgan?

- A) Avstriya B) Fransiya
C) Angliya D) Turkiya

28. Qo‘qon xonligida “yovar” qanday harbiy mansab bo‘lgan?

- A) artilleriya qo‘mondoni
B) 500 nafardan iborat harbiy qo‘shin qo‘mondoni
C) amiri lashkar maxsus bo‘linmasi boshlig‘i
D) bunday harbiy mansab bo‘lmagan

29. Temuriylar davrida qaysi shaharda 36 ta madrasa faoliyat yuritgan?

- A) Samarqand B) Hirot
C) Toshkent D) Buxoro

30. Qaysi asarda dunyoning yaratilishidan to 1523-yilgacha bo‘lgan O‘rta Osiyo, Yaqin va O‘rta Sharq mamlakatlarida bo‘lib o‘tgan ijtimoiy-siyosiy voqealar keng bayon etilgan?

- A) “Ravzat us-safo” B) “Shajarayi turk”
C) “Habib us-siyar” D) “Firdavs ul-iqbol”

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Muhammad Rahimxon I tomonidan qachon tilla tangalarni zarb etish yo'liga qo'yiladi?

- A) 1809-yil B) 1811-yil
C) 1807-yil D) 1816-yil

2. Kishilar bir-biridan kapitalning mavjudligi va daromad darajasiga qarab farqlanadigan jamiyat ... deb ataladi.

- A) sinfiy jamiyat B) industrial jamiyat
C) proleriat jamiyat D) demokratik jamiyat

3. Nechinchi yilda Germaniya qurolli kuchlari Bosh shtabi ikki frontda urush olib borish rejasini ishlab chiqdi?

- A) 1914-yil B) 1905-yil
C) 1916-yil D) 1907-yil

4. Rus milliy teatri shakllanishida katta hissa qo'shgan F. G. Volkovning asl kasbi nima edi?

- A) shoir B) aktyor
C) savdogar D) quruvchi

5. Dastlabki kalendarning paydo bo'lishiga nima sabab bo'lgan?

- A) misrliklarning Nil daryosining suvisiz yashay olmasligi
B) misrliklarning qo'shni davlatlar bilan savdogarlikni amalga oshirishi
C) misrliklar tomonidan hosilni o'z vaqtida yig'ib olishi
D) Nil daryosi bo'ylab sayohatlarni amalga oshirishi

6. Qachon qadimgi yunon olimi Eratosfen birinchi bo'lib Yer shari yuzasining xaritasini tuzgan?

- A) mil. avv. I asrda B) milodiy I asrda
C) mil. avv. III asrda D) mil. avv. VI asrda

7. Dunyoda birinchi harfli yozuvni qaysi xalq tomonidan yaratilgan?

- A) finikiyaliklar B) misrliklar
C) mesopatamiyaliklar D) yunonlar

8. O'zbekiston tarixi davlat muzeyida qancha eksponat saqlanadi?

- A) 310 mingda ortiq B) 250 mingdan ortiq
C) 146 mingga yaqin D) 200 mingga yaqin

9. Jaloliddin Manguberdi Sind darayosidan kechib o'tganidan so'ng qaysi viloyatning hukmdori uning og'ir ahvolidan foydalanib, unga qarshi hujum qiladi?

- A) Bixar B) Bengaliya
C) Shatra D) Dehli

10. Kimning davrida Buxoro xonligi tasarrufida bo'lgan Xo'jand, O'ratepa viloyatlari qo'shib olindi?

- A) Shohruxbiy B) Abdurahimbiy
C) Abdulkarimbiy D) Erdonabiy

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Turkiston o'lkasida Rossiya imperiyasining mustamlakachilik siyosati to'liq amalga oshirilishi va hukmronligining mustahkam bo'lishi uchun ...

- A) istilochi amaldorlarga keng vakolatlar berildi
B) harbiy zobitlarning xizmat muddati uzaytirildi
C) mahalliy xalq vakillaridan ishonchli odamlar ajratib olina boshlandi
D) mahalliy aholiga ayrim yengilliklar va imtiyozlar berildi

12. Politsiya tuzilmalariga qo'shimcha tarzda kimlarga ispravniklar huquqini ham berdi?

- A) viloyat boshliqlariga B) volost boshliqlariga
C) guberniya boshliqlariga D) uyezd boshliqlariga

13. XIX asr o'rtalarida O'rta Osiyodagi ichki va tashqi savdoning rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatgan omilni aniqlang.

- A) O'rta Osiyoning chor Rossiyasi tomonidan bosib olinishi
B) 3 ta davlat o'rtasidagi kelishmovchiliklar va notinchliklar
C) ishlab chiqarilgan mahsulotlarning qo'l mehnatida qilinganligi, soddaligi
D) hunarmandchilikning boshqa sohalarga qaraganda sust rivojlanishi

14. Rivoyatga ko'ra, Bobur Mirzo shayboniylardan yengilib, Movarounnahrda qaysi hudud orqali chiqib ketadi?

- A) Kobul B) Balx
C) Farg'ona D) Qarshi

15. Qo'qon xonligi hududini Rossiya hududi bilan qaysi cho'l ajratib turgan?

- A) Bedpakdala B) Ko'kdala
C) Qoraqum D) Qizilqum

16. XVI asrning ikkinchi yarmi - XVII asrning boshlarida ispan dengizchilarining Tinch okeani havzasiga ekspeditsiya uyushtirishi natijasida kashf etilgan orollarni aniqlang.

1. Solomon; 2. Janubiy Polineziya; 3. Melaneziya; 4. Madeyra; 5. Kanar; 6. Azor.
A) 2, 4, 6 B) 1, 3, 5
C) 1, 2, 3 D) 4, 5, 6

17. Qaysi tadbir Fransiyaning yangi mustamlakalar bosib olish yo'lidagi dastlabki qadami bo'ldi?

- A) 1881-yil Tunisni bosib olishi
- B) 1879-yil harbiy-siyosiy koalitsiyaga kirishi
- C) 1891-yil Senegalni bosib olishi
- D) 1883-yil Vyetnamga hujum boshlashi

18. Angliyada inqilob yuz berishining asosiy sababini aniqlang.

- A) Savdogarlar uchun patentning narxi ko'tarilgani uchun
- B) Fransiya bilan urushda kelishuvchilik siyosati olib borgani uchun
- C) Qirolning asosiy raqibi Ispaniya bilan murosasozlik olib borayotgani
- D) Qirol parlament va puritanlarga qarshi kurash boshlagani

19. Buyuk Britaniya imperiyasi qachon tashkil etilgan?

- A) 1855-yil
- B) 1901-yil
- C) 1756-yil
- D) 1876-yil

20. AQSHda qaysi prezident tomonidan bojxona tariflari to'g'risidagi yangi qonun qabul qilinadi?

- A) Uilyam Taft
- B) Vudro Vilson
- C) Teodor Ruzvelt
- D) Uilyam MsKinley

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. X asrda Germaniya aholisi ko'proq kimlarning gapiga quloq solgan?

- A) graflarga
- B) imperatorlarga
- C) feodallarga
- D) gersoglarga

22. Kiyev Rusi davlatida qaysi hukmdor istilolar emas, balki mohirona diplomatiya orqali mamlakatni yuksaltirishga erishgan?

- A) Olga
- B) Igor
- C) Vladimir
- D) Yaroslav

23. Slavyan yozuvi qaysi alifbo asosida yaratilgan?

- A) yunon alifbosi
- B) finikiya alifbosi
- C) vizantiya alifbosi
- D) rim alifbosi

24. Iroqning Kufa shahrida bo'lgan qo'zg'olonda asosan kimlar qatnashgan?

- A) dehqonlar va chorvadorlar
- B) zodagonlar va qullar
- C) shahar kambag'allari va hunarmandlar
- D) dehqonlar va qullar

25. Qanday omillar Turk xoqonligining markazlashgan davlatga aylanishiga imkon bermadi?

- A) Katta qabilalar yoki qabilalar ittifoqining markaziy hokimiyatga bo'ysunmaslikka intilishi, hududlardagi hokimliklarning mustaqil bo'lishga intilishi
- B) Janubdan doimiy sosoniylar tazyiqi
- C) Eftaliylar avlodlarining hokimiyatni o'z qo'lga olishga intilishi
- D) O'zaro olib borilgan urushlar natijasida

26. Ilk o'rta asrlarda O'rta Osiyo hokimliklarida boshqaruv ma'muriyatining asosiy vazifasi nimadan iborat bo'lgan?

- A) Xoqonga belgilangan soliq va qo'shinni to'plab berish
- B) Fuqarolardan boj, soliq va yasoqlarni o'z vaqtida yig'ib olish va ularni vaqtida xoqon saroyiga yetkazish
- C) Mahalliy hokimlikda tinchlikni saqlash va yig'ilgan soliqni xoqon saroyiga yetkazish
- D) Fuqarolardan boj, soliq va yasoqlarni o'z vaqtida yig'ib olish, jamoat ishlariga ularni safarbar etishdan

27. "Turkiston viloyatini boshqarish to'g'risidagi Muvaqqat Nizom"ga muvofiq viloyat bo'limlarining harbiy asosda tashkil etilishidan maqsad nima edi?

- A) Rossiya hukumatining kelgusidagi harbiy rejalarini amalga oshirilishida tayanch hudud vazifasini o'tashi ko'zda tutilgan
- B) rus harbiy zobitlarni boshqaruvdagi mansablar bilan ta'minlash orqali rag'batlantirish
- C) O'rta Osiyoning bosib olingan hududlariga harbiy qal'alar qurish va u yerda harbiy holat joriy qilish
- D) Rossiya imperiyasining boshqa viloyatlaridan farqli ravishda bu o'lkalarda mustaqil siyosiy va ijtimoiy siyosat olib borish

28. Quyidagilardan qaysi biri Chig'atoy xoni Kebekxon davriga xos xususiyatlarga muvofiq emas?

- A) Kebekxon mo'g'ul hukmdorlari orasida birinchi bo'lib, o'z qarorgohini Movarounnahrda ko'chirgan
- B) Kebekxon davrida "Kepaki" tangalari Samarqand va Qarshi shaharlarida zabt etilib, muomalaga chiqarilgan
- C) Kebekxon davrida ma'muriy va pul islohoti o'tkazilgan
- D) Kebekxon davrida Erondagi Xulokiylar davlati va Oltin O'rda xonlarining kumush tangalari namunasida pullar zarb etilgan

29. Neolit davrida hunarmandchilik rivojiga zamin yaratgan omilni aniqlang?

- A) metall qurollarning kashf etilishi
- B) kulolchilik charxining paydo bo'lishi
- C) yog'och va toshga ishlov berishning paydo bo'lishi
- D) o'troq turmush tarziga o'tilishi

30. Qadimgi Rim konsullari vazifasiga quyidagilardan qaysi biri kirmas edi?

- A) yil davomida Rim respublikasini boshqarish
- B) rimliklar ustidan sud o'tkazish
- C) urush davrida qo'shinga qo'mondonlik qilish
- D) xalq majlisida senat a'zolarini nomzodlarini taqdim etishi

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Pyotr I tashqi siyosatining asosiy maqsadlaridan biri ...

- A) Rossiyani musulmon davlatlari bilan yaqinlashtirish edi
- B) Yevropani bosib olib Rossiyaga bo'ysundirish edi
- C) Afrika territoriyasini ishg'ol etish edi
- D) Rossiyani harbiy-dengiz flotiga aylantirish edi

2. Qachondan boshlab insonlar taqinchoqlar yasay boshladi?

- A) Eneolit
- B) So'nggi paleolit
- C) Neolit
- D) Mezolit

3. Afrikada XIV asr oxiridan mustaqil faoliyat yurita boshlagan davlatni toping.

- A) Gana
- B) Mali
- C) Aksum
- D) Songai

4. Quyidagi qaysi hujjatga ko'ra, Britaniya Millatlar Hamdo'stligi nomli ittifoq tashkil etilgan?

- A) Myunxen kelishuvi
- B) Daues rejasi
- C) Vestminster statuti
- D) Lozanna tinchlik shartnomasi

5. Anvar Posho xotirasiga bag'ishlab "Baljuvon" marsiyasini yozgan shaxsni belgilang.

- A) Abdurauf Fitrat
- B) Cho'lpon
- C) Abdulla Avloniy
- D) Mirza Salimbek

6. Mil. avv. IV asrda Qadimgi Xorazm aholisi xo'jaligini asosan nima tashkil etgan?

- A) chorvachilik
- B) hunarmandchilik
- C) savdo-sotiq
- D) dehqonchilik

7. Sug'd alifbosi dastlab nechta harfdan iborat bo'lgan?

- A) 23 ta
- B) 25 ta
- C) 27 ta
- D) 29 ta

8. Nechinchi yilda Al-Farg'oniyning ilmiy faoliyati uchun Misrda haykal o'rnatilgan?

- A) 2001-yil
- B) 2005-yil
- C) 2007-yil
- D) 2010-yil

9. Madaminbek sovetlar bilan qaysi shaharda yarash bitimini imzolagan?

- A) Namanganda
- B) Andijonda
- C) O'shda
- D) Skobelevda

10. BMT tomonidan nechinchi yil Mirzo Ulug'bek sharafiga "Xalqaro astronomiya yili" deb e'lon qilindi?

- A) 2004-yil
- B) 2009-yil
- C) 2014-yil
- D) 2016-yil

11. Qaysi omil Amir Temur davlatining tashqi iqtisodiy va elchilik aloqalarining barqarorligiga olib keldi?

- A) Sulton Boyazidning Amir Temurdan yengilishi
- B) Oltin O'rda davlatining Amir Temur tomonidan fath etilishi
- C) Buyuk ipak yo'lida savdo karvonlari qatnovi xavfsizligini ta'minlash
- D) Amir Temurning uch, besh, yetti yillik harbiy yurishlari

12. Nima sababdan Versal-Vashington tizimi yemirilib bordi?

- A) Xitoy Xalq Respublikasining tashkil topishi tufayli
- B) Millatlar Ligasining tarqatib yuborilishi tufayli
- C) SSSR va Buyuk Britaniya o'rtasida Germaniyaning reparatsiya to'lovlari masalasidagi kelishmovchiliklar tufayli
- D) g'oliblar va mag'lublar o'rtasidagi o'zaro ziddiyatlar tufayli

13. 1879-yilda mahalliy aholi Farg'ona viloyatining qaysi uyezdida soliq yig'ish noqonuniy tusga kirganligiga qarshi chiqib, soliqlarni kamaytirishni talab qilgan?

- A) Marg'ilon
- B) O'zgan
- C) O'ratepa
- D) Namangan

14. Turkiston o'lkasida boshlangan istiqloqlilik harakatining asosiy harakatlantiruvchi kuchlar kimlar bo'lgan? 1) hunarmandlar; 2) chorvadorlar; 3) savdogarlar; 4) chorikorlar; 5) din ulamolari; 6) ziyolilar.

- A) 2, 3, 6
- B) 1, 3, 6
- C) 1, 4, 6
- D) 2, 4, 5

15. Qaysi voqeadan so'ng Veymar Respublikasi o'z faoliyatini yakunlagan?

- A) Myunxen shartnomasi imzolangan
- B) Ikkinchi jahon urushi boshlangan
- C) Adolf Gitler hokimiyatdan ketgan
- D) prezident Paul fon Gindenburg vafot etgan

16. 1885-yilda Kaspiyorti temiryo'lining qurilishi va 1887-yil oxirlarida Amudaryo flotiliyasining ta'sis etilishi Xiva xonligiga qanday ta'sir ko'rsatgan?

- A) Rossiyaga qaramlikni yanada kuchaytirgan
- B) xonlik iqtisodiy ahvolini ko'tarilishiga olib kelgan
- C) Buxoro bilan savdo-sotiqni rivojlantirgan
- D) Buyuk Britaniya ta'siri ortishiga olib kelgan

17. IX asr oxiri - X asr boshida qaysi Rus knyazi Vizantiya bilan manfaatli shartnoma tuzib, rus

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

savdogarlariga Vizantiya bilan bojsiz savdo qilish imkonini yaratadi?

- A) Ryurik B) Yaroslav
C) Vladimir D) Oleg

18. XIX asrning oxirida Buxoro amirligining qaysi shaharlarida Rossiya firmalarining idora va omborxonalar mavjud bo'lgan?

- 1) Chorjo'y; 2) Kattaqo'rg'on; 3) Termiz; 4) Jizzax
A) 2, 3 B) 1, 3
C) 1, 4 D) 2, 4

19. Kamoliddin Behzod tomonidan Xotifiyning qaysi asariga miniatura chizgan?

- A) "Temurnoma" B) "Salomon va Absol"
C) "Bo'ston" D) "Zubdat ul-osor"

20. 2000-yilda Kamoliddin Behzod tavalludining necha yilligi nishonlangan?

- A) 550 yilligi B) 455 yilligi
C) 545 yilligi D) 600 yilligi

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Qaysi hududlar Baqtriyaning siyosiy va madaniy ta'sirida bo'lgan?

- A) Parfiya va So'g'd
B) Toshkent vohasi va Marg'iyona
C) Marg'iyona va So'g'd
D) Farg'ona vodiysi va Zarafshon vohasi

22. Lotin Amerikasi mamlakatlarida jahon iqtisodiy inqirozi oqibati qaysi javobda noto'g'ri berilgan?

- A) Ko'plab ishlab chiqaruvchilar xonavayron bo'ldi.
B) O'n minglab kishilar ishsiz qoldi.
C) Mehnatkashlar, aholi o'rta qatlamining umumiy yashash darajasi yomonlashdi.
D) Iqtisodiy inqiroz mintaqadagi hukmron rejimlarni jamiyatdagi tayanchidan mahrum qildi, ijtimoiy beqarorlikning o'sishiga, jiddiy siyosiy o'zgarishlarga olib keldi.

23. XIX asr 70-80-yillarda Germaniya iqtisodining gurkirab rivojlanishiga sabab bo'lgan omillarni toping.

- 1) Buyuk Britaniyadan olingan 5 mlrd marka tovon puli;
2) Germaniya tadbirkorlarining boshqa davlatlar tajribalaridan muvaffaqiyatli foydalanishi; 3) sanoatning tez sur'atlar bilan harbiylashtirilishi; 4) Afrikada Tunis, Liviya, Markoashni bosib olishi
A) 2, 4 B) 1, 4
C) 2, 3 D) 1, 3

24. Qoraxoniylar davlatida shaharlarda hunarmandchilikning qaysi sohalar ayniqsa rivoj topdi?

- A) ko'nchilik, duradgorlik, zargarlik va miskarlik
B) to'qimachilik, temirchilik va zargarlik
C) qog'oz ishlab chiqarish, to'qimachilik va chilangarlik
D) kulolchilik, shishasozlik, miskarlik va chilangarlik

25. Qadimgi davrda ayrim xudolarni yovvoyi hayvonlar timsolida tasavvur etgan xalqqa oid ma'lumotni aniqlang.

- A) bu xalq me'morchilik va haykaltaroshlik sohalarida katta yutuqlarga erishgan
B) bu xalq qo'shni mamlakatlar bilan doimiy urish olib borgan
C) bu xalq jon bir tanadan boshqasiga ko'chib o'tishiga e'tiqod qilishgan
D) bu xalqlarning alifbosini yunonlar o'zlashtirib oladilar va ularga unli harflarni ham qo'shib qo'yadilar

26. Chexel Sotun saroyi qayerda bunyod etilgan?

- A) Sheroz B) Isfahon
C) Hirot D) Tabriz

27. Italiya fashistik davlati mamlakat rivojlanishi sur'atlarini qaysi yo'l orqali keskin oshirishga erishdi?

- A) sanoat korxonalarini ko'paytirish orqali
B) diktatura qurish orqali
C) iqtisodiyotga to'g'ridan-to'g'ri va har tomonlama aralashish
D) mashhur Rimga yurish orqali

28. Meksikada Madero islohotlari xato berilgan javobni toping.

- A) Ish kunini 10 soatgacha cheklab qo'ydi
B) Ishlab chiqarishda jarima tizimini bekor qildi
C) Milliy iqtisodni himoya qilishga intildi
D) Chet el kapitaliga keng imkoniyatlar yaratdi

29. G'aznaviylarning siyosiy nufuzi kimning davrida ortib, somoniylar tomonidan e'tirof etilgan?

- A) Ma'sud G'aznaviy B) Mahmud G'aznaviy
C) Alptegin D) Sobuqtegin

30. O'zbekiston Kompartiyasi tomonidan "Agrar inqilob"ning strategiya va taktikasi qachon tasdiqlangan?

- A) 1924-yil dekabrda B) 1925-yil noyabrda
C) 1926-yil martda D) 1927-yil fevralda

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Калимаҳое, ки дар забони ягон маҳал истифода шуда, бошандагони дигар маҳал онро намефаҳманд, ба гурӯҳи кадом калимаҳо дохил мешаванд?

- а) шевагӣ
- б) адабӣ
- в) бадеӣ
- г) иқтибосӣ

2. Адабиёти бадеӣ ҳамчун хазинаи ганҷи ҳикмат дар офариниш ба чанд манбаъ таъя кардааст?

- а) ба се манбаъ
- б) ба ду манбаъ
- в) ба ҳафт манбаъ
- г) ба чор манбаъ

3. Маънои калимаи «синтаксис» дар забони тоҷикӣ чист, муайян кунед?

- а) овозиносӣ
- б) луғатшиносӣ
- в) навъ
- г) сарф

4. Ҳақиқати ҳаёти ва ҳаёлот бадеӣ чиро ташкил медиҳад?

- а) адабиёти бадеиро
- б) сужети асари бадеиро
- в) сарчашмаҳои таърихро
- г) манбаи эҷодиёти нависандаро

5. Мисоли зер ба кадом навъи ҷумлаҳои мураккаби пайваст тааллуқ дорад?

«Шамоли об хунук буд, ё кӣ ман аз тарс дағ – дағ меларзидам».

- а) ҷумлаҳои мураккаби пайвасти пайҳам
- б) ҷумлаҳои мураккаби пайвасти хилофӣ
- в) ҷумлаҳои мураккаби тобеъкунанда
- г) ҷумлаҳои мураккаби пайвасти ҷудой

6. Кадом адиби маорифпарвар ба рӯзномаҳои «Сури Исрофил», «Чехраннамо», «Танин», «Эрони нав», маҷаллаҳои «Сиротул мустақим», «Шӯро», «Мулло Насриддин» ва ғайра ошноӣ пайдо мекунад, ки ба ҷаҳонбинии ӯ таъсири мусбат мерасонанд, он кист муайян кунед?

- а) Мирзо Сирочи Ҳаким
- б) Тошхочаи Асирӣ
- в) Саид Аҳмадхоча Сиддиқии Аҷзӣ
- г) Аҳмади Дониш

7. Калимаҳое, ки ҳам дар услуби китобӣ ва ҳам дар услуби гуфтугӯӣ баробар истеъмол мешаванд, онҳо ба гурӯҳи кадом калимаҳо дохил мешаванд?

- а) калимаҳои шевагӣ
- б) калимаҳои умумистеъмолӣ
- в) калимаҳои адабӣ
- г) калимаҳои маҷозӣ

8. Тафовути кадом навъи жанрҳои адабиёти шиғоҳӣ аз сурудоҳо дар он аст, ки дар ин жанр марду зан бояд ширкат дошта бошанд?

- а) бадеҳа
- б) тарона
- в) чистон
- г) рубоӣ

9. Ибораҳои исми, сифатӣ, шуморагӣ, ҷонишинӣ, феълӣ ва зарфӣ ба кадом хели ибора тааллуқ дорад?

- а) ибораҳои фразеологӣ
- б) ибораҳои синтаксисӣ
- в) ибораҳои мураккаб
- г) ибораҳои содда

10. Ҷомӣ дар кадом асараш дар бораи қоидаҳои қонуни забони адабӣ ва усули таълими он фикру мулоҳизаи судбахш баён мекунад?

- а) «Нафоҳот-ул-унс»
- б) «Баҳористон»
- в) «Ал фавоид-уз-зиёия»
- г) «Ҷотиҳат-уш-шубоб»

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Калимаҳои ҳамнисбат одатан ба вазифаи ягон сарҷумла омада, ба кадом пайвандак ҳамнисбат мешаванд ва сарҷумлаю ҷумлаи пайравро бо ҳам муттаҳид карда, ба як ҷумлаи мураккаб табдил медиҳанд, муайян кунед?

- а) аммо
- б) вале
- в) ё, ё
- г) кӣ

12. Кадом адиб Восифро «Амлаҳ-ул-шуаро» меномад?

- а) Ҳоча Ҳасани Нисорӣ
- б) Абдурахмони Ҷомӣ
- в) Давлатшоҳи Самарқандӣ
- г) Камолиддин Биноӣ

13. Кадом хели зарф ба саволҳои чӣ тавр, чӣ тарз, дар кадом ҳолат, ҷавоб мешавад?

- а) зарфи замон
- б) зарфи тарзи амал
- в) зарфи макон
- г) зарфи сабаб

14. Садриддин Айнӣ арзиши бузурги ғоявию бадеии осори Ачзиро дар кадом китобаш чунин ба қалам додааст: «Ин абёт (яъне осори Ачзӣ) ҳама интибоҳӣ ва танбеҳӣ аст, агар авроқи ин мачмӯа тангӣ намекард, ҳар байтеро ба сафҳае шарҳ додан лозим меомад, хонандагони гиромӣ зинҳор, ки сарсарӣ нагузаранд?»

- а) “Ёддоштҳо”
- б) “Дохунда”
- в) «Намунаи адабиёти тоҷик»
- г) “Одина”

15. Иборае, ки маънои ҷузъҳои ба якдигар махлут гардида дар якҷоягӣ ба маънои яклухт истифода шудааст, чӣ номида мешавад?

- а) ибораҳои синтаксисӣ
- б) ибораҳои мураккаб
- в) ибораҳои содда
- г) ибораҳои фразеологӣ

16. Рубой асоси фолклорӣ-халқӣ дошта, онро кадом адиби машҳур кашф карда бошад ҳам, инкишоф ёфтани он ба адабиёти тоҷик мансуб аст?

- а) Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ
- б) Умрари Хайём
- в) Шамс Қайси Розӣ
- г) Шамси Табрзӣ

17. Ҳангоми ба вазифаи мубтадои ҷумлаи пайрав омадани таркибҳои ҷонишинии ҳар кӣ, ҳар чӣ, он кӣ, он чӣ, ҳар он кӣ, ҳар он чӣ, ҷумлаи пайрав ба сарҷумла бе чӣ вобаста мегардад?

- а) пешоянд
- б) пайвандак
- в) пасоянд
- г) пешванд

18. Он фикри асосӣ ва ҳулосае, ки нависанда дар асари худ аз тасвири ҷиҳатҳои гуногуни ҳаёт баровардааст, чӣ ном дорад?

- а) услуби асари бадеӣ
- б) рамз ва киноя
- в) мазмуни асари бадеӣ
- г) ғояи асари бадеӣ

19. Кадом пешоянд мақсад ва таъинотро ифода мекунад?

- а) пешоянди бо
- б) пасванди аз
- в) пешоянди ҷузъ
- г) пешоянди барои

3-қисм: Ҳар бир topshiriq 2,6 ballдан baholanadi

20. Нависандаи маъруф Ҷалол Иқромӣ якҷоя бо шоир Нодир Шанбезода «Ҳазору як шаб»-ро дар асоси ҷопи Эрон чандум сол бо кадом ҳуруфот таҳия намудаанд?

- а) соли 1956 бо ҳуруфоти лотинӣ
- б) соли 1957 бо ҳуруфоти форсӣ
- в) соли 1958 бо ҳуруфоти арабӣ
- г) соли 1959 бо ҳуруфоти кириллӣ

21. Агар ҷумлаҳо ҳам хабар ва ҳам мубтадо дошта бошанд, ба кадом навъи ҷумлаи содда тааллуқ дорад?

- а) яктаркиба
- б) мураккаб
- в) дутаркиба
- г) содда

22. Дар солҳои 1914–1915 мачмӯаҳои кадом адиб бо номи «Ганҷинаи ҳикमत» ва «Айнул адаб» ҷоп шуданд, ки низ чун асарҳои навмазмуни ватандӯстонаи маорифпарварона шӯҳрат ёфтаанд?

- а) Туғрал
- б) Ачзӣ
- в) Асирӣ
- г) Айнӣ

23. Ҷумлаи пайрави хабар ҳамеша баъд аз чӣ меояд ва бо кадом аломат ҷудо карда мешавад?

- а) баъд аз сарҷумла омада, бо аломати вергул
- б) баъд аз хабар омада, бо аломати савол
- в) баъд аз ҷумла омада, бо аломати нуқта вергул
- г) баъд аз мубтадо омада, бо аломати хитоб

24. «Ҳазору як шаб» чандум сол аз ҷониби кӣ ба форсӣ тарҷума шудааст?

- а) соли 1845 аз ҷониби Шамс Қайси Розӣ
- б) соли 1843 аз ҷониби Мирзо Абдуллатифи Тасуҷии Табрзӣ
- в) соли 1834 аз ҷониби Мирзо Абдулқодири Бедил
- г) соли 1847 аз ҷониби Соибии Табрзӣ

25. Пайвандакҳои (ва, -у, -ю, -ву, ҳарчанд, ё, ин, ки, ё..ё, балки) ва ғайраҳо ба гурӯҳи кадом навъи пайвандакҳо дохил мешаванд?

- а) пайвандаки пайвасткунанда
- б) пайвандаки барои
- в) пайвандаки тобеъкунанда
- г) пайвандаки бевосита

26. Ҳаёт ва эҷодиёти Камолиддин Биноӣ ва Сайидои Насафӣ аз ҷониби кадом олими маъруфи тоҷик, ҷамъониба омехта ва тадқиқ карда шудааст?

- а) Холиқ Мирзозода
- б) Юрий Бобоев
- в) Шавкат Шукуров
- г) Абдулғанӣ Мирзоев

27. Кадом навъи ҷумлаҳои соддаи яктаркиба амал ба воситаи хабарҳои шахси яқум ва дуҷуми танҳою чамъ ба вучуд омада шахсонӣ муайянро далолат мекунад, муайян кунед?

- а) ҷумлаи муайяншахс
- б) ҷумлаи бешахс
- в) ҷумлаи номуайяншахс
- г) ҷумлаи унвонӣ

28. Кадом адиби маорифпарвар мактабҳои Берлинро аз назар гузаронида, ба ҳоли Бухоро ва мактабҳои он дилаш месӯзад ва бо алам менависад: «Банда вақте ин вазро мушоҳида намудам, феврал мактабҳои ҳуди мо, рӯйи бурёпора нишастан ва тахтаҳои касиф ва муаллимони бесаводи мо, ки мисли мири ғзаб ба атфол муомила мекарданд, ба ёдам расида, беихтиёр ашки ҳасрату рашк аз дида рехта гуфтам: «туфу бар ту, эй чархи гардун, туфу, ки мо исломро хор кардем, хор шудем» мегӯяд, муайян кунед?

- а) Садриддин Айний
- б) Мирзо Сироч
- в) Сиддиқии Аҷзӣ
- г) Аҳмади Дониш

29. Кадом навъи ҷумлаи пайрав дар мобайн ва пас аз сарҷумла воқеъ мегардад?

- а) мубтадо
- б) хабар
- в) муайянкунанда
- г) пуркунанда

30. Кадом адиби маорифпарвар ҳангоми таҳсил дар Хӯканд бо намояндагони илму адаби ўзбек Муҳаммадамини Муқимӣ, Зоқирҷони Фурқат, Убайдуллоҳи Завқӣ ва дигарон шинос шуда, бо баъзеи онҳо дӯстӣ пайдо мекунад?

- а) Мирзо Сирочи Ҳаким
- б) Садриддин Айний
- в) Сиддиқии Аҷзӣ
- г) Тошхоҷаи Асирӣ

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 balldan baholanadi

1. Ду ва ё зиёда калимоҳои аз ҷиҳати маъно ба ҳам алоқамандро чӣ меноманд?

- а) ибора
- б) калима
- в) ҷумла
- г) калимасозӣ

2. Бузургтарин осори адабӣ, ки то замони мо омада расида, дар рӯи дувоздаҳ ҳазор пӯсти гов бо хати зар навишта шудааст, он кадом китоб мебошад?

- а) «Худойнома»
- б) «Авесто»
- в) «Шоҳнома»
- г) «Калила ва Димна»

3. Муайянкунандаҳои чида гоҳо ба воситаи пайвандаҳои гуногун ва баъзан бо чӣ ба якдигар алоқаманд мешаванд?

- а) пайвандак
- б) пешаванд
- в) интонатсия
- г) пасоянд

4. Дар кадом ҳар як боби асари Ҳилолӣ аввал дар бораи хубиҳои ин ё он хислатҳои неки инсонӣ суҳан ронда, пас барои тақвияти фикрҳои баён кардааш ҳикоятҳои тамсилӣ меофарад, муайян кунед?

- а) «Шоҳу Дарвеш»
- б) «Лайлӣ ва Мачнун»
- в) «Рисолаи қофия»
- г) «Сифот-ул-ошиқин»

5. Муҳимтарин хусусиятҳои кадом забони услуб бо ҷунинҳо: саволу ҷавоб, кӯтоҳбаёнӣ, истифодаи ҷумлаҳои мухтасару нопурра, озодии ҷойи аззоҳои ҷумла, иштироки воситаҳои ғайризабонӣ, аз қабилҳои ҳаракати чашму абрӯ, имову ишорат ва ғайраҳо ифода мегардад, муайян кунед?

- а) услуби гуфтугӯӣ
- б) услуби рӯзномаиғорӣ
- в) услуби расми корғузурӣ (идорӣ)
- г) услуби бадеӣ

6. Аҷзӣ дар роҳи бозгашт Тифлис ва Боқуро зиёрат карда, дар Тифлис бо кадом адиби равшанфикр, ки дар идораи рӯзномаи «Шарқи рус» кор мекард ва баъдтар муҳаррири маҷаллаи «Мулло Насриддин»-ро бар ўҳда дошт, ошно мегардад?

- а) Мирзо Ҳалими Самарқандӣ
- б) Ҷалил Мамадқулизода
- в) Туғрал
- г) Абулқосим Лоҳутӣ

7. Кадом навъи калимаҳо дар осори бадеӣ ва дар нутқи қаҳрамонон истифода мегардад?

- а) халқӣ – гуфтугӯӣ
- б) адабӣ-китобӣ
- в) шевагӣ
- г) умумиистеъмоли

8. Суҳанҳои зерин: «Байтҳои боқимондаи «Офариннома» аз ҷиҳати пайдарпайии фикр мураккаб нестанд, маълум мешавад, ки ба тариқи интиҳоб мондааст. Аз ин асар гоҳ тасвири эпикӣ шаҳсу ҳаёт ба назар меояд, гоҳ панд ва гоҳ муҳокимаи ҳақиқонаи ҳаёт ва бештари онро панду ахлоқ ташкил медиҳад» ба қалами кадом адабиётшинос тааллуқ дорад?

- а) Атаҳон Сайфуллоев
- б) Юрий Бобоев
- в) Абдуманнон Насриддинов
- г) Холиқ Мирзозода

9. Ду ва ё зиёда калимаҳои ба ҳам алоқаманд ва ё як калимае, ки фикри тодро мефаҳмонанд, чӣ ном дорад?

- а) ҷумла
- б) ибора
- в) калима
- г) пешоянд

10. «Ёдгори Зарирон»-ро соли 1890 кадом эроншиноси фарангӣ ба нашр омода кардааст?

- а) С. Нафисӣ
- б) Э.Беневист
- в) Р. Ғамзатов
- г) С. Улуғзода

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 balldan baholanadi

11. Кадом навъи мубтадо бо исм, ҷонишин ва масдар ифода меёбанд?

- а) пайдарпай
- б) тафсилӣ
- в) чида
- г) мураккаб

12. Муаллифи суҳанҳои зерин, ки ба Сайидо баҳшида шудааст «Шӯҳраташ, дар байни ҳосу ом, ҳар кас шеъри ўро медонад ва ҳар шахс бошад меҳонад ва ашъори ўро мардум беҳтар медонанд ва бештар меҳонанд» кист, муайян кунед?

- а) Ҳоҷа Нисорӣ
- б) Давлатшоҳи Самарқандӣ
- в) Ҷомӣ
- г) Малехи Самарқандӣ

13. Кадом навъи услуб - санъати суханварӣ буда, дар жанрҳои гуногуни адабӣ-рубойӣ, ғазал, қитъа, қасида, мусаммат, роман, повест, ҳикоя, мазҳака ва монандӣ инҳо зоҳир мегардад, муайян кунед?

- а) услуби бадеӣ
- б) услуби илмӣ
- в) услуби расмӣ коргузори
- г) услуби гуфтугӯӣ

14. Кадом адиби маорифпарвар шаҳри Самарқандро бо шаҳрҳои Русия қиёс карда, аз ҷумла менависад: «Иморати он ба тарзи Машриқзамин сохта шудааст. Аксари ҷойҳои он сарвоз ва бисёр танг аст. Ҷӯйҳоро ба зудӣ танқия (тоза) ҳам намекунад. Аз ин сабаб обаш қадре касиф (ифлос) аст... Вале шаҳри тозае, ки русон сохтаанд, бисёр шаҳри муаззам ва обод аст», муайян кунед?

- а) Аҳмади Дониш
- б) Мирзо Сироч
- в) Сиддиқии Аҷзӣ
- г) Тошхоҷаи Асирӣ

15. Калимаҳои «қамар», «ҳилол», «бадр» ҳоси кадом намуди услуб ба ҳисоб меравад?

- а) услуби гуфтугӯӣ
- б) услуби публитсистӣ
- в) услуби китобӣ
- г) услуби бадеӣ

16. «Офариннома»-и Абӯшақури Балхӣ аз ҷониби кадом шоири маъруфи аввали асри XI ба забони арабӣ тарҷума карда шудааст?

- а) Унсурулмаолии Кайковус
- б) Абӯалӣ ибни Сино
- в) Дақиқӣ
- г) Абулфатҳи Бустӣ

17. Он ҳиссаи нутқ, ки ҳолат ва ё аломати амалро ифода мекунад, чӣ ном дорад?

- а) зарф
- б) масдар
- в) ҷонишин
- г) феъл

18. Аз рӯи маълумоти манбаъҳо кадом асар ду сулс (сулс-аз се як ҳисса)-и «Шоҳнома» будааст, ки ин ба 40000 байт баробар аст?

- а) «Мухторнома»
- б) «Офариннома»
- в) «Маснавии маънавӣ»
- г) «Махзан ул-асрор»

19. Ҷумлаи соддаи яктаркибае, ки дар он предмет ва ё воқеа номбар шуда, вале дар бораи он чизе гуфта намашавад, чӣ ном дорад?

- а) ҷумлаи бешахс
- б) ҷумлаи муайяншахс
- в) ҷумлаи унвонӣ
- г) ҷумлаи умумишахс

20. «Шоҳнома»-и Фирдавсӣ аз чанд байт иборат аст?

- а) 30-ҳазор
- б) 25-ҳазор
- в) 20-ҳазор
- г) 60-ҳазор

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Дар ҷумлаҳои мураккаби бепайвандак чӣ воситаи алоқаи ҷумлаҳои содда мебошад?

- а) оҳанг
- б) пайвандак
- в) пешоянд
- г) пасоянд

22. Тазкираи «Нусхаи зеби Ҷаҳонгир» ба қалами кӣ тааллуқ дорад?

- а) Сайидо
- б) Мутрибӣ
- в) Ҷомӣ
- г) Восифӣ

23. Воҳидҳои забонӣ аз диди услубшиносӣ ба чанд гурӯҳ ҷудо мешаванд?

- а) ба се гурӯҳ
- б) ба чор гурӯҳ
- в) ба ду гурӯҳ
- г) ба панҷ гурӯҳ

24. Маснавиҳои «Маҷлисафрӯз», «Ҷайратангез», «Ҳадиқат-ур-расул» ба қалами кадом адиб тааллуқ дорад?

- а) Сайидо
- б) Қудрати Бадахшонӣ
- в) Мушфиқӣ
- г) Носеҳи Хатлонӣ

25. Чӣ ҳиссаҳои ёридҳандаи нутқ буда, барои алоқаи байни калимаҳо, қисмҳои ҷумлаҳои мураккаб ва ҷумлаҳои алоҳида хизмат мекунад?

- а) пайвандакҳо
- б) пешояндҳо
- в) пасояндҳо
- г) пасвандҳо

26. Баъди хатми мадрасаи «Хоним» кадом адиб ба Хучанд бозмегардад ва ба қавли устод Айнӣ «бо вучуди соҳиби илму камол будан мансаби илмиро қабул накарда», ба касби падариаш – сангиосиётарошӣ машғул мешавад, он кист муайян кунед?

- а) Сиддиқии Ачзӣ
- б) Тошхоҷаи Асирӣ
- в) Мирзо Сирочи Ҳақим
- г) Аҳмади Дониш

27. Ҷумлаҳои нопурра бештар дар қучо истифода мешавад?

- а) дар шеър
- б) дар наср
- в) дар гуфтугӯ
- г) дар калима

28. Тошхоҷаи Асирӣ маснавии «Тимсол»-ро дар ҷавоби асари кадом адиби маорифпарвар гуфтааст?

- а) «Туҳафи аҳли Бухоро»-и Мирзо Сироч
- б) «Наводир-ул-вақоъ»-и Аҳмади Дониш
- в) «Ёддоштҳо»-и Садриддин Айнӣ
- г) «Миръоти ибрат»-и Аҷзии Самарқандӣ

29. Муродифоти воҳидҳои фразеологиро чӣ гуна муродифот меноманд?

- а) иборагӣ
- б) ҷумлагӣ
- в) ҳичогӣ
- г) калимагӣ

30. Марсияи зерин, ки ба вафоти Асирӣ бахшида шудааст, ба қалами кадом адиби тоҷик тааллуқ дорад?

*Асирии Хучандӣ Тошхоҷа,
Ки шамъи ҷамъи аҳли фан буд...*

- а) Маҳмудхоҷаи Беҳбудӣ
- б) Зуфархон Ҷавҳарӣ
- в) Раҳим Ҷошим
- г) Садриддин Айнӣ

1-qism: Har bir topshiriq 0,9 ballдан baholanadi

1. Саволҳои чӣ қадар?, чӣ андоза? чӣ қадарӣ?, ба кадом навъи зарф тааллуқ дорад?

- а) зарфи микдору дараҷа
- б) зарфи тарзи амал
- в) зарфи замон
- г) зарфи сабаб

2. Муҳаққиқони адабиёт арзиши фалсафӣ ва бадеии кадом қасидаи адибро бо қасидаҳои машҳури Абдурахмони Қомӣ «Луччат-ул-асрор» ва Алишери Навоӣ «Тӯҳфат-ул-афкор», ки бо мисраи «Оташин лаъле, ки тоҷи хисравонро зевар аст», оғоз меёбад, баробар доништаанд?

- а) «Миръоти ибрат»-и Аҷзии Самарқандӣ
- б) «Одамият чист?»-и Тошхоҷаи Асирӣ
- в) «Тӯҳафи аҳли Бухоро»-и Мирзо Сироч
- г) «Наводир-ул-вақоъ»-и Аҳмади Дониш

3. Иборае, ки аз се ва ё зиёда калима таркиб ёфтааст, чӣ номида мешавад?

- а) иборай ҷонишнӣ
- б) иборай исмӣ
- в) иборай мураккаб
- г) иборай содда

4. Кадом адиб соли 1285 ҳиҷрии қамарӣ «Қобуснома»-ро тасҳеҳ намуда, ба он муқаддимае навишта, бо иловаи асарӣ Амир Темур – «Тузуки Темурӣ» ба нашр расондааст?

- а) Зиёпошшоӣ Усмоӣ
- б) Ҳабиби Яғмоӣ
- в) Абулфатҳӣ Бустӣ
- г) Ризоқулихонӣ Ҳидоят

5. Кадом навъи ҷумлаҳои мураккаб аз ҷумлаҳои соддаи баробарҳуқуқ тавассути пайванакҳои пайвастунанда ва оҳанг таркиб меёбад?

- а) тобеъ
- б) пайваст
- в) содда
- г) ҳуллас

6. Суханҳои зерин: «Як вақт як бағал таёқи сафеди зарангро ба рӯи тахтапул оварда партофтанд. Аз паси он ситамдидаеро кашон-кашон оварда, як одами ғӯл ба пушташ бардошту тахтапушташро луч карда, ду кас бо таёқи сафеди заранг мувофиқи амри фармондеҳе ба задан сар карданд, чун «бир» мегуфт, ду кас яктоғӣ мезаданд, вақте ки «икки» мегуфт, боз он ду кас яктоғӣ мезаданд, яъне ба ҳар шумора ду бор мезаданд...» ба қалами кадом адиб тааллуқ дорад?

- а) Раҳим Ҷалил
- б) Тӯрақул Зехнӣ

- в) Ҷалол Иқромӣ
- г) Садрӣ Зиё

7. Ҳиссаҷаи «ҳа» («ҳо») ба кадом намуди услуб мансуб буданаширо муайян кунед?

- а) услуби илмӣ
- б) услуби расми-корғузурӣ
- в) услуби гуфтугӯӣ
- г) услуби рӯзноманигорӣ

8. Кадом донишманди шинохта «Қасидаи «Одамият чист?»-и Асирӣ гимнест, суруди пуртантанаи пурҷӯшу хурӯшест дар шаъни инсон, дар васфи фазилат ва бузургии инсонии халлоқ, инсонии эҷодкор» гуфтааст, муайян кунед?

- а) Садрӣдин Айнӣ
- б) Маҳмудхоҷа Бехбудӣ
- в) Ҷалол Иқромӣ
- г) Раҳим Ҷошим

9. Кадом адиб оиди маданияти сухан гуфтааст: «Бо қатъияти тамои бояд ғӯем, ки маданияти сухани тоҷикӣ дар ягон давру замон чун имрӯз паст нарафта буд» он кист, муайян кунед?

- а) М. Шуқуров
- б) Р. Ғафқоров
- в) С. Ҷошимов
- г) Б. Қамолӣдинов

10. Муаллифи суханҳои зерин: «Саъдӣ комилтарин нобиғаест, ки рӯзгор дар шеърӯ адаб парвариди ва агар падари пири фалак бисёр ҳам сабр кунад, модари гетӣ чун ӯ фарзанд натавонад зод», ки ба Саъдии Шерозӣ бахшида шудааст, он кист муайян кунед?

- а) Зиёпошшоӣ Усмоӣ
- б) Ҳабиби Яғмоӣ
- в) Ризоқулихонӣ Ҳидоят
- г) Абулфатҳӣ Бустӣ

2-qism: Har bir topshiriq 1,5 ballдан baholanadi

11. Кадом пешоянд аз пешояндҳои асли ва исму зарфҳои таркиб меёбад, ки маънои луғавиашро қариб гум карда, фақат барои тафсили пешоянд хизмат мекунад?

- а) пешоянди ҷузъ
- б) пешоянди то
- в) пешоянди барои
- г) пешоянди бе

12. Охирин сафари Садриддин Айни ба Бухоро соли 1949 бо ҳамроҳии кадом адибон буд, ки барои чамъ кардани маводи «Ёддоштҳо» сурат гирифта будааст?

- а) Р. Ҷалил ва М. Турсунзода
- б) Ф. Муҳаммадиев ва Ҷ. Иқромӣ
- в) С. Улуғзода ва Р. Ҷалил
- г) Ҷ. Иқромӣ ва С. Улуғзода

13. Ҷумлаҳое, ки танҳо хабар ва ё мубтадо доранд, ба кадом навъи ҷумлаи содда мансуб аст?

- а) яктаркиба
- б) дутаркиба
- в) сетаркиба
- г) мураккаб

14. Муаллифи суҳанҳои зерин: «Агар мақсад аз меҳнати адабӣ нафъи омма бошад, ҳар суҳани «Бӯстон» як дурри ноёб – як гавҳар ва ҳар байташ як хазина аст» ба қалами кадом донишманд мансуб аст, муайян кунед?

- а) Абулфатҳи Бустӣ
- б) Зиёпошшои Усмонӣ
- в) Ҳабиби Яғмоӣ
- г) Ризоқулихони Ҳидоят

15. Кадом навъи ҷумлаи пайрави ҳол ба саволи ҳам чӣ қадар?, ба кадом дараҷа ҷавоб мешавад?

- а) тарзи амал
- б) монандӣ
- в) миқдору дараҷа
- г) замон

16. Дар миёни ашъори ўзбекии Тошхочаи Асирӣ китъае бо кадом ном ҳаст, ки мавқеи шоирро дар баҳо додан ба амали рӯҳониеи мутаассиб ва ҷоҳталаб хеле равшан нишон медиҳад?

- а) «Дар мазаммати Эшони найчӣ»
- б) «Дар мазаммати Эшони дуторчӣ»
- в) «Дар мазаммати Эшони сурнайчӣ»
- г) «Дар мазаммати Эшони Дукчӣ»

17. Ҳиссаҳои «оре», ки муродифи «ҳа» мебошад, ба кадом навъи услуб тааллуқ доштаниро муайян кунед?

- а) услуби китобӣ
- б) услуби илмӣ
- в) услуби расми-корғузурӣ
- г) услуби рӯзноманигорӣ

18. Аввалин шарҳдиҳандаи «Гулистон»-и Саъдӣ кист, ки дар «Мифтоҳи Гулистон» ном асараш ибораҳои душворфаҳм, оёту ҳадис, шеърҳои арабӣ

ва форсии «Гулистон»-ро шарҳ дода, ба хонандагон барои дарки асар кӯмаки босазо расонидааст?

- а) Увайс ибни Одам
- б) Увайс ибни Аловиддин
- в) Алихони Орзу
- г) Акрами Мултонӣ

19. Муаллифи суҳанҳои зерин: «Алфоз қаволиби маънихост. То лафз хуш наояд, маънии баланд аз вай сар барназанад» -ро муайян кунед?

- а) Садриддин Айни
- б) Ҷалол Иқромӣ
- в) Аҳмади Дониш
- г) Муҳаммадҷон Шуқуров

20. Суҳанҳои зерин ба қалами кадом адиб тааллуқ дорад, ки таъсири осори устод Айниро дар адабиёти сарзамини Мовароуннаҳр одилона эътироф намуда гуфтааст: «Айни фақат падар ва устои адабиёти тоҷик набуда, балки падар ва устои ҳамаи адабиётҳои Осиёи Марказӣ мебошад» кист муайян кунед?

- а) Чингиз Айтматов
- б) Абдулло Қодирӣ
- в) Расул Ғамзатов
- г) Бердӣ Карбобоев

3-qism: Har bir topshiriq 2,6 balldan baholanadi

21. Он ҳиссаи нутқ, ки барои ифодаи ҳаяҷону ҳиссиёти гуногун хидмат мекунад, чӣ ном дорад?

- а) нидо
- б) пешоянд
- в) пасоянд
- г) пайвандак

22. Кадом асари устод Айни аз 30 боб иборат буда, соли 1922 навишта шуда, соли 1924 дар Берлин ба таъб мерасад?

- а) «Марги судхӯр»
- б) «Қизбола ё ки Холида»
- в) «Қуллар»
- г) «Ёддоштҳо»

23. Ҷумлаҳое, ки дар онҳо мубтадо нест ва онро аз мазмуни ҷумла ҳам фаҳмида намешавад, чӣ ном дорад?

- а) ҷумлаи муайяншаҳс
- б) ҷумлаи унвонӣ
- в) ҷумлаи бешаҳс
- г) ҷумлаи номуайяншаҳс

24. Ҳикояе аз «Гулистон»-и Саъдӣ дар «Оини зиндагӣ» ном асари кадом адиб низ мавҷуд аст, ки дар равоншиносии муосир аз он ба тариқи тамсил истифода бурдааст, ки қаҳрамони сужети он худи Саъдӣ мебошад?

- а) Маликушуарои Баҳор
- б) Алихони Орзу
- в) Увайс ибни Одам
- г) Дейл Корнегӣ

25. Мисоли «Тамоми шаб аҷоиботи ҳамон тарафҳоро таърифу тавсиф карда баромад, гӯё ба ман мефурӯхта бошад» ба кадом навъи ҷумлаи пайрави ҳол мансуб аст?

- а) монандӣ
- б) макон
- в) тарзи амал
- г) сабаб

26. Шеърӣ «Фарёди миллат» ба қалами кадом адиб тааллуқ дорад, ки эҳсосоти амиқи ватандӯстиро ифода карда, халқро ба ваҳдати миллӣ даъват мекунад?

- а) Мирзо Турсунзода
- б) Абулқосим Лоҳутӣ
- в) Лоиқ Шералӣ
- г) Бозор Собир

27. Яке аз сабабҳои дорӣ хусусиятҳои услубӣ будани ҳиссаҷаҳо ба масъалаи чӣ вобаста аст?

- а) ба масъалаи оммонимҳо
- б) ба масъалаи антонимҳо
- в) ба масъалаи муродифҳо
- г) ба масъалаи пасояндҳо

28. Суханҳои зерин: «... агар касе дар ҳикоёти «Гулистон» аз назари арӯз диққат кунад, сатре нест, ки мисраи тамом ё нотамои дар он набинад ва ҳеҷ насре дар Араб ва Аҷам ин сифат надорад ва ин ҳунар худ хоси Саъдист» ба қалами кадом адиб тааллуқ дорад?

- а) Алихони Орзу
- б) Увайс ибни Одам
- в) Дейл Корнегӣ
- г) Маликушуарои Баҳор

29. Ҳунари суҳандонию суҳансанҷӣ дар тамаддуни мардуми форсизабон таърихи қадима дошта, ба ин маънӣ кадом адиб чунин гуфтааст: «Метавон гуфт аз ҳамон рӯзгоре, ки суҳан пайдоиш гирифта, суҳансанҷӣ низ ба вучуд омадааст» он кист, муайян кунед?

- а) Ҳочӣ Муҳаммад Кошонӣ
- б) Баҳриддин Камолиддинов
- в) Муҳаммадҷон Шукуров
- г) Садриддин Айний

30. Кадом нависанда аввалинбор санъати саҷро дар асарҳои худ васеъ корбаст намуда, ин санъатро дар насри форсӣ-тоҷикӣ ҷорӣ намудааст?

- а) Шайх Абулҳасани Харақонӣ
- б) Ҳоча Абдуллоҳи Ансории Ҳиротӣ
- в) Ҳусайн Воизи Кошифӣ
- г) Унсуролмаолии Кайковус

1-часть. Каждое задание оценивается по 0,9 балла

1. Укажите суффикс, образующий женский род:

- A) -тель- B) -ость-
C) -ец- D) -ист-

2. В каком варианте даны слова, используемые только во множественном числе?

- A) макароны, помидоры
B) брюки, пуговицы
C) пряжки, жмурки
D) ворота, окна

3. К каком варианту даны только порядковые числительные?

- A) два, девятнадцать
B) сотый, тысячный
C) трое, пятеро
D) двадцать пять, тридцать два

4. Укажите простую форму превосходной степени прилагательного:

- A) самый интересный
B) острее
C) наивысший
D) жарче

5. Укажите автора произведений «Лес шумит» и «Слепой музыкант»

- A) В.Короленко
B) А.Куприн
C) К.Паустовский
D) И.Бунин

6. Основателем какого журнала стал Пушкин?

- A) «Зеленая лампа»
B) «Арзамас»
C) «Русское слово»
D) «Современник»

7. Как называлась первая книга Н.Гоголя, которая была высоко оценена и читателями, и критиками?

- A) «Миргород»
B) «Вечера на хуторе близ Диканьки»
C) «Арабески»
D) «Петербургские повести»

8. В каком слове звуков меньше, чем букв?

- A) степная
B) якорь
C)мышь
D) среда

9. Как назывался горный массив, столь любимый Лермонтовым и сыгравший в его жизни немаловажную роль, – это:

- A) Альпы
B) Карпаты
C) Кавказ
D) Уральские горы

10. Укажите разносклоняемое существительное.

- A) язык B) кофе C) стремя D) здание

2-часть. Каждое задание оценивается по 1,5 балла

11. В каком предложении выделенное слово является дополнением?

- A) Такси остановилось возле подъезда.
B) Эта машина — такси.
C) Я вызову такси по телефону.
D) В такси мы продолжим разговор.

12. Кто из героев произносит данные слова: «чем триста лет питаться падалью, лучше раз выпить живой кровью»?

- A) Казбич «Герой нашего времени»
B) Сокол «Песня о Соколе»
C) Мцыри «Мцыри»
D) Пугачев «Капитанская дочка»

13. Отметьте лишний вариант:

- A) некто
B) некого
C) некоторый
D) кто-нибудь

14. Перу какого поэта принадлежат данные стихи о Кавказе?

Тебе, Кавказ, суровый царь земли,
Я снова посвящаю стих небрежный.
Как сына ты его благослови
И осени вершиной белоснежной

- A) А.Пушкин
B) М.Лермонтов
C) А.Грибоедов
D) Н.Некрасов

15. В каком ряду во всех словах на месте пропуска пишется Е ?

- A) кузнеч...к, ч...сать, человек...к
- B) ноч...вка, туш...ный, девч...нка
- C) под душ...м, хорош...го, ключ...вой
- D) ноч...вать, могуч..., горяч...

16. Укажите вариант предложения с простым глагольным сказуемым.

- A) Ещё в гимназии я начал зачитываться Буниным.
- B) Меняются поколения, а чудный собор недвижно и вечно стоит в центре города.
- C) Я начал писать автобиографическую повесть и дошел в ней до середины жизни.
- D) Незнакомка стояла у калитки и пыталась раскрыть маленький зонтик.

17. Такие предметы, как пёрышко от веера, перчатки, флейта, шпицрутены встречаются в произведении...

- A) «Барышня крестьянка», А.Пушкин
- B) «После бала», Л.Толстой
- C) «Герой нашего времени», М.Лермонтов
- D) «Гранатовый браслет», А.Куприн

18. Этот всемирно известный писатель написал много произведений для детей, среди которых «Прыжок», «Акула». О ком идет речь?

- A) К.Паустовский
- B) А.Чехов
- C) Л.Толстой
- D) М.Горький

19. Назовите предложение с противительным союзом.

- A) Я не могу никого ничему научить, зато я могу заставить думать
- B) За окном брезжил рассвет, и кричали петухи.
- C) Только иногда мелькнет березка, либо мрачной тенью встанет перед тобой ель.
- D) То падал как- будто туман, то вдруг припускал косой, крупный дождь.

20. В каком ряду во всех словах на месте пропуска пишется буква Ё ?

- A) каблуч...к, ж...лтый, медвеж...нок
- B) обж...ра, еж...вый, пауч...к
- C) реш...нный, ш...пот, волч...нок
- D) прич...ска, заж...г, лиш...нный

3-часть. Каждое задание оценивается по 2,6 балла

21. В каком предложении НЕ со словом пишется слитно?

- A) Абитуриент *(не)читал* этого произведения.
- B) *(Не)продуманный* ответ может быть оценен очень низко.
- C) Характер записей в дневнике *(не)совсем* обычный.
- D) Надо было наконец приступить к этому далеко *(не)легкому* делу.

22. Укажите вариант определенно-личного предложения.

- A) Я бы сделал уроки пораньше.
- B) Что стоишь, качаясь, тонкая рябина?
- C) После драки кулаками не машут.
- D) Мне холодно.

23. В каком ряду предложений есть неполное?

- A) Солнечный день. Птички поют.
- B) На море можно смотреть долго. Оно никогда не надоест.
- C) Куда ты собираешься? В университет?
- D) Что мне делать? Кто поможет моему горю?

24. В каком предложении НЕ со всеми словами пишется раздельно?

- A) *(Не) отправленный* вчера пакет *(не) представляет* большой ценности.
- B) В его эпохах было много жизни и правды, но ни один из них *(не) закончен*, и рисунок показался мне *(не) брежен*.
- C) Богатство природы еще *(не) означает* *(не) исчерпаемость* природных ресурсов.
- D) *(Не) возможно* быть трусом в условиях *(не) воли*.

25. За это произведение М. Салтыков -Щедрин был арестован и выслан в Вятку. Укажите это произведение.

- A) «Сказки для детей изрядного возраста»
- B) «Запутанное дело»
- C) «Пешехонская старина»
- D) «Господа Головлевы»

26. Найдите соответствие произведения и автора:

1. Отговорила роща золотая
Березовым, веселым языком,
И журавли, печально пролетая,
Уж не жалеют больше ни о ком.
 2. Нет, ребята, я не гордый.
Не загадывая вдаль,
Так скажу: зачем мне орден?
Я согласен на медаль.
 3. А мы с тобой, брат, из пехоты,
А летом лучше, чем зимой.
С войной покончили мы счеты...
Бери шинель-пошли домой.
 4. Мне кажется порою, что солдаты
С кровавых не пришедшие полей,
Не в землю эту полегли когда-то,
А превратились в белых журавлей.
- а) Б. Окуджава б) Р. Гамзатов в) А.
Твардовский г) С. Есенин

- А) 1- б, 2-в, 3-г, 4-а
В) 1-г, 2-в, 3-б, 4-а
С) 1-г, 2-в, 3-в, 4-а
D) 1-г, 2-в, 3-а, 4-б

27. Героем какого произведения Ф. Достоевского является князь Мышкин?

- А) «Униженные и оскорбленные»
В) «Идиот»
С) «Преступление и наказание»
D) «Записки из мертвого дома»

28. Какое предложение содержит придаточное изъяснительное?

- А) Улицы, где мы провели детство и юность, навсегда останутся в нашей памяти.
В) Я не знаю, где встретится нам придется с тобой.
С) Там, где клён шумит над речной водой, говорили мы о любви с тобой.
D) После рекламной паузы вернемся к важнейшим событиям которые происходили на прошлой недели.

29. Укажите предложение с переносным значением слов.

- А) На стенах висели два пейзажа хорошей кисти.
В) Бери же скорей кисть и рисуй портреты со всего города!
С) Полировка мрамора дает сильный зеркальный блеск.
D) Пришла пора капусту рубить.

30. Укажите сложное прилагательное, которое пишется слитно:

- А) северо(западный) В) выпукло(вогнутые)
С) легко(растворимый) D) немецко(русский)

1-часть. Каждое задание оценивается 0,9 балла

1. В каком ряду во всех словах звуков больше, чем букв?

- A) январь, косить, яблоко
- B) вьюга, мятежник, косы
- C) яства, опасная, июльская
- D) веять, развитие, серый

2. Кто из великих русских поэтов XVIII века заметил в Пушкине-лицейсте будущего гения поэзии?

- A) Вяземский
- B) Державин
- C) Жуковский
- D) Ломоносов

3. Найдите строчку синонимов.

- A) издание, поручение
- B) открытие, известность
- C) изречение, афоризм
- D) поиск, неудача

4. В каком журнале печатал свои произведения А.П.Чехов?

- A) «Пчела»
- B) «Современник»
- C) «Стрекоза»
- D) «Время»

5. В каком ряду все слова состоят из приставки, корня, одного суффикса, окончания?

- A) орешник, загрузивший, осторожно
- B) заботливый, популярно, переплывая
- C) принёсший, рассекреченный, обводка
- D) обещание, выпачканный, подставляющий

6. Укажите признак, не соответствующий признакам имени существительного

- A) обозначает предмет
- B) в начальной форме отвечает на вопросы Кто? Что?
- C) изменяется по родам, числам и падежам
- D) имеет три рода: мужской, женский и средний

7. Укажите неверное утверждение

- A) Глагол обозначает действие предмета
- B) Глагол изменяется по временам
- C) Глагол в неопределенной форме отвечает на вопросы Что делать? Что сделать?
- D) Глаголы в прошедшем времени изменяются по лицам и числам

8. В каком ряду во всех словах пропущена одна и та же буква?

- A) бе...домный, бе...работный, бе...чувственный
- B) ра...дать, ра...жать, ра...задориться
- C) и...дать, и...вержение, и...черпать
- D) во...стание, во...звание, во...пылать

9. Какому событию посвящено стихотворение М.Лермонтова «Бородино»?

- A) Отечественной войне 1812 года
- B) войне с Турцией в 1828 году
- C) Первой Мировой войне
- D) восстанию декабристов в 1825 году

10. В каком слове пишется НН ?

- A) клюкве...ое
- B) топле...ое молоко
- C) кожа...ая куртка
- D) ветре...ый вечер

2-часть. Каждое задание оценивается 1,5 балла

11. Как изменяется при склонении составное количественное числительное?

- A) изменяется последнее слово
- B) изменяется первое слово
- C) изменяются все слова
- D) не изменяются

12. О каком произведении Николай I так высказался: «Ну, пьеска! Всем досталось, а мне более всех»?

- A) Н.Гоголь «Ревизор»
- B) А.Пушкин «Капитанская дочка»
- C) А.Грибоедов «Горе от ума»
- D) Н.Гоголь «Мертвые души»

13. Укажите сложное прилагательное, которое пишется слитно:

- A) кисло(сладкий)
- B) темно(красный)
- C) слабо(развитый)
- D) фруктово(ягодный)

14. В каком ряду во всех словах пропущена гласная, правописание которой зависит от наличия в слове суффикса -а- ?

- A) соб...рутся, заг...раться, к...ммерсант
- B) к...рмить, тр...щать, зам...рать
- C) зад...рать, к...снуться, заст...лить
- D) пон...мание, од...рённый, ст...рательно

15. Укажите действительное причастие настоящего времени:

- A) спешащий, уходящий
- B) увиденный, сделанный
- C) ведомый, искомый
- D) моющий, шитый

16. Общественным течением 60-х годов, снимавшим крайности славянофилов и западников, было «почвенничество». Укажите духовного вождя этого направления:

- A) П.Анненков
- B) Ф.Достоевский
- C) М.Катков
- D) Л.Толстой

17. В каком слове окончание Е?

- A) грязищ...
- B) силищ...
- C) ручищ...
- D) сапожищ...

18. Дебютом молодого поэта стал сборник «Мечты и звуки». Укажите автора сборника.

- A) А. Пушкин B) Ф. Тютчев C) А. Фет
- D) Н.Некрасов

19. Тема какого произведения так характеризуется: «Как человек входит в мир и как этот мир встречает его своими радостями и тревогами...»?

- A) «Мальчики» А.Чехов
- B) «Детство» Айбек
- C) «Детство» Л.Толстой
- D) «Капитанская дочка» А.Пушкин

20. В каком ряду во всех словах пропущена одна и та же буква?

- A) б...рлога, ст...рать, прим...рять (костюм)
- B) в...трушка, п...стух, прик...сновение
- C) т...лковать, зар...сли, предл...жение
- D) уб...гать, ув...зять, прис...гать

3-часть. Каждое задание оценивается 2,6 балла

21. Укажите вариант, в котором на месте пропуска ставится тире.

- A) Озеро () как блестящее зеркало.
- B) Ласковое слово () что весенний день.
- C) Я () всем чужой.
- D) Труд () самое лучшее лекарство.

22. В каком варианте ответа правильно указаны все цифры, на месте которых в предложении должны стоять запятые?

В одно ясное, холодное утро (1) Иван Петрович Берестов выехал прогуляться (2) верхом (3) на всякий случай (4) взял с собою пары три борзых (5) стремянного и несколько дворовых мальчишек (6) с трещотками.

- A) 3,5
- B) 3,4,5
- C) 1,4,5
- D) 1,2,3,4,5

23. Какое из сочетаний слов не является словосочетанием?

- A) летний денек
- B) появился справа
- C) помощь друга
- D) дождь прошел

24. Укажите односоставное неопределённо-личное предложение.

- A) Что-то тревожное послышалось в его голосе.
- B) В горах ночью прохладно.
- C) Меня здесь не понимают.
- D) Звонкое, радостное утро.

25. В каком слове пропущена буква Я?

- A) все наде..тся
- B) кле..щий карандаш
- C) они мел..т кофе
- D) они бор..ся

26. Каким общим идеям подчинены три части произведения М.Горького “Старуха Изергиль”?

- A) Идеям любви между женщиной и женщиной, вопросам брака;
- B) Идеям гармоничных отношений в семье, понимания отцов и детей;

- С) Идеям родины как высшей ценности, необходимости защиты отеческой земли;
D) Идеям смысла жизни и ее истинной ценности, свободы человека.

27. Укажите простое предложение. (Знаки препинания не расставлены.)

- A) Его ругают а он радуется.
B) Позже я встречал Надежду Григорьевну часто она жила неподалёку.
C) Мне очень жаль что я не созвонился с Самсоновым.
D) Николай тихонько засвистел сел за стол начал что-то писать.

28. Как назывался последний сборник

- A.Ахматовой?
A) «Чётки»
B) «Вечер»
C) «Бег времени»
D) «Из шести книг»

29. Кто из помещиков нахваливал уже умерших крестьян, пытаясь набить цену мёртвым душам?

- A) Манилов
B) Собакевич
C) Коробочка
D) Плюшкин

30. В какой сборник вошло стихотворение А.Блока «Незнакомка»?

- A) «Стихи о Прекрасной Даме»
B) «Распутья»
C) «Возмездие»
D) «Нечаянная радость»

1-часть. Каждое задание оценивается по 0,9 балла

1. В каком слове все согласные звуки мягкие?

- A) жизнь В) приятель
- C) степь D) пишешь

2. Укажите прилагательное с суффиксом -к-:

- A) немец...ий
- B) француз...ий
- C) январ...ий
- D) сибир...ий

3. Укажите относительные прилагательные:

- A) городской, детский
- B) удобный, белый
- C) красный, глупый
- D) заячий, медвежий.

4. В каком слове пишется приставка –ПРИ?

- A) Пр..сесть
- B) Пр..вратиться
- C) Пр..возносить
- D) Пр..одолеть

5. По какой причине Лермонтова отправили во вторую ссылку?

- A) За стихотворение «Смерть поэта»
- B) За вольнолюбивые стихи
- C) За бегство из армии
- D) За дуэль с сыном французского посла

6. Какие фразеологические единицы являются синонимами к слову «убежать»?

- A) Задать стрекача, наострить лыжи
- B) Родиться в рубашке, смазать пятки
- C) Собраться с духом, перейти Рубикон
- D) Заткнуть за пояс, утереть нос

7. Какого животного не было в басне И.Крылова «Квартет»?

- A) Мишка
- B) Осел
- C) Лисичка
- D) Мартышка

8. В каком слове пропущена буква И?

- A) держать на расстояни...
- B) в осен...ю пору
- C) свитер кол...тя
- D) работать на площадк...

9. В каком слове пропущена буква Ъ?

- A) пятно виднеет...ся
- B) испеч... пирог
- C) ветер свеж...
- D) футбольный мяч...

10. Назовите первую поэму Пушкина.

- A) «Кавказский пленник»
- B) «Медный всадник»
- C) «Руслан и Людмила»
- D) «Полтава»

2-часть. Каждое задание оценивается по 1,5 балла

11. Укажите прилагательное, которое пишется через дефис:

- A) разно(цветный)
- B) сто(метровый)
- C) слабо(развитый)
- D) светло(желтый)

12. Укажите действительные причастия прошедшего времени:

- A) нарисованный, обнесенный
- B) несший, везший
- C) отвечающий, помогающий
- D) вымытый, бритый

13. Кого современники 20го века называли (русским Мопассаном)?

- A) Горького
- B) Андреева
- C) А. Куприна
- D) И. Бунина

14. В каком предложении верно расставлены знаки препинания?

- A) Светлана Ивановна здравствуйте!
- B) Песни смех доносились из открытых окон.
- C) Россия – это огромная страна.
- D) Лодка оторвалась от берега но ребята не рискнули плыть дальше.

15. В каком варианте ответов в словах пропущена одна и та же буква?

- A) пол...гать, выр...стать, р...стение
- B) соб...рать, зам...реть, прот...реть
- C) ц...фра, полиц...я, ц...пленок
- D) ш...в, ш...колад, ж...лтый

16. В каком варианте указаны представители акмеизма?

- A) А.Блок, Д.Мережковский
- B) В.Маяковский, Д.Бурлюк
- C) С.Есенин, Б.Пастернак
- D) А.Ахматова, Н.Гумилев

17. Выберите словосочетание, в котором вид связи – примыкание:

- A) беспокоиться о детях
- B) возможность учиться
- C) мой друг
- D) рассказ ветерана

18. Чем занимался Николай Гумилев во время Первой мировой войны?

- A) Работал военным корреспондентом
- B) Помогал в местном госпитале
- C) Воевал на фронте
- D) Работал в институте в тылу

19. Укажите способ образования слова *вплотную*.

- A) бессуффиксный
- B) приставочно-суффиксальный
- C) суффиксальный
- D) приставочный

20. Какой прием использовала М.Цветаева в стихотворении:

Мне нравится, что вы больны не мной,
Мне нравится, что я больна не вами...

- A) анафора
- B) эпифора
- C) гипербола
- D) антитеза

3-часть. Каждое задание оценивается по 2,6 балла

21. Укажите автора произведений «Защита Лужина», «Лолита», «Другие берега».

- A) Б.Пастернак
- B) В.Набоков
- C) А.Платонов
- D) И.Бунин

22. Укажите предложение, в котором нет нарушения речевых норм.

- A) Обоих сторон реки густой лес.
- B) Компьютерный вирус не обнаружен.
- C) Авария произошла благодаря невнимательности электрика.
- D) Мальчики бежали сломя голову.

23. Отметьте безличное предложение:

- A) Оттуда несло запахом полыни.
- B) Что посеешь, то и пожнешь.
- C) Скоро сказка сказывается.
- D) Хочу жить на этой планете!

24. «... - это целый мир... Не зная ..., нельзя считать себя знающим свою страну, нельзя считать себя культурным человеком», - утверждал Горький. Кого имел в виду Горький?

- A) А. Чехов
- B) К.Паустовский
- C) Л.Толстой
- D) А.Куприн

25. Укажите простое предложение.

- A) Умный рассудит, а глупый осудит.
- B) На смелого собака лает, а трусливого кусает.
- C) В лесу было тихо, а по вершинам деревьев уже разгуливал осенний ветер.
- D) Горький в статьях о языке часто высказывал своё отношение к непонятным областным словам, и его взгляды разделяют многие.

26. В какой повести А.И.Куприна отражены причины поражения царской армии в Русско-японской войне?

- A) «Поединок»
- B) «Молох»
- C) «Гамбринус»
- D) «Юнкера»

27. И.Бунин вел дневник с января 1918 по июнь 1919 года, который послужил основанием публицистического произведения. Укажите это произведение.

- A) «Чаша жизни»
- B) «Окаянные дни»
- C) «Последняя весна»
- D) «Легкое дыхание»

28. Как называлась вторая книга, которая принесла

А. Ахматовой настоящую славу?

А) «Чётки»

В) «Вечер»

С) «Белая стая»

Д) «Из шести книг»

29. Укажите сложносочинённое предложение,
состоящее из трёх простых.

А) Река чернела, зябла, и паровые струйки
перебегали всюду, и потому она не замерзала.

В) Черёмуха душистая, развесившись, стоит, а
зелень золотистая на солнышке горит.

С) С каждой избою и тучею, с громом, готовым
упасть, чувствую самую жгучую, самую смертную
связь.

Д) Каждый язык – это не только предмет для
изучения, но и живая душа народа, его радость,
боль, память, сокровище.

30. Укажите слитное написание наречия.

А) читать (не)громко, но выразительно

В) находился (не)далеко, а близко

С) рассказывал ничуть (не)весело

Д) мне это вовсе (не)интересно

